

ЗАКЛАД ВИЩОЇ ОСВІТИ
«УНІВЕРСИТЕТ КОРОЛЯ ДАНИЛА»

Ольга КОСТРИБА, Вікторія ФІНІВ

УКРАЇНСЬКА ЛІТЕРАТУРА (2-га пол. ХІХ – поч. ХХ ст.)

Навчально-методичний посібник

Івано-Франківськ - 2024

ЗАКЛАД ВИЩОЇ ОСВІТИ
«УНІВЕРСИТЕТ КОРОЛЯ ДАНИЛА»

Ольга КОСТРИБА, Вікторія ФІНІВ

**УКРАЇНСЬКА ЛІТЕРАТУРА
(2-га пол. ХІХ – поч. ХХ ст.)**

Навчально-методичний посібник

Івано-Франківськ
«НАІР»
2024

УДК 821.161.2:808.1“185/190”(075.8)

К 72

*Рекомендувала до друку
циклова комісія із загальноосвітніх дисциплін та дисциплін загальної підготовки
Фахового коледжу ЗВО «Університету Короля Данила»
(протокол № 6 від 23 січня 2024 р.)*

Рецензенти:

Стецька Ірина Володимирівна – кандидатка філологічних наук, докторантка, доцентка кафедри української літератури Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника;

Слюзар Надія Василівна – кандидатка філологічних наук, спеціалістка вищої категорії, викладачка Фахового коледжу культури і мистецтв (м. Калуш);

Яслик Володимир Іванович – кандидат філологічних наук, доцент кафедри перекладу та філології ЗВО «Університет Короля Данила».

Костриба О. В., Фінів В. М.

К 72 Українська література (2-га пол. XIX – поч. XX ст.) : навчально-методичний посібник. Івано-Франківськ. НАІР, 2024. 214 с.

ISBN 978-617-8011-73-4

Навчально-методичний посібник, розроблений для викладання та засвоєння інформації з курсу «Українська література», зорієнтований на студентів закладів освіти I–II рівнів акредитації першого року навчання на різних спеціальностях, адже зазначений предмет належить до обов’язкових для вивчення.

У навчально-методичному посібнику окреслено літературний дискурс 2-ї пол. XIX – поч. XX ст. та зацентровано на основних аспектах засвоєння, зосереджено увагу на вмінні аналізувати літературно-мистецькі явища, процеси, постаті й твори, на розвитку комунікативних навичок, умінь критично мислити та ідентифікувати себе з українством крізь призму націєтворчого світосприйняття.

Рекомендовано для студентів та викладачів.

УДК 821.161.2:808.1“185/190”(075.8)

ISBN 978-617-8011-73-4

© Костриба О. В., 2024
© Фінів В. М., 2024

ЗМІСТ

ПЕРЕДМОВА	5
ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОГО ПРЕДМЕТА «УКРАЇНСЬКА ЛІТЕРАТУРА»	7
Розділ I. РЕАЛІСТИЧНА УКРАЇНСЬКА ЛІТЕРАТУРА	12
<i>Практичне заняття 1.</i> Новий етап національно-визвольного руху, культурно-просвітницька діяльність «громад».....	12
<i>Практичне заняття 2.</i> Літературні напрями, поезія, драматургія, проза 2-ї пол. XIX ст.	14
<i>Практичне заняття 3.</i> Іван Нечуй-Левицький (І. Левицький): життя та творчість (повість «Кайдашева сім'я»).....	17
<i>Практичне заняття 4.</i> Іван Нечуй-Левицький (І. Левицький): творчість (повість «Кайдашева сім'я»).....	19
<i>Практичне заняття 5.</i> Панас Мирний (П. Рудченко): життя та творчість (роман «Хіба ревуть воли, як ясла повні?»).....	22
<i>Практичне заняття 6.</i> Панас Мирний (П. Рудченко): творчість (роман «Хіба ревуть воли, як ясла повні?»).....	24
<i>Практичне заняття 7.</i> «Театр корифеїв». Іван Карпенко-Карий (І. Тобілевич): життя та творчість.....	26
<i>Практичне заняття 8.</i> Іван Карпенко-Карий (І. Тобілевич): творчість (трагікомедія «Мартин Боруля»).....	29
<i>Практичне заняття 9.</i> Іван Франко – титан духу і думки: життя та творчість.....	31
<i>Практичне заняття 10.</i> Іван Франко – титан духу і думки: творчість (поетична збірка «З вершин і низин»).....	33
<i>Практичне заняття 11.</i> Іван Франко – титан духу і думки: творчість (поетична збірка «Зів'яле листя»).....	35
<i>Практичне заняття 12.</i> Іван Франко – титан духу і думки: творчість (поема «Мойсей»).....	37
<i>Практичне заняття 13.</i> Іван Франко – титан духу і думки: творчість (новела «Сойчине крило»).....	39
Розділ II. МОДЕРНА УКРАЇНСЬКА ЛІТЕРАТУРА	40
<i>Практичне заняття 14.</i> Модернізм в українській літературі 2-ї пол. XIX ст.: загальна характеристика. Михайло Коцюбинський: життя та творчість.....	40
<i>Практичне заняття 15.</i> Михайло Коцюбинський: творчість (новела «Intermezzo»).....	43
<i>Практичне заняття 16.</i> Михайло Коцюбинський: творчість (повість «Тіні забутих предків»).....	46
<i>Практичне заняття 17.</i> Ольга Кобилянська: життя та творчість.....	47
<i>Практичне заняття 18.</i> Ольга Кобилянська: творчість (новела «Impromptu phantasie»).....	49
<i>Практичне заняття 19.</i> Ольга Кобилянська: творчість (новела «Valse melancolique»).....	51
<i>Практичне заняття 20.</i> Василь Стефаник: творчість (новела «Марія»).....	52
<i>Практичне заняття 21.</i> Василь Стефаник: творчість (новела «Камінний хрест»).....	54
<i>Практичне заняття 22.</i> Володимир Винниченко: життя та творчість (новела «Момент»).....	55
<i>Практичне заняття 23.</i> Володимир Винниченко: творчість (новела «Момент»).....	57
<i>Практичне заняття 24.</i> Леся Українка (Лариса Косач): життя та творчість.....	58
<i>Практичне заняття 25.</i> Леся Українка (Лариса Косач): творчість (поезія «Contra spem spero!»).....	60

<i>Практичне заняття 26.</i> Леся Українка (Лариса Косач): творчість (драма-феєрія «Лісова пісня»).....	62
<i>Практичне заняття 27.</i> Леся Українка (Лариса Косач): творчість (драма-феєрія «Лісова пісня»).....	63
<i>Практичне заняття 28.</i> Микола Вороний: життя та творчість	65
<i>Практичне заняття 29.</i> Микола Вороний: творчість (поезії «Блакитна Панна», «Інфанта»).....	67
<i>Практичне заняття 30.</i> Олександр Олесь (О. Кандиба): життя та творчість.....	68
<i>Практичне заняття 31.</i> Олександр Олесь (О. Кандиба): творчість (поезії «Чари ночі», «О слово рідне! Орле скутий!..».).....	70
Розділ III. ЛІТЕРАТУРА ПЕРІОДУ «РОЗСТРІЛЯНОГО ВІДРОДЖЕННЯ».....	71
<i>Практичне заняття 32.</i> «Розстріляне відродження». Українська література ХХ ст. як новий етап в історії національної культури. Павло Тичина: життя та творчість.....	71
<i>Практичне заняття 33.</i> Павло Тичина: творчість (збірка «Сонячні кларнети» (поезії «Пам'яті тридцяти», «О панно Інно...», «Ви знаєте, як липа шелестить...»)).....	73
Розділ IV. ЛІТЕРАТУРА СУЧАСНОГО ПРИКАРПАТТЯ.....	74
<i>Практичне заняття 34.</i> Література рідного краю: екскурс у сьогодення. Неоніла Стефурак: життя та творчість (збірка есеїв «Подорожні», поезії «Передчуття свободи і вини», «В призахідному сонці – тятива», «Спаскудився світ. Застороги», «Я знаю – це безвихідь. Це – сніги...», «Так мало слів і так багато світла»).....	74
<i>Практичне заняття 35.</i> Література рідного краю: екскурс у сьогодення. «Степан Пушик – поет, мислитель, громадянин» (О. Слоньовська) (новела «Земле моя», роман з народних уст «Страж-гора»).....	76
Розділ V. ЛІТЕРАТУРОЗНАВЧІ ТРЕНІНГИ.....	78
<i>Практичне заняття 36.</i> Узагальнення та повторення вивченого матеріалу.....	78
<i>Практичне заняття 37.</i> Узагальнення та повторення вивченого матеріалу.....	79
<i>Практичне заняття 38.</i> Узагальнення та повторення вивченого матеріалу.....	79
<i>Практичне заняття 39.</i> Зразок контрольної роботи.....	80
ТЕСТОВІ ЗАВДАННЯ У ФОРМАТІ ЗНО, НМТ.....	83
Творчість Івана Нечуя-Левицького.....	83
Творчість Панаса Мирного.....	98
Творчість Івана Карпенка-Карого.....	113
Творчість Івана Франка.....	126
Творчість Михайла Коцюбинського.....	142
Творчість Ольги Кобилянської.....	159
Творчість Василя Стефаника.....	164
Творчість Лесі Українки.....	174
Творчість Миколи Вороного.....	188
Творчість Олександра Олесь.....	190
Творчість Павла Тичини.....	195
ПІСЛЯМОВА.....	205
ДОДАТКИ.....	206
Додаток А. Паспорт літературного твору.....	206
Додаток Б. Орієнтовна схема хронологічної таблиці життя та творчості письменника.....	207
Додаток В. Модель написання сенкану.....	208
Додаток Г. Короткий словник літературознавчих термінів.....	209

ПЕРЕДМОВА

Курс «Українська література», який охоплює період 2-ї пол. XIX – поч. XX ст., зорієнтований на здобувачів першого року навчання закладів освіти I–II рівнів акредитації та є обов'язковим для вивчення.

Навчально-методичний посібник із предмета передбачений для викладачів української літератури як структурно-логічна схема його подання. Запропоновані орієнтовні плани практичних занять сприяють студентам самостійно опанувати матеріал, а добірка тестових завдань – успішно підготуватися до складання зовнішнього незалежного оцінювання чи національного мультипредметного тесту.

Мета предмета – вивчення та закріплення теоретичного матеріалу; формування особистості як компетентного реципієнта з властивим йому читацьким уподобанням; сприяння всебічному розвитку студентів і здобувачів освіти з гуманістичними та національними світоглядними цінностями й задля їхньої самореалізації.

Предмет – це кращі взірці української літератури 2-ї пол. XIX – поч. XX ст., художні образи та мотиви, основні відомості про життя письменників, особливості авторського ідіостилу в художніх текстах, літературно-історичний дискурс.

Завдання:

- зацікавлення та ознайомлення здобувачів фахової передвищої освіти з кращими художніми взірцями текстів української літератури як мистецтва, що акумулює духовні цінності українського народу та становить генетичний код націєтворчої ідеї, який сприяє самоідентифікації особистості крізь призму українства;
- підвищення загальної освіченості майбутніх фахівців;
- дискурсивне вивчення української літератури через єдність трихотомії «національний – загальнокультурологічний – міжпредметний»;
- формування читацької культури вихованців, розвиток естетичного смаку, уміння розрізняти явища високохудожньої та масової літератури;
- поглиблення уявлень про особливості перебігу літературного процесу, основні літературні епохи, напрями, течії, роди, жанри, стилі в українській літературі;
- формування гуманістичного мислення, духовно багатой особистості з високими загальнолюдськими морально-етичними цінностями;
- сприяння національній самоідентифікації та відчуттю приналежності до європейської спільноти;
- розвиток творчих і комунікативних здібностей студентів, критичного мислення, культури полеміки, уміння аргументовано висловлювати власну думку;
- вироблення вміння компетентно орієнтуватися в інформаційно-комунікативному сучасному просторі, застосовувати здобуті на заняттях літератури знання, практичні навички для їх використання в полікультурному середовищі;
- розвиток навичок самоосвіти впродовж життя.

У результаті вивчення предмета студент повинен **знати:** загальну інформацію про життя та літературну творчість письменника; зміст художніх текстів, головних персонажів, сюжетну лінію тощо; тему, ідею, композицію, основні мотиви, проблематику та символіку твору; загальний літературно-художній дискурс.

Студент повинен **уміти:** визначати та аналізувати ідейно-тематичну канву твору, його композицію, сюжет, роль у творі позасюжетних елементів, проблематику; критично інтерпретувати твір із урахуванням його ідейно-художньої цілісності та авторської позиції в єдності змісту й форми; виявляти, комплексно аналізувати, систематизувати й синтезувати інформацію; за допомогою методу зіставлення з'ясувати специфіку розгортання певної теми, образу в різних видах мистецтва; окреслювати роль і місце української літератури у світовому контексті; створювати мікротексти, при цьому висловлювати власні ідеї, оперті на особистий досвід і почуття, використовувати

відповідні зображувально-виражальні засоби; послуговуватися лексикографічними джерелами літературного спрямування; писати відгук чи рецензію на статтю, твір чи його екранізацію, сценічну постановку тощо; підготувати доповідь або реферат на літературну тему; застосовувати здобуті на заняттях літератури знання та практичні навички надалі.

Навчально-методичний посібник із предмета «Українська література» охоплює період 2-ї пол. XIX – поч. XX ст., а зміст тематики розподілено на тридцять дев'ять практичних занять, які складаються з таких блоків:

- **теоретичний блок** містить винесені для розгляду питання з теми практичних занять, подано мету заняття (навчальну, розвивальну, виховну), основні дефініції з теорії літератури та опорні поняття, постаті з указівкою на роки їхнього життя, рекомендовані джерела, запитання для самоконтролю;
- **практичний блок** налічує завдання для роботи на занятті, зокрема відео ресурси;
- **завдання для самостійної роботи;**
- запропоновано **індивідуальні завдання.**

Задля підготовки студентів до складання зовнішнього незалежного оцінювання, а також національного мультипредметного тесту запропоновано **типові тестові завдання**, які сприятимуть закріпленню вивченого матеріалу.

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОГО ПРЕДМЕТА «УКРАЇНСЬКА ЛІТЕРАТУРА»

Розділ I. РЕАЛІСТИЧНА УКРАЇНСЬКА ЛІТЕРАТУРА

Тема 1. Вступ. Українська література другої половини XIX ст. у контексті розвитку тогочасного суспільства, культури, мистецтва (4 год).

1. Новий етап національно-визвольного руху: українське питання, недільні школи, Валуєвський циркуляр, Емський указ.
2. Культурно-просвітницька діяльність «громад».
3. Періодичні видання.
4. Розвиток реалізму, натуралізму, пізній романтизм, зародження модернізму.
5. Поезія та драматургія другої половини XIX ст.
6. Особливості реалістичної прози.

Тема 2. Іван Нечуй-Левицький (І. Левицький): життя та творчість (повість «Кайдашева сім'я») (4 год).

1. Життя і творчість письменника як новий імпульс української літератури («Колосальне усеобіймаюче око України» (Іван Франко)).
2. «Кайдашева сім'я» – соціально-побутова повість-хроніка. Історія написання.
3. Ідейно-тематичний зміст та сюжет твору.
4. Реалізм твору, сучасна (вічна) проблема батьків і дітей.
5. Колоритні людські характери в повісті.
6. Українська ментальність, гуманістичні традиції народного побуту й моралі. Ствердження цінностей національної етики засобами комічного.

Тема 3. Панас Мирний (П. Рудченко): життя та творчість (роман «Хіба ревуть воли, як ясла повні?») (4 год).

1. Загальна характеристика життєвого і творчого шляху Панаса Мирного.
2. «Хіба ревуть воли, як ясла повні?» – перший український соціально-психологічний роман як можливість художнього дослідження дійсності. Співавторство Панаса Мирного з Іваном Біликом.
3. «Хіба ревуть воли, як ясла повні?»: ідейно-тематичний зміст, композиція та сюжет.
4. Спектр авторського репрезентування народного життя українців.
5. Шлях Ничипора Варениченка: від правдошукання до розбійництва.
6. Жіночі образи, зв'язок народних поглядів та духовного здоров'я людини.

Тема 4. «Театр корифеїв». Іван Карпенко-Карий (І. Тобілевич) (трагікомедія «Мартин Боруля») (4 год).

1. Розвиток драматургії: соціально-побутові та історичні драми й комедії Михайла Старицького, Марка Кропивницького, Панаса Мирного та ін. Перші театральні трупи Марка Кропивницького та Михайла Старицького. Родина Тобілевичів та український театр. Популярність «театру корифеїв» в Україні та світі.
2. Життєвий і творчий шлях Івана Карпенка-Карого, світогляд митця, багатогранність діяльності.
3. Жанрова різноманітність творів Івана Карпенка-Карого та «театр корифеїв». Драматургічне новаторство письменника.
4. Трагікомедія «Мартин Боруля», її сценічна історія.
5. «Мартин Боруля»: тема, ідея, проблематика та композиція твору.

6. Дворянство як міф про краще життя. Підміна особистісних етичних цінностей (чесності, порядності, працелюбства) станомою приналежністю.
7. Психологічна переконливість розкриття образу Мартина Борулі.

Тема 5. Іван Франко – титан духу і думки: життя та творчість (поетична збірка «З вершин і низин» (поезія «Гімн»), поетична збірка «Зів'яле листя» (поезії «Чого являєшся мені...», «Ой ти, дівчино, з горіха зерня...»), поема «Мойсей», новела «Сойчине крило») (10 год).

1. Життєвий та творчий шлях Івана Франка: письменник, учений, громадський діяч. Багатогранність діяльності, її вплив на культурний і політичний розвиток України.
2. Іван Франко – перекладач, публіцист. Значення його творчості для розвитку української літератури та пробудження національної свідомості.
3. Ідейно-тематична спрямованість збірки «З вершин і низин» та композиційні особливості.
4. Револьюційно-патріотична лірика Івана Франка. Поезія «Гімн».
5. Поетична збірка «Зів'яле листя»: композиція. Поезії «Ой ти, дівчино, з горіха зерня...», «Чого являєшся мені...».
6. Місце любовної теми у творчості Івана Франка. Життєві імпульси появи творів (автобіографічність). Широка гама почуттів ліричного героя, ствердження невмирущості почуттів, ідеалу кохання.
7. Поема «Мойсей» – один із вершинних творів Івана Франка.
8. Тематика та проблематика твору: історичний шлях нації, визначна особистість як провідник народу, пробудження національної свідомості, історичної пам'яті.
9. Пролог до поеми – заповіт українському народові.
10. Новела «Сойчине крило»: тема, ідея та проблематика.
11. Психологічна канва новели: образна система твору. Символічність образів.

Розділ II. МОДЕРНА УКРАЇНСЬКА ЛІТЕРАТУРА

Тема 6. Модернізм в українській літературі 2-ї пол. XIX ст.: загальна характеристика (1 год).

1. Модернізм в українській літературі: характерні риси. Напрямки модернізму.
2. Особистісні чинники у світогляді людини на рубежі віків. Посилення зв'язку з культурою Європи, активні націєтворчі процеси. Основні риси українського прозового модернізму (Ольга Кобилянська, Михайло Коцюбинський, Василь Стефаник, Володимир Винниченко).

Тема 7. Михайло Коцюбинський: життя та творчість (новела «Intermezzo», повість «Тіні забутих предків») (5 год).

1. Життя і творчість Михайла Коцюбинського, гуманізм світогляду письменника.
2. Жанр новели у творчості автора.
3. Вагомість стильового новаторства Михайла Коцюбинського для української літератури.
4. Психологічна новела «Intermezzo» з жанровими ознаками «поезії у прозі». Автобіографічна канва твору.
5. Тема та ідея твору. Сюжет, образна система. Символізм новели.
6. Проблеми душевної рівноваги, повноцінного життя, специфіки творчого процесу. Психологічно переконливе розкриття внутрішнього стану людини.
7. Повість «Тіні забутих предків»: тема, ідея, проблематика.

8. Образи Івана та Марічки як утілення романтичної ідеї незнищенності кохання: трагічна доля Івана та Марічки – наслідок суперечності між мрією та дійсністю.
9. Світ людини у зв'язку зі світом природи. Фольклорне тло твору.
10. Образи й символи повісті.

Тема 8. Ольга Кобилянська: життя та творчість (новели «Importu phantasie», «Valse melancolique») (4 год).

1. Життєвий та творчий шлях Ольги Кобилянської.
2. Формування світогляду письменниці (вплив європейської культури та українського феміністичного руху).
3. Проза Ольги Кобилянської як зразок раннього українського модернізму. Жанрові особливості, провідні теми та ідеї.
4. Автобюграфізм новели «Importu phantasie» («Фантазія-експромт»).
5. Становлення особистості в художньому втіленні. Образ ліричної героїні новели-роздуму.
6. Новела «Valse melancolique» Ольги Кобилянської: краса вільної душі й аристократизм духу як провідні мотиви.
7. Образи нових жінок-інтелектуалок: талановитої піаністки Софії, аристократичної Марти, пристрасної і вольової художниці Ганнусі у «Valse melancolique».
8. Роль мелодії вальсу у відтворенні внутрішнього світу героїнь. Глибокий психологізм твору як новаторство Ольги Кобилянської.

Тема 9. Василь Стефаник: життя та творчість (новели «Камінний хрест», «Марія») (4 год).

1. Життєвий і творчий шлях Василя Стефаника.
2. Новаторство письменника.
3. Новела «Марія»: ідейно-тематичний зміст, проблематика.
4. «Камінний хрест» – психологічне розкриття теми еміграції. Історична основа твору. Сюжетно-композиційні особливості. Трагічна подія – композиційний центр новел Василя Стефаника.
5. Драматизм конфлікту, емоційна загостреність зображуваного. Багатозначність символічних образів. Камінний хрест – уособлення долі людини.
6. Ідея єдності Івана Дідуха з рідною землею. Останній танець Івана Дідуха перед від'їздом із села як символ трагізму прощання з рідним краєм.

Тема 10. Володимир Винниченко: життя та творчість (новела «Момент») (4 год).

1. Життєвий і творчий шлях Володимира Винниченка, громадська і політична діяльність. Загальна характеристика художньої творчості та її значення.
2. Художні особливості новели «Момент»: жанр, сюжет і композиція, проблематика та її втілення у творі.
3. Образна система новели «Момент» Володимира Винниченка.
4. Панна Муся як утілення ідеї вічної жіночності й краси.
5. Синтез реалістичної дійсності та філософського підтексту (плинність життя, щастя людини, вічність) у новелі Володимира Винниченка «Момент».
6. Імпресіонізм новели Володимира Винниченка «Момент».

Тема 11. Леся Українка (Лариса Косач): життя та творчість (поезія «Contra spem spero!», драма-феєрія «Лісова пісня») (8 год).

1. Життєвий і творчий шлях. Роль родини, культурного оточення й самоосвіти у формуванні світобачення письменниці.
2. Драматичні твори.
3. Основні цикли поезій.
4. Неоромантизм як основа естетичної позиції Лесі Українки.
5. «Contra spem spero!» – світоглядна декларація сильної, вольової особистості. Символічність, романтичні образи, образотворення як прийом контрасту.
6. Драма-феєрія «Лісова пісня». Фольклорно-міфологічна основа.
7. Образна система твору:
 - а) символічність образів Мавки і дядька Лева – уособлення духовності й краси;
 - б) мати Лукаша й Килина – антиподи головній героїні Мавці;
 - в) симбіоз високої духовності та буденного прагматизму в образі Лукаша.
8. Драма-феєрія «Лісова пісня»: конфлікт між буденним життям та високими пориваннями особистості, дійсністю і мрією. Почуття кохання Мавки й Лукаша як розквіт творчих сил людини.
9. Художні особливості драми-феєрії.

Тема 12. Микола Вороний: життя та творчість (поезії «Блакитна Панна») (4 год).

1. Життя і літературна спадщина Миколи Вороного. Багатогранна діяльність митця.
2. Микола Вороний як ідеолог модернізації української літератури. Естетична програма митця, націленість на модерністські течії в новій літературі. Творчість письменника – перша декларація ідей і форм символізму.
3. Єдність краси природи і мистецтва, засоби образотворення в поезії («Блакитна Панна»).
4. Узагальнено-ідеалізований жіночий образ як сюжетний центр символістського твору.
5. Поезія «Інфанта».

Тема 13. Олександр Олесь (О. Кандиба): життя та творчість (поезії «Чари ночі», «О слово рідне! Орле скутий!...») (4 год).

1. Життя і творчість Олександра Олеся, світоглядні переконання митця.
2. Неоромантичні, символістські тенденції у творчості.
3. «Чари ночі» – перлина інтимної лірики української поезії. Мотив краси кохання й молодості, філософські роздуми про гармонію людини і природи. Музичність, звукова виразність поезій.
4. Майстерність у відтворенні настрою, емоцій. Експресивне висловлювання патріотичних почуттів («О слово рідне! Орле скутий!...»).

Розділ III. ЛІТЕРАТУРА ПЕРІОДУ «РОЗСТРІЛЯНОГО ВІДРОДЖЕННЯ»

Тема 14. Українська література ХХ ст. як новий етап в історії національної культури. Павло Тичина: життя та творчість (збірка «Сонячні кларнети», поезії «Пам'яті тридцяти», «О панно Інно...», «Ви знаєте, як липа шелестить...») (4 год).

1. Суспільно-історичні умови розвитку, основні стильові напрями (модернізм, соцреалізм, постмодернізм).
2. Життя і творчість поета Павла Тични – найбільшого модерніста 1920-х років: трагізм його творчої долі.

3. Звернення до вічних тем, мотивів, особливості віршування; потужне ліричне «Я» як символ нової людини; поєднання тенденцій символізму, неоромантизму, експресіонізму, імпресіонізму.
4. Феномен «кларнетизму» Павла Тичини. Вітаїстичність як наскрізна оптимістична тональність, життєствердна настроєвість (збірка «Сонячні кларнети»).
5. Художнє відтворення національно-визвольного пробудження народу, уславлення борців за вільну Україну («Пам'яті тридцяти»).
6. Інтимна лірика поета («О панно Інно...», «Ви знаєте, як липа шелестить...»).

Розділ IV. ЛІТЕРАТУРА СУЧАСНОГО ПРИКАРПАТТЯ

Тема 15. Література рідного краю: екскурс у сьогодення. Неоніла Стефурак: життя та творчість (збірка есеїв «Подорожні», поезії «Передчуття свободи і вини», «В призахідному сонці – тятива», «Спаскудився світ. Застороги», «Я знаю – це безвихідь. Це – сніги...», «Так мало слів і так багато світла») (2 год).

1. Життя та творчість Неоніли Стефурак: загальна характеристика; есеїстика (збірка «Подорожні»).
2. Тематика та провідні мотиви літературної спадщини Неоніли Стефурак:
 - а) любов до землі («Передчуття свободи і вини», «В призахідному сонці – тятива»);
 - б) релігійні мотиви («Спаскудився світ. Застороги»);
 - в) мотиви античності («Я знаю – це безвихідь. Це сніги...»);
 - г) філософія екзистенціалізму («Так мало слів і так багато світла»).

Тема 16. Література рідного краю: екскурс у сьогодення. «Степан Пушик – поет, мислитель, громадянин» (О. Слоньовська) (новела «Земле моя», роман з народних уст «Страж-гора») (2 год).

1. Життєвий та літературно-мистецький шлях Степана Пушика. Перекладацька діяльність.
2. Поетична спадщина Степана Пушика.
3. Прозова творчість (новела «Земле моя», роман з народних уст «Страж-гора»).

Розділ V. ЛІТЕРАТУРОЗНАВЧІ ТРЕНІНГИ

Тема 17. Узагальнення та повторення вивченого матеріалу (6 год).

Тема 18. Зразок контрольної роботи (2 год).

Розділ I. РЕАЛІСТИЧНА УКРАЇНСЬКА ЛІТЕРАТУРА

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ 1

ТЕОРЕТИЧНИЙ БЛОК

Тема. Новий етап національно-визвольного руху, культурно-просвітницька діяльність «громад».

1. Новий етап національно-визвольного руху: українське питання, недільні школи, Валуєвський циркуляр, Емський указ.
2. Культурно-просвітницька діяльність «громад».
3. Періодичні видання.

Мета заняття:

- **навчальна:** ознайомитися з культурно-історичними умовами літературної діяльності 2-ї пол. XIX ст., а саме: назрілим українським питанням, діяльністю недільних шкіл, «громад», літературно-наукових видань, заборонами української мови – Валуєвським указом та Емським циркуляром;
- **розвивальна:** розвивати комунікативні вміння та навички, синтезувати й аналізувати матеріал;
- **вихована:** виховувати ментально-культурні цінності етносу та відчуття самоідентифікації крізь призму українського мислення.

Теорія літератури та опорні поняття: *Валуєвський циркуляр (1863 р.), Емський указ (1876 р.), недільна школа, «грумада».*

Рекомендована література

1. Авраменко О. М. Пахаренко В. І. Українська література : підручник для 10 класу загальноосвітніх навчальних закладів (рівень стандарту, академічний рівень). Київ : Грамота, 2010. 280 с.
2. Агаркова Н. О. Роль недільних шкіл у розвитку початкової освіти східноукраїнського регіону (друга половина XIX – початок XX століття). *Педагогіка та психологія* : зб. наукових праць. Харків, 2015. № 50. С. 137–147. URL: <https://zenodo.org/record/33288/files/50-137-147.pdf>
3. Глеб О. Шкільний літературознавчий словник : навч. посіб. / за заг. ред. О. Слоньовської. Івано-Франківськ : ОППО; Коломия : ВПТ «Вік», 2015. 179 с.
4. Заборона української мови. *Енциклопедія сучасної України*. Т. 10. URL: <https://esu.com.ua/article-17240>
5. Задорожна С. Пізнання літературного твору : метод. посіб. для студентів і вчителів. Дрогобич : Відродження, 2003.
6. Калантаєвська Г. П. Українська література XIX століття : навч. посіб. Суми : Сумський державний університет. 2016. 237 с. URL: <https://core.ac.uk/download/pdf/141451195.pdf>
7. Кирило-Мефодіївського товариства статут. *Енциклопедія історії України* : Ка-Ком / за ред. В. А. Смолія. НАН України. Інститут історії України. Київ : Наукова думка, 2007. Т. 4. 528 с. URL: http://www.history.org.ua/?termin=Kyrylo_mefodiivskogo_tov_statut
8. Коваленко Л. Т., Бернадська Н. І. Українська література (рівень стандарту) : підручник для 10 класу закладів загальної середньої освіти. Київ : УОВЦ «Оріон», 2018. 320 с.
9. Лазанська Т. І. Недільні школи. *Енциклопедія історії України* / за ред. В. А. Смолія. НАН України. Інститут історії України. Київ : Наукова думка, 2010. Т. 7: Мі–О. 728 с. URL: http://www.history.org.ua/?termin=Nedilni_shkoly

10. Літературознавчий словник-довідник / за ред. Р. Т. Гром'яка, Ю. І. Коваліва, В. І. Теремка. Вид. 2-ге, випр., доп. Київ : Видавничий центр «Академія». 2007. 752 с.
11. Новий довідник : Українська мова. Українська література. Київ : ТОВ «КАЗКА», 2008. 864 с.
12. Словник-довідник літературознавчих термінів / упор. О. В. Бобир, В. Й. Буденний, О. Б. Мамчич, Н. П. Нікітіна ; за ред. О. В. Бобиря. Чернігів : ФОП Лозовий В. М., 2016. 132 с.
13. Слоньовська О. В., Мафтин Н. В., Вівчарик Н. М. Українська література (рівень стандарту) : підручник для 10 класу закладів загальної середньої освіти. Київ : Літера ЛТД, 2018. 224 с.
14. Товариство «Просвіта» у Львові: покажчик видань 1868–1939 / уклад. О. Г. Бербека, Л. В. Головата. Львів, 1996. URL: http://irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/ua/elib.exe?Z21ID=&I21DBN=UKRLIB&P21DBN=UKRLIB&S21STN=1&S21REF=10&S21FMT=online_book&C21COM=S&S21CNR=20&S21P01=0&S21P02=0&S21P03=FF=&S21STR=ukr0004609
15. Українська література : підручник для 10 класу загальноосвітніх навчальних закладів (рівень стандарту, академічний рівень) / за заг. ред. д-ра філол. наук, проф. Г. Ф. Семенюка. Київ : Освіта, 2010. 352 с.
16. Чижевський Д. Реалізм в українській літературі. Київ, 1999. С. 17–64.

Запитання для самоконтролю

1. Пригадайте роки діяльності Кирило-Мефодіївського братства, охарактеризуйте основні положення його статуту.
2. У складі яких держав перебували українські землі періоду 2-ї пол. XIX ст.?
3. Дайте визначення поняттю «недільні школи» та схарактеризуйте їхню діяльність.
4. У чому полягає суть «українського питання»?
5. Хто та в якому році скасував кріпосне право?
6. Коли було прийнято Валуєвський циркуляр? Поясніть його зміст.
7. У якому році набув чинності Емський указ? Яку діяльність він забороняв?
8. Яка відмінність між Валуєвським циркуляром та Емським указом?
9. Перелічіть осередки, які займалися культурною, громадською та просвітницькою діяльністю 2-ї пол. XIX ст. Назвіть щонайменше трьох представників «Старої громади».
10. Назвіть періодичні видання, у яких публікували українські твори.

ПРАКТИЧНИЙ БЛОК

- Опрацюйте статтю: Агаркова Н. О. Роль недільних шкіл у розвитку початкової освіти східноукраїнського регіону (друга половина XIX – початок XX століття). *Педагогіка та психологія* : зб. наукових праць. Харків, 2015. № 50. С. 137–147. URL: <https://zenodo.org/record/33288/files/50-137-147.pdf>
- Пошукова робота на повторення вивченого матеріалу та випередження знань. Заповніть таблицю «Заброни українського слова».

<i>Рік заборони</i>	<i>Назва заборони</i>	<i>Суть заборони</i>

ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

- Підготуйте відповіді на питання з теми наступного практичного заняття.
- Визначте та запишіть ознаки реалізму, натуралізму, пізнього романтизму (неоромантизму, новоромантизму). Складіть таблицю відмінностей між реалізмом та натуралізмом, а також традиційним романтизмом і неоромантизмом.

- Прочитайте та проаналізуйте поезії «Я не співець чудовної природи» Павла Грабовського, «На печі» Володимира Самійленка, «Неволя», «У полі» Якова Щоголева.

ІНДИВІДУАЛЬНЕ ЗАВДАННЯ

- Створіть презентацію на тему «Театр 2-ї пол. XIX ст.: загальна характеристика».

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ 2

ТЕОРЕТИЧНИЙ БЛОК

Тема. Літературні напрями, поезія, драматургія, проза 2-ї пол. XIX ст.

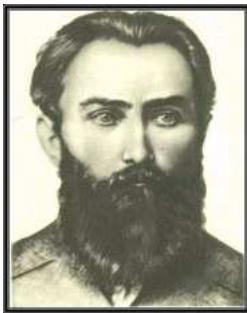
1. Розвиток реалізму, натуралізму, пізній романтизм, зародження модернізму.
2. Поезія та драматургія другої половини XIX ст.
3. Особливості реалістичної прози.

Мета заняття:

- **навчальна:** окреслити ознаки літературних напрямів 2-ї пол. XIX ст. – реалізму, натуралізму, пізнього романтизму, модернізму; ознайомитися з творчістю поетів (Павло Грабовський, Володимир Самійленко, Іван Манчжура, Яків Щоголев), діяльністю театрів та роллю драматургії у становленні української літератури; визначити загальні риси реалістичної прози;
- **розвивальна:** розвивати комунікативні вміння, навички та образно-абстрактне мислення, естетичне сприйняття;
- **виховна:** виховувати громадянські цінності.

Теорія літератури та опорні поняття: *реалізм, натуралізм, неоромантизм (пізній романтизм, новоромантизм), драматичний твір.*

Постаті

Павло Грабовський (1864–1902)

Іван Манчжура (1851–1893)

Яків Щоголев (1824–1898)

Володимир Самійленко (1864–1925)

Рекомендована література

1. Авраменко О. М., Пахаренко В. І. Українська література : підручник для 10 класу загальноосвітніх навчальних закладів (рівень стандарту, академічний рівень). Київ : Грамота, 2010. 280 с.
2. Глеб О. Шкільний літературознавчий словник : навч. посіб. / за заг. ред. О. Слоньовської. Івано-Франківськ : ОППО; Коломия : ВПТ «Вік», 2015. 179 с.
3. Задорожна С. Пізнання літературного твору : метод. посіб. для студентів і вчителів. Дрогобич : Відродження, 2003.
4. Калантаєвська Г. П. Українська література XIX століття : навч. посіб. Суми : Сумський державний університет. 2016. 237 с. URL: <https://core.ac.uk/download/pdf/141451195.pdf>
5. Коваленко Л. Т., Бернадська Н. І. Українська література (рівень стандарту) : підручник для 10 класу закладів загальної середньої освіти. Київ : УОВЦ «Оріон», 2018. 320 с.
6. Літературознавчий словник-довідник / за ред. Р. Т. Гром'яка, Ю. І. Коваліва, В. І. Теремка. Вид. 2-ге, випр., доп. Київ : Видавничий центр «Академія». 2007. 752 с.
7. Новий довідник : Українська мова. Українська література. Київ : ТОВ «КАЗКА», 2008. 864 с.
8. Словник-довідник літературознавчих термінів / упор. О. В. Бобир, В. Й. Буденний, О. Б. Мамчич, Н. П. Нікітіна ; за ред. О. В. Бобиря. Чернігів : ФОП Лозовий В. М., 2016. 132 с.
9. Слоньовська О. В., Мафтин Н. В., Вівчарик Н. М. Українська література (рівень стандарту) : підручник для 10 класу закладів загальної середньої освіти. Київ : Літера ЛТД, 2018. 224 с.
10. Українська література : підручник для 10 класу загальноосвітніх навчальних закладів (рівень стандарту, академічний рівень) / за заг. ред. д-ра філол. наук, проф. Г. Ф. Семенюка. Київ : Освіта, 2010. 352 с.
11. Чижевський Д. Реалізм в українській літературі. Київ, 1999. С. 17–64.
12. Щоголів Я. Поезії / упор. А. Каспрук. Київ. 1958. 512 с. URL: https://shron1.chtyvo.org.ua/Schoholiv_Yakiv/Poezii_zbirka.pdf

Запитання для самоконтролю

1. Які літературні напрями були панівними в період 2-ї пол. XIX ст.?
2. Назвіть ознаки реалізму.
3. Поясніть особливості відображення дійсності крізь призму реалізму та натуралізму.
4. Чим відрізняється художнє вираження в ранньому та пізньому романтизмі?
5. На які періоди поділяють українську поезію 2-ї пол. XIX ст.?
6. Назвіть поетів періоду 2-ї пол. XIX ст. Кого з них називають предтечею українського модернізму?
7. Перелічіть представників професійної трупі, яка створена Михайлом Старицьким у Єлисаветграді? Назвіть членів сім'ї Тобілевичів, які брали активну участь у розвитку драматургії тогочасного періоду. Закцентуйте увагу на їхньому псевдоніміконі.
8. Хто є автором слів гімну «Ще не вмерла Україна»?
9. Хто є написав текст молитви «Боже великий, єдиний, нам Україну храни»?
10. Які проблеми порушують автори в реалістичній прозі 2-ї пол. XIX ст.?

ПРАКТИЧНИЙ БЛОК

- Сформууйте таблицю «Ознаки літературних напрямів другої половини XIX століття».
- Виконайте тестові завдання (оцінювання: 1 бал за правильну відповідь).

1. Яким державам були підвладні українські землі 2-ї пол. XIX ст.?

А росії, а західно-українські землі були автономними

- Б Австро-Угорщині, Польщі, росії
- В Польщі, росії
- Г Австро-Угорщині, росії

2. У якому рядку чітко подано суть українського питання?

- А чи можлива й потрібна українська література окремо від російської та чи має вона право на існування
- Б чи є можливим друк творів українською мовою
- В чи українська мова є придатною для перекладу
- Г чи українською мовою можна писати твори на складну та різнобічну тематику

3. У якому документі йдеться про те, що «никакого малоросійського языка не было, нѣтъ и быть не можетъ»?

- А у доповненні до Емського указу
- Б у Емському указі
- В у Валуєвському циркулярі
- Г у «Забороні українства» Федора Савченка

4. У якому виданні було висвітлено історію українського козацтва, національно-визвольних і державотворчих змагань українського народу, що сприяло розширенню історико-краєзнавчих, топографічних, демографічних досліджень в Україні?

- А «Правда»
- Б «Киевская старина»
- В «Світ»
- Г «Житє і слово»

5. Які літературні напрями були панівними в 2-ій пол. ХІХ ст.?

- А ранній романтизм, символізм, реалізм
- Б пізній романтизм, реалізм, натуралізм, модернізм
- В ранній романтизм, реалізм, натуралізм
- Г реалізм, натуралізм, символізм, дадаїзм

6. Хто є автором гімну «Ще не вмерла Україна»?

- А Володимир Самійленко
- Б Олександр Кониський
- В Михайло Вербицький
- Г Павло Чубинський

7. Яку назву отримав професійний театр 70-90-х рр. ХІХ ст.?

- А «аматорський театр»
- Б «український театр»
- В «театр корифеїв»
- Г «театр професіоналів»

8. Хто є автором «Записок о Южной Руси»?

- А Григорій Квітка-Основ'яненко
- Б Пантелеймон Куліш
- В Марко Вовчок
- Г Михайло Старицький

9. Хто є автором твору «Я не співець чудовної природи»?

- А Павло Грабовський
- Б Павло Чубинський
- В Іван Манчжура
- Г Яків Щоголев

10. Хто з письменників НЕ порушує проблему жіночої емансипації?

- А Марко Вовчок
- Б Іван Франко
- В Олена Пчілка
- Г Володимир Антонович

11. Які риси були характерними для розвитку української літератури 2-ї пол. XIX ст.?

- А розвиток та становлення українського класичного мистецтва
- Б актуалізація тем полемічної літератури
- В українізація початкової освіти в Східній Україні
- Г зародження українського аматорського театру

12. До яких епічних жанрів вдавалися письменники 2-ї пол. XIX ст.?

- А оповідання та нариси
- Б романи та оповідання
- В романи та повісті
- Г нариси та романи

ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

- Підготуйте відповіді на питання з теми наступного практичного заняття.
- Прочитайте повість «Кайдашева сім'я» Івана Нечуя-Левицького.
- Випишіть ознаки реалізму, які властиві повісті «Кайдашева сім'я» Івана Нечуя-Левицького.

ІНДИВІДУАЛЬНЕ ЗАВДАННЯ

- Змоделуйте постер, на якому міститиметься інформація про цікаві факти з життя та творчості Івана Нечуя-Левицького.

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ 3

ТЕОРЕТИЧНИЙ БЛОК

Тема. Іван Нечуй-Левицький (І. Левицький): життя та творчість (повість «Кайдашева сім'я»).

1. Життя і творчість письменника як новий імпульс української літератури («Колосальне усеобіймаюче око України» (Іван Франко)).
2. «Кайдашева сім'я» – соціально-побутова повість-хроніка. Історія написання.
3. Ідейно-тематичний зміст та сюжет твору.

Мета заняття:

- **навчальна:** ознайомитися з життям і літературною спадщиною Івана Нечуя-Левицького, проаналізувати та виявити соціально-побутові риси реалізму в повісті «Кайдашева сім'я», з'ясувати ознаки хроніки в зазначеному творі;

- **розвивальна:** розвивати соціально-комунікативні компетентності та образно-абстрактне мислення;
- **виховна:** виховувати моральні цінності, ментально-культурні орієнтири українського народу.

Теорія літератури та опорні поняття: *соціально-побутова повість, повість-хроніка, тема, ідея.*

Постаті

Іван Нечуй-Левицький (1838–1918)

Рекомендована література

1. Авраменко О. М., Пахаренко В. І. Українська література : підручник для 10 класу загальноосвітніх навчальних закладів (рівень стандарту, академічний рівень). Київ : Грамота, 2010. 280 с.
2. Глеб О. Шкільний літературознавчий словник : навч. посіб. / за заг. ред. О. Слоновьської. Івано-Франківськ : ОШПО; Коломия : ВПТ «Вік», 2015. 179 с.
3. Задорожна С. Пізнання літературного твору : метод. посіб. для студентів і вчителів. Дрогобич : Відродження, 2003.
4. Калантаєвська Г. П. Українська література XIX століття : навч. посіб. Суми : Сумський державний університет. 2016. 237 с. URL: <https://core.ac.uk/download/pdf/141451195.pdf>
5. Коваленко Л. Т., Бернадська Н. І. Українська література (рівень стандарту) : підручник для 10 класу закладів загальної середньої освіти. Київ : УОВЦ «Оріон», 2018. 320 с.
6. Літературознавчий словник-довідник / за ред. Р. Т. Гром'яка, Ю. І. Коваліва, В. І. Теремка. Вид. 2-ге, випр., доп. Київ : Видавничий центр «Академія». 2007. 752 с.
7. Нечуй-Левицький І. Світогляд українського народу. Київ : Обереги, 1922. 88 с.
8. Нечуй-Левицький І. Кайдашева сім'я. URL: <https://www.ukrlib.com.ua/books/printitzip.php?tid=907>
9. Новий довідник : Українська мова. Українська література. Київ : ТОВ «КАЗКА», 2008. 864 с.
10. Словник-довідник літературознавчих термінів / упор. О. В. Бобир, В. Й. Буденний, О. Б. Мамчич, Н. П. Нікітіна ; за ред. О. В. Бобиря. Чернігів : ФОП Лозовий В. М., 2016. 132 с.
11. Слоновьська О. В., Мафтин Н. В., Вівчарик Н. М. Українська література (рівень стандарту) : підручник для 10 класу закладів загальної середньої освіти. Київ : Літера ЛТД, 2018. 224 с.
12. Українська література : підручник для 10 класу загальноосвітніх навчальних закладів (рівень стандарту, академічний рівень) / за заг. ред. д-ра філол. наук, проф. Г. Ф. Семенюка. Київ : Освіта, 2010. 352 с.
13. Чижевський Д. Реалізм в українській літературі. Київ, 1999. С. 17–64.

Запитання для самоконтролю

1. Назвіть роки життя Івана Нечуя-Левицького. У якій сім'ї зростав автор?
2. Перелічіть літературні твори митця.
3. Хто назвав Івана Нечуя-Левицького «колосальним усеобіймаючим оком України»?
4. Які існують теорії створення авторського псевдоніму? Назвіть відомі вам псевдоніми митця.
5. Дайте визначення соціально-побутовій повісті. Наведіть приклади з тексту.
6. Що ви розумієте під поняттям «хроніка». Як хроніка реалізується в повісті «Кайдашева сім'я»?
7. Яка історія написання повісті: канва з реального життя та прототипи?
8. Визначте тему та ідею твору.
9. Перелічіть проблеми, які порушує автор у тексті.
10. Визначте сюжет повісті: зав'язка, розвиток дії, кульмінація, розв'язка.

ПРАКТИЧНИЙ БЛОК

- Перегляньте відео та проаналізуйте інформацію в контексті літературного життя письменника:
- ❖ Літературно-меморіальний музей Івана Нечуя-Левицького. URL: <https://www.youtube.com/watch?v=g-2cWgo36BE>
- Змодельуйте хронологічну таблицю життя та творчості Івана Нечуя-Левицького.
- Сформууйте паспорт твору «Кайдашева сім'я».
- Напишіть твір-роздум на одну з перелічених нижче тем (на прикладі повісті-хроніки «Кайдашева сім'я»):
 - ✓ «Де мир та лад, там і Божа благодать» (народне прислів'я).
 - ✓ «Рід великий, а пообідать ніде» (народне прислів'я).
 - ✓ «Дерево тримається корінням, а людина сім'єю» (народне прислів'я).

ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

- Підготуйте відповіді на питання з теми наступного практичного заняття.

ІНДИВІДУАЛЬНЕ ЗАВДАННЯ

- Робота в групах. Розіграйте діалог / полілог із твору «Кайдашева сім'я» Івана Нечуя-Левицького.

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ 4

ТЕОРЕТИЧНИЙ БЛОК

Тема. Іван Нечуй-Левицький (І. Левицький): творчість (повість «Кайдашева сім'я»).

1. Реалізм твору, сучасна (вічна) проблема батьків і дітей.
2. Колоритні людські характери в повісті.
3. Українська ментальність, гуманістичні традиції народного побуту й моралі. Ствердження цінностей національної етики засобами комічного.

Мета заняття:

- **навчальна:** проаналізувати проблематику повісті «Кайдашева сім'я» Івана Нечуя-Левицького, характеристику образів, засоби комічного в морально-етичному баченні українців;
- **розвивальна:** розвивати образно-абстрактне мислення, уміння синтезувати й аналізувати інформацію;

- **виховна:** виховувати повагу до батьків та моральні цінності українців.

Теорія літератури та опорні поняття: *реалізм, гуманізм.*

Рекомендована література

1. Авраменко О. М., Пахаренко В. І. Українська література : підручник для 10 класу загальноосвітніх навчальних закладів (рівень стандарту, академічний рівень). Київ : Грамота, 2010. 280 с.
2. Глеб О. Шкільний літературознавчий словник : навч. посіб. / за заг. ред. О. Слоньовської. Івано-Франківськ : ОШПО; Коломия : ВПТ «Вік», 2015. 179 с.
3. Задорожна С. Пізнання літературного твору : метод. посіб. для студентів і вчителів. Дрогобич : Відродження, 2003.
4. Калантаєвська Г. П. Українська література XIX століття : навч. посіб. Суми : Сумський державний університет. 2016. 237 с. URL: <https://core.ac.uk/download/pdf/141451195.pdf>
5. Коваленко Л. Т., Бернадська Н. І. Українська література (рівень стандарту) : підручник для 10 класу закладів загальної середньої освіти. Київ : УОВЦ «Оріон», 2018. 320 с.
6. Літературознавчий словник-довідник / за ред. Р. Т. Гром'яка, Ю. І. Коваліва, В. І. Теремка. Вид. 2-ге, випр., доп. Київ : Видавничий центр «Академія». 2007. 752 с.
7. Нечуй-Левицький І. Кайдашева сім'я. URL: <https://www.ukrlib.com.ua/books/printitzip.php?tid=907>
8. Новий довідник : Українська мова. Українська література. Київ : ТОВ «КАЗКА», 2008. 864 с.
9. Словник-довідник літературознавчих термінів / упор. О. В. Бобир, В. Й. Буденний, О. Б. Мамчич, Н. П. Нікітіна ; за ред. О. В. Бобиря. Чернігів : ФОП Лозовий В. М., 2016. 132 с.
10. Слоньовська О. В., Мафтин Н. В., Вівчарик Н. М. Українська література (рівень стандарту) : підручник для 10 класу закладів загальної середньої освіти. Київ : Літера ЛТД, 2018. 224 с.
11. Українська література : підручник для 10 класу загальноосвітніх навчальних закладів (рівень стандарту, академічний рівень) / за заг. ред. д-ра філол. наук, проф. Г. Ф. Семенюка. Київ : Освіта, 2010. 352 с.
12. Чижевський Д. Реалізм в українській літературі. Київ, 1999. С. 17–64.

Запитання для самоконтролю

1. Визначте реалістичні риси повісті «Кайдашева сім'я».
2. Як проявляється в творі проблема старшого та молодшого покоління? Схарактеризуйте стосунки за зразком діад «батько – Карпо / Лаврін», «мати – Карпо / Лаврін», «невістка – батько / мати».
3. Які гуманістичні ідеї сповідуються в повісті?
4. Як у творі відображений менталітет української сім'ї того часу?
5. Назвіть мовні засоби зображення комічного в творі. Яка між ними відмінність?
6. Як народні прислів'я та приказки вплетені в канву повісті? Наведіть приклади висловлень із народної творчості.

ПРАКТИЧНИЙ БЛОК

- Напишіть цитатний план до таких образів:
 - 1) варіант 1 (Омелько Кайдаш, Карпо, Мелашка);
 - 2) варіант 2 (Маруся Кайдашиха, Лаврін, Мотря).
- Випишіть по три прислів'я чи приказки з тексту. Визначте їх зміст.
- Виконайте тестові завдання (оцінювання: 1 бал за правильну відповідь).

1. Кого з героїв характеризує цитата «Висока на зріст, рівна станом, але не дуже тонка, з кремезними ногами, з рукавами, позакачуваними по лікті, з чорними косами, вона була ніби намальована на білій стіні. Загоріле рум'яне лице ще виразніше малювалось з чорними тонкими бровами, з темними блискучими, як терен, облитий дощем, очима. В лиці, в очах було розлите, щось гостре, палке, гаряче, було видно розум з завзяттям і трохи з злістю»?

А бабу Палажку

Б Мотрю

В Мелашку

Г Марусю

2. Який композиційний елемент твору «Кайдашева сім'я» є його кульмінацією?

А сватання до Мелашки

Б всихання груші

В коли викололи око Кайдашисі

Г мандрівка в Київ

3. Кого з героїв характеризує цитата «До природної звичайності української селянки в неї пристало щось вже дуже солодке, аж нудне. Але як тільки вона трохи сердилась, з неї спадала та солодка луска, і вона лаялась і кричала на весь рот»?

А бабу Параску

Б Мелашку

В Марусю

Г проскурницю

4. Яка тема твору «Кайдашева сім'я»?

А хроніка життя нетипової української селянської родини після скасування кріпацтва

Б хроніка життя типової української селянської родини до скасування кріпацтва

В змалювання побуту й психології українських селян у перші десятиріччя до скасування кріпацтва

Г змалювання побуту й психології українських селян у перші десятиріччя після скасування кріпацтва

5. Хто назвав Івана Нечуя-Левицького «Колосальним усеобіймаючим оком України»?

А Михайло Коцюбинський

Б Іван Франко

В Михайло Старицький

Г Яків Щоголев

6. Яке прізвище мали прототипи сім'ї Кайдашів із твору?

А Поливоди

Б Кайдаші

В Мазурі

Г Балани

7. Хто такий Берко?

А батько Кайдаша

Б ім'я чумака, який ввижався п'яному Омельку

В хлопець із села, який заманював Карпа в шинок

Г жид, який відкрив шинок

8. Кого з героїв характеризує цитата «Широкий в плечах, з батьківськими карими гострими очима, з блідуватим лицем. Тонкі пружки його блідого лиця з тонкими губами мали в собі щось неласкаве. Гострі темні очі були ніби сердиті?»

- А Омелька
- Б Лавріна
- В Карпа
- Г Грицька

9. У сім'ї кого народився Іван Нечуй-Левицький?

- А священника
- Б письменника
- В селянина
- Г помічника в церкві

10. Який жанр твору «Кайдашева сім'я»?

- А соціально-побутова поема
- Б повість
- В соціально-побутова повість
- Г соціальний роман

11. У якому рядку подано твори Івана Нечуя-Левицького?

- А «Чорна рада»
- Б «Хмари», «Микола Джеря»
- В «Перехресні стежки»
- Г «Захар Беркут»

12. Хто зварив борщ із чужого півня?

- А Мелашка
- Б Кайдашиха
- В Мотря
- Г матір Мелашки

ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

- Підготуйте відповіді на питання з теми наступного практичного заняття.
- Прочитайте роман «Хіба ревуть воли, як ясла повні?» Панаса Мирного.

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ 5

ТЕОРЕТИЧНИЙ БЛОК

Тема. Панас Мирний (П. Рудченко): життя та творчість (роман «Хіба ревуть воли, як ясла повні?»).

1. Загальна характеристика життєвого і творчого шляху Панаса Мирного.
2. «Хіба ревуть воли, як ясла повні?» – перший український соціально-психологічний роман як можливість художнього дослідження дійсності. Співавторство Панаса Мирного з Іваном Біликом.

Мета заняття:

- **навчальна:** ознайомитися з життям і творчістю Панаса Мирного (П. Рудченка), з'ясувати творчі зв'язки автора з Іваном Біликом, проаналізувати та виявити соціально-психологічні риси в романі «Хіба ревуть воли, як ясла повні?»;

- **розвивальна:** розвивати вміння висловлювати власну думку, аналізувати, аргументувати, синтезувати знання;
- **виховна:** виховувати емоційну стабільність.

Теорія літератури та опорні поняття: *соціально-психологічний роман.*

Постаті

Панас Мирний (1849–1920)

Рекомендована література

1. Авраменко О. М., Пахаренко В. І. Українська література : підручник для 10 класу загальноосвітніх навчальних закладів (рівень стандарту, академічний рівень). Київ : Грамота, 2010. 280 с.
2. Глеб О. Шкільний літературознавчий словник : навч. посіб. / за заг. ред. О. Слоньовської. Івано-Франківськ : ОШПО; Коломия : ВПТ «Вік», 2015. 179 с.
3. Задорожна С. Пізнання літературного твору : метод. посіб. для студентів і вчителів. Дрогобич : Відродження, 2003.
4. Калантаєвська Г. П. Українська література XIX століття : навч. посіб. Суми : Сумський державний університет. 2016. 237 с. URL: <https://core.ac.uk/download/pdf/141451195.pdf>
5. Коваленко Л. Т., Бернадська Н. І. Українська література (рівень стандарту) : підручник для 10 класу закладів загальної середньої освіти. Київ : УОВЦ «Оріон», 2018. 320 с.
6. Літературознавчий словник-довідник / за ред. Р. Т. Гром'яка, Ю. І. Коваліва, В. І. Теремка. Вид. 2-ге, випр., доп. Київ : Видавничий центр «Академія». 2007. 752 с.
7. Мартинова М. Чіпка Варениченко – месник чи злочинець? *Українська мова та література в сучасній школі*. 2013. № 9. С. 46–55.
8. Новий довідник : Українська мова. Українська література. Київ : ТОВ «КАЗКА», 2008. 864 с.
9. Панас Мирний. Хіба режуть воли, як ясла повні? URL: <https://www.ukrlib.com.ua/books/printitzip.php?tid=983>
10. Словник-довідник літературознавчих термінів / упор. О. В. Бобир, В. Й. Буденний, О. Б. Мамчич, Н. П. Нікітіна ; за ред. О. В. Бобиря. Чернігів : ФОП Лозовий В. М., 2016. 132 с.
11. Слоньовська О. В., Мафтин Н. В., Вівчарик Н. М. Українська література (рівень стандарту) : підручник для 10 класу закладів загальної середньої освіти. Київ : Літера ЛТД, 2018. 224 с.
12. Українська література : підручник для 10 класу загальноосвітніх навчальних закладів (рівень стандарту, академічний рівень) / за заг. ред. д-ра філол. наук, проф. Г. Ф. Семенюка. Київ : Освіта, 2010. 352 с.
13. Українська література : підручник для 10 класу загальноосвітніх навчальних закладів (рівень стандарту, академічний рівень) / за заг. ред. Г. Семенюка. Київ : Освіта, 2010. 352 с.

14. Хропко П. Українська література : підручник для 10 класу загальноосвітніх навчальних закладів. Вид. 7-ме. Київ : Школяр, 2006. 528 с.
15. Чижевський Д. Реалізм в українській літературі. Київ, 1999. С. 17–64.

Запитання для самоконтролю

1. Назвіть справжнє прізвище Панаса Мирного.
2. Які цікаві факти з життя автора вам запам'яталися?
3. У якому журналі працював літературним редактором Панас Мирний?
4. Назвіть співавтора роману «Хіба ревуть воли, як ясла повні?». Прокоментуйте його взаємини з Панасом Мирним.
5. Як називається нарис та повість, які стали основою роману? Хто є прототипом образу Чіпки?
6. Визначте жанрові особливості твору. Як психологічний аспект авторського мислення впливає на розкриття образів?
7. Прокоментуйте цитату з Біблії: «О, хто б узяв і зважив моє горе?... І Божий страх на мене ополчився. Хіба рика онагра серед паші? Хіба ревуть воли, як ясла повні?». Яке співвідноситься зміст цитати з твором? (Книга Йова).
8. У руслі якого літературного напрямку написаний роман? Наведіть приклади для підтвердження власної думки.
9. Хто з письменників назвав твір Панаса Мирного «Хіба ревуть воли, як ясла повні?» «романом з народного життя»?

ПРАКТИЧНИЙ БЛОК

- Перегляньте відео:
 - ❖ Панас Мирний. Біографія в датах. URL: <https://www.youtube.com/watch?v=ki4ynZJgIDg>
 - ❖ Два світи Панаса Мирного. URL: https://www.youtube.com/watch?v=fNDV_5hMsXc
- Змодельуйте хронологічну таблицю життя та творчості Панаса Мирного.
- Сформуйте паспорт твору «Хіба ревуть воли, як ясла повні?».

ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

- Підготуйте відповіді на питання з теми наступного практичного заняття.
- Випишіть із тексту риси української народності (щонайменше 5 позицій). Підтвердіть їх цитатами з твору.

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ 6

ТЕОРЕТИЧНИЙ БЛОК

Тема. Панас Мирний (П. Рудченко) (роман «Хіба ревуть воли, як ясла повні?»).

1. «Хіба ревуть воли, як ясла повні?»: ідейно-тематичний зміст, композиція та сюжет.
2. Спектр авторського репрезентування народного життя українців.
3. Шлях Ничипора Варениченка: від правдошукання до розбійництва.
4. Жіночі образи, зв'язок народних поглядів та духовного здоров'я людини.

Теорія літератури та опорні поняття: тема, ідея, композиція, сюжет.

Мета заняття:

- **навчальна:** ознайомити з твором «Хіба ревуть воли, як ясла повні?» Панаса Мирного, встановити тему, ідею твору, проблематику, сюжетно-композиційні особливості роману, виявити риси української народності, проаналізувати образну систему твору;
- **розвивальна:** розвивати образно-художнє мислення, а також комунікативні та пошукові навички, уміння синтезувати й аналізувати інформацію;
- **виховна:** виховувати україноцентричні погляди.

Рекомендована література

1. Авраменко О. М., Пахаренко В. І. Українська література : підручник для 10 класу загальноосвітніх навчальних закладів (рівень стандарту, академічний рівень). Київ : Грамота, 2010. 280 с.
2. Глеб О. Шкільний літературознавчий словник : навч. посіб. / за заг. ред. О. Слоньовської. Івано-Франківськ : ОППО; Коломия : ВПТ «Вік», 2015. 179 с.
3. Задорожна С. Пізнання літературного твору : метод. посіб. для студентів і вчителів. Дрогобич : Відродження, 2003.
4. Калантаєвська Г. П. Українська література XIX століття : навч. посіб. Суми : Сумський державний університет. 2016. 237 с. URL: <https://core.ac.uk/download/pdf/141451195.pdf>
5. Коваленко Л. Т., Бернадська Н. І. Українська література (рівень стандарту) : підручник для 10 класу закладів загальної середньої освіти. Київ : УОВЦ «Оріон», 2018. 320 с.
6. Літературознавчий словник-довідник / за ред. Р. Т. Гром'яка, Ю. І. Коваліва, В. І. Теремка. Вид. 2-ге, випр., доп. Київ : Видавничий центр «Академія». 2007. 752 с.
7. Мартинова М. Чіпка Варениченко – месник чи злочинець? *Українська мова та література в сучасній школі*. 2013. № 9. С. 46–55.
8. Новий довідник : Українська мова. Українська література. Київ : ТОВ «КАЗКА», 2008. 864 с.
9. Панас Мирний. Хіба ревуть воли, як ясла повні? URL: <https://www.ukrlib.com.ua/books/printitzip.php?tid=983>
10. Словник-довідник літературознавчих термінів / упор. О. В. Бобир, В. Й. Буденний, О. Б. Мамчич, Н. П. Нікітіна ; за ред. О. В. Бобиря. Чернігів : ФОП Лозовий В. М., 2016. 132 с.
11. Слоньовська О. В., Мафтин Н. В., Вівчарик Н. М. Українська література (рівень стандарту) : підручник для 10 класу закладів загальної середньої освіти. Київ : Літера ЛТД, 2018. 224 с.
12. Українська література : підручник для 10 класу загальноосвітніх навчальних закладів (рівень стандарту, академічний рівень) / за заг. ред. д-ра філол. наук, проф. Г. Ф. Семенюка. Київ : Освіта, 2010. 352 с.
13. Українська література : підручник для 10 класу загальноосвітніх навчальних закладів (рівень стандарту, академічний рівень) / за заг. ред. Г. Семенюка. Київ : Освіта, 2010. 352 с.
14. Хропко П. Українська література : підручник для 10 класу загальноосвітніх навчальних закладів. Вид. 7-ме. Київ : Школяр, 2006. 528 с.
15. Чижевський Д. Реалізм в українській літературі. Київ, 1999. С. 17–64.

Запитання для самоконтролю

1. Який ідейно-тематичний зміст твору «Хіба ревуть воли, як ясла повні?» Панаса Мирного?
2. Визначте основні проблеми твору. Проілюструйте прикладами з роману.
3. Назвіть композиційні елементи твору.
4. Охарактеризуйте сюжетні лінії за принципом «головні – другорядні».

5. Як у творі зображено народне життя українців?
6. Хто з письменників сказав про Панаса Мирного так: «Ваші твори мали великий вплив на мене. Окрім величезного літературного хисту, який зразу зачарував мене, я бачив у них широкий та вільний розмах думки – власне те, чого не стає мало не всім белетристам»?
7. Опишіть психологічний портрет головного героя твору.
8. Схарактеризуйте дитинство Ничипора Варениченка. Чи вплинули соціальні умови раннього життя на особистісне формування головного героя в майбутньому?
9. Сформулюйте загальні чинники ціннісного переорієнтування Чіпки.
10. Як у творі представлено українську народність? Проілюструйте цитатами з роману.
11. Поміркуйте над зв'язком тогочасних народних цінностей та духовним здоров'ям людини.
12. Визначте соціопсихологічну характеристику жіночої образної системи твору.
13. Чи можна назвати образ матері Чіпки – Мотрі – трагічним?
14. Чому бабу Оришку можна назвати ідеальним образом жінки-селянки?

ПРАКТИЧНИЙ БЛОК

- Опрацюйте статтю: Мартинова М. Чіпка Варениченко – месник чи злочинець? *Українська мова та література в сучасній школі*. 2013. № 9. С. 46–55.
- Напишіть есе на тему «Протест супроти умов суспільства».

ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

- Підготуйте відповіді на питання з теми наступного практичного заняття.
- Змодельуйте складний план до характеристики образу Чіпки.

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ 7

ТЕОРЕТИЧНИЙ БЛОК

Тема. «Театр корифеїв». Іван Карпенко-Карий (І. Тобілевич): життя та творчість.

1. Розвиток драматургії: соціально-побутові та історичні драми й комедії Михайла Старицького, Марка Кропивницького, Панаса Мирного та ін. Перші театральні трупи Марка Кропивницького та Михайла Старицького. Родина Тобілевичів та український театр. Популярність «театру корифеїв» в Україні та світі.
2. Життєвий і творчий шлях Івана Карпенка-Карого, світогляд митця, багатогранність діяльності.
3. Жанрова різноманітність творів Івана Карпенка-Карого та «театр корифеїв». Драматургічне новаторство письменника.

Мета заняття:

- **навчальна:** ознайомитися з розвитком драматургії, виявити риси, притаманні тогочасним драматичним текстам, з'ясувати особливості функціонування «театру корифеїв», ознайомитися з життям та творчістю Івана Карпенка-Карого, виявити новаторські риси письменника в драматургії, жанри письма;
- **розвивальна:** розвивати комунікативні навички, уміння синтезувати й аналізувати інформацію;
- **виховна:** виховувати естетичне сприйняття та етичні норми поведінки.

Теорія літератури та опорні поняття: *драма та її різновиди.*

Постаті

Трупа театру корифеїв

Будівля театру в м. Єлисаветград (м. Кропивницький)

Рекомендована література

1. Авраменко О. М., Пахаренко В. І. Українська література : підручник для 10 класу загальноосвітніх навчальних закладів (рівень стандарту, академічний рівень). Київ : Грамота, 2010. 280 с.
2. Глеб О. Шкільний літературознавчий словник : навч. посіб. / за заг. ред. О. Слоньовської. Івано-Франківськ : ОШПО; Коломия : ВПТ «Вік», 2015. 179 с.
3. Задорожна С. Пізнання літературного твору : метод. посіб. для студентів і вчителів. Дрогобич : Відродження, 2003.
4. Калантаєвська Г. П. Українська література XIX століття : навч. посіб. Суми : Сумський державний університет. 2016. 237 с. URL: <https://core.ac.uk/download/pdf/141451195.pdf>
5. Коваленко Л. Т., Бернадська Н. І. Українська література (рівень стандарту) : підручник для 10 класу закладів загальної середньої освіти. Київ : УОВЦ «Оріон», 2018. 320 с.
6. Літературознавчий словник-довідник / за ред. Р. Т. Гром'яка, Ю. І. Коваліва, В. І. Теремка. Вид. 2-ге, випр., доп. Київ : Видавничий центр «Академія», 2007. 752 с.
7. Ніколюк Л. Іван Карпенко-Карий – драматург, актор, творець українського театру. *Українська мова й література в сучасній школі*. 2013. № 5. С. 29–36.

8. Новий довідник : Українська мова. Українська література. Київ : ТОВ «КАЗКА», 2008. 864 с.
9. Новиков А. Марко Кропивницький – фундатор нового українського театру. *Українська мова і література в школі*. 2011. № 7. С. 4–9.
10. Словник-довідник літературознавчих термінів / упор. О. В. Бобир, В. Й. Буденний, О. Б. Мамчич, Н. П. Нікітіна ; за ред. О. В. Бобиря. Чернігів : ФОП Лозовий В. М., 2016. 132 с.
11. Слоньовська О. В., Мафтин Н. В., Вівчарик Н. М. Українська література (рівень стандарту) : підручник для 10 класу закладів загальної середньої освіти. Київ : Літера ЛТД, 2018. 224 с.
12. Українська література : підручник для 10 класу загальноосвітніх навчальних закладів (рівень стандарту, академічний рівень) / за заг. ред. д-ра філол. наук, проф. Г. Ф. Семенюка. Київ : Освіта, 2010. 352 с.
13. Хропко П. Українська література : підручник для 10 класу загальноосвітніх навчальних закладів. Вид. 7-ме. Київ : Школяр, 2006. 528 с.
14. Чижевський Д. Реалізм в українській літературі. Київ, 1999. С. 17–64.

Запитання для самоконтролю

1. Поясніть суть поняття «корифей». Кого в книзі «Корифеи украинской сцены» назвали «корифеями українського театру»? Яка історія цієї книги?
2. Який зв'язок між Емським указом та п'єсою «Назар Стодоля» Тараса Шевченка, яку поставив на сцені Марко Кропивницький?
3. Назвіть представників «театру корифеїв».
4. Що вам відомо про псевдонім кон братів Тобілевичів?
5. Хто очолював «театр корифеїв» після його розпаду? Які пріоритетні напрями драматургійної роботи було визначено за кожним із театрів?
6. Із якими композиторами співпрацювали представники тогочасного театру? На основі яких творів ставили вистави на сцені?
7. Яка доля спіткала Марка Кропивницького та Михайла Старицького наприкінці діяльності театрів?
8. Назвіть справжнє прізвище Івана Карпенка-Карого.
9. Охарактеризуйте діяльність Івана Карпенка-Карого в «театрі корифеїв».
10. У чому полягає драматургійне новаторство Івана Карпенка-Карого.
11. Кого з тогочасних драматургів називають творцем соціальної драми?
12. Пригадайте жанри драматичного твору. Визначте основні ознаки комедії.

ПРАКТИЧНИЙ БЛОК

- Перегляньте відео:
 - ❖ П'ять реконструкцій Кропивницького театру. Історія в будівлях. URL: <https://www.youtube.com/watch?v=guT70FZvV0g>
 - ❖ Іван Карпенко-Карий. Література в іменах. URL: <https://www.youtube.com/watch?v=senQ2ZI0tmw>
 - ❖ Степан Процюк. Іван Карпенко-Карий: між журбою і стоїцизмом. URL: <https://www.youtube.com/watch?v=MhkhHViIDB4>
- Змодельуйте хронологічну таблицю життя та творчості Івана Карпенка-Карого.

ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

- Підготуйте відповіді на питання з теми наступного практичного заняття.
- Прочитайте комедію «Мартин Боруля» Івана Карпенка-Карого.
- Напишіть есе на тему «Комедійність та правдивість образу Мартина Борулі».

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ 8

ТЕОРЕТИЧНИЙ БЛОК

Тема. Іван Карпенко-Карий (І. Тобілевич): творчість (трагікомедія «Мартин Боруля»).

1. Трагікомедія «Мартин Боруля», її сценічна історія.
2. «Мартин Боруля»: тема, ідея, проблематика та композиція твору.
3. Дворянство як міф про краще життя. Підміна особистісних етичних цінностей (чесності, порядності, працелюбства) станомою приналежністю.
4. Психологічна переконливість розкриття образу Мартина Борулі.

Мета заняття:

- **навчальна:** виявляти проблеми етичних цінностей у творі, проаналізувати психологічний вияв образної системи;
- **розвивальна:** розвивати навички комунікації, синтезу, аналізу;
- **виховна:** виховувати особистість на морально-етичних засадах.

Теорія літератури та опорні поняття: *драма, трагікомедія.*

Постаті

Іван Карпенко-Карий (1845–1907)

Рекомендована література

1. Авраменко О. М., Пахаренко В. І. Українська література : підручник для 10 класу загальноосвітніх навчальних закладів (рівень стандарту, академічний рівень). Київ : Грамота, 2010. 280 с.
2. Глеб О. Шкільний літературознавчий словник : навч. посіб. / за заг. ред. О. Слоновьської. Івано-Франківськ : ОППО; Коломия : ВПТ «Вік», 2015. 179 с.
3. Задорожна С. Пізнання літературного твору : метод. посіб. для студентів і вчителів. Дрогобич : Відродження, 2003.
4. Калантасівська Г. П. Українська література XIX століття : навч. посіб. Суми : Сумський державний університет. 2016. 237 с. URL: <https://core.ac.uk/download/pdf/141451195.pdf>
5. Коваленко Л. Т., Бернадська Н. І. Українська література (рівень стандарту) : підручник для 10 класу закладів загальної середньої освіти. Київ : УОВЦ «Оріон», 2018. 320 с.
6. Літературознавчий словник-довідник / за ред. Р. Т. Гром'яка, Ю. І. Коваліва, В. І. Теремка. Вид. 2-ге, випр., доп. Київ : Видавничий центр «Академія». 2007. 752 с.
7. Ніколюк Л. Іван Карпенко-Карий – драматург, актор, творець українського театру. *Українська мова й література в сучасній школі*. 2013. № 5. С. 29–36.
8. Словник-довідник літературознавчих термінів / упор. О. В. Бобир, В. Й. Буденний, О. Б. Мамчич, Н. П. Нікітіна ; за ред. О. В. Бобиря. Чернігів : ФОП Лозовий В. М., 2016. 132 с.

9. Слоньовська О. В., Мафтин Н. В., Вівчарик Н. М. Українська література (рівень стандарту) : підручник для 10 класу закладів загальної середньої освіти. Київ : Літера ЛТД, 2018. 224 с.
10. Українська література : підручник для 10 класу загальноосвітніх навчальних закладів (рівень стандарту, академічний рівень) / за заг. ред. д-ра філол. наук, проф. Г. Ф. Семенюка. Київ : Освіта, 2010. 352 с.
11. Хропко П. Українська література : підручник для 10 класу загальноосвітніх навчальних закладів. Вид. 7-ме. Київ : Школяр, 2006. 528 с.
12. Чижевський Д. Реалізм в українській літературі. Київ, 1999. С. 17–64.

Запитання для самоконтролю

1. Яка сценічна історія твору «Мартин Боруля»?
2. Назвіть тему та основну ідею комедії «Мартин Боруля» Івана Карпенка-Карого.
3. Які проблеми порушує автор твору?
4. Як у комедії відображено проблему людини та її соціального статусу? Чи актуальною є ця проблема досі? Аргументуйте свою думку.
5. Визначте композицію твору.
6. Охарактеризуйте образну систему трагікомедії.

ПРАКТИЧНИЙ БЛОК

- Змодельуйте паспорт твору «Мартин Боруля».
- Робота в парах. Напишіть та виголосіть діалог на мистецько-філософську тему «Соціальний статус та збереження людських цінностей». Залучіть приклади, цитати з комедії «Мартин Боруля» Івана Карпенка-Карого.
- Виконайте тестові завдання (оцінювання за рівнями: I рівень – до 6 балів, II рівень – до 9 балів, III рівень – до 12 балів).

I рівень

1. Чи взяв Іван Карпенко-Карий псевдонім від імені батька та улюбленого героя твору Тараса Шевченка)? (0,5 бала)

А так	Б ні
-------	------
2. Чи любила Марися Націєвського? (0,5 бала)

А так	Б ні
-------	------
3. Степан залишив роботу у канцелярії, бо взяв хабар? (0,5 бала)

А так	Б ні
-------	------
4. Чи дозволив Мартин Боруля насамкінець спалити документи про дворянство? (0,5 бала)

А так	Б ні
-------	------
5. Слова «Нам що? Вдень наробишся, а ввечері, разом з соловейком, щебечем по садках» належать Марисі? (0,5 бала)

А так	Б ні
-------	------
6. Мартину Борулі відмовили у дворянстві, бо він передумав та вирішив працювати на своїй землі? (0,5 бала)

А так	Б ні
-------	------
7. До якого жанру належить твір Івана Карпенка-Карого «Мартин Боруля»? (1 бал)
8. Кого називали корифеями в давньогрецькому театрі? (1 бал)
9. Як сьогодні можна пояснити зміст поняття «корифей»? (1 бал)

II рівень

10. Перелічіть жанрові різновиди драми. (1,5 бала)
11. Кого з українських драматургів називають творцем соціальної драми? (1,5 бала)

III рівень

12. Сформулюйте висловлення на тему «Комедійність та правдивість образу Мартина Борулі» (15–20 речень) (3 бали).

ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

- Підготуйте відповіді на питання з теми наступного практичного заняття.

ІНДИВІДУАЛЬНЕ ЗАВДАННЯ

- Розіграйте в парах невелику сцену з твору «Мартин Боруля».

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ 9

ТЕОРЕТИЧНИЙ БЛОК

Тема. Іван Франко – титан духу і думки: життя та творчість.

1. Життєвий та творчий шлях Івана Франка: письменник, учений, громадський діяч. Багатогранність діяльності, її вплив на культурний і політичний розвиток України.
2. Іван Франко – перекладач, публіцист. Значення його творчості для розвитку української літератури та пробудження національної свідомості.

Мета заняття:

- **навчальна:** ознайомити з багатогранною діяльністю письменника, перекладача, публіциста – Івана Франка;
- **розвивальна:** розвивати уміння комунікувати та синтезувати вивчений матеріал;
- **виховна:** виховувати багаторанню особистість.

Теорія літератури та опорні поняття: публіцистичний твір.

Постаті

Іван Франко (1856–1916)

Діти Івана Франка та Ольги Хоружинської

Рекомендована література

1. Авраменко О. М., Пахаренко В. І. Українська література : підручник для 10 класу загальноосвітніх навчальних закладів (рівень стандарту, академічний рівень). Київ : Грамота, 2010. 280 с.
2. Глеб О. Шкільний літературознавчий словник : навч. посіб. / за заг. ред. О. Слоньовської. Івано-Франківськ : ОППО; Коломия : ВПТ «Вік», 2015. 179 с.
3. Горак Р. Іван Франко. *Світогляд*. 2006. № 2. С. 3–8.
4. Грицай Л. Драматургія Івана Франка. Соціально-психологічна драма «Украдене щастя». *Українська мова та література в сучасній школі*. 2013. № 12. С. 56–61.

5. Задорожна С. Пізнання літературного твору : метод. посіб. для студентів і вчителів. Дрогобич : Відродження, 2003.
6. Іван Франко у творенні української національної ідентичності : зб. у 45 наук. праць / голов. ред. О. О. Рафальський, П. М. Чернега. Ніжин : Видавець ПП Лисенко М. М.; Київ : НПУ ім. М. П. Драгоманова, ІПіЕНД ім. І. Ф. Кураса, 2016. 400 с.
7. Калантаєвська Г. П. Українська література XIX століття : навч. посіб. Суми : Сумський державний університет. 2016. 237 с. URL: <https://core.ac.uk/download/pdf/141451195.pdf>
8. Коваленко Л. Т., Бернадська Н. І. Українська література (рівень стандарту) : підручник для 10 класу закладів загальної середньої освіти. Київ : УОВЦ «Оріон», 2018. 320 с.
9. Ласкіна С. Є., Гома Н. О. Іван Франко – видатний поет, публіцист, перекладач. *ДонНАБА* : зб. наукових праць. 2016. Вип. 4. С. 102–105. URL: https://donnaba.edu.ua/journal/images/2016-5/2016-05_102-105.PDF
10. Літературознавчий словник-довідник / за ред. Р. Т. Гром'яка, Ю. І. Коваліва, В. І. Теремка. Вид. 2-ге, випр., доп. Київ : Видавничий центр «Академія». 2007. 752 с.
11. Маланюк Є. Франко незнаний. *Книга спостережень*. Київ. 1995.
12. Новий довідник : Українська мова. Українська література. Київ : ТОВ «КАЗКА», 2008. 864 с.
13. Пастух Р. Іван Франко – навічно, чиновники – на час. *Літературна Україна*. 2013. № 36. С. 1–4.
14. Піхманець Р. «Ото Франко є чоловік такий культурний, що він не може видержати серед руської суспільности». *Іван Франко і Василь Стефаник: взаємини на тлі доби*. Львів, 2009. С. 174–195.
15. Словник-довідник літературознавчих термінів / упор. О. В. Бобир, В. Й. Буденний, О. Б. Мамчич, Н. П. Нікітіна ; за ред. О. В. Бобиря. Чернігів : ФОП Лозовий В. М., 2016. 132 с.
16. Слоньовська О. В., Мафтин Н. В., Вівчарик Н. М. Українська література (рівень стандарту) : підручник для 10 класу закладів загальної середньої освіти. Київ : Літера ЛТД, 2018. 224 с.
17. Українська література : підручник для 10 класу загальноосвітніх навчальних закладів (рівень стандарту, академічний рівень) / за заг. ред. д-ра філол. наук, проф. Г. Ф. Семенюка. Київ : Освіта, 2010. 352 с.
18. Хропко П. Українська література : підручник для 10 класу загальноосвітніх навчальних закладів. Вид. 7-ме. Київ : Школяр, 2006. 528 с.
19. Чижевський Д. Реалізм в українській літературі. Київ, 1999. С. 17–64.

Запитання для самоконтролю

1. Чому влада Австрії переслідувала Івана Франка?
2. Перелічіть поетичні збірки автора.
3. Назвіть прозові твори письменника.
4. Які драматургічні твори Івана Франка ви знаєте?
5. Охарактеризуйте перекладацьку діяльність Івана Франка.
6. У чому полягає суть публіцистичної діяльності Івана Франка. Чи має вона відображення в його літературній творчості? Поміркуйте над романом «Перехресні стежки».
7. Якими були погляди Івана Франка щодо національного питання? Яку роль відводив письменник інтелігенції для його вирішення?

ПРАКТИЧНИЙ БЛОК

- Ознайомтеся з віртуальним музеєм Івана Франка та висловтеся про те, що вас у ньому вразило (10 речень).

- ❖ Віртуальний музей Івана Франка. URL: <https://frankovi.com.ua/pro-nas/>
- Змодельуйте хронологічну таблицю життя та творчості Івана Франка.
- Прочитайте та проаналізуйте 3 поезії зі збірки «З вершин і низин».

ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

- Підготуйте відповіді на питання з теми наступного практичного заняття.
- Вивчіть напам'ять поезію «Гімн» Івана Франка.

Гімн Замість пролога

Вічний революціонер –
 Дух, що тіло рве до бою,
 Рве за поступ, щастя й волю, –
 Він живе, він ще не вмер.
 Ні попівській тортури,
 Ні тюремні царські мури,
 Ані війська муштровані,
 Ні гармати лаштовані,
 Ні шпійонське ремесло
 В гріб його ще не звело.
 Він не вмер, він ще живе!
 Хоч від тисяч літ родився,
 Та аж вчора розповився
 І о власній силі йде.
 І простується, міцніє,
 І спішить туди, де дніє;
 Словом сильним, мов трубою,
 Мільйони зве з собою, –
 Мільйони радо йдуть,
 Бо се голос духа чуць.

Голос духа чути скрізь:
 По курних хатах мужицьких,
 По верстатах ремісницьких,
 По місцях недолі й сліз.
 І де тільки він роздасться,
 Щезнуть сльози, сум нещастя,
 Сила родиться й завзяття
 Не ридать, а добувати,
 Хоч синам, як не собі,
 Кращу долю в боротьбі.
 Вічний революціонер –
 Дух, наука, думка, воля –
 Не уступить пільмі поля,
 Не дасть спутатись тепер.
 Розвалилась зла руїна,
 Покотилася лавина,
 І де в світі тая сила,
 Щоб в бігу її спинила,
 Щоб згасила, мов огонь,
 Розвидняючийся день?

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ 10

ТЕОРЕТИЧНИЙ БЛОК

Тема. Іван Франко – титан духу і думки: творчість (поетична збірка «З вершин і низин»).

1. Ідейно-тематична спрямованість збірки «З вершин і низин» та композиційні особливості.
2. Революційно-патріотична лірика Івана Франка. Поезія «Гімн».

Мета заняття:

- **навчальна:** ознайомити зі збіркою «З вершин і низин» Івана Франка;
- **розвивальна:** розвивати уміння комунікувати та синтезувати вивчений матеріал;
- **виховна:** виховувати любов до українського народу та патріотичні цінності.

Теорія літератури та опорні поняття: *громадянська лірика, гімн.*

Рекомендована література

1. Авраменко О. М., Пахаренко В. І. Українська література : підручник для 10 класу загальноосвітніх навчальних закладів (рівень стандарту, академічний рівень). Київ : Грамота, 2010. 280 с.
2. Вільна Я. В. Поезія І. Франка «Гімн. Замість пролога» як прояв самоусвідомлення автора. *SWorldJournal*. Issue 15. Part 2. С. 88–97.
3. Глеб О. Шкільний літературознавчий словник : навч. посіб. / за заг. ред. О. Слоньовської. Івано-Франківськ : ОППО; Коломия : ВПТ «Вік», 2015. 179 с.
4. Задорожна С. Пізнання літературного твору : метод. посіб. для студентів і вчителів. Дрогобич : Відродження, 2003.
5. Іван Франко у творенні української національної ідентичності : зб. у 45 наук. праць / голов. ред. О. О. Рафальський, П. М. Чернега. Ніжин : Видавець ПП Лисенко М. М.; Київ : НПУ ім. М. П. Драгоманова, ІПіЕНД ім. І. Ф. Кураса, 2016. 400 с.
6. Калантаєвська Г. П. Українська література ХІХ століття : навч. посіб. Суми : Сумський державний університет. 2016. 237 с. URL: <https://core.ac.uk/download/pdf/141451195.pdf>
7. Коваленко Л. Т., Бернадська Н. І. Українська література (рівень стандарту) : підручник для 10 класу закладів загальної середньої освіти. Київ : УОВЦ «Оріон», 2018. 320 с.
8. Ласкіна С. Є., Гома Н. О. Іван Франко – видатний поет, публіцист, перекладач. *ДонНАБА* : зб. наукових праць. 2016. Вип. 4. С. 102–105. URL: https://donnaba.edu.ua/journal/images/2016-5/2016-05_102-105.PDF
9. Літературознавчий словник-довідник / за ред. Р. Т. Гром'яка, Ю. І. Коваліва, В. І. Теремка. Вид. 2-ге, випр., доп. Київ : Видавничий центр «Академія». 2007. 752 с.
10. Новий довідник : Українська мова. Українська література. Київ : ТОВ «КАЗКА», 2008. 864 с.
11. Словник-довідник літературознавчих термінів / упор. О. В. Бобир, В. Й. Буденний, О. Б. Мамчич, Н. П. Нікітіна ; за ред. О. В. Бобиря. Чернігів : ФОП Лозовий В. М., 2016. 132 с.
12. Слоньовська О. В., Мафтин Н. В., Вівчарик Н. М. Українська література (рівень стандарту) : підручник для 10 класу закладів загальної середньої освіти. Київ : Літера ЛТД, 2018. 224 с.
13. Українська література : підручник для 10 класу загальноосвітніх навчальних закладів (рівень стандарту, академічний рівень) / за заг. ред. д-ра філол. наук, проф. Г. Ф. Семенюка. Київ : Освіта, 2010. 352 с.
14. Хропко П. Українська література : підручник для 10 класу загальноосвітніх навчальних закладів. Вид. 7-ме. Київ : Школяр, 2006. 528 с.
15. Чижевський Д. Реалізм в українській літературі. Київ, 1999. С. 17–64.

Запитання для самоконтролю

1. Назвіть тему та ідею збірки «З вершин і низин» Івана Франка.
2. Яка композиційна основа збірки?
3. Яку проблематику порушує автор у збірці?
4. Який вірш є центральним у збірці?
5. Як ви розумієте поняття «революціонер»?
6. Які мотиви поезії «Гімн» суголосні з проблемами сьогодення?

ПРАКТИЧНИЙ БЛОК

- Прорекламуйте поезію «Гімн» Івана Франка.
- Опрацюйте статтю: Вільна Я. В. Поезія І. Франка «Гімн. Замість пролога» як прояв самоусвідомлення автора. *SWorldJournal*. Issue 15. Part 2. С. 88–97.
- Сформууйте паспорт поезії «Гімн».

ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

- Підготуйте відповіді на питання з теми наступного практичного заняття.
- Вивчіть напам'ять поезію Івана Франка на вибір: «Чого являєшся мені...», «Ой ти, дівчино, з горіха зерня...».

Чого являєшся мені...

Чого являєшся мені
У сні?
Чого звертаєш ти до мене
Чудові очі ті ясні,
Сумні,
Немов криниці дно студене?
Чому уста твої німі?
Який докір, яке страждання,
Яке несповнене бажання
На них, мов зарево червоне,
Займається і знову тоне
У тьмі?

Чого являєшся мені
У сні?
В житті ти мною згордувала,
Моє ти серце надірвала,
Із нього визвала одні
Оті ридання голосні –
Пісні.
В житті мене ти й знать не знаєш,
Ідеш по вулиці – минаєш,
Вклонюся – навіть не зирнеш
І головою не кивнеш,

Хоч знаєш, знаєш, добре знаєш,
Як я люблю тебе без тями,
Як мучусь довгими ночами
І як літа вже за літами
Свій біль, свій жаль, свої пісні
У серці здавлюю на дні.
О ні!
Являйся, зіронько, мені!
Хоч в сні!
В житті мені весь вік тужити –
Не жити.

Так най те серце, що в турботі,
Неначе перла у болоті,
Марніє, в'яне, засиха, –
Хоч в сні на вид твій оживає,
Хоч в жалощах живіше грає,
По-людськи вільно віддиха,
І того дива золотого
Зазнає, щастя молодого,
Бажаного, страшного того
Гріха!

Ой ти, дівчино, з горіха зерня...

Ой ти, дівчино, з горіха зерня,
Чом твоє серденько – колоче терня?

Чом твої устонька – тиха молитва,
А твоє слово острє, як бритва?

Чом твої очі сяють тим чаром,
Що то запалює серце пожегаром?

Ох, тії очі темніші ночі,

Хто в них задивиться, й сонця не хоче

І чом твій усміх – для мене скрута,
Серце бентежить, як буря люта?

Ой ти, дівчино, ясная зоре!
Ти мої радощі, ти моє горе!

Тебе видаючи, любити мушу,
Тебе кохаючи, загублю душу.

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ 11

ТЕОРЕТИЧНИЙ БЛОК

Тема. Іван-Франко – титан духу і думки: творчість (поетична збірка «Зів'яле листя»).

1. Поетична збірка «Зів'яле листя»: композиція. Поезії «Ой ти, дівчино, з горіха зерня...», «Чого являєшся мені...».

2. Місце любовної теми у творчості Івана Франка. Життєві імпульси появи творів (автобіографічність). Широка гама почуттів ліричного героя, ствердження невмирущості почуттів, ідеалу кохання.

Мета заняття:

- **навчальна:** ознайомитися з поетичною збіркою «Зів'яле листя» Івана Франка, автобіографічною канвою твору, композиційними особливостями, ідейно-тематичним наповненням;
- **розвивальна:** розвивати естетико-оцінні орієнтири;
- **виховна:** виховувати емоційну сторону людського буття.

Теорія літератури та опорні поняття: *автобіографізм, лірика, ліричний герой.*

Рекомендована література

1. Авраменко О. М., Пахаренко В. І. Українська література : підручник для 10 класу загальноосвітніх навчальних закладів (рівень стандарту, академічний рівень). Київ : Грамота, 2010. 280 с.
2. Глеб О. Шкільний літературознавчий словник : навч. посіб. / за заг. ред. О. Слоньовської. Івано-Франківськ : ОППО; Коломия : ВПТ «Вік», 2015. 179 с.
3. Горак Р. Тричі мені являлася любов... Львів : Апріорі. 2028. 224 с.
4. Задорожна С. Пізнання літературного твору : метод. посіб. для студентів і вчителів. Дрогобич : Відродження, 2003.
5. Іван Франко у творенні української національної ідентичності : зб. у 45 наук. праць / голов. ред. О. О. Рафальський, П. М. Чернега. Ніжин : Видавець ПП Лисенко М. М.; Київ : НПУ ім. М. П. Драгоманова, ІПіЕНД ім. І. Ф. Кураса, 2016. 400 с.
6. Калантасєвська Г. П. Українська література XIX століття : навч. посіб. Суми : Сумський державний університет. 2016. 237 с. URL: <https://core.ac.uk/download/pdf/141451195.pdf>
7. Коваленко Л. Т., Бернадська Н. І. Українська література (рівень стандарту) : підручник для 10 класу закладів загальної середньої освіти. Київ : УОВЦ «Оріон», 2018. 320 с.
8. Літературознавчий словник-довідник / за ред. Р. Т. Гром'яка, Ю. І. Коваліва, В. І. Теремка. Вид. 2-ге, випр., доп. Київ : Видавничий центр «Академія». 2007. 752 с.
9. Новий довідник : Українська мова. Українська література. Київ : ТОВ «КАЗКА», 2008. 864 с.
10. Словник-довідник літературознавчих термінів / упор. О. В. Бобир, В. Й. Буденний, О. Б. Мамчич, Н. П. Нікітіна ; за ред. О. В. Бобиря. Чернігів : ФОП Лозовий В. М., 2016. 132 с.
11. Слоньовська О. В., Мафтин Н. В., Вівчарик Н. М. Українська література (рівень стандарту) : підручник для 10 класу закладів загальної середньої освіти. Київ : Літера ЛТД, 2018. 224 с.
12. Українська література : підручник для 10 класу загальноосвітніх навчальних закладів (рівень стандарту, академічний рівень) / за заг. ред. д-ра філол. наук, проф. Г. Ф. Семенюка. Київ : Освіта, 2010. 352 с.
13. Хропко П. Українська література : підручник для 10 класу загальноосвітніх навчальних закладів. Вид. 7-ме. Київ : Школяр, 2006. 528 с.
14. Чижевський Д. Реалізм в українській літературі. Київ, 1999. С. 17–64.
15. Шеховцова О. Лірична драма Івана Франка «Зів'яле листя». *Українська література в загальноосвітній школі*. 2010. № 6. С. 34–37.

Запитання для самоконтролю

1. Яка тема збірки «Зів'яле листя» та які її композиційні особливості?

2. У якому «жмутку» автор, окрім мотивів кохання, порушує й громадянську тематику?
3. У якому «жмутку» простежується гармонізація душевних хвилювань та природи?
4. Навіть три автобіографічні постаті, яких Іван Франко зобразив у поезії «Тричі мені являлася любов...».
5. Кому присвячена поезія «Спасибі тобі, моє сонечко...»?
6. Охарактеризуйте стосунки письменника та його дружини – Ольги Хоружинської. Яку роль вона відіграла в публікаційній творчості Івана Франка?

ПРАКТИЧНИЙ БЛОК

- Прорекламуйте поезію Івана Франка напам'ять (на вибір – «Чого являється мені...», «Ой ти дівчино з горіха зерня...»).
- Напишіть паспорт поезії «Тричі мені являлася любов» Івана Франка. Закцентуйте увагу на автобіографічності, символах та художніх засобах (10–15 речень).

ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

- Підготуйте відповіді на питання з теми наступного практичного заняття.
- Прочитайте поему «Мойсей» Івана Франка.

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ 12

ТЕОРЕТИЧНИЙ БЛОК

Тема. Іван Франко – титан духу і думки: творчість (поема «Мойсей»).

1. Поема «Мойсей» – один із вершинних творів Івана Франка.
2. Тематика та проблематика твору: історичний шлях нації, визначна особистість як провідник народу, пробудження національної свідомості, історичної пам'яті.
3. Пролог до поеми – заповіт українському народові.

Мета заняття:

- **навчальна:** ознайомити з поемою «Мойсей» Івана Франка, її тематикою та проблематикою;
- **розвивальна:** розвивати навички аналізу літературного твору, індуктивно-дедуктивне, образно-критичне та синтезувальне мислення;
- **виховна:** виховувати любов до українського народу та відчуття національної приналежності.

Теорія літератури та опорні поняття: *поема, пролог.*

Рекомендована література

1. Авраменко О. М., Пахаренко В. І. Українська література : підручник для 10 класу загальноосвітніх навчальних закладів (рівень стандарту, академічний рівень). Київ : Грамота, 2010. 280 с.
2. Глеб О. Шкільний літературознавчий словник : навч. посіб. / за заг. ред. О. Слоньовської. Івано-Франківськ : ОППО; Коломия : ВПТ «Вік», 2015. 179 с.
3. Задорожна С. Пізнання літературного твору : метод. посіб. для студентів і вчителів. Дрогобич : Відродження, 2003.
4. Іван Франко у творенні української національної ідентичності : зб. у 45 наук. праць / голов. ред. О. О. Рафальський, П. М. Чернега. Ніжин : Видавець ПП Лисенко М. М.; Київ : НПУ ім. М. П. Драгоманова, ІПіЕНД ім. І. Ф. Кураса, 2016. 400 с.

5. Калантасєвська Г. П. Українська література XIX століття : навч. посіб. Суми : Сумський державний університет. 2016. 237 с. URL: <https://core.ac.uk/download/pdf/141451195.pdf>
6. Коваленко Л. Т., Бернадська Н. І. Українська література (рівень стандарту) : підручник для 10 класу закладів загальної середньої освіти. Київ : УОВЦ «Оріон», 2018. 320 с.
7. Літературознавчий словник-довідник / за ред. Р. Т. Гром'яка, Ю. І. Коваліва, В. І. Теремка. Вид. 2-ге, випр., доп. Київ : Видавничий центр «Академія». 2007. 752 с.
8. Неврлий М. «Мойсей» І. Франка в контексті світової літератури. *Минуле й сучасне* : зб. слов'язознавчих праць. Київ, 2009. С. 30–45.
9. Новий довідник : Українська мова. Українська література. Київ : ТОВ «КАЗКА», 2008. 864 с.
10. Онищенко В. Проблема національної самосвідомості в поемі Івана Франка «Мойсей». *Дивослово*. 2009. № 11. С. 21–23.
11. Словник-довідник літературознавчих термінів / упор. О. В. Бобир, В. Й. Буденний, О. Б. Мамчич, Н. П. Нікітіна ; за ред. О. В. Бобиря. Чернігів : ФОП Лозовий В. М., 2016. 132 с.
12. Слоньовська О. В., Мафтин Н. В., Вівчарик Н. М. Українська література (рівень стандарту) : підручник для 10 класу закладів загальної середньої освіти. Київ : Літера ЛТД, 2018. 224 с.
13. Українська література : підручник для 10 класу загальноосвітніх навчальних закладів (рівень стандарту, академічний рівень) / за заг. ред. д-ра філол. наук, проф. Г. Ф. Семенюка. Київ : Освіта, 2010. 352 с.
14. Хропко П. Українська література : підручник для 10 класу загальноосвітніх навчальних закладів. Вид. 7-ме. Київ : Школяр, 2006. 528 с.
15. Чижевський Д. Реалізм в українській літературі. Київ, 1999. С. 17–64.

Запитання для самоконтролю

1. Розкрийте історію написання твору «Мойсей» Івана Франка.
2. До якої течії модернізму належить поема? Обґрунтуйте прикладами з тексту.
3. Конкретизуйте жанр твору.
4. Сформулюйте тему та головну думку поеми.
5. Перелічіть основні проблеми, які автор порушує в творі.
6. Композиційні особливості поеми. Подумайте над кульмінаційним елементом композиції.
7. Визначте та охарактеризуйте головних героїв твору.
8. Яким чином риси символізму знаходять своє відображення в поемі?

ПРАКТИЧНИЙ БЛОК

- Сформууйте паспорт твору «Мойсей».
- Відшукайте біблійні мотиви у творі. Підтвердіть їх цитатами з тексту.
- Напишіть есе на тему «Мойсей мого сьогоднішнього».

ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

- Підготуйте відповіді на питання з теми наступного практичного заняття.
- Прочитайте новелу «Сойчине крило» Івана Франка.

ІНДИВІДУАЛЬНЕ ЗАВДАННЯ

- Створіть постер із характерними рисами головного героя новели. Усно проаналізуйте образ.

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ 13

ТЕОРЕТИЧНИЙ БЛОК

Тема. Іван Франко – титан духу і думки: творчість (новела «Сойчине крило»).

1. Новела «Сойчине крило»: тема, ідея та проблематика.
2. Психологічна канва новели: образна система твору. Символічність образів.

Мета заняття:

- **навчальна:** ознайомити з новелою «Сойчине крило» Івана Франка, визначити ідейно-тематичне навантаження твору, актуальні проблеми;
- **розвивальна:** розвивати навички аналізу;
- **виховна:** виховувати відчуття «здорової» любові.

Теорія літератури та опорні поняття: психологічна новела.

Рекомендована література

1. Глеб О. Шкільний літературознавчий словник : навч. посіб. / за заг. ред. О. Слоньовської. Івано-Франківськ : ОШПО; Коломия : ВПТ «Вік», 2015. 179 с.
2. Задорожна С. Пізнання літературного твору : метод. посіб. для студентів і вчителів. Дрогобич : Відродження, 2003.
3. Іван Франко у творенні української національної ідентичності : зб. у 45 наук. праць / голов. ред. О. О. Рафальський, П. М. Чернега. Ніжин : Видавець ПП Лисенко М. М.; Київ : НПУ ім. М. П. Драгоманова, ІПіЕНД ім. І. Ф. Кураса, 2016. 400 с.
4. Коваленко Л. Т., Бернадська Н. І. Українська література (рівень стандарту) : підручник для 10 класу закладів загальної середньої освіти. Київ : УОВЦ «Оріон», 2018. 320 с.
5. Ленська С. «Сойчине крило» І. Франка й «Лист незнайомої» С. Цвейга: жіноча психологія крізь призму порівняльного аналізу. *Філологічні науки*. 2018. № 29. С. 25–30.
6. Літературознавчий словник-довідник / за ред. Р. Т. Гром'яка, Ю. І. Коваліва, В. І. Теремка. Вид. 2-ге, випр., доп. Київ : Видавничий центр «Академія». 2007. 752 с.
7. Печарський А. «Сойчине крило» І. Франка – «Лист незнайомки» С. Цвайга: аналогії та психоаналітичні інтерпретації. *Слово і Час*. 2017. № 11. С. 72–77.
8. Словник-довідник літературознавчих термінів / упор. О. В. Бобир, В. Й. Буденний, О. Б. Мамчич, Н. П. Нікітіна ; за ред. О. В. Бобиря. Чернігів : ФОП Лозовий В. М., 2016. 132 с.
9. Слоньовська О. В., Мафтин Н. В., Вівчарик Н. М. Українська література (рівень стандарту) : підручник для 10 класу закладів загальної середньої освіти. Київ : Літера ЛТД, 2018. 224 с.

Запитання для самоконтролю

1. До якої збірки належить твір «Сойчине крило» Івана Франка?
2. Жанрова кваліфікація твору «Сойчине крило».
3. Яка тема та ідея твору?
4. Які проблеми порушує письменник у новелі?
5. Як ви вважаєте, що означає підзаголовок твору – «Із записок відлюдька»?
6. У чому полягає психологізм образної системи твору?
7. Наведіть приклади образів-символів новели «Сойчине крило».
8. Охарактеризуйте героїв твору.

ПРАКТИЧНИЙ БЛОК

- Риси психологізму в творі «Сойчине крило» Івана Франка (відшукайте в тексті підтвердження).

- Визначте проблеми новели. До кожної з них віднайдіть по одній цитаті.
- Змоделюйте складний план до образу головного героя.
- Поясніть, як ви розумієте цитату «Життя – се мій скарб, мій власний, одинокий, якого найменшої частинки, одної мінутки не гідні заплатити мені всі скарби світу. Ніхто не має права жадати від мене найменшої жертви з того скарбу, так, як я не жадаю такої жертви ні від кого».
- Змоделюйте паспорт твору «Сойчине крило».
- Напишіть сенкан, який розкриває одну з проблем новели.

ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

- Підготуйте відповіді на питання з теми наступного практичного заняття.

ІНДИВІДУАЛЬНЕ ЗАВДАННЯ

- Відшукайте картини митців, які писали твори в таких напрямках, як символізм, імпресіонізм, експресіонізм, неоромантизм. Обдумайте над тим, які мовні засоби, літературні прийоми можуть сприяти втіленню зображеного на текстовому рівні.

Розділ II. МОДЕРНА УКРАЇНСЬКА ЛІТЕРАТУРА

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ 14

ТЕОРЕТИЧНИЙ БЛОК

Тема. Модернізм в українській літературі 2-ї пол. XIX ст.: загальна характеристика. Михайло Коцюбинський: життя та творчість.

1. Модернізм в українській літературі: характерні риси. Напрямки модернізму.
2. Особистісні чинники у світогляді людини на рубежі віків. Посилення зв'язку з культурою Європи, активні націєтворчі процеси. Основні риси українського прозового модернізму (Ольга Кобилянська, Михайло Коцюбинський, Василь Стефаник, Володимир Винниченко).
3. Життя і творчість Михайла Коцюбинського, гуманізм світогляду письменника.
4. Жанр новели у творчості автора.
5. Вагомість стильового новаторства Михайла Коцюбинського для української літератури.

Мета заняття:

- **навчальна:** ознайомити з модернізмом та його напрямками в літературі 2-ї пол. XIX ст., загально схарактеризувати риси творчості Ольги Кобилянської, Василя Стефаника, Михайла Коцюбинського; ознайомитися з життєвим шляхом та письменницькою діяльністю Михайла Коцюбинського;
- **розвивальна:** розвивати критичне мислення та навички комунікації;
- **виховна:** виховувати естетичність світобачення та відчуття необхідності самовираження та любов до життя, сприяти усвідомленню того, що оптимізм є вагомою цінністю буття людини.

Теорія літератури та опорні поняття: модернізм та його напрямки (символізм, імпресіонізм, експресіонізм, неоромантизм), новела.

Постаті

Михайло Коцюбинський (1864–1913)

Рекомендована література

1. Авраменко О. М., Пахаренко В. І. Українська література : підручник для 10 класу загальноосвітніх навчальних закладів (рівень стандарту, академічний рівень). Київ : Грамота, 2010. 280 с.
2. Глеб О. Шкільний літературознавчий словник : навч. посіб. / за заг. ред. О. Слоновьовської. Івано-Франківськ : ОШПО; Коломия : ВПТ «Вік», 2015. 179 с.
3. Задорожна С. Пізнання літературного твору : метод. посіб. для студентів і вчителів. Дрогобич : Відродження, 2003.
4. Коваленко Л. Т., Бернадська Н. І. Українська література (рівень стандарту) : підручник для 10 класу закладів загальної середньої освіти. Київ : УОВЦ «Оріон», 2018. 320 с.
5. Літературознавчий словник-довідник / за ред. Р. Т. Гром'яка, Ю. І. Коваліва, В. І. Теремка. Вид. 2-ге, випр., доп. Київ : Видавничий центр «Академія». 2007. 752 с.
6. Максимович О. Український модернізм: ідеї, напрями, оцінки. *Науковий вісник Чернівецького університету. Філософія*. 2011. С. 168–174. Вип. 539-540. URL: http://www.irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?C21COM=2&I21DBN=UJRN&P21DBN=UJRN&IMAGE_FILE_DOWNLOAD=1&Image_file_name=PDF/Nvchu_fil_2011_539-540_29.pdf
7. Мирошниченко В. Від «натуралістичного» імпресіонізму М. Коцюбинського до експресіонізму В. Стефаника. Авторська концепція художнього твору : онтогенез і експансія. Запоріжжя, 2003. С. 141–165.
8. Москаленко О. Храм душі М. Коцюбинського очима художника. *Українська література в загальноосвітній школі*. 2009. № 3. С. 13–17.
9. Новий довідник : Українська мова. Українська література. Київ : ТОВ «КАЗКА», 2008. 864 с.
10. Павличко С. Дискурс модернізму в українській літературі. Київ : Либідь, 1999. 480 с.
11. Словник-довідник літературознавчих термінів / упор. О. В. Бобир, В. Й. Буденний, О. Б. Мамчич, Н. П. Нікітіна ; за ред. О. В. Бобиря. Чернігів : ФОП Лозовий В. М., 2016. 132 с.
12. Слоновьовська О. В., Мафтин Н. В., Вівчарик Н. М. Українська література (рівень стандарту) : підручник для 10 класу закладів загальної середньої освіти. Київ : Літера ЛТД, 2018. 224 с.
13. Українська література : підручник для 10 класу загальноосвітніх навчальних закладів (рівень стандарту, академічний рівень) / за заг. ред. д-ра філол. наук, проф. Г. Ф. Семенюка. Київ : Освіта, 2010. 352 с.
14. Фільова Т. В. Модернізм в українській культурі кінця XIX ст. – початку XX ст. URL: <https://periodicals.karazin.ua/thcphs/article/download/2125/1865/>
15. Хропко П. Українська література : підручник для 10 класу загальноосвітніх навчальних закладів. Вид. 7-ме. Київ : Школяр, 2006. 528 с.

Запитання для самоконтролю

1. Пригадайте суспільно-політичні події кін. XIX – поч. XX ст.
2. Дайте визначення модернізму. Які модерністичні ознаки властиві українській літературі 2-ї пол. XIX ст.?
3. Назвіть напрямки модернізму. Який із них виник у світовому мистецтві на протигагу натуралізму?
4. У творчості кого з письменників наявні ознаки модернізму?
5. Пригадайте кого з поетів української літератури 2-ї пол. XIX ст. називають предтечею українського модернізму?
6. Порівняйте модерністичне втілення авторських ідей у літературних творах із художнім мистецтвом.
7. Дайте визначення імпресіонізму та зазначте характерні для нього риси. Назвіть представників імпресіоністичної течії в українському письменстві.
8. Розтлумачте поняття «новела», вкажіть характерні ознаки.
9. У творчості якого з письменників імпресіоністичної течії виразно реалізується жанр новели?
10. Чи існує відмінність у розумінні терміна «новела» в українському та західному літературознавстві?
11. Кого з письменників-імпресіоністів називають сонцепоклонником?
12. У чому полягає новаторство Михайла Коцюбинського як письменника?

ПРАКТИЧНИЙ БЛОК

- Перегляньте відео:
 - ❖ Модерні напрями в українському мистецтві. URL: <https://www.youtube.com/watch?v=tv38jY5JjIg>
- Пошукова робота. Сформууйте таблицю «Напрямки модернізму».

<i>Напрямки</i>	<i>Ознаки</i>	<i>Автори</i>
Символізм		
Імпресіонізм		
Експресіонізм		
Неоромантизм		

- Зіставте модерністичні напрямки з їхніми ознаками.
 - 1) експресіонізм А) пасивність щодо зовнішніх обставин
 - 2) неоромантизм Б) психологізм
 - 3) імпресіонізм В) палітра кольорів та звукова гама
 - 4) символізм Г) незвична тематика
Г) враження від побаченого
Д) увага до міфології
Е) художній образ як багатозначний символ
- Змодельуйте хронологічну таблицю життя та творчості Михайла Коцюбинського.
- Пошукова робота. Сформууйте таблицю «Модерністичні риси у творчості Ольги Кобилянської, Михайла Коцюбинського, Василя Стефаника, Володимира Винниченка».

<i>О. Кобилянська</i>	<i>М. Коцюбинський</i>	<i>В. Стефаник</i>	<i>В. Винниченко</i>

ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

- Підготуйте відповіді на питання з теми наступного практичного заняття.
- Прочитайте новелу «Intermezzo» Михайла Коцюбинського.

ІНДИВІДУАЛЬНЕ ЗАВДАННЯ

- Зобразіть одну з емоцій героя новели «Intermezzo» Михайла Коцюбинського, враховуючи імпресіоністичність кольористики. Сформулюйте 10 речень про зміст зображуваного та висловіть їх.

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ 15

ТЕОРЕТИЧНИЙ БЛОК

Тема. Михайло Коцюбинський: творчість (новела «Intermezzo»).

1. Психологічна новела «Intermezzo» з жанровими ознаками «поезії у прозі». Автобіографічна канва твору.
2. Тема та ідея твору. Сюжет, образна система. Символізм новели.
3. Проблеми душевної рівноваги, повноцінного життя, специфіки творчого процесу. Психологічно переконливе розкриття внутрішнього стану людини.

Мета заняття:

- **навчальна:** з'ясувати жанрові особливості новели «Intermezzo» Михайла Коцюбинського, автобіографічну й символічну основу твору, психологічний зміст;
- **розвивальна:** розвивати емотивність та комунікативні вміння, здатність аналізувати й зіставляти явища;
- **виховна:** виховувати психологічні аспекти етичних цінностей.

Теорія літератури та опорні поняття: *модернізм, новела, поезія у прозі, символ.*

Рекомендована література

1. Авраменко О. М., Пахаренко В. І. Українська література : підручник для 10 класу загальноосвітніх навчальних закладів (рівень стандарту, академічний рівень). Київ : Грамота, 2010. 280 с.
2. Глеб О. Шкільний літературознавчий словник : навч. посіб. / за заг. ред. О. Слоньовської. Івано-Франківськ : ОППО; Коломия : ВПТ «Вік», 2015. 179 с.
3. Горболіс Л. Художнє осмислення сакрального у творах Михайла Коцюбинського «Intermezzo», «Тіні забутих предків». *Українська література в загальноосвітній школі.* 2006. № 5. С. 9–11.
4. Дем'яненко Л. Синтез мистецтв як засіб вираження імпресіоністичного переживання у новелі Михайла Коцюбинського «Intermezzo». *Українська мова й література в середніх школах, гімназіях, ліцеях та колегіумах.* 2010. № 1. С. 118–124.
5. Задорожна С. Пізнання літературного твору : метод. посіб. для студентів і вчителів. Дрогобич : Відродження, 2003.
6. Коваленко Л. Т., Бернадська Н. І. Українська література (рівень стандарту) : підручник для 10 класу закладів загальної середньої освіти. Київ : УОВЦ «Оріон», 2018. 320 с.
7. Літературознавчий словник-довідник / за ред. Р. Т. Гром'яка, Ю. І. Коваліва, В. І. Теремка. Вид. 2-ге, випр., доп. Київ : Видавничий центр «Академія». 2007. 752 с.
8. Новий довідник : Українська мова. Українська література. Київ : ТОВ «КАЗКА», 2008. 864 с.
9. Словник-довідник літературознавчих термінів / упор. О. В. Бобир, В. Й. Буденний, О. Б. Мамчич, Н. П. Нікітіна ; за ред. О. В. Бобиря. Чернігів : ФОП Лозовий В. М., 2016. 132 с.

10. Слоньовська О. В., Мафтин Н. В., Вівчарик Н. М. Українська література (рівень стандарту) : підручник для 10 класу закладів загальної середньої освіти. Київ : Літера ЛТД, 2018. 224 с.

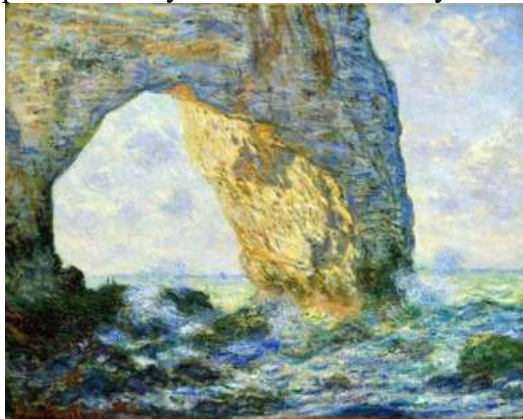
11. Українська література : підручник для 10 класу загальноосвітніх навчальних закладів (рівень стандарту, академічний рівень) / за заг. ред. д-ра філол. наук, проф. Г. Ф. Семенюка. Київ : Освіта, 2010. 352 с.

Запитання для самоконтролю

1. Завдяки написанню якого твору Михайла Коцюбинського називають сонцепоклонником?
2. Розтлумачте поняття «поезія у прозі». Як суть цього терміна представлена в новелі «Intermezzo» Михайла Коцюбинського?
3. Які психологічні ознаки властиві новелі?
4. Яка автобіографічна основа твору?
5. Назвіть ідейно-тематичний зміст новели.
6. Окресліть композиційну структуру твору.
7. Охарактеризуйте образну систему новели?
8. Дайте визначення поняттю «символ». Схарактеризуйте символічну систему твору.
9. Назвіть проблематику новели. Як автор за допомогою психологічних методів вирішує ці проблеми?
10. Установіть імпресіоністичні риси твору «Intermezzo» Михайла Коцюбинського.

ПРАКТИЧНИЙ БЛОК

- Уважно роздивіться фоторепродукцію картини французького художника Клода Моне «Маннпорт». Які почуття вона викликає у вас?

- Робота в групах. Мистецька дискусія на тему «Чи варто засуджувати ліричного героя за байдужість до проблем людства?».
- Сформууйте паспорт твору «Intermezzo».
- Виконайте тестові завдання (оцінювання: 1 бал за правильну відповідь).

1. До якого літературного напрямку належить твір «Intermezzo» Михайла Коцюбинського?

- А символізм
- Б експресіонізм
- В неоромантизм
- Г імпресіонізм

2. Як визначають жанр твору «Intermezzo»?

- А нарис
- Б повість
- В новела

Г етюд

3. У якому році написано твір «Intermezzo»?

- А 1908 р.
- Б 1808 р.
- В 1909 р.
- Г 1809 р.

4. Чому присвячено твір «Intermezzo»?

- А Запорізьким полям
- Б Диким полям
- В Кононівським полям
- Г Лавандовим полям

5. Як перекладається слово «Intermezzo» з італійської мови?

- А тональність
- Б павза чи перерва
- В музикальність
- Г кольористичність

6. Який образ представлено на початку тексту?

- А образ суму
- Б образ втоми
- В образ печалі
- Г образ пасивності

7. Чому герой заздрить планетам?

- А вони віддалені від людей
- Б вони не самотні
- В вони відірвані від життя
- Г вони біля сонця

8. У якому порядку з'являються герої в творі?

- А Жайворонок, Моя утома, Залізна рука города
- Б Моя утома, Залізна рука города, Зозуля, Три білих вівчарки
- В Залізна рука города, Зозуля, Три білих вівчарки
- Г Три білих вівчарки, Жайворонок, Моя утома

9. Хто / що «важко тягнула вгору невидиму струну від землі аж до неба»?

- А вівця
- Б Моя утома
- В пташка
- Г Зозуля

10. Як герой твору «Intermezzo» відреагував на звістку про повішених («про ряд білих мішків»)?

- А закусив стиглою сливою
- Б заплакав
- В розлютився
- Г вибіг на вулицю

11. Кого мав на увазі герой, коли сказав, що вони таки стрілись на ниві – і мовчки стояли хвилину?

- А себе
- Б сонце
- В людину
- Г Жайворонка

12. Від чого втікав герой твору, зустрівшись із «звичайним мужиком»?

- А від розчарування
- Б від чоловіка
- В від людського горя
- Г від самотності

ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

- Підготуйте відповіді на питання з теми наступного практичного заняття.
- Прочитайте повість «Тіні забутих предків» Михайла Коцюбинського.
- ❖ Перегляньте фільм «Тіні забутих предків» (С. Параджанов). 1964. URL: <https://www.youtube.com/watch?v=6Fsn5PUytfE>

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ 16

ТЕОРЕТИЧНИЙ БЛОК

Тема. Михайло Коцюбинський: творчість (повість «Тіні забутих предків»).

1. Повість «Тіні забутих предків»: тема, ідея, проблематика.
2. Образи Івана та Марічки як утілення романтичної ідеї незнищенності кохання: трагічна доля Івана та Марічки – наслідок суперечності між мрією та дійсністю.
3. Світ людини у зв'язку зі світом природи. Фольклорне тло твору.
4. Образи й символи повісті.

Мета заняття:

- **навчальна:** схарактеризувати образну систему повісті «Тіні забутих предків» Михайла Коцюбинського, проаналізувати фольклорну канву та символіку твору;
- **розвивальна:** розвивати мовлення, навички індукції, дедукції, синтезу, аналізу;
- **виховна:** виховувати сприйняття самотності українського народу.

Теорія літератури та опорні поняття: *тема, ідея, символ, фольклор.*

Рекомендована література

1. Авраменко О. М., Пахаренко В. І. Українська література : підручник для 10 класу загальноосвітніх навчальних закладів (рівень стандарту, академічний рівень). Київ : Грамота, 2010. 280 с.
2. Глеб О. Шкільний літературознавчий словник : навч. посіб. / за заг. ред. О. Слоньовської. Івано-Франківськ : ОППО; Коломия : ВПТ «Вік», 2015. 179 с.
3. Горболіс Л. Художнє осмислення сакрального у творах Михайла Коцюбинського «Intermezzo», «Тіні забутих предків». *Українська література в загальноосвітній школі.* 2006. № 5. С. 9–11.
4. Задорожна С. Пізнання літературного твору : метод. посіб. для студентів і вчителів. Дрогобич : Відродження, 2003.

5. Коваленко Л. Т., Бернадська Н. І. Українська література (рівень стандарту) : підручник для 10 класу закладів загальної середньої освіти. Київ : УОВЦ «Оріон», 2018. 320 с.
6. Літературознавчий словник-довідник / за ред. Р. Т. Гром'яка, Ю. І. Коваліва, В. І. Теремка. Вид. 2-ге, випр., доп. Київ : Видавничий центр «Академія». 2007. 752 с.
7. Новий довідник : Українська мова. Українська література. Київ : ТОВ «КАЗКА», 2008. 864 с.
8. Словник-довідник літературознавчих термінів / упор. О. В. Бобир, В. Й. Буденний, О. Б. Мамчич, Н. П. Нікітіна ; за ред. О. В. Бобиря. Чернігів : ФОП Лозовий В. М., 2016. 132 с.
9. Слоньовська О. В., Мафтин Н. В., Вівчарик Н. М. Українська література (рівень стандарту) : підручник для 10 класу закладів загальної середньої освіти. Київ : Літера ЛТД, 2018. 224 с.
10. Українська література : підручник для 10 класу загальноосвітніх навчальних закладів (рівень стандарту, академічний рівень) / за заг. ред. д-ра філол. наук, проф. Г. Ф. Семенюка. Київ : Освіта, 2010. 352 с.
11. Хропко П. Українська література : підручник для 10 класу загальноосвітніх навчальних закладів. Вид. 7-ме. Київ : Школяр, 2006. 528 с.

Запитання для самоконтролю

1. Яка тема, ідея повісті «Тіні забутих предків» Михайла Коцюбинського? Які проблеми є домінантними?
2. Де відбуваються події, описані в творі?
3. Як актуалізується в тексті вічна проблема кохання? Охарактеризуйте образи Івана та Марічки.
4. Чи взаємодіє людина зі світом природи?
5. У чому полягає філософський зміст твору?
6. Поясніть, як ви розумієте назву твору.
7. Визначте фольклорні риси повісті. Проілюструйте прикладами з тексту.
8. Охарактеризуйте образно-символічну систему повісті. Наведіть приклади.
9. Хто з кіномитців екранізував повість «Тіні забутих предків» Михайла Коцюбинського?

ПРАКТИЧНИЙ БЛОК

- Сформууйте паспорт твору «Тіні забутих предків».
- Напишіть есе на тему «Тіні забутих предків: екранізація та художнє слово».

ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

- Підготуйте відповіді на питання з теми наступного практичного заняття.

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ 17

ТЕОРЕТИЧНИЙ БЛОК

Тема. Ольга Кобилянська: життя та творчість.

1. Життєвий та творчий шлях Ольги Кобилянської.
2. Формування світогляду письменниці (вплив європейської культури та українського феміністичного руху).
3. Проза Ольги Кобилянської як зразок раннього українського модернізму. Жанрові особливості, провідні теми та ідеї.

Мета заняття:

- **навчальна:** ознайомити з життєвим та творчим шляхом Ольги Кобилянської, особливостями становлення особистості-феміністки та проаналізувати модерністські риси її письменства;
- **розвивальна:** розвивати навички аналізу в інтеграції української літератури з європейською, а також уміння виявляти своєрідні риси українського літературного мистецтва;
- **виховна:** виховувати повагу та любов до батьківщини, гендерну рівність у суспільстві.

Теорія літератури та опорні поняття: *модернізм, фемінізм.*

Постаті

Ольга Кобилянська (1863–1942)

Рекомендована література

1. Авраменко О. М., Пахаренко В. І. Українська література : підручник для 10 класу загальноосвітніх навчальних закладів (рівень стандарту, академічний рівень). Київ : Грамота, 2010. 280 с.
2. Агєсва В. Жіночий простір. Феміністичний дискурс українського модернізму. Київ : Факт, 2003. 320 с.
3. Врублевська В. Шарітка з Рунгу. Біографічний роман про Ольгу Кобилянську. Київ : Академвидав, 2007. 512 с.
4. Глеб О. Шкільний літературознавчий словник : навч. посіб. / за заг. ред. О. Слоньовської. Івано-Франківськ : ОІППО; Коломия : ВПТ «Вік», 2015. 179 с.
5. Гузар З. Вивчення творчості Ольги Кобилянської. Київ : Радянська школа, 1978. 103 с.
6. Задорожна С. Пізнання літературного твору : метод. посіб. для студентів і вчителів. Дрогобич : Відродження, 2003.
7. Кобилянська О. Повісті, оповідання, новели. Київ : Наукова думка, 1988.
8. Кобилянська О. Слова зворушеного серця. Щоденники. Автобіографії. Листи. Статті та спогади. Київ. 1982.
9. Коваленко Л. Т., Бернадська Н. І. Українська література (рівень стандарту) : підручник для 10 класу закладів загальної середньої освіти. Київ : УОВЦ «Оріон», 2018. 320 с.
10. Літературознавчий словник-довідник / за ред. Р. Т. Гром'яка, Ю. І. Коваліва, В. І. Теремка. Вид. 2-ге, випр., доп. Київ : Видавничий центр «Академія». 2007. 752 с.
11. Новий довідник : Українська мова. Українська література. Київ : ТОВ «КАЗКА», 2008. 864 с.
12. Откович К. Особливості гендерного дискурсу в творчості Ольги Кобилянської. *Вісник Львівського університету. Серія філософські науки.* 2015. Вип. 17. С. 117–124. URL: http://fs-visnyk.lnu.lviv.ua/archive/17_2015/15.pdf
13. Павлишин М. Ольга Кобилянська: Прочитання. Харків : Акта. 2008. 358 с.

14. Семчук Д. Вивчення творчості Ольги Кобилянської в школі. Тернопіль : Мандрівець, 2008. 168 с.
15. Словник-довідник літературознавчих термінів / упор. О. В. Бобир, В. Й. Буденний, О. Б. Мамчич, Н. П. Нікітіна ; за ред. О. В. Бобира. Чернігів : ФОП Лозовий В. М., 2016. 132 с.
16. Слоцьовська О. В., Мафтин Н. В., Вівчарик Н. М. Українська література (рівень стандарту) : підручник для 10 класу закладів загальної середньої освіти. Київ : Літера ЛТД, 2018. 224 с.
17. Українська література : підручник для 10 класу загальноосвітніх навчальних закладів (рівень стандарту, академічний рівень) / за заг. ред. д-ра філол. наук, проф. Г. Ф. Семенюка. Київ : Освіта, 2010. 352 с.
18. Хропко П. Українська література : підручник для 10 класу загальноосвітніх навчальних закладів. Вид. 7-ме. Київ : Школяр, 2006. 528 с.

Запитання для самоконтролю

1. На кого з філософів епохи Нового часу опиралася у своїх працях Ольга Кобилянська?
2. Які погляди тогочасних мислителів письменниця висміювала у своїх творах, зокрема в оповіданні «Він і вона»?
3. Назвіть модерністичні риси творчості Ольги Кобилянської.
4. Які основні твердження Ольги Кобилянської з приводу фемінізму ви можете назвати?
5. Яка жанрова розмаїтість творчого надбання Ольги Кобилянської?

ПРАКТИЧНИЙ БЛОК

- Змоделюйте хронологічну таблицю життя та творчості Ольги Кобилянської.
- Перегляньте відео:
- ❖ Ольга Кобилянська – українська феміністка із шляхетної сім'ї. *Велич особистості*.
URL: https://www.youtube.com/watch?v=zGF-Dvv3_ke
- Сформууйте таблицю «Модернізм та фемінізм Ольги Кобилянської».

<i>№ з/п</i>	<i>Модернізм</i>	<i>Фемінізм</i>
1	Увага до внутрішнього світу особистості	

ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

1. Прочитати новелу «Importu phantasie» («Фантазія-експромт») Ольги Кобилянської.

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ 18

Тема. Ольга Кобилянська: творчість (новела «Importu phantasie»).

1. Автобіографізм новели «Importu phantasie» («Фантазія-експромт»).
2. Становлення особистості в художньому втіленні. Образ ліричної героїні новели-роздуму.

Мета заняття:

- **навчальна:** проаналізувати новелу «Importu phantasie» Ольги Кобилянської, з'ясувати чинники становлення ліричної героїні як особистості;
- **розвивальна:** розвивати навички критичного мислення;
- **виховна:** виховувати любов до музики.

Теорія літератури та опорні поняття: модернізм (неоромантизм, символізм), фемінізм, новела-роздум.

Рекомендована література

1. Авраменко О. М., Пахаренко В. І. Українська література : підручник для 10 класу загальноосвітніх навчальних закладів (рівень стандарту, академічний рівень). Київ : Грамота, 2010. 280 с.
2. Глеб О. Шкільний літературознавчий словник : навч. посіб. / за заг. ред. О. Слоновьської. Івано-Франківськ : ОШПО; Коломия : ВПТ «Вік», 2015. 179 с.
3. Задорожна С. Пізнання літературного твору : метод. посіб. для студентів і вчителів. Дрогобич : Відродження, 2003.
4. Коваленко Л. Т., Бернадська Н. І. Українська література (рівень стандарту) : підручник для 10 класу закладів загальної середньої освіти. Київ : УОВЦ «Оріон», 2018. 320 с.
5. Літературознавчий словник-довідник / за ред. Р. Т. Гром'яка, Ю. І. Коваліва, В. І. Теремка. Вид. 2-ге, випр., доп. Київ : Видавничий центр «Академія». 2007. 752 с.
6. Словник-довідник літературознавчих термінів / упор. О. В. Бобир, В. Й. Буденний, О. Б. Мамчич, Н. П. Нікітіна ; за ред. О. В. Бобиря. Чернігів : ФОП Лозовий В. М., 2016. 132 с.
7. Слоновьська О. В., Мафтин Н. В., Вівчарик Н. М. Українська література (рівень стандарту) : підручник для 10 класу закладів загальної середньої освіти. Київ : Літера ЛТД, 2018. 224 с.

Запитання для самоконтролю

1. Як кваліфікувала Ольга Кобилянська жанр новели «Importu phantasie»?
2. Чому твір «Importu phantasie» можна визначити як новелу-роздум? Наведіть приклади.
3. Ознаки яких течій модернізму притаманні для новели?
4. Яка тема та ідея твору?
5. Які проблеми порушено в новелі?
6. Як ви можете схарактеризувати головну героїню твору?
7. Яка сюжетно-композиційна модель новели?

ПРАКТИЧНИЙ БЛОК

- Прослухайте твір Ольги Кобилянської:
 - ❖ Ольга Кобилянська «Importu phantasie»: <https://www.youtube.com/watch?v=fMYWN2GiBmU>
- Сформулюйте паспорт твору «Importu phantasie» Ольги Кобилянської.
- Послухайте музику Ф. Шопена та напишіть 7-10 речень про те, як, на вашу думку, впливає музика на формування особистості (на основі новели):
 - ❖ Chopin. Fantasie Impromptu: <https://www.youtube.com/watch?v=Gus4dnQuiGk>

ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

- Прочитати новелу «Меланхолійний вальс» («Valse melancolique») Ольги Кобилянської.

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ 19

ТЕОРЕТИЧНИЙ БЛОК

Тема. Ольга Кобилянська: творчість (новела «Valse melancholique»).

1. Новела «Valse melancholique» Ольги Кобилянської: краса вільної душі й аристократизм духу як провідні мотиви.
2. Образи нових жінок-інтелектуалок: талановитої піаністки Софії, аристократичної Марти, пристрасної і вольової художниці Ганнусі у «Valse melancholique».
3. Роль мелодії вальсу у відтворенні внутрішнього світу героїнь. Глибокий психологізм твору як новаторство Ольги Кобилянської.

Мета заняття:

- **навчальна:** ознайомити з новелою «Valse melancholique» Ольги Кобилянської та новаторськими ідеями авторки;
- **розвивальна:** розвивати образно-критичне мислення;
- **виховна:** виховувати свідоме суспільство, якому властива гендерна рівність.

Теорія літератури та опорні поняття: *модернізм, фемінізм, психологізм.*

Рекомендована література

1. Кобилянська О. Меланхолійний вальс (Valse Melancholique): фрагмент. Львів : Каменяр, 2020. 42 с.
2. Коваленко Л. Т., Бернадська Н. І. Українська література (рівень стандарту) : підручник для 10 класу закладів загальної середньої освіти. Київ : УОВЦ «Оріон», 2018. 320 с.
3. Літературознавчий словник-довідник / за ред. Р. Т. Гром'яка, Ю. І. Коваліва, В. І. Теремка. Вид. 2-ге, випр., доп. Київ : Видавничий центр «Академія». 2007. 752 с.
4. Мацяк О. Кобилянська і Шопен: без імітації. *Міжкультурна взаємодія літератур*. С. 221–230. URL: <https://www.inst-ukr.lviv.ua/files/paradygma/221-230-mo.pdf>
5. Словник-довідник літературознавчих термінів / упор. О. В. Бобир, В. Й. Буденний, О. Б. Мамчич, Н. П. Нікітіна ; за ред. О. В. Бобиря. Чернігів : ФОП Лозовий В. М., 2016. 132 с.
6. Слоньовська О. В., Мафтин Н. В., Вівчарик Н. М. Українська література (рівень стандарту) : підручник для 10 класу закладів загальної середньої освіти. Київ : Літера ЛТД, 2018. 224 с.

Запитання для самоконтролю

1. Назвіть тему та ідею новели «Valse melancholique» Ольги Кобилянської.
2. Визначте проблематику новели.
3. Які феміністичні риси притаманні твору?
4. Схарактеризуйте образну систему новели.
5. Які новаторські риси властиві новелі та як психологічний аспект сприяє розкриттю образів?
6. Розтлумачте, як ви розумієте мелодію вальсу.

ПРАКТИЧНИЙ БЛОК

- Сформууйте паспорт твору «Valse melancholique» Ольги Кобилянської.
- Опрацюйте статтю та напишіть до неї анотацію: Мацяк О. Кобилянська і Шопен: без імітації. *Міжкультурна взаємодія літератур*. С. 221–230. URL: <https://www.inst-ukr.lviv.ua/files/paradygma/221-230-mo.pdf>
- Напишіть сенкан, який розкриває одну з проблем новели.

ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

- Підготуйте відповіді на питання з теми наступного практичного заняття.
- За допомогою програми Word Art створіть асоціативну хмару слів «Образи жінок-інтелектуалок». Для прикладу перегляньте хмару слів елемента концепту «Україна»:

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ 20

ТЕОРЕТИЧНИЙ БЛОК

Тема. Василь Стефаник: життя та творчість (новела «Марія»).

1. Життєвий і творчий шлях Василя Стефаника.
2. Новаторство письменника.
3. Новела «Марія»: ідейно-тематичний зміст, проблематика.

Мета заняття:

- **навчальна:** ознайомити з життєвим шляхом новеліста Василя Стефаника та його творчою віхою, зокрема твором «Марія»;
- **розвивальна:** розвивати образно-критичне мислення крізь призму психоаналізу;
- **виховна:** виховувати морально-етичні цінності.

Теорія літератури: модернізм (експресіонізм), новела, символ, художня деталь.

Постаті

Василь Стефаник (1871–1936)

Рекомендована література

1. Авраменко О. М., Пахаренко В. І. Українська література : підручник для 10 класу загальноосвітніх навчальних закладів (рівень стандарту, академічний рівень). Київ : Грамота, 2010. 280 с.

2. Глеб О. Шкільний літературознавчий словник : навч. посіб. / за заг. ред. О. Слоньовської. Івано-Франківськ : ОППО; Коломия : ВПТ «Вік», 2015. 179 с.
3. Задорожна С. Пізнання літературного твору : метод. посіб. для студентів і вчителів. Дрогобич : Відродження, 2003.
4. Коваленко Л. Т., Бернадська Н. І. Українська література (рівень стандарту) : підручник для 10 класу закладів загальної середньої освіти. Київ : УОВЦ «Оріон», 2018. 320 с.
5. Літературознавчий словник-довідник / за ред. Р. Т. Гром'яка, Ю. І. Коваліва, В. І. Теремка. Вид. 2-ге, випр., доп. Київ : Видавничий центр «Академія». 2007. 752 с.
6. Новий довідник : Українська мова. Українська література. Київ : ТОВ «КАЗКА», 2008. 864 с.
7. Процюк С. Троянда ритуального болю. 2021. 184 с.
8. Словник-довідник літературознавчих термінів / упор. О. В. Бобир, В. Й. Буденний, О. Б. Мамчич, Н. П. Нікітіна ; за ред. О. В. Бобиря. Чернігів : ФОП Лозовий В. М., 2016. 132 с.
9. Українська література : підручник для 10 класу загальноосвітніх навчальних закладів (рівень стандарту, академічний рівень) / за заг. ред. д-ра філол. наук, проф. Г. Ф. Семенюка. Київ : Освіта, 2010. 352 с.
10. Хропко П. Українська література : підручник для 10 класу загальноосвітніх навчальних закладів. Вид. 7-ме. Київ : Школяр, 2006. 528 с.
11. Яцків Н. Творчість Василя Стефаника у франкомовній критиці ХХ століття. URL: <http://lib.pnu.edu.ua:8080/bitstream/123456789/11121/1/stefanuk%20.pdf>

Запитання для самоконтролю

1. Які новаторські ідеї привніс в українську літературу Василь Стефаник?
2. Кому присвячена новела «Марія»?
3. Яка основна ідея твору?
4. Що засуджує, на вашу думку, Василь Стефаник у творі «Марія»?
5. Назвіть проблематику новели.
6. Охарактеризуйте психологізм образу Марії.
7. До якого літературного напрямку належить твір? Наведіть приклади з новели.

ПРАКТИЧНИЙ БЛОК

- Перегляньте відео:
- ❖ Василь Стефаник. Марія. Читає Юрій Брилинський. URL: <https://www.youtube.com/watch?v=Lv3RPn28IKo>
- Змодельуйте хронологічну таблицю життя та творчості Василя Стефаника.
- Сформууйте таблицю «Експресіонізм новели “Марія” Василя Стефаника».

№ з/п	<i>Риси</i>	<i>Експресіонізм (приклад з твору)</i>
1	Психологізм	

ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

- Підготуйте відповіді на питання з теми наступного практичного заняття.
- Прочитайте новелу «Камінний хрест» Василя Стефаника.

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ 21

ТЕОРЕТИЧНИЙ БЛОК

Тема. Василь Стефаник: творчіть (новела «Камінний хрест»).

1. «Камінний хрест» – психологічне розкриття теми еміграції. Історична основа твору. Сюжетно-композиційні особливості. Трагічна подія – композиційний центр новел Василя Стефаника.
2. Драматизм конфлікту, емоційна заостреність зображуваного. Багатозначність символічних образів. Камінний хрест – уособлення долі людини.
3. Ідея єдності Івана Дідуха з рідною землею. Останній танець Івана Дідуха перед від'їздом із села як символ трагізму прощання з рідним краєм.

Мета заняття:

- **навчальна:** ознайомити з проблематикою новели «Камінний хрест» Василя Стефаника, сюжетом та композицією;
- **розвивальна:** розвивати навички прочитання імпліцитних емоцій художнього тексту;
- **виховна:** виховувати любов до рідного краю.

Теорія літератури: модернізм (експресіонізм), новела, символ, психологізм, художня деталь.

Рекомендована література

1. Авраменко О. М., Пахаренко В. І. Українська література : підручник для 10 класу загальноосвітніх навчальних закладів (рівень стандарту, академічний рівень). Київ : Грамота, 2010. 280 с.
2. Глеб О. Шкільний літературознавчий словник : навч. посіб. / за заг. ред. О. Слоньовської. Івано-Франківськ : ОППО; Коломия : ВПТ «Вік», 2015. 179 с.
3. Задорожна С. Пізнання літературного твору : метод. посіб. для студентів і вчителів. Дрогобич : Відродження, 2003.
4. Захарова В. А., Ткаченко Ю. В. Психологічний аспект аналізу новели В. Стефаника «Камінний хрест» у старшій школі. *Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології*. 2013. № 3 (29). С. 255–261.
5. Коваленко Л. Т., Бернадська Н. І. Українська література (рівень стандарту) : підручник для 10 класу закладів загальної середньої освіти. Київ : УОВЦ «Оріон», 2018. 320 с.
6. Літературознавчий словник-довідник / за ред. Р. Т. Гром'яка, Ю. І. Коваліва, В. І. Теремка. Вид. 2-ге, випр., доп. Київ : Видавничий центр «Академія». 2007. 752 с.
7. Новий довідник : Українська мова. Українська література. Київ : ТОВ «КАЗКА», 2008. 864 с.
8. Романюга Н. В. Символ хреста як об'єкт перекладацької інтерпретації в новелах Василя Стефаника. *Вісник Житомирського державного університету. Філологічні науки*. 2010. Вип. 51. С. 215–219.
9. Словник-довідник літературознавчих термінів / упор. О. В. Бобир, В. Й. Буденний, О. Б. Мамчич, Н. П. Нікітіна ; за ред. О. В. Бобиря. Чернігів : ФОП Лозовий В. М., 2016. 132 с.
10. Слоньовська О. В., Мафтин Н. В., Вівчарик Н. М. Українська література (рівень стандарту) : підручник для 10 класу закладів загальної середньої освіти. Київ : Літера ЛТД, 2018. 224 с.
11. Українська література : підручник для 10 класу загальноосвітніх навчальних закладів (рівень стандарту, академічний рівень) / за заг. ред. д-ра філол. наук, проф. Г. Ф. Семенюка. Київ : Освіта, 2010. 352 с.
12. Хропко П. Українська література : підручник для 10 класу загальноосвітніх навчальних закладів. Вид. 7-ме. Київ : Школяр, 2006. 528 с.

Запитання для самоконтролю

1. У який період відбуваються події в новелі «Камінний хрест» Василя Стефаника? Перелічіть головних героїв.
2. Які проблеми порушує письменник у творі?
3. Як у новелі розкрито проблему рідної землі?
4. Потрактуйте танець Івана Дідуха. Який зміст у нього вкладає автор, на вашу думку?
5. Поясніть символізм образу хреста.
6. У чому полягає психологізм новели «Камінний хрест» Василя Стефаника?

ПРАКТИЧНИЙ БЛОК

- Сформууйте паспорт твору «Камінний хрест» Василя Стефаника.
- Напишіть сенкан, який розкриває одну з проблем новели.
- Заповніть таблицю «Сюжетно-композиційні елементи новели «Камінний хрест» Василя Стефаника».

Експозиція	
Зав'язка	
Розвиток дії	
Кульмінація	
Розв'язка	

ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

- Підготуйте відповіді на питання з теми наступного практичного заняття.
- Прочитайте новелу «Момент» Володимира Винниченка.

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ 22

ТЕОРЕТИЧНИЙ БЛОК

Тема. Володимир Винниченко: життя та творчість (новела «Момент»).

1. Життєвий і творчий шлях Володимира Винниченка, громадська і політична діяльність. Загальна характеристика художньої творчості та її значення.
2. Художні особливості новели «Момент»: жанр, сюжет і композиція, проблематика та її втілення у творі.

Мета заняття:

- **навчальна:** ознайомити з життям і літературною творчістю Володимира Винниченка, зокрема з новелою «Момент»;
- **розвивальна:** розвивати критичне мислення;
- **виховна:** виховувати свідому та стійку особистість сьогодення.

Теорія літератури: модернізм (неореалізм, імпресіонізм), новела.

Постаті

Володимир Винниченко (1880–1951)

Рекомендована література

1. Авраменко О. М., Пахаренко В. І. Українська література : підручник для 10 класу загальноосвітніх навчальних закладів (рівень стандарту, академічний рівень). Київ : Грамота, 2010. 280 с.
2. Вівчарик Н. Художні особливості новели В. Винниченка «Момент (Із оповідань тюремної Шехерезади)». 2018. С. 78–81.
3. Глеб О. Шкільний літературознавчий словник : навч. посіб. / за заг. ред. О. Слоньовської. Івано-Франківськ : ОШПО; Коломия : ВПТ «Вік», 2015. 179 с.
4. Задорожна С. Пізнання літературного твору : метод. посіб. для студентів і вчителів. Дрогобич : Відродження, 2003.
5. Коваленко Л. Т., Бернадська Н. І. Українська література (рівень стандарту) : підручник для 10 класу закладів загальної середньої освіти. Київ : УОВЦ «Оріон», 2018. 320 с.
6. Літературознавчий словник-довідник / за ред. Р. Т. Гром'яка, Ю. І. Коваліва, В. І. Теремка. Вид. 2-ге, випр., доп. Київ : Видавничий центр «Академія». 2007. 752 с.
7. Новий довідник : Українська мова. Українська література. Київ : ТОВ «КАЗКА», 2008. 864 с.
8. Рященко Д., Пилипенко Л. Володимир Винниченко: політик, письменник, художник. С. 236–246. URL: <https://enpuir.npu.edu.ua/bitstream/handle/123456789/11421/Ryashchenko.pdf;jsessionid=4867074F1AB40F524A3DBC20730A6F5A?sequence=1>
9. Словник-довідник літературознавчих термінів / упор. О. В. Бобир, В. Й. Буденний, О. Б. Мамчич, Н. П. Нікітіна ; за ред. О. В. Бобиря. Чернігів : ФОП Лозовий В. М., 2016. 132 с.
10. Слоньовська О. В., Мафтин Н. В., Вівчарик Н. М. Українська література (рівень стандарту) : підручник для 10 класу закладів загальної середньої освіти. Київ : Літера ЛТД, 2018. 224 с.
11. Українська література : підручник для 10 класу загальноосвітніх навчальних закладів (рівень стандарту, академічний рівень) / за заг. ред. д-ра філол. наук, проф. Г. Ф. Семенюка. Київ : Освіта, 2010. 352 с.
12. Хропко П. Українська література : підручник для 10 класу загальноосвітніх навчальних закладів. Вид. 7-ме. Київ : Школяр, 2006. 528 с.

Запитання для самоконтролю

1. Володимир Винниченко як багатогранна особистість. Підтвердьте цю думку фактами.
2. У яких жанрах писав Володимир Винниченко?
3. Коли було написано новелу «Момент»?
4. Які стильові ознаки характерні авторському письму?

5. Схарактеризуйте жанрові та сюжетно-композиційні ознаки новели.
6. Перелічіть героїв твору «Момент».
7. Які проблеми порушено в новелі «Момент» Володимира Винниченка?

ПРАКТИЧНИЙ БЛОК

- Змодельуйте хронологічну таблицю життя та творчості Володимира Винниченка.
- Сформууйте паспорт твору «Момент» Володимира Винниченка.
- Перегляньте відео:
- ❖ «Момент». Фільм-екранізація В. Винниченка. Режисер – О. Тесленко. URL: <https://www.youtube.com/watch?v=ixKAa5KNktw>
- Опрацюйте статтю: Вівчарик Н. Художні особливості новели В. Винниченка «Момент (Із оповідань тюремної Шехерезади)». 2018. С. 78–81.

ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

- Підготуйте відповіді на питання з теми наступного практичного заняття.

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ 23

ТЕОРЕТИЧНИЙ БЛОК

Тема. Володимир Винниченко: творчість (новела «Момент»).

1. Образна система новели «Момент» Володимира Винниченка.
2. Панна Муся як утілення ідеї вічної жіночності й краси.
3. Синтез реалістичної дійсності та філософського підтексту (плинність життя, щастя людини, вічність) у новелі Володимира Винниченка «Момент».
4. Імпресіонізм новели Володимира Винниченка «Момент».

Мета заняття:

- **навчальна:** проаналізувати новелу «Момент» Володимира Винниченка;
- **розвивальна:** розвивати символіко-образне мислення;
- **виховна:** виховувати свідому та стійку особистість.

Теорія літератури та опорні поняття: модернізм (імпресіонізм), новела.

Рекомендована література

1. Авраменко О. М., Пахаренко В. І. Українська література : підручник для 10 класу загальноосвітніх навчальних закладів (рівень стандарту, академічний рівень). Київ : Грамота, 2010. 280 с.
2. Вівчарик Н. Художні особливості новели В. Винниченка «Момент (Із оповідань тюремної Шехерезади)». 2018. С. 78–81.
3. Глеб О. Шкільний літературознавчий словник : навч. посіб. / за заг. ред. О. Слоновьської. Івано-Франківськ : ОІППО; Коломия : ВПТ «Вік», 2015. 179 с.
4. Задорожна С. Пізнання літературного твору : метод. посіб. для студентів і вчителів. Дрогобич : Відродження, 2003.
5. Коваленко Л. Т., Бернадська Н. І. Українська література (рівень стандарту) : підручник для 10 класу закладів загальної середньої освіти. Київ : УОВЦ «Оріон», 2018. 320 с.
6. Ковальчук О. Щастя як проблема буття. Психологічний аналіз оповідань Володимира Винниченка «Момент». *Дивослово*. 2003. № 3. С. 56–57.
7. Літературознавчий словник-довідник / за ред. Р. Т. Гром'яка, Ю. І. Коваліва, В. І. Теремка. Вид. 2-ге, випр., доп. Київ : Видавничий центр «Академія». 2007. 752 с.

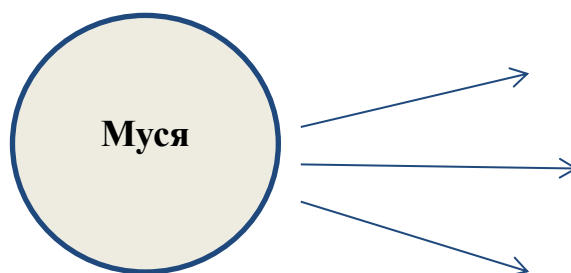
8. Новий довідник : Українська мова. Українська література. Київ : ТОВ «КАЗКА», 2008. 864 с.
9. Словник-довідник літературознавчих термінів / упор. О. В. Бобир, В. Й. Буденний, О. Б. Мамчич, Н. П. Нікітіна ; за ред. О. В. Бобири. Чернігів : ФОП Лозовий В. М., 2016. 132 с.
10. Слоновьовська О. В., Мафтин Н. В., Вівчарик Н. М. Українська література (рівень стандарту) : підручник для 10 класу закладів загальної середньої освіти. Київ : Літера ЛТД, 2018. 224 с.
11. Українська література : підручник для 10 класу загальноосвітніх навчальних закладів (рівень стандарту, академічний рівень) / за заг. ред. д-ра філол. наук, проф. Г. Ф. Семенюка. Київ : Освіта, 2010. 352 с.

Запитання для самоконтролю

1. Назвіть підзаголовки новели «Момент» Володимира Винниченка.
2. Визначте часо-просторові рамки твору.
3. Охарактеризуйте образ Мусі.
4. Як письменник розкриває у творі вічні філософські проблеми? Наведіть приклади.
5. Визначте імпресіоністичні риси новели. Проілюструйте на основі тексту.

ПРАКТИЧНИЙ БЛОК

- Сформууйте паспорт твору «Момент» Володимира Винниченка.
- Заповніть асоціативне поле з ядерним образом Мусі.

- Доберіть цитати з твору, які підтверджують символіко-асоціативні образи, які розкривають внутрішній світ панни Мусі.

ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

- Підготуйте відповіді на питання з теми наступного практичного заняття.

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ 24

ТЕОРЕТИЧНИЙ БЛОК

Тема. Леся Українка (Лариса Косач): життя та творчість.

1. Життєвий і творчий шлях. Роль родини, культурного оточення й самоосвіти у формуванні світобачення письменниці.
2. Драматичні твори.
3. Основні цикли поезій.

Мета заняття:

- **навчальна:** ознайомити з життєвим та творчим шляхом Лесі Українки, зокрема з драматичними творами та видами ліричних поезій;
- **розвивальна:** розвивати критичне та абстрактне мислення;
- **виховна:** виховувати громадянські та морально-етичні цінності.

Теорія літератури: модернізм (неоромантизм), лірика (громадянська, інтимна, філософська, пейзажна), драматичний твір.

Постаті

Леся Українка (1871–1913)

Рекомендована література

1. Авраменко О. М., Пахаренко В. І. Українська література : підручник для 10 класу загальноосвітніх навчальних закладів (рівень стандарту, академічний рівень). Київ : Грамота, 2010. 280 с.
2. Глеб О. Шкільний літературознавчий словник : навч. посіб. / за заг. ред. О. Слоньовської. Івано-Франківськ : ОППО; Коломия : ВПТ «Вік», 2015. 179 с.
3. Задорожна С. Пізнання літературного твору : метод. посіб. для студентів і вчителів. Дрогобич : Відродження, 2003.
4. Коваленко Л. Т., Бернадська Н. І. Українська література (рівень стандарту) : підручник для 10 класу закладів загальної середньої освіти. Київ : УОВЦ «Оріон», 2018. 320 с.
5. Леся Українка. *Contra spem spero! Вибрані поезії* : збірка віршів. Київ : Видавничий дім «Кондор», 2020. 124 с.
6. Літературознавчий словник-довідник / за ред. Р. Т. Гром'яка, Ю. І. Коваліва, В. І. Теремка. Вид. 2-ге, випр., доп. Київ : Видавничий центр «Академія». 2007. 752 с.
7. Нежива О. М. Леся Українка як пробуджував духу нації. *Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології*. 2010. № 8 (10). С. 48–53.
8. Новий довідник : Українська мова. Українська література. Київ : ТОВ «КАЗКА», 2008. 864 с.
9. Поздран Ю. В., Дубова І. О. Провідна роль мистецтва у творчості Лесі Українки (на матеріалі збірки поезій «Думи і мрії»). URL: <https://core.ac.uk/reader/196301880>
10. Словник-довідник літературознавчих термінів / упор. О. В. Бобир, В. Й. Буденний, О. Б. Мамчич, Н. П. Нікітіна ; за ред. О. В. Бобиря. Чернігів : ФОП Лозовий В. М., 2016. 132 с.
11. Слоньовська О. В., Мафтин Н. В., Вівчарик Н. М. Українська література (рівень стандарту) : підручник для 10 класу закладів загальної середньої освіти. Київ : Літера ЛТД, 2018. 224 с.
12. Українська література : підручник для 10 класу загальноосвітніх навчальних закладів (рівень стандарту, академічний рівень) / за заг. ред. д-ра філол. наук, проф. Г. Ф. Семенюка. Київ : Освіта, 2010. 352 с.
13. Хропко П. Українська література : підручник для 10 класу загальноосвітніх навчальних закладів. Вид. 7-ме. Київ : Школяр, 2006. 528 с.
14. Шацький І. В. Суб'єктна сфера лірики Лесі Українки: засоби вираження. *Ученые записки Крымского федерального университета имени В. И. Вернадского. Филологические*

Запитання для самоконтролю

1. Яке справжнє ім'я та прізвище Лесі Українки?
2. Хто є матір'ю письменниці?
3. Назвіть провідні мотиви лірики Лесі Українки.
4. З ким із відомих українських письменників спілкувалася Леся Українка?
5. Які види лірики виокремлюють у творчому доробку письменниці?
6. Який вірш вважають творчим кредом Лесі Українки? Аргументуйте свою думку?
7. Потрактуйте поняття «драматичний твір».
8. Назвіть драматичні твори Лесі Українки.
9. Який модерністичний напрям переважає в літературній спадщині Лесі Українки? Дайте йому визначення.

ПРАКТИЧНИЙ БЛОК

- Відшукайте щонайменше п'ять цікавих фактів із життя та творчості Лесі Українки.

ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

- Підготуйте відповіді на питання з теми наступного практичного заняття.
- Вивчіть напам'ять поезію «Contra spem spero!» Лесі Українки.

Contra spem spero!

Гетьте, думи, ви хмари осінні!
То ж тепера весна золота!
Чи то так у жалю, в голосінні
Проминуть молодії літа?

Ні, я хочу крізь сльози сміятись,
Серед лиха співати пісні,
Без надії таки сподіватись,
Жити хочу! Геть, думи сумні!

Я на вбогім сумнім перелозі
Буду сіять барвисті квітки,
Буду сіять квітки на морозі,
Буду лить на них сльози гіркі.

І від сліз тих гарячих розтане
Та кора льодовая, міцна,

Може, квіти зійдуть – і настане
Ще й для мене весела весна.

Я на гору кругу крем'яную
Буду камінь важкий підіймать
І, несучи вагу ту страшную,
Буду пісню веселу співать.

В довгу, темную нічку невидну
Не стулю ні на хвильку очей –
Все шукатиму зірку провідну,
Ясну владарку темних ночей.

Так! я буду крізь сльози сміятись,
Серед лиха співати пісні,
Без надії таки сподіватись,
Буду жити! Геть, думи сумні!

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ 25

ТЕОРЕТИЧНИЙ БЛОК

Тема. Леся Українка (Лариса Косач): творчість (поезія «Contra spem spero!»).

1. Неоромантизм як основа естетичної позиції Лесі Українки.
2. «Contra spem spero!» – світоглядна декларація сильної, вольової особистості. Символічність, романтичні образи, образотворення як прийом контрасту.

Мета заняття:

- **навчальна:** ознайомитися з неоромантичними рисами творчості Лесі Українки та проаналізувати поезію «Contra spem spero!».
- **розвивальна:** розвивати критично-аналітичне та образне мислення;
- **виховна:** виховувати силу людського духу.

Теорія літератури: модернізм (неоромантизм), філософська лірика, особистісна лірика, ліричний вірш, символ.

Рекомендована література

1. Авраменко О. М., Пахаренко В. І. Українська література : підручник для 10 класу загальноосвітніх навчальних закладів (рівень стандарту, академічний рівень). Київ : Грамота, 2010. 280 с.
2. Глеб О. Шкільний літературознавчий словник : навч. посіб. / за заг. ред. О. Слоньовської. Івано-Франківськ : ОШПО; Коломия : ВПТ «Вік», 2015. 179 с.
3. Задорожна С. Пізнання літературного твору : метод. посіб. для студентів і вчителів. Дрогобич : Відродження, 2003.
4. Коваленко Л. Т., Бернадська Н. І. Українська література (рівень стандарту) : підручник для 10 класу закладів загальної середньої освіти. Київ : УОВЦ «Оріон», 2018. 320 с.
5. Леся Українка. Contra spem spero! Вибрані поезії : збірка віршів. Київ : Видавничий дім «Кондор», 2020. 124 с.
6. Літературознавчий словник-довідник / за ред. Р. Т. Гром'яка, Ю. І. Коваліва, В. І. Теремка. Вид. 2-ге, випр., доп. Київ : Видавничий центр «Академія». 2007. 752 с.
7. Новий довідник : Українська мова. Українська література. Київ : ТОВ «КАЗКА», 2008. 864 с.
8. Слоньовська О. В., Мафтин Н. В., Вівчарик Н. М. Українська література (рівень стандарту) : підручник для 10 класу закладів загальної середньої освіти. Київ : Літера ЛТД, 2018. 224 с.
9. Українська література : підручник для 10 класу загальноосвітніх навчальних закладів (рівень стандарту, академічний рівень) / за заг. ред. д-ра філол. наук, проф. Г. Ф. Семенюка. Київ : Освіта, 2010. 352 с.
10. Хропко П. Українська література : підручник для 10 класу загальноосвітніх навчальних закладів. Вид. 7-ме. Київ : Школяр, 2006. 528 с.

Запитання для самоконтролю

1. До якої збірки належить поезія «Contra spem spero!»?
2. Назвіть жанр поезії.
3. Якою є головна ідея твору? Проілюструйте словами з тексту.
4. Чи використано у вірші символічні образи? Якщо так, то проаналізуйте їх.
5. Які види лірики поєднано в поезії?

ПРАКТИЧНИЙ БЛОК

- Випишіть із тексту художні засоби: епітети, метафори, гіперболи, звертання тощо.
- Прорекламуйте напам'ять поезію «Contra spem spero!» Лесі Українки.

ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

- Підготуйте відповіді на питання з теми наступного практичного заняття.

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ 26

ТЕОРЕТИЧНИЙ БЛОК

Тема. Леся Українка (Лариса Косач): творчість (драма-феєрія «Лісова пісня»).

1. Драма-феєрія «Лісова пісня». Фольклорно-міфологічна основа.
2. Образна система твору:
 - а) символічність образів Мавки і дядька Лева – уособлення духовності й краси;
 - б) мати Лукаша й Килина – антиподи головній героїні Мавці;
 - в) симбіоз високої духовності та буденного прагматизму в образі Лукаша.
3. Природа і людина у творі. Неоромантичне ствердження духовної сутності людини, її творчих можливостей.

Мета заняття:

- **навчальна:** інтерпретувати літературно-художній твір Лесі Українки – драму-феєрію;
- **розвивальна:** розвивати образно-художнє та критичне мислення;
- **виховна:** виховувати морально-етичні норми, людяність.

Теорія літератури: модернізм (неоромантизм), драма-феєрія.

Рекомендована література

1. Авраменко О. М., Пахаренко В. І. Українська література : підручник для 10 класу загальноосвітніх навчальних закладів (рівень стандарту, академічний рівень). Київ : Грамота, 2010. 280 с.
2. Глеб О. Шкільний літературознавчий словник : навч. посіб. / за заг. ред. О. Слоньовської. Івано-Франківськ : ОШПО; Коломия : ВПТ «Вік», 2015. 179 с.
3. Гулак А. С., Просалова В. А. Проблема двосвіття в «Лісовій пісні» Лесі Українки. 2014. С. 132–235. URL: https://moodle.znu.edu.ua/pluginfile.php/654158/mod_folder/content/0/Просалова%20Проблема%20двосвіття%20Лісова%20пісня.pdf?forcedownload=1
4. Задорожна С. Пізнання літературного твору : метод. посіб. для студентів і вчителів. Дрогобич : Відродження, 2003.
5. Коваленко Л. Т., Бернадська Н. І. Українська література (рівень стандарту) : підручник для 10 класу закладів загальної середньої освіти. Київ : УОВЦ «Оріон», 2018. 320 с.
6. Літературознавчий словник-довідник / за ред. Р. Т. Гром'яка, Ю. І. Коваліва, В. І. Теремка. Вид. 2-ге, випр., доп. Київ : Видавничий центр «Академія». 2007. 752 с.
7. Новий довідник : Українська мова. Українська література. Київ : ТОВ «КАЗКА», 2008. 864 с.
8. Словник-довідник літературознавчих термінів / упор. О. В. Бобир, В. Й. Буденний, О. Б. Мамчич, Н. П. Нікітіна ; за ред. О. В. Бобиря. Чернігів : ФОП Лозовий В. М., 2016. 132 с.
9. Слоньовська О. В., Мафтин Н. В., Вівчарик Н. М. Українська література (рівень стандарту) : підручник для 10 класу закладів загальної середньої освіти. Київ : Літера ЛТД, 2018. 224 с.
10. Українська література : підручник для 10 класу загальноосвітніх навчальних закладів (рівень стандарту, академічний рівень) / за заг. ред. д-ра філол. наук, проф. Г. Ф. Семенюка. Київ : Освіта, 2010. 352 с.
11. Хропко П. Українська література : підручник для 10 класу загальноосвітніх навчальних закладів. Вид. 7-ме. Київ : Школяр, 2006. 528 с.

Запитання для самоконтролю

1. Де було створено драму-феєрію «Лісова пісня»?

2. Дайте визначення поняттю «драма-феєрія».
3. Які філософські проблеми порушено у творі «Лісова пісня»?
4. Як ви ставитеся до матері Лукаша та Килини. Чи заслуговують вони на осуд?
5. У чому полягає трагедія Лукаша?
6. Чому Мавка вирішила боротися за своє кохання? Чи правильний її вибір?
7. За що Мавка отримала Божий дар – людську душу?

ПРАКТИЧНИЙ БЛОК

- Змоделуйте паспорт драми-феєрії «Лісова пісня».
- Поясніть, як ви розумієте слова: «Ні! я жива! Я буду вічно жити! / Я в серці маю те, що не вмирає».

ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

- Підготуйте відповіді на питання з теми наступного практичного заняття.
- Вивчіть напам'ять монолог Мавки.

Монолог Мавки («Лісова пісня»)

«О, не журися за тіло!

Ясним, вогнем засвітилось воно,
чистим, палючим, як добре вино,
вільними іскрами вгору злетіло.

Легкий, пухкий попільець
ляже, вернувшись, в рідну землю, –
вкупі з водою там зростить вербицю –
стане початком тоді мій кінець.

Будуть приходити люди,
вбогі й багаті, веселі й сумні,
радощі й тугу нестимуть мені,

їм промовляти душа моя буде.

Я обізвуся до них
шелестом тихим вербової гілки,
голосом ніжним тонкої сопілки,
смутними росами з вітів моїх.

Я їм тоді проспівую
все, що колись ти для мене співав,
ще як напровесні тут вигравав,
мрії збираючи в гаю..

Грай же, коханий, благаю!».

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ 27

ТЕОРЕТИЧНИЙ БЛОК

Тема. Леся Українка (Лариса Косач): творчість (драма-феєрія «Лісова пісня»).

1. Драма-феєрія «Лісова пісня»: конфлікт між буденним життям та високими пориваннями особистості, дійсністю і мрією. Почуття кохання Мавки й Лукаша як розквіт творчих сил людини.
2. Художні особливості драми-феєрії.

Мета заняття:

- **навчальна:** проаналізувати проблему «дійсність – мрія» драми-феєрії «Лісова пісня», а також художню систему твору;
- **розвивальна:** розвивати абстрактно-критичне мислення;
- **виховна:** виховувати цілеспрямованість особистості.

Теорія літератури: модернізм (неоромантизм), драма-феєрія.

Рекомендована література

1. Авраменко О. М., Пахаренко В. І. Українська література : підручник для 10 класу загальноосвітніх навчальних закладів (рівень стандарту, академічний рівень). Київ : Грамота, 2010. 280 с.
2. Глеб О. Шкільний літературознавчий словник : навч. посіб. / за заг. ред. О. Слоньовської. Івано-Франківськ : ОШПО; Коломия : ВПТ «Вік», 2015. 179 с.
3. Гулак А. С., Просалова В. А. Проблема двосвіття в «Лісовій пісні» Лесі Українки. 2014. С. 132–235. URL: https://moodle.znu.edu.ua/pluginfile.php/654158/mod_folder/content/0/Просалова%20Проблема%20двосвіття%20Лісова%20пісня.pdf?forcedownload=1
4. Задорожна С. Пізнання літературного твору : метод. посіб. для студентів і вчителів. Дрогобич : Відродження, 2003.
5. Коваленко Л. Т., Бернадська Н. І. Українська література (рівень стандарту) : підручник для 10 класу закладів загальної середньої освіти. Київ : УОВЦ «Оріон», 2018. 320 с.
6. Літературознавчий словник-довідник / за ред. Р. Т. Гром'яка, Ю. І. Коваліва, В. І. Теремка. Вид. 2-ге, випр., доп. Київ : Видавничий центр «Академія». 2007. 752 с.
7. Новий довідник : Українська мова. Українська література. Київ : ТОВ «КАЗКА», 2008. 864 с.
8. Словник-довідник літературознавчих термінів / упор. О. В. Бобир, В. Й. Буденний, О. Б. Мамчич, Н. П. Нікітіна ; за ред. О. В. Бобиря. Чернігів : ФОП Лозовий В. М., 2016. 132 с.
9. Слоньовська О. В., Мафтин Н. В., Вівчарик Н. М. Українська література (рівень стандарту) : підручник для 10 класу закладів загальної середньої освіти. Київ : Літера ЛТД, 2018. 224 с.
10. Українська література : підручник для 10 класу загальноосвітніх навчальних закладів (рівень стандарту, академічний рівень) / за заг. ред. д-ра філол. наук, проф. Г. Ф. Семенюка. Київ : Освіта, 2010. 352 с.
11. Хропко П. Українська література : підручник для 10 класу загальноосвітніх навчальних закладів. Вид. 7-ме. Київ : Школяр, 2006. 528 с.

Запитання для самоконтролю

1. Як ви розумієте проблему «дійсність – мрія» на прикладі твору «Лісова пісня» Лесі Українки.
2. У чому полягає конфлікт твору?
3. Чи є щось спільне між матір'ю Лукаша та Килиною? Як ви розумієте прокляття Килиною Мавки? У якому епізоді драми мати Лукаша й Килина проявляють себе найбільш огидно?
4. Яким є міфологічний світ у творі «Лісова пісня»? Хто такі Потерчата, Куць, Той, що греблі рве?
5. Що символізує персонаж Той, хто в скалі сидить? Чому Мавка йде в його царство?
6. Що хотіла донести Мавка у своєму останньому діалозі?
7. Чи «мелодія сопілки і пісня лісу, виражена в барвах, звуках» виконують функцію психологічного паралелізму в тексті? Проілюструйте.

ПРАКТИЧНИЙ БЛОК

- Сформууйте паспорт драми-феєрії.
- Випишіть художні особливості тексту.
- Прорекламуйте останній монолог Мавки з твору «Лісова пісня» Лесі Українки.

ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

- Підготуйте відповіді на питання з теми наступного практичного заняття.

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ 28

ТЕОРЕТИЧНИЙ БЛОК

Тема. Микола Вороний: життя та творчість.

1. Життя і літературна спадщина Миколи Вороного. Багатогранна діяльність митця.
2. Микола Вороний як ідеолог модернізації української літератури. Естетична програма митця, націленість на модерністські течії в новій літературі. Творчість письменника – перша декларація ідей і форм символізму.

Мета заняття:

- **навчальна:** ознайомити з життям та творчістю письменника Миколи Вороного й основними рисами символістської лірики;
- **розвивальна:** розвивати асоціативне мислення;
- **виховна:** виховувати любов та повагу до поетичного слова.

Теорія літератури: модернізм (символізм), лірика.

Постаті

Микола Вороний (1871–1938)

Рекомендована література

1. Авраменко О. М., Пахаренко В. І. Українська література : підручник для 10 класу загальноосвітніх навчальних закладів (рівень стандарту, академічний рівень). Київ : Грамота, 2010. 280 с.
2. Глеб О. Шкільний літературознавчий словник : навч. посіб. / за заг. ред. О. Слоновьської. Івано-Франківськ : ОПППО; Коломия : ВПТ «Вік», 2015. 179 с.
3. Задорожна С. Пізнання літературного твору : метод. посіб. для студентів і вчителів. Дрогобич : Відродження, 2003.
4. Коваленко Л. Т., Бернадська Н. І. Українська література (рівень стандарту) : підручник для 10 класу закладів загальної середньої освіти. Київ : УОВЦ «Оріон», 2018. 320 с.
5. Колесник П. Микола Вороний : до 100-річчя з дня народження поета. *Українська мова і література в школі*. № 2. Київ. 1982.
6. Літературознавчий словник-довідник / за ред. Р. Т. Гром'яка, Ю. І. Коваліва, В. І. Теремка. Вид. 2-ге, випр., доп. Київ : Видавничий центр «Академія». 2007. 752 с.
7. Луцюк М. В. Поет краси страждання. Художня творчість Миколи Вороного. Київ : Колесо. 2008. 60 с.
8. Новий довідник : Українська мова. Українська література. Київ : ТОВ «КАЗКА», 2008. 864 с.
9. Семенко Л. М. Образи квітів як складова поетичного дискурсу Миколи Вороного. *Літератури світу: поетика, ментальність і духовність*. 2017. Вип. 10. С. 205–213. URL: <https://core.ac.uk/download/pdf/268531878.pdf>

10. Словник-довідник літературознавчих термінів / упор. О. В. Бобир, В. Й. Буденний, О. Б. Мамчич, Н. П. Нікітіна ; за ред. О. В. Бобиря. Чернігів : ФОП Лозовий В. М., 2016. 132 с.
11. Слоньовська О. В., Мафтин Н. В., Вівчарик Н. М. Українська література (рівень стандарту) : підручник для 10 класу закладів загальної середньої освіти. Київ : Літера ЛТД, 2018. 224 с.
12. Українська література : підручник для 10 класу загальноосвітніх навчальних закладів (рівень стандарту, академічний рівень) / за заг. ред. д-ра філол. наук, проф. Г. Ф. Семенюка. Київ : Освіта, 2010. 352 с.
13. Хропко П. Українська література : підручник для 10 класу загальноосвітніх навчальних закладів. Вид. 7-ме. Київ : Школяр, 2006. 528 с.

Запитання для самоконтролю

1. Яким чином Микола Вороний долучився до діяльності Української Центральної Ради? Аргументуйте фактами з життя.
2. Чи має стосунок Микола Вороний до Національного театру? Якщо так, то яку посаду обіймав?
3. Назвіть щонайменше два видання, у яких публікували твори автора.
4. Назвіть збірки поезій Миколи Вороного.
5. Риси якого літературного напрямку простежуються у творчості поета?
6. Перелічіть основні мотиви в доробку поезій Миколи Вороного.
7. З ким із літераторів полемізував Микола Вороний? У чому полягає суть дискусії?

ПРАКТИЧНИЙ БЛОК

- Пошукова робота. Випишіть щонайменше п'ять цікавих фактів із життя письменника. Розіграйте одну з діяльнісних ситуацій як монолог, діалог, полілог тощо.

ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

- Підготуйте відповіді на питання з теми наступного практичного заняття.
- Вивчіть напам'ять поезію «Блакитна Панна» Миколи Вороного.

Блакитна Панна

Має крилами Весна
 Запашна,
 Лине вся в прозорих шатах,
 У серпанках і блаватах...
 Сяє усміхом примар
 З-поза хмар,
 Попелястих, пелехатих.

Ось вона вже крізь блакить
 Майорить,
 Довгождана, нездоланна...
 Ось вона – Блакитна Панна!..
 Гори, гай, луги, поля –
 Вся земля
 Їй виспіває: «Осанна!»

А вона, як мрія сну
 Чарівна,
 Сяє вродою святою,
 Неземною чистотою,
 Сміючись на пелюстках,
 На квітках
 Променистою росою.

І уже в душі моїй
 В сяйві мрій
 В'ються хмелем арабески,
 Миготять камеї, фрески,
 Гомонять-бринять пісні
 Голосні
 І сплітаються в гротески.

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ 29

ТЕОРЕТИЧНИЙ БЛОК

Тема. Микола Вороной: творчість (поезії «Блакитна Панна», «Інфанта»).

1. Єдність краси природи і мистецтва, засоби образотворення в поезії («Блакитна Панна»).
2. Узагальнено-ідеалізований жіночий образ як сюжетний центр символістського твору.
3. Поезія «Інфанта».

Мета заняття:

- **навчальна:** ознайомити з ліричною творчістю Миколи Вороного, зокрема поезіями – «Блакитна Панна», «Інфанта»;
- **розвивальна:** розвивати навички пошукової роботи та ораторської майстерності;
- **виховна:** виховувати морально-ціннісні орієнтири й любов до художнього слова.

Теорія літератури: модернізм (символізм), лірика.

Рекомендована література

1. Авраменко О. М., Пахаренко В. Українська література : підручник для 10 класу загальноосвітніх навчальних закладів (рівень стандарту, академічний рівень). Київ : Грамота, 2010. 280 с.
2. Глеб О. Шкільний літературознавчий словник : навч. посіб. / за заг. ред. О. Слоньовської. Івано-Франківськ : ОШПО; Коломия : ВПТ «Вік», 2015. 179 с.
3. Задорожна С. Пізнання літературного твору : метод. посіб. для студентів і вчителів. Дрогобич : Відродження, 2003.
4. Коваленко Л. Т., Бернадська Н. І. Українська література (рівень стандарту) : підручник для 10 класу закладів загальної середньої освіти. Київ : УОВЦ «Оріон», 2018. 320 с.
5. Літературознавчий словник-довідник / за ред. Р. Т. Гром'яка, Ю. І. Коваліва, В. І. Теремка. Вид. 2-ге, випр., доп. Київ : Видавничий центр «Академія». 2007. 752 с.
6. Луцюк М. В. Поет краси страждання. Художня творчість Миколи Вороного. Київ : Колесо. 2008. 60 с.
7. Новий довідник : Українська мова. Українська література. Київ : ТОВ «КАЗКА», 2008. 864 с.
8. Словник-довідник літературознавчих термінів / упор. О. В. Бобир, В. Й. Буденний, О. Б. Мамчич, Н. П. Нікітіна ; за ред. О. В. Бобиря. Чернігів : ФОП Лозовий В. М., 2016. 132 с.
9. Слоньовська О. В., Мафтин Н. В., Вівчарик Н. М. Українська література (рівень стандарту) : підручник для 10 класу закладів загальної середньої освіти. Київ : Літера ЛТД, 2018. 224 с.
10. Українська література : підручник для 10 класу загальноосвітніх навчальних закладів (рівень стандарту, академічний рівень) / за заг. ред. д-ра філол. наук, проф. Г. Ф. Семенюка. Київ : Освіта, 2010. 352 с.
11. Хропко П. Українська література : підручник для 10 класу загальноосвітніх навчальних закладів. Вид. 7-ме. Київ : Школяр, 2006. 528 с.

Запитання для самоконтролю

1. До якої збірки належить поезія «Блакитна Панна» Миколи Вороного?
2. Яка тема та ідея поезії?
3. Потрактуйте поняття «форма», «зміст» художнього твору. Чому надають перевагу символісти?
4. Назвіть символічні образи твору.

5. Визначте кольорову розмаїтість поезії «Блакитна Панна»?
6. Визначте, яку художню роль відіграють звукові засоби в поезії «Інфанта»?
7. Схарактеризуйте образ коханої в поезії «Інфанта»?

ПРАКТИЧНИЙ БЛОК

- Прорекламуйте напам'ять поезію «Блакитна Панна» Миколи Вороного.
- Сформууйте паспорт поезій «Блакитна Панна», «Інфанта».

ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

- Підготуйте відповіді на питання з теми наступного практичного заняття.
- Опрацюйте статтю: Цуркан І. Символічний вимір природи у творчості Олександра Олеся та європейських символістів. *Теоретична і дидактична філологія* : зб. наукових праць. Сер. «Філологія». Переяслав-Хмельницький, 2016. Вип. 23. С. 177–186.

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ 30

ТЕОРЕТИЧНИЙ БЛОК

Тема. Олександр Олесь (О. Кандиба): життя та творчість.

1. Життя і творчість Олександра Олеся, світоглядні переконання митця.
2. Неоромантичні, символістські тенденції у творчості.

Мета заняття:

- **навчальна:** ознайомити з життям та літературною творчістю Олександра Олеся;
- **розвивальна:** розвивати абстрактне художньо-критичне мислення;
- **виховна:** виховувати естетичне бачення.

Теорія літератури: *модернізм (неоромантизм, символізм), антитеза, романс, медитація.*

Постаті

Олександр Олесь (1878–1944)

Рекомендована література

1. Авраменко О. М., Пахаренко В. І. Українська література : підручник для 10 класу загальноосвітніх навчальних закладів (рівень стандарту, академічний рівень). Київ : Грамота, 2010. 280 с.
2. Глеб О. Шкільний літературознавчий словник : навч. посіб. / за заг. ред. О. Слоновьовської. Івано-Франківськ : ОППО; Коломия : ВПТ «Вік», 2015. 179 с.
3. Задорожна С. Пізнання літературного твору : метод. посіб. для студентів і вчителів. Дрогобич : Відродження, 2003.
4. Коваленко Л. Т., Бернадська Н. І. Українська література (рівень стандарту) : підручник для 10 класу закладів загальної середньої освіти. Київ : УОВЦ «Оріон», 2018. 320 с.

5. Літературознавчий словник-довідник / за ред. Р. Т. Гром'яка, Ю. І. Коваліва, В. І. Теремка. Вид. 2-ге, випр., доп. Київ : Видавничий центр «Академія». 2007. 752 с.
6. Літературознавчий словник-довідник. URL: http://shron.chtyvo.org.ua/Hromiak_Roman/Literaturoznavchyi_slovnnyk-dovidnyk.pdf
7. Новий довідник : Українська мова. Українська література. Київ : ТОВ «КАЗКА», 2008. 864 с.
8. Словник-довідник літературознавчих термінів / упор. О. В. Бобир, В. Й. Буденний, О. Б. Мамчич, Н. П. Нікітіна ; за ред. О. В. Бобиря. Чернігів : ФОП Лозовий В. М., 2016. 132 с.
9. Слоновьовська О. В., Мафтин Н. В., Вівчарик Н. М. Українська література (рівень стандарту) : підручник для 10 класу закладів загальної середньої освіти. Київ : Літера ЛТД, 2018. 224 с.
10. Українська література : підручник для 10 класу загальноосвітніх навчальних закладів (рівень стандарту, академічний рівень) / за заг. ред. д-ра філол. наук, проф. Г. Ф. Семенюка. Київ : Освіта, 2010. 352 с.
11. Хропко П. Українська література : підручник для 10 класу загальноосвітніх навчальних закладів. Вид. 7-ме. Київ : Школяр, 2006. 528 с.
12. Цуркан І. Символічний вимір природи у творчості Олександра Олеся та європейських символістів. *Теоретична і дидактична філологія* : зб. наукових праць. Сер. «Філологія». Переяслав-Хмельницький, 2016. Вип. 23. С. 177–186.
13. Чернова І. В. Пантеїзм як основа світогляду і поетики О. Олеся. *Гуманітарний вісник ЗДА*. 2016. № 67. С. 233–241.

Запитання для самоконтролю

1. Назвіть справжнє ім'я та прізвище Олександра Олеся.
2. Перелічіть основні теми та провідні мотиви творчості Олександра Олеся.
3. Дайте визначення поняттю символізм. Як він відображений у творчості поета?
4. Як передає письменник красу природи в поезії? Які художні засоби використовує?
5. З'ясуйте місце творчості письменника в літературному процесі 2-ї пол. XIX ст.

ПРАКТИЧНИЙ БЛОК

- Змоделуйте хронологічну таблицю життя та творчості Олександра Олеся.

ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

- Підготуйте відповіді на питання з теми наступного практичного заняття.
- Створіть плакат «Художня емоційність» (на основі вірша «Чари ночі»).
- Вивчіть напам'ять поезію «Чари ночі» Олександра Олеся.

Чари ночі

Сміються, плачуть солов'ї
 І б'ють піснями в груди:
 «Цілуй, цілуй, цілуй її, –
 Знов молодість не буде!

Ти не дивись, що буде там,
 Чи забуття, чи зрада:
 Весна іде назустріч вам,
 Весна в сей час вам рада.

На мент єдиний залиши
 Свій сум, думки і горе –

І струмись власної душі
 Улий в шумляче море.

Лови летючу мить життя!
 Чаруйсь, хмелій, впивайсь
 І серед мрій і забуття
 В розкошах закохайся.

Поглянь, уся земля тремтить
 В палких обіймах ночі,
 Лист квітці рвійно шелестить,
 Траві струмок воркоче.

Відбилися зорі у воді,
Летять до хмар тумани...
Тут ллються пахощі густі,
Там гнуться верби п'яні.

Як іскра ще в тобі горить
І згаснути не встигла, –
Гори! Життя – єдина мить,
Для смерті ж – вічність ціла.

Чому ж стоїш без руху ти,
Коли весь світ співає?
Налагодь струни золоті:
Бенкет весна справляє.

І сміло йди під дзвін чарок
З вогнем, з піснями в гості

На свято радісне квіток,
Кохання, снів і млості.

Загине все без вороття:
Що візьме час, що люди,
Погасне в серці багаття,
І захоляють груди.

І схочеш ти вернуть собі,
Як Фауст, дні минулі...
Та знай: над нас – боги скупі,
Над нас – глухі й нечулі...»

Сміються, плачуть солов'ї
І б'ють піснями в груди:
«Цілуй, цілуй, цілуй її –
Знов молодість не буде!

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ 31

ТЕОРЕТИЧНИЙ БЛОК

Тема. Олександр Олесь (О. Кандиба): творчість (поезії «Чари ночі», «О слово рідне! Орле скутий!...»).

1. «Чари ночі» – перлина інтимної лірики української поезії. Мотив краси кохання й молодості, філософські роздуми про гармонію людини і природи. Музичність, звукова виразність поезій.
2. Майстерність у відтворенні настрою, емоцій. Експресивне висловлення патріотичних почуттів («О слово рідне! Орле скутий!...»).

Мета заняття:

- **навчальна:** ознайомити крізь призму поезій «Чари ночі», «О слово рідне! Орле скутий!...» із творчістю Олександра Олеся;
- **розвивальна:** розвивати пам'ять та абстрактне художньо-критичне мислення;
- **виховна:** виховувати естетичний наратив.

Теорія літератури: модернізм (символізм), лірика (інтимна, патріотична), жанр лірики (романс, медитація).

Рекомендована література

1. Авраменко О. М., Пахаренко В. І. Українська література : підручник для 10 класу загальноосвітніх навчальних закладів (рівень стандарту, академічний рівень). Київ : Грамота, 2010. 280 с.
2. Глеб О. Шкільний літературознавчий словник : навч. посіб. / за заг. ред. О. Слоньовської. Івано-Франківськ : ОШПО; Коломия : ВПТ «Вік», 2015. 179 с.
3. Задорожна С. Пізнання літературного твору : метод. посіб. для студентів і вчителів. Дрогобич : Відродження, 2003.
4. Коваленко Л. Т., Бернадська Н. І. Українська література (рівень стандарту) : підручник для 10 класу закладів загальної середньої освіти. Київ : УОВЦ «Оріон», 2018. 320 с.
5. Літературознавчий словник-довідник / за ред. Р. Т. Гром'яка, Ю. І. Коваліва, В. І. Теремка. Вид. 2-ге, випр., доп. Київ : Видавничий центр «Академія». 2007. 752 с.

6. Новий довідник : Українська мова. Українська література. Київ : ТОВ «КАЗКА», 2008. 864 с.
7. Семенко Л. Флористичні образи в поезії Олександра Олеся: семантика та функціональність (за збіркою «З журбою радість обнялась»). *Літератури світу: поетика, ментальність і духовність*. 2018. Вип. 11. С. 177–185.
8. Словник-довідник літературознавчих термінів / упор. О. В. Бобир, В. Й. Буденний, О. Б. Мамчич, Н. П. Нікітіна ; за ред. О. В. Бобиря. Чернігів : ФОП Лозовий В. М., 2016. 132 с.
9. Слоньовська О. В., Мафтин Н. В., Вівчарик Н. М. Українська література (рівень стандарту) : підручник для 10 класу закладів загальної середньої освіти. Київ : Літера ЛТД, 2018. 224 с.
10. Українська література : підручник для 10 класу загальноосвітніх навчальних закладів (рівень стандарту, академічний рівень) / за заг. ред. д-ра філол. наук, проф. Г. Ф. Семенюка. Київ : Освіта, 2010. 352 с.
11. Хропко П. Українська література : підручник для 10 класу загальноосвітніх навчальних закладів. Вид. 7-ме. Київ : Школяр, 2006. 528 с.
12. Чернова І. В. Пантеїзм як основа світогляду і поезики О. Олеся. *Гуманітарний вісник ЗДА*. 2016. № 67. С. 233–241.

Запитання для самоконтролю

1. Як у поезії «Чари ночі» представлено музичну гаму?
2. Схарактеризуйте почуття, які висловлює поет у вірші «О слово рідне! Орле скутий!..»?
3. Які художні засоби використовує автор у поезії «О слово рідне! Орле скутий!..»?

ПРАКТИЧНИЙ БЛОК

- Прорекламуйте напам'ять вірш «Чари ночі» Олександра Олеся.
- Проілюструйте плакат «Художня емоційність (на основі вірша “Чари ночі”)».
- Змодельуйте таблицю «Символізм Олександра Олеся».

<i>Образи-символи в поезії «Чари ночі»</i>	<i>Образи-символи в поезії «О слово рідне! Орле скутий!..»</i>

ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

- Підготуйте відповіді на питання з теми наступного практичного заняття.
- Сформулюйте постер на тему «Розстріляне відродження» та підготуйте до нього доповідь (10–15 речень).

Розділ III. ЛІТЕРАТУРА ПЕРІОДУ «РОЗСТРІЛЯНОГО ВІДРОДЖЕННЯ»

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ 32

ТЕОРЕТИЧНИЙ БЛОК

Тема. «Розстріляне відродження». Українська література ХХ ст. як новий етап в історії національної культури. Павло Тичина: життя та творчість.

1. Суспільно-історичні умови розвитку, основні стилеві напрями (модернізм, соцреалізм, постмодернізм).
2. Життя і творчість поета Павла Тичини – найбільшого модерніста 1920-х років: трагізм його творчої долі.

- Звернення до вічних тем, мотивів, особливості віршування; потужне ліричне «Я» як символ нової людини; поєднання тенденцій символізму, неоромантизму, експресіонізму, імпресіонізму.

Теорія літератури: «розстріляне відродження», модернізм (зокрема символізм, неоромантизм, експресіонізм, імпресіонізм), соціальний реалізм, постмодернізм.

Постаті

Павло Тичина (1891–1967)

Рекомендована література

- Глеб О. Шкільний літературознавчий словник : навч. посіб. / за заг. ред. О. Слоньовської. Івано-Франківськ : ОППО; Коломия : ВПТ «Вік», 2015. 179 с.
- Задорожна С. Пізнання літературного твору : метод. посіб. для студентів і вчителів. Дрогобич : Відродження, 2003.
- Івлєва С. М. Ранній П. Тичина: ілюзії надреальності. *Літератури світу: поетика, ментальність і духовність*. 2017. Вип. 9. С. 106–111.
- Літературознавчий словник-довідник / за ред. Р. Т. Гром'яка, Ю. І. Коваліва, В. І. Теремка. Вид. 2-ге, випр., доп. Київ : Видавничий центр «Академія». 2007. 752 с.
- Мошка О. О. Музичність як основа стильового синтезу ранньої поезії П. Тичини (на прикладі збірки «замість сонетів і октав»). *Наукові записки*. 2002. Т. 20. С. 21–25.
- Новий довідник : Українська мова. Українська література. Київ : ТОВ «КАЗКА», 2008. 864 с.
- Прудивус С. В. Павло Тичина у світлі нового джерела: поет очима друга. *Молодий вчений. Філологічні науки*. 2018. № 11 (63). С. 732–735.
- Семіченко А. О. Участь Павла Тичини в редакційно-видавничому процесі журналу «Вітчизна». *Ученые записки Таврического национального университета им. В. И. Вернадского Серия «Филология. Социальные коммуникации»*. 2012. № 1. Т. 25 (64). Ч. 1. С. 171–179.
- Словник-довідник літературознавчих термінів / упор. О. В. Бобир, В. Й. Буденний, О. Б. Мамчич, Н. П. Нікітіна ; за ред. О. В. Бобиря. Чернігів : ФОП Лозовий В. М., 2016. 132 с.
- Хропко П. Українська література : підручник для 10 класу загальноосвітніх навчальних закладів. Вид. 7-ме. Київ : Школяр, 2006. 528 с.

Запитання для самоконтролю

- Назвіть передумови того факту, що українська література ХХ ст. засвідчує новий етап формування мистецького розвитку.
- Що спричинило розмаїття стилів у мистецтві та літературних напрямів 1920-х років?
- Дайте визначення поняттю «розстріляне відродження».
- Які літературні об'єднання існували на той час?
- Які репресії застосовували проти українства. Чи виправдані ці дії?

ПРАКТИЧНИЙ БЛОК

- ❖ Перегляньте фільм «Воскресіння Розстріляного відродження». URL: <https://www.youtube.com/watch?v=ugHqG9higM4>
- Поясніть, доля кого з митців вразила вас найбільше, аргументуйте свою думку (8–10 речень).
- Захист постера на тему «Розстріляне відродження».

ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

- Підготуйте відповіді на питання з теми наступного практичного заняття.
- Вивчіть напам'ять поезію «Ви знаєте, як липа шелестить...» Павла Тичини.

Ви знаєте, як липа шелестить...

Ви знаєте, як липа шелестить
у місячні весняні ночі?

Кохана спить, кохана спить,
Піди збуди, цілуй їй очі.
Кохана спить...

Ви чули ж бо: так липа шелестить.
Ви знаєте, як сплять старі гаї?
Вони все бачать крізь тумани.

Ось місяць, зорі, солов'ї...
«Я твій» – десь чують дідугани,
А солов'ї!..

Та ви вже знаєте, як сплять гаї!

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ 33

ТЕОРЕТИЧНИЙ БЛОК

Тема. Павло Тичина: творчість (збірка «Сонячні кларнети» (поезії «Пам'яті тридцяти», «О панно Інно...», «Ви знаєте, як липа шелестить...»)).

1. Феномен «кларнетизму» Павла Тичини. Вітаїстичність як наскрізна оптимістична тональність, життєствердна настроєвість (збірка «Сонячні кларнети»).
2. Художнє відтворення національно-визвольного пробудження народу, уславлення борців за вільну Україну («Пам'яті тридцяти»).
3. Інтимна лірика поета («О панно Інно...», «Ви знаєте, як липа шелестить...»).

Теорія літератури: «кларнетизм», вітаїзм, лірика (громадянська, інтимна), вірш-реквієм.

Рекомендована література

1. Глеб О. Шкільний літературознавчий словник : навч. посіб. / за заг. ред. О. Слоньовської. Івано-Франківськ : ОШПО; Коломия : ВПТ «Вік», 2015. 179 с.
2. Задорожна С. Пізнання літературного твору : метод. посіб. для студентів і вчителів. Дрогобич : Відродження, 2003.
3. Івлєва С. М. Ранній П. Тичина: ілюзії надреальності. *Літератури світу: поетика, ментальність і духовність*. 2017. Вип. 9. С. 106–111.
4. Косінова О. Музичні мотиви у творчості Павла Тичини. 2012. С. 45–56. URL: <http://dspace.tnpu.edu.ua/bitstream/123456789/23531/1/Kosinova.pdf>
5. Літературознавчий словник-довідник / за ред. Р. Т. Гром'яка, Ю. І. Коваліва, В. І. Теремка. Вид. 2-ге, випр., доп. Київ : Видавничий центр «Академія». 2007. 752 с.
6. Новий довідник : Українська мова. Українська література. Київ : ТОВ «КАЗКА», 2008. 864 с.

7. Руденко Г. Скорботна нота «Сонячних кларнетів» Павла Тичини (поезія періоду громадянської війни). *Вісник Книжкової палати*. 2014. № 12. С. 34–36.
8. Словник-довідник літературознавчих термінів / упор. О. В. Бобир, В. Й. Буденний, О. Б. Мамчич, Н. П. Нікітіна ; за ред. О. В. Бобиря. Чернігів : ФОП Лозовий В. М., 2016. 132 с.
9. Хропко П. Українська література : підручник для 10 класу загальноосвітніх навчальних закладів. Вид. 7-ме. Київ : Школяр, 2006. 528 с.

Запитання для самоконтролю

1. Назвіть поетичні збірки Павла Тичини.
2. Дайте визначення поняттю «кларнетизм».
3. Назвіть ознаки, притаманні «кларнетизму».
4. Яка поетична збірка Павла Тичини є першою в його творчості?
5. Про яку книгу Дмитро Павличко сказав: «Цією книгою розпочався ренесанс української поезії»?
6. Які символічні образи використано в поезії «Пам'яті тридцяти»?
7. Як можна потлумачити термін «вірш-реквієм»?
8. Які напрямки модернізму поєднано в поезії «О панно Інно...»? Наведіть приклади.

ПРАКТИЧНИЙ БЛОК

- Опрацюйте статтю: Івлєва С. М. Ранній П. Тичина: ілюзії надреальності. *Літератури світу: поетика, ментальність і духовність*. 2017. Вип. 9. С. 106–111.
- Прорекламуйте поезію «Ви знаєте, як липа шелестить...».

ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

- Підготуйте відповіді на питання з теми наступного практичного заняття.
- Вивчіть напам'ять поезію «Так мало слів і так багато світла» Неоніли Стефурак.

Так мало слів і так багато світла

Так мало слів і так багато світла
у селищі, де кожен – старожил.
Кімнатку у гуртожитку провітриш
і пригадаєш все, що пережив.

І не відділиш доброго від злого:
такий крутий і правильний заміс.
Оглянешся – кудись вела дорога...
А нині тільки порох з-під коліс.

І холодно. І, мрякою повіті,
спускаються смереки з висоти.
І ти один. Один – у цілім світі.
За тридев'ять земель від суєти.

І добре, що сюди не докричатись,
не зупинити цей одвічний плин,
де ти такий малесенький, як цятка,
як маківка – в долонях полонин.

Розділ IV. ЛІТЕРАТУРА СУЧАСНОГО ПРИКАРПАТТЯ

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ 34

ТЕОРЕТИЧНИЙ БЛОК

Тема. Література рідного краю: екскурс у сьогодення. Неоніла Стефурак: життя та творчість (збірка есеїв «Подорожні», поезії «Передчуття свободи і вини», «В призахідному сонці – тятива», «Спаскудився світ. Застороги», «Я знаю – це безвихідь. Це – сніги...», «Так мало слів і так багато світла»).

1. Життя та творчість Неоніли Стефурак: загальна характеристика; есеїстика (збірка «Подорожні»).
2. Тематика та провідні мотиви літературної спадщини Неоніли Стефурак:
 - а) любов до землі («Передчуття свободи і вини», «В призахідному сонці – тятива»);
 - б) релігійні мотиви («Спаскудився світ. Застороги»);
 - в) мотиви античності («Я знаю – це безвихідь. Це сніги...»);
 - г) філософія екзистенціалізму («Так мало слів і так багато світла»).

Мета:

- **навчальна:** ознайомити з життям прикарпатської письменниці Неоніли Стефурак та її літературною прозовою та поетичною творчістю (теми й домінуючі мотиви);
- **розвивальна:** розвивати пам'ять, художньо-образну систему мовлення;
- **виховна:** виховувати самодостатню та креативну особистість.

Теорія літератури: есе, екзистенціалізм, алюзія.

Постаті

Неоніла Стефурак (1951 р. н.)

Рекомендована література

1. Баран Є. Дерев'яні шестерні літератури. Дві слові про творчість Неоніли Стефурак. URL: <http://pokyrys.livejournal.com/54827.html>.
2. Глеб О. Шкільний літературознавчий словник : навч. посіб. / за заг. ред. О. Слоновьовської. Івано-Франківськ : ОІППО; Коломия : ВПТ «Вік», 2015. 179 с.
3. Задорожна С. Пізнання літературного твору : метод. посіб. для студентів і вчителів. Дрогобич : Відродження, 2003.
4. Літературознавчий словник-довідник / за ред. Р. Т. Гром'яка, Ю. І. Коваліва, В. І. Теремка. Вид. 2-ге, випр., доп. Київ : Видавничий центр «Академія». 2007. 752 с.
5. Літературознавчий словник-довідник. URL: http://shron.chtyvo.org.ua/Hromiak_Roman/Literaturoznavchyi_slovnyk-dovidnyk.pdf
6. Маслій М. «Заметіль» Неоніли Стефурак. *Хвиля Десни*. 2022. URL: <https://hvilya.com/ekskliuzyvna-khvyliya/zametil-neonily-stefurak.html>
7. Павличко С. Дискурс модернізму в українській літературі. Київ : Либідь, 1999. 480 с.
8. Словник-довідник літературознавчих термінів / упор. О. В. Бобир, В. Й. Буденний, О. Б. Мамчич, Н. П. Нікітіна ; за ред. О. В. Бобиря. Чернігів : ФОП Лозовий В. М., 2016. 132 с.
9. Стефурак Н. Сакральний простір : Листи до Бога. Львів : Свічадо, 2013. 80 с.
10. Яцків В. Релігійна лексика в поетичному словнику Неоніли Стефурак. 2017. С. 136–143. URL: https://dspu.edu.ua/filol_gum/wp-content/uploads/2016/04/2017b-17.pdf

Запитання для самоконтролю

1. Звідки родом Неоніли Стефурак?

2. За яку книгу Неоніла Стефурак одержала премію на пошанування класика української літератури Романа Дідули?
3. Які літературні жанри Неоніли Стефурак становлять основу її творчого доробку?
4. Які теми порушує письменниця у своїй творчості?
5. Перелічіть основні мотиви літературної спадщини авторки.
6. Що слід розуміти під поняттям екзистенція? Як вона проявляється в поезії? Наведіть приклади.

ПРАКТИЧНИЙ БЛОК

- Перегляньте репортаж та висловіться, що вас вразило найбільше:
- ❖ Прикарпатська поетеса Неоніла Стефурак презентувала збірку коротких есеїв «Подорожні». URL: <https://www.youtube.com/watch?v=RP7HQUIZ1Ys>
- Прорекламуйте напам'ять поезію «Так мало слів і так багато світла».
- Проаналізуйте прорекламовану поезію.

ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

- Підготуйте відповіді на питання з теми наступного практичного заняття.

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ 35

ТЕОРЕТИЧНИЙ БЛОК

Тема. Література рідного краю: екскурс у сьогодення. «Степан Пушик – поет, мислитель, громадянин» (О. Слоньовська) (новела «Земле моя», роман з народних уст «Страж-гора»).

1. Життєвий та літературно-мистецький шлях Степана Пушика. Перекладацька діяльність.
2. Поетична спадщина Степана Пушика.
3. Прозова творчість (новела «Земле моя», роман з народних уст «Страж-гора»).

Мета:

- **навчальна:** ознайомити з життєвим шляхом багатогранної особистості Степана Пушика та його творчим доробком;
- **розвивальна:** розвивати художньо-літературне бачення, критичне мислення;
- **виховна:** виховувати патріотизм.

Теорія літератури: новела, роман з народних уст.

Постаті

Степан Пушик (1944–2018)

Рекомендована література

1. «Зелені човни» : вокальні ансамблі на слова Степана Пушика : навч. посіб. / упорядкування, методичні поради, коментарі та вступна стаття Ганни Карась. Івано-Франківськ : Прикарпатський національний університет імені В. Стефаника, 2015. С. 3–10.
2. Літературознавчий словник-довідник / за ред. Р. Т. Гром'яка, Ю. І. Коваліва, В. І. Теремка. Вид. 2-ге, випр., доп. Київ : Видавничий центр «Академія». 2007. 752 с.
3. Новий довідник : Українська мова. Українська література. Київ : ТОВ «КАЗКА», 2008. 864 с.
4. Ободянська Л. Романістика Степана Пушика : сюжет, композиція. *Вісник Прикарпатського університету : Філологія*. Івано-Франківськ. 1997. Вип. 2. С. 37–44.
5. Пушик С. Страж-гора. 2006. URL: https://chtyvo.org.ua/authors/Pushyk_Stepan/Strazh_hora_zbirka/
6. Пушик С. Таланти повертаються з невідомості. *Галичина* (29 липня 1995 р.).
7. Пушик С. Хто написав «Гуцулку Ксеню?». *Молодь України* (18 січня 1990 р.).
8. Пушик С. Г. Я для України жив: у 2-х т. / упор. О. Слоньовська. Івано-Франківськ : Місто НВ, 2019. 348 с.
9. Словник-довідник літературознавчих термінів / упор. О. В. Бобир, В. Й. Буденний, О. Б. Мамчич, Н. П. Нікітіна ; за ред. О. В. Бобиря. Чернігів : ФОП Лозовий В. М., 2016. 132 с.
10. Слово і доля : зб. на пошану письменника, професора Степана Пушика. Івано-Франківськ, 2004. 330 с.
11. Слоньовська О. Степан Пушик – поет, мислитель, громадянин. *Буквоїд*. URL: <http://bukvoid.com.ua/column/2023/10/02/184318.html>
12. Янковська Ж. О. Фольклоризми роману з народних «Страж-гора» Степана Пушика крізь призму одного героя. *Наукові праці Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка. Філологічні науки*. 2018. Вип. 56. С. 54–61.

Запитання для самоперевірки

1. У чому полягає багатогранність образу Степана Пушика?
2. Яке значення має перекладацька діяльність Степана Пушика для слов'ян?
3. Визначте ставлення Степана Пушика до мовного питання. Яку роль він відводить українській мові?
4. Який зв'язок письменника зі сценічною діяльністю та кіномистецтвом?
5. Які поезії письменника покладено на музику?
6. Охарактеризуйте жанрову розмаїтість творчості Степана Пушика. Назвіть відомі вам романи Степана Пушика.
7. Як ви розумієте поняття «роман з народних уст»?
8. Чи можна стверджувати, що роман «Страж-гра» – це роман-хроніка, психологічний роман, історичний роман. Наведіть приклади з тексту.
9. Які теми та проблеми порушує автор у своїх творах?
10. Опишіть народно-фольклорні риси в творчості Степана Пушика. Проілюструйте прикладами з творів.

ПРАКТИЧНІ ЗАВДАННЯ

- Опрацюйте статтю: Слоньовська О. Степан Пушик – поет, мислитель, громадянин. *Буквоїд*. URL: <http://bukvoid.com.ua/column/2023/10/02/184318.html>
- Перегляньте відео:
 - ❖ Про головне в деталях. Є. Баран, О. Слоньовська. С. Пушик: між життям та легендою.
 - ❖ Знамениті українці. Степан Пушик. URL: <https://www.youtube.com/watch?v=Gf6sLd8fOcE>

- Прослухайте пісню «Любисток» (слова – С. Пушик, музика – М. Кондратюк). Проаналізуйте її естетико-художню суть. URL: <https://www.youtube.com/watch?v=xvJOEscFPqg>

ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

- Повторіть пройдений матеріал.

Розділ V. ЛІТЕРАТУРОЗНАВЧІ ТРЕНІНГИ

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ 36

ТЕОРЕТИЧНИЙ БЛОК

Тема. Узагальнення та повторення вивченого матеріалу.

Мета:

- **навчальна:** узагальнити та повторити вивчене;
- **розвивальна:** розвивати пошукові навички, уміння аналізувати, синтезувати;
- **виховна:** виховувати патріота своєї Батьківщини.

Рекомендована література

(джерела до практичних занять 1 – 35)

Додаткова література

(джерела до практичних занять 1 – 35)

Запитання для самоперевірки

(запитання до практичних занять 1 – 35)

ПРАКТИЧНІ ЗАВДАННЯ

- Пошукова робота. Складіть перелік письменників, творчість яких вивчали впродовж навчального року. Окресліть літературну спадщину. Укажіть літературні напрями, властиві для їхньої творчості. До кожного письменника віднайдіть найбільш влучну цитату про його творчість загалом / твір / про нього.

<i>Письменники</i>	<i>Літературні доробки</i>	<i>Характерні літературні напрями</i>	<i>Цитати</i>

ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

- Повторіть вивчений матеріал.
- Запишіть у форматі відео буктрейлер про прозовий твір, який вивчали в цьому навчальному році (до 3 хв).

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ 37

ТЕОРЕТИЧНИЙ БЛОК

Тема. Узагальнення та повторення вивченого матеріалу.

Мета:

- **навчальна:** узагальнити та повторити вивчене;
- **розвивальна:** розвивати комунікативні вміння та сценічні навички;
- **виховна:** виховувати бажання до креативності.

Рекомендована література

(джерела до практичних занять 1 – 35)

Додаткова література

(джерела до практичних занять 1 – 35)

Запитання для самоперевірки

(запитання до практичних занять 1 – 35)

ПРАКТИЧНІ ЗАВДАННЯ

- Презентуйте буктрейлер про прозовий твір, який вивчали в цьому навчальному році (до 3 хв).

ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

- Повторіть вивчений матеріал.

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ 38

ТЕОРЕТИЧНИЙ БЛОК

Тема. Узагальнення та повторення вивченого матеріалу.

Мета:

- **навчальна:** узагальнити та повторити вивчене;
- **розвивальна:** розвивати навички візуалізування інформації;
- **виховна:** виховувати соціоцентричну особистість.

Рекомендована література

(джерела до практичних занять 1 – 35)

Додаткова література

(джерела до практичних занять 1 – 35)

Запитання для самоперевірки

(запитання до практичних занять 1 – 35)

ПРАКТИЧНІ ЗАВДАННЯ

- Створіть фейсбук-сторінку головного героя улюбленого прозового твору, прочитаного в цьому навчальному році.

ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

- Повторіть вивчений матеріал.

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ 39

ТЕОРЕТИЧНИЙ БЛОК

Тема. Зразок контрольної роботи.

Мета:

- **навчальна:** визначити на основі різнорівневих та різнотипних тестових завдань якість і рівень засвоєння пройденого матеріалу;
- **розвивальна:** розвивати аналітичні, синтезувальні особливості мислення;
- **виховна:** виховувати наполегливість до знань.

Рекомендована література

(джерела до практичних занять 1 – 35)

Додаткова література

(джерела до практичних занять 1 – 35)

Запитання для самоперевірки

(запитання до практичних занять 1 – 35)

КОНТРОЛЬНІ ЗАВДАННЯ

Варіант 1

I рівень

1. До якого літературного напрямку належить поема «Мойсей» Івана Франка? (1 бал)

- А символізм
- Б неоромантизм
- В реалізм
- Г імпресіонізм

2. Хто з письменників писав твори в жанрах медитації та романсу? (1 бал)

- А Микола Вороний
- Б Іван Франко
- В Павло Чубинський
- Г Олександр Олесь

3. Який із різновидів драми базується на основі фантастично-казкового сюжету, де поруч із героями-людьми діють вигадані автором міфологічні істоти? (1 бал)

- А феєрія
- Б драма-феєрія
- В містерія
- Г мораліте

4. Яка з поезій НЕ належить до поетичного доробку Миколи Вороного? (1 бал)

- А «Блакитна Панна»
- Б «Євшан-зілля»
- В «Інфанта»
- Г «Ви знаєте, як липа шелестить...»

5. Хто з письменників писав твори в жанрі новели? (1 бал)

- А Іван Франко, Павло Тичина
- Б Ольга Кобилянська, Олександр Олесь
- В Василь Стефаник, Леся Українка

Г Михайло Коцюбинський, Володимир Винниченко

6. Як перекладається слово «Intermezzo» з італійської мови? (1 бал)

- А тональність
- Б павза
- В музикальність
- Г кольористичність

II рівень

7. Охарактеризуйте діяльність «громад». (1 бал)

8. Зіставте псевдоніми письменників із їхніми реальними прізвищами. (1 бал)

<i>Псевдонім</i>	<i>Справжнє прізвище</i>
1 Олександр Олесь	А Тобілевич
2 Іван Карпенко-Карий	Б Кандиба
3 Панас Мирний	В Левицький
4 Іван Нечуй-Левицький	Г Рудченко
	Ґ Саксаганський

9. Про кого з письменників Іван Франко сказав: «<...> се великий артист зору, се колосальне, усеобіймаюче око України»? (1 бал).

III рівень

10. Зазначте ознаки модерністських творів української літератури. Наведіть приклади на основі щонайменше двох творів, указавши автора. (3 бали)

Варіант 2

I рівень

1. Як можна визначити жанр твору «Кайдашева сім'я» Івана Нечуя-Левицького? (1 бал)

- А соціально-побутовий роман
- Б соціально-побутова повість-хроніка
- В соціально-побутове оповідання-хроніка
- Г соціально-побутовий роман із життя одного героя

2. У якій збірці переважають вітаїстичні погляди? (1 бал)

- А «На крилах пісень» Лесі Українки
- Б «Ліричні поезії» Миколи Вороного
- В «Сонячні кларнети» Павла Тичини
- Г «З вершин і низин» Івана Франка

3. Як з латинської мови перекладається фраза «Contra spem spero!», яку Леся Українка вдало вплела в канву поезії? (1 бал)

- А «Надія – боротьба життя»
- Б «Сподіватися на надію»
- В «Боротися до кінця!»
- Г «Без надії – сподіватися!»

4. Який літературний напрям є визначальним у творчості Ольги Кобилянської? (1 бал)

- А символізм
- Б реалізм
- В експресіонізм
- Г неоромантизм

5. Для творчості кого з письменників характерний глибокий психологізм? (1 бал)

- А Василя Стефаника
- Б Олександра Олеся
- В Миколи Вороного
- Г Михайла Коцюбинського

6. Майстром якого жанру вважають Василя Стефаника? (1 бал)

- А соціально-психологічної новели
- Б соціально-побутової новели
- В психологічної драми
- Г філософсько-психологічного драматичного твору

II рівень

7. Охарактеризуйте діяльність недільних шкіл. (1 бал)

8. Зіставте реальні прізвища письменників із їхніми псевдонімами. (1 бал)

Справжнє прізвище

Псевдонім

1 Рудченко

А Садовська-Барілотті

2 Косач

Б Панас Мирний

3 Тобілевич

В Леся Українка

4 Кандиба

Г Ольга Кобилянська

Ґ Олександр Олесь

9. Про твір якої письменниці Іван Франко сказав: «<...> Земля, крім літературної та мовної вартості, матиме тривале значення ще й як документ способу мислення нашого народу...»? (1 бал)

III рівень

10. Зазначте ознаки реалістичних творів української літератури. Наведіть приклади на основі щонайменше двох творів, указавши автора. (3 бали)

ТЕСТОВІ ЗАВДАННЯ У ФОРМАТІ ЗНО, НМТ¹

ТВОРЧИСТЬ ІВАНА НЕЧУЯ-ЛЕВИЦЬКОГО

Тестові завдання з вибором однієї відповіді

1. На малюнку зображено епізод твору...

- А Панаса Мирного
- Б Івана Карпенка-Карого
- В Марка Вовчка
- Г Івана Нечуя-Левицького
- Д Григорія Квітки-Основ'яненка

2. Життя родини Мазурів із села Семигори лягло в основу твору...

- А Панаса Мирного
- Б Ольги Кобилянської
- В Івана Нечуя-Левицького
- Г Григорія Квітки-Основ'яненка
- Д Івана Карпенка-Карого

3. У творі «Кайдашева сім'я» слова «Діло з грушею скінчилося несподівано. Груша всохла, і дві сім'ї помирилися. В обох садибах настала мирнота й тиша» є...

- А експозицією
- Б зав'язкою
- В розвитком дії
- Г кульмінацією
- Д розв'язкою

4. «З серії кумедних подій виростає реальна і трагічна за своєю суттю картина життя селянства, яке потрапило з кріпосницького ярма у безвихідь нових пореформених відносин», – сказано про твір...

- А «Чорна рада»
- Б «Камінний хрест»

¹ Див.: Освіта.ua. URL: <https://osvita.ua/> ; Тренувальні тести ЗНО з усіх предметів. Українська мова і література. URL: <https://www.iznotest.info/ukrayinska-mova-i-literatura/> ; Авраменко О. М., Коваленко Л. Т. Українська мова і література : Збірник тестових завдань. Вид. 2-е, виправл. й доповн. Київ : Грамота, 2008. 212 с. ; Авраменко О. М. Українська мова та література : Збірник завдань у тестовій формі. Вид. 2-е, доповн. Київ : Грамота. 2012. 160 с.

- В «Кайдашева сім'я»
- Г «Маруся»
- Д «Тіні забутих предків»

5. «...Стояла над душею в Мотрі, наче осавула на панщині, а сама не бралась і за холодну воду», – сказано про....

- А Марійка Федорчук
- Б Меланія Черевань
- В Настя Дрот
- Г Маруся Кайдашиха
- Д Явдоха Гудзь

6. Слова «Вона довго терлась коло панів і набралась од їх трохи панства. До неї прилипла якась облесливість в розмові й повага до панів. Вона любила цілувати їх у руки, кланятись, підсолоджували свою розмову з ними» характеризують...

- А Марійку Федорчук
- Б Меланію Черевань
- В Настю Дрот
- Г Явдоху Гудзь
- Д Марусю Кайдашиху

7. «Їм не до сміху, оскільки вони – учасники великої родинно-побутової війни, якій не видно кінця», – сказано про персонажів твору...

- А «Кайдашева сім'я»
- Б «Гайдамаки»
- В «Енеїда»
- Г «Чорна рада»
- Д «Хіба ревуть воли, як ясла повні?»

8. Персонаж, який розповідає про театр «На комедії одні виходять – поговорять, поговорять та й підуть; другі ж вийдуть те ж роблять; деколи під музику співають, сміються, плачуть, лаються...», – це...

- А Злотницький («Хазяїн» Івана Карпенка-Карого)
- Б Василь («Маруся» Григорія Квітки-Основ'яненка)
- В Петро («Наталка Полтавка» Івана Котляревського)
- Г Інститутка («Інститутка» Марка Вовчка)
- Д Максим Гудзь («Хіба ревуть воли, як ясла повні?» Панаса Мирного)

9. «Сміхом крізь сльози» можна схарактеризувати зображене в обох творах рядка...

- А «Бджола та Шершень» і «Кайдашева сім'я»
- Б «Мартин Боруля» і «Чорна рада»
- В «Я (Романтика)» і «Бджола та Шершень»
- Г «Три зозулі з поклоном» і «Я (Романтика)»
- Д «Кайдашева сім'я» і «Мартин Боруля»

10. Побут і психологію українських селян у перші десятиріччя після скасування кріпацтва змальовано у творі...

- А «Камінний хрест»
- Б «Кайдашева сім'я»
- В «Тіні забутих предків»
- Г «Максим Гримач»
- Д «Наталка Полтавка»

11. Слова «чоловік гордий та жорстокий, з його буде добрий посіпака» характеризують героя «Кайдашевої сім'ї» Івана Нечуя-Левицького...

- А Омелька
- Б осавули
- В волосного
- Г Лавріна
- Д Карпа

12. «Сімейний побут українського народу з його великим потягом до особистої незалежності та самостійності в сім'ї часто призводить до крайнього індивідуалізму, а часто й до лайки, змагань і колотнечі», – сказано про тему твору...

- А Пантелеймона Куліша
- Б Івана Нечуя-Левицького
- В Григорія Квітки-Основ'яненка
- Г Івана Котляревського
- Д Михайла Коцюбинського

13. Характеристика «На словах, як на цимбалах грає, а де ступить, то під нею лід мерзне; а як гляне, то од її очей молоко кисне» стосується образу...

- А Череванихи («Чорна рада» Пантелеймона Куліша)
- Б Явдохи Гудзь («Хіба ревуть воли, як ясла повні?» Панаса Мирного)
- В Марусі Кайдашихи («Кайдашева сім'я» Івана Нечуя-Левицького)
- Г Палагни («Тіні забутих предків» Михайла Коцюбинського)
- Д Катрі («Інститутка» Марка Вовчка)

14. Занепад споконвічної важливої ролі батька в українському суспільстві, руйнування традиційних підвалин життя селянства в пореформену добу зображено у творі...

- А «Маруся»
- Б «Кайдашева сім'я»
- В «Мартин Боруля»
- Г «Чорна рада»
- Д «Наталка Полтавка»

15. Характеристика «... був дуже богомільний, ходив до церкви щонеділі не тільки на службу, а навіть на вечерню, говорив два рази на рік, горнувся до духовенства, любив молитись і постить; він понеділкував і постив дванадцять п'ятниць на рік, перед декотрими празниками» стосується...

- А Михайла Череваня
- Б Грицька Чупруненка
- В Омелька Кайдаша
- Г Івана Палійчука
- Д Івоніки Федорчука

16. «Часто трапляються сім'ї, в котрих буває така колотнеча та завсідня лайка та сварка, що життя в хаті стає якимсь пеклом», – сказано про твір, у якому є такий епізод, як...

- А чоловік бере уроки «правильних проізношень»
- Б батько віддає сина в москалі
- В діти з'їжджаються на 55-річчя матері
- Г громада у волості обирає односельця за десяцького

Д героїня не визнає своїх онуків-близнят

17. Діалог

– То сватай Вівдю. Чим же Вівдя негарна? Говорить тонісінько, мов сопілка грає, а тиха, як ягниця.

– Тиха, як телиця. Я люблю, щоб дівчина була трохи бриклива, щоб мала серце з перцем...

відбувається між...

А Михайлом і Савою Федорчуками

Б Карпом і Лавріном Кайдашами

В Миною і Мокієм Мазайлами

Г Лавріном і Романом Запорожцями

Д Мартином та Степаном Борулями

18. На прощу до Києва вирушають героїні обох творів у рядку...

А «Дума про Марусю Богуславку» та «Кайдашева сім'я»

Б «Маруся» та «Хіба ревуть воли, як ясла повні?»

В «Наталка Полтавка» та «Мартин Боруля»

Г «Кайдашева сім'я» та «Маруся Чурай»

Д «Маруся Чурай» та «Тигролови»

19. Приказка «Лайкою та криком згоди не дійдеш» ілюструє проблему твору...

А «Бджола та Шершень»

Б «Наталка Полтавка»

В «Тіні забутих предків»

Г «Лісова пісня»

Д «Кайдашева сім'я»

20. «Ставте, тату, мерщій хату через сіни...», – вимагає персонаж...

А усмішки

Б соціально-побутової драми

В пригодницького роману

Г соціально-побутової повісті

Д комедії

21. «Безокою економшею» односельці називали героїню твору, у якому...

А син одружується з дівчиною з іншого села

Б мати мріє віддати заміж за гетьмана свою дочку

В батько стає старостою села під час нацистської окупації

Г родина дає притулок в'язню-втікачу

Д дівчина постає перед судом за те, що отруїла козака

22. «Яскравий зразок реалістичної соціально-побутової повісті, у якій на матеріалі з повсякденного життя селянства розкрито внутрішні спонукання та імпульси дрібних власників утвердити себе господарями на землі...», – сказано про твір, де...

А чоловік з лихим товариством убиває на хуторі майже всю родину

Б невістка йде на прощу до Києва й залишається там жити в проскурниці

В парубок після заробітків повертається в Полтаву до коханої дівчини

Г донька відрікається від батька, який зрадив громаду та став на бік ворога

Д піп із сином приїжджають на хутір до заможного пана – колишнього козака

23. На малюнку зображено епізод твору...

- А Івана Нечуя-Левицького
- Б Панаса Мирного
- В Івана Котляревського
- Г Пантелеймона Куліша
- Д Івана Карпенка-Карого

24. Приказка «Живуть як кішка з собакою» характеризує стосунки в родині...

- А Кайдашів
- Б Сірків
- В Череванів
- Г Беркутів
- Д Чураїв

25. Мелашку («Кайдашева сім'я» Івана Нечуя-Левицького) схарактеризовано в рядку...

- А «Вона була дуже богомольна і щороку їла паску в Києві в Лаврі».
- Б «До природної звичайності української селянки в неї пристало щось вже дуже солодке, аж нудне».
- В «Дівчина була невелика на зріст, але рівна, як струна, гнучка, як тополя, гарна, як червона калина, довгообраза, повновида, з тонким носиком».
- Г «... Очі, як у сови, а своїм кирпатим носом вона чує, як у небі млинці печуть. А як ходить, то неначе решетом горох точить, такі викрутаси виробляє».
- Д «Хазяйновита, але скупа, вона втинала одержу, як тільки можна було обтяти».

Тестові завдання на відповідність

1. Установіть відповідність між жанром і назвою твору.

Жанр

- 1 роман
- 2 повість
- 3 поема
- 4 комедія

Твір

- А «Мартин Боруля»
- Б «Хіба режуть воли, як ясла повні?»
- В «Кайдашева сім'я»
- Г «Наталка Полтавка»
- Д «Мойсей»

2. Установіть відповідність між жанром і персонажем твору.

Жанр

- 1 роман
- 2 повість
- 3 поема
- 4 балада

Персонаж

- А Бондарівна
- Б Максим Гудзь
- В Іван Дідух
- Г Мелашка Балаш
- Д Датан

3. Установіть відповідність між персонажами того самого твору.

Персонаж

- 1 Григорій Многогрішний
- 2 Лаврін Кайдаш
- 3 Іван Іскра
- 4 Лукаш

Персонаж

- А Мотря Довбиш
- Б Галя Вишняк
- В Медвин
- Г Кирило Тур
- Д Килина

4. Установіть відповідність між персонажем та його висловлюванням.

Персонаж

- 1 Наум Дрот
- 2 Чіпка Варениченко
- 3 Омелько Кайдаш
- 4 Іван Дідух

- А «Я – отаман... Як почує товариство, що кинув, – не животить тоді мені. Поклялися ми так один одному...».
- Б «Ви знаєте, що хто сьогодні спостить цілий день, той ніколи не потопатиме в воді і не вмере наглою смертю...».
- В «Господи милосердний, дай моїй дочечці доброго чоловіка: не за мої гріхи, а за її добрість пошли їй щастя...».
- Г «Як я колись замкну очі, то хочу, аби моя земля перейшла в робучі руки. Я її не вкрав і не придбав оманюю. Я й моя Марійка – ми обоє доробилися її...».
- Д «Аді, стою перед вами і говорю з вами, а тот горб не виходить ми з голови. Таки го виджу та й виджу, та й умирати буду та й буду го видіти...»

Висловлювання

5. Установіть відповідність між творами одного жанру.

Твір

- 1 «Тіні забутих предків»
- 2 «Чорна рада»
- 3 «Intermezzo»
- 4 «Мартин Боруля»

Твір

- А «Три зозулі з поклоном»
- Б «Мина Мазайло»
- В «Максим Гримач»
- Г «Тигролови»
- Д «Кайдашева сім'я»

6. Установіть відповідність між назвою та проблемою (темою) художнього твору.

Твір

- 1 «Людина»
- 2 «Мисливські усмішки»
- 3 «Лісова пісня»
- 4 «Мойсей»

Проблема (тема)

- А батьки і діти
- Б боротьба духовності з буденщиною
- В взаємини вождя і народу
- Г замилювання рідною природою
- Д емансипація жінки

7. Установіть відповідність між персонажами того самого твору.

Персонаж

- 1 Уля Розсоха
- 2 Кирило Тур
- 3 Палагна
- 4 Мелашка Балаш

Персонаж

- А Наталка Сірко
- Б Богдан Черногор
- В Марічка Гутенюк
- Г Мокій Мазайло
- Д Лаврін Кайдаш

8. Установіть відповідність.

Персонаж

- 1 Леся Череванівна
- 2 Марися Боруля
- 3 Мотря Довбиш
- 4 Галя Гудзь

Персонаж

- А Микола Гуляницький
- Б Чіпка Варениченко
- В Петро Шраменко
- Г Іван Палійчук
- Д Карпо Кайдаш

9. Увідповідніть назву твору з прислів'ям, що розкриває його ідею.

Твір

- 1 «Наталка Полтавка»
- 2 «Кайдашева сім'я»
- 3 «Мойсей»
- 4 «Intermezzo»

Прислів'я

- А «Де багато господинь, то ту хату хоч покинь».
- Б «Воля дорожча за життя».
- В «Де чоловік старий, а жінка молода – там рідко згода бува».
- Г «Робота дратує, а природа лікує».
- Д «Роботящі руки гори вернуть».

10. Увідповідніть назви творів, що належать до одного літературного жанру.

Твір

- 1 «Катерина»
- 2 «Ви знаєте, як липа шелестить...»
- 3 «Хіба ревуть воли, як ясла повні?»
- 4 «Кайдашева сім'я»

Твір

- А «Захар Беркут»
- Б «Чого являєшся мені у сні?...»
- В «Мойсей»
- Г «Чорна рада»
- Д «Три зозулі з поклоном»

11. Увідповідніть ім'я письменника зі словами персонажа його твору.

Письменник

- 1 Іван Франко
- 2 Іван Карпенко-Карий
- 3 Іван Нечуй-Левицький
- 4 Іван Котляревський

Слова персонажа

- А «Ви знаєте, що хто сьогодні спостить цілий день, той ніколи не потопатиме у воді й не вмре наглою смертю».
- Б «Бог нам поміг перенести біди й напасті, він допоможе нам вірною любовію й порядочною життяю бути приміром для других і заслужить прозвище добрих полтавців».
- В «Послухай мене, доню моя: краще білий хліб, ніж чорний, краще пан, ніж хам! І батькове око, як прийдеться умирать, закрийється спокійно, бо душа моя знатиме, що мої внуки – дворяне».
- Г «Не знатимете під моєю булавою жодного козака або козацького старшини над собою паном: усі будемо рівні».
- Д «Беркути дотримують слова навіть ворогові й зрадникові. Беркути ніколи не сплямують ні своїх рук, ні свого серця підступно пролитою кров'ю».

12. Співвіднесіть жанр твору та уривок із нього.

Жанр

- 1 соціально-побутова драма
- 2 соціально-психологічний роман
- 3 історичний роман
- 4 соціально-побутова повість

Уривок

А «Карпо й Лаврін купили й собі по коняці. А так як на одному коні далеко не заїдеш і багато не завезеш, то вони спрягались кіньми під одну хуру й ділились заробітками пополовині...».

Б «Максим хоч і хотів би мати зятем Сидора, ще такого молодого, а вже унтер-офіцера, та, пригадавши своє гірке московське життя, непосидяче та невільне, сам згоджувався з дочкою...».

В «У лісі щось загомонило, струмок зашумував, забринів, і вкупі з його водами

до лісу вибіг «Той, що греблі рве» – молодий, дуже білявий, синьоокий, з буйними і разом плавкими рухами...».

Г «Пішов Кирило Тур, похилившись, у своїй відлозі з горбом. Ніхто б не пізнав тепер його молодецької ходи, ні високою стану. Так собі, наче горбатий дід. Ось добирається він до Сомкової глибки...».

Д «Тепер, наживши кровавим потом копійку, спішив, щоб багатому Терпилові показатись годним його дочки; но вмісто багатого батька найшов мать і дочку в бідності і без помічі...».

13. Поєднайте епізоди одного твору.

Епізод

- 1 Еол улаштовує шторм на морі
- 2 доньку-покритку виганяють з дому
- 3 лицарський поєдинок за Лесю Череванівну
- 4 брати обговорюють дівчат на виданні

Епізод

А пани Польські покріпачують Піски

Б вибори гетьмана в Ніжині

В гостювання героя в царя Латина

Г зустріч дівчини з офіцером-кривдником

Д невістка йде на прощу до Києва

14. Співвіднесіть ім'я автора з уривком із його твору.

Автор

- 1 Пантелеймон Куліш
- 2 Іван Нечуй-Левицький
- 3 Панас Мирний
- 4 Іван Карпенко-Карий

Уривок

А «Як вода в Чорному морі не переведеться, поки світ сонця, так і в Січі до віку вічного не переведуться лицарі. З усього світу злітаються вони туди, як орли на недоступну скелю... От хоч би й мій

побратим Черногор, та не про його тепер річ. Чолом тобі, пане ясновельможний!».

Б «Для кого працював він, запрацював оцю землю, для кого обробляв її, як не на те, щоб колись їм обом полишити? Хто міг знати, як скінчиться ще час при жовнірах для старшого? Він справді там уже звикав... Хто міг знати, що його у війську іще ждало?».

В «А як вийдете за мене заміж – ібо ми вже з папінською вашим сіє діло покончили, не знаю, як ви, – тоді не будете жать, найдеться друга робота, боліє благородная... і руки побіліють... А по вечорах я буду вам грать на гітарі. Буде весело!...».

Г «Піднялася знову буча та колотнеча... Не в одних Пісках, – гукали про той слушний час скрізь по Україні, по всіх хуторах, селах... Одгукувався крик той по повітових городах... Сказано – всюди, де тільки темний, помучений кріпак, котрого цілі віки ніхто не питався нічого, котрий був волом, що переорював панські лани та засівав на панський прибуток, – скинув з себе панський ланцюг, дихнув волею...».

Д «Чого ж це ти, дочко, так розплакалась? Мабуть, дуже нудилась за Бієвцями та за нами, – говорила мати, – привикай, серце, до чужого села та до нової рідні. Адже ж люди якось звикають. Недурно ж кажуть: дівка, як верба: де посади, то прийметься».

15. Увідповідніть справжнє прізвище автора з персонажами його твору.

Справжнє прізвище

- 1 Іван Левицький
- 2 Григорій Квітка
- 3 Іван Тобілевич
- 4 Іван Лозов'ягін

Персонажі

- А** Марися та Степан Борулі
- Б** Омелько та Маруся Кайдаші
- В** Наум та Настя Дроти
- Г** Наталка та Гриць Сірки
- Д** Меланія та Михайло Черевані

16. Співвіднесіть ім'я митця з висловлюванням про нього.

Митець

- 1 Іван Франко
- 2 Тарас Шевченко
- 3 Іван Нечуй-Левицький
- 4 Іван Котляревський

Висловлювання

А «У своєму творі поет повертає вас лицем до вічних аксіом (“Нема на світі України, Немає другого Дніпра... В своїй хаті своя правда...”) і нагадує нам вічні біблійні кари за переступ і зраду їх...».

Б «Поет висловлює впевненість у відродженні національної самосвідомості й гідності поневоленого, але не скореного великого європейського народу, щаслива будучина асоціюється в поета з колом “вольних народів”, де засяють і українці, де наш люд буде “хазяїном домовитим”...».

В «Та особливо його зацікавили горяни – люди з “багатою фантазією, із своєрідною психікою”. Адже гуцул і в ХХ ст. залишився “глибоким язичником”, він усе життя проводить “у боротьбі зі злими духами”, які населяють ліси, гори, води...».

Г «Крізь товщу століть задивляється в ту глибіню поет, що був дитям запорозького сміху, здатного попри всі нещастя на руїнах рідної Трої утверджувати волю до життя...».

Д «Саме такий контраст між покликанням людини та її щоденним життям постає в його творі, де на прикладі однієї родини показане життя українського пореформеного селянства з усіма труднощами й суперечностями...».

17. У відповідність персонажа твору з його словами.

Персонаж

- 1 Мартин Боруля
- 2 Карпо Кайдаш
- 3 Чіпка Варениченко
- 4 Наум Дрот

Слова

А «Так-то так, приятелю мій, я знаю, що ти не бідний, і, може, справді діти наші любляться, та не випада тепер віддати мені Марисю за твого Миколу».

Б «Одна а мене на світі радість, моя Марусенька! Що Божий день молось, щоб вона була щаслива...».

В «А нащо нам здалася та волость! Одмірмо пополовині город та пополовині садок, та й годі. Хіба таки самі собі не дамо ради?».

Г «І що я без землі? Людський попихач... наймит... А без землі – нема волі... Без

неї – все пропало... І моя надія пропала...»
Д «Йй-богу, бгате, коли б у мене не жінка та не дочка, то кинув би усяку суєту мирськую та й пішов до вас на Запорожже!...».

18. У відповідніть назву твору з ключовими словами до нього.

Твір

- 1 «Кайдашева сім'я»
- 2 «Наталка Полтавка»
- 3 «Гайдамаки»
- 4 «Чари ночі»

Ключові слова

- А епос, село, батьки і діти
- Б драма, сватання, кохання
- В ліро-епос, народ, пустеля
- Г лірика, кохання, весна
- Д ліро-епос, народ, конфедерати

19. З'ясуйте, кому з персонажів належать слова.

Персонаж

- 1 Омелько Кайдаш
- 2 Степан Боруля
- 3 Іван Брюховецький
- 4 виборний Макогоненко

Висловлювання

- А «Та що його питати: він по гóроду гав ловив та витрішки продавав... Чом ти, йолопе, не кланяєшся пану возному та не поздоровиш його?...».
- Б «Столоначальником буду, а потім, може, й секретарем, чин дадуть, женюся на багатій...».
- В «Не знатимете під моєю булавою жодного козака або козацької старшини над собою паном: усі будемо рівні...».
- Г «Чого ви лаєтесь? Чого ви сваритесь? Сьогодні свята п'ятниця, а вони тебе, неначе на злість, тільки до гріха доводять. Нащо тобі ... те мотовило?...».
- Д «Я не жадаю від вас ні крихітки землі! Держіться вашої землі, а я зроблю, що мені схочеться!...».

20. Поєднайте ім'я персонажа твору та місце розгортання подій у ньому.

Персонаж

- 1 Чіпка Варениченко
- 2 Омелько Кайдаш
- 3 Михайло Черевань
- 4 Іван Гонта

Місце розгортання подій

- А Хмарище
- Б Піски
- В Семигори
- Г Полтава
- Д Умань

21. Визначте, до якого літературного напрямку (течії) належить твір, уривок з якого наведено.

Літературний напрям (течія)

- 1 реалізм
- 2 імпресіонізм
- 3 експресіонізм
- 4 бароко

Уривок

А «Замкни в достатку бджолу, чи не помре з туги в той час, коли можна їй літати по квітоносних луках? Що гірше, ніж купатися в достатку і смертельно каратися без природженого діла?..».

Б «Врешті стаю. Мене спиняє біла піна гречок, запашна, легка, наче збита крилами бджіл. Просто під ноги лягла співуча арфа й гуде на всі струни. Стою і слухаю...».

В «Молодиці все сиділи одна проти другої, все шили й понашивали од злості таких безконечників, що потім прийшлося їм довго випорювать та розплутувати.

Вони шили, а скоса все поглядали на того капосного вінника, що стояв у кутку, під мисником...».

Г «Як уходили назад до хати, то ціла хата заридала. Як би хмара плачу, що нависла над селом, прірвалася, як би горе людське дунайську загату розірвало – такий був плач. Жінки заломили руки і так сплетені держали над старою Іванихою, аби щось ізгори не впало і її на місці не роздавило...».

Д «Первий запорожець був здоровенний козарлюга. Пика широка, засмалена на сонці; сам опасистий; довга, густа чуприна, піднявшись перше вгору, спадала за ухо, як кінська грива...».

22. З'ясуйте, кому з авторів належить уривок твору.

Письменник

- 1 Іван Нечуй-Левицький
- 2 Пантелеймон Куліш
- 3 Іван Франко
- 4 Нестор Літописець

Уривок

А «Карпо йшов помаленьку, скоса поглядаючи на Довбишів двір. Перед ним блиснув вугол білої стіни, підперезаний внизу червоною призьбою; зачорніли чорною

плямою одчинені двері з одвірками, помальованими ясно-синьою фарбою з червоною вузькою смужкою навкруги».

Б «Весело й тяжко згадувати нам тебе, старий паш діду Києве! Бо й велика слава не раз тебе осіяла, і великії злигодні на тебе з усіх боків збирались».

В «До кінофабрики я приїхав молодий і простий, як солдат з булавою маршала в ранці. Я, підскакуючи, ходив до місту,

дивувався на море й забивав голову різною романтикою».

Г «І перемогли вони деревлян. Деревляни ж побігли й заперлися в городах своїх. А Ольга кинулася з сином своїм на Іскоростень-город, бо ті вбили були мужа її, і стала довкола города з сином своїм».

Д «Стародавнє село Тухля – се була велика гірська оселя з двома чи трьома чималими присілками, всього коло півтора тисячі душ. Село й присілки лежали не

там, де лежить теперішня Тухля, але геть вище серед гір, у просторій подовжній долині, що тепер поросла лісом і зветься Запалою долиною».

23. У відповідність справжнє ім'я письменника з уривком із його твору.

Письменник

- 1 Панас Рудченко
- 2 Іван Левицький
- 3 Іван Тобілевич
- 4 Микола Фітільов

Уривок

А «А запорожці схопили Іванця за руки да вже й на стіл саджають, і булаву й бунчук до рук дають. Зопхнули й князя з думними дяками, як поперлись...».

Б «Порт'єра роздвинулась, і в мій кабінет увійшло двоє... Вони були остаточно налякані обстановкою: аристократична розкіш, княжі портрети й розгардіяш – порожні пляшки, револьвери й синій цигарковий дим...».

В «Я не хвалю своїх синів, але, коли правду сказати, то на всі Семигори немає таких хлопців, як мої. Що вже робочі, слухняні, покірливі, то дай, Боже, таких дітей усякому...».

Г «Хазяйство ледве живе, а дворянство без розуму і без науки хліба не дасть.

Послухай мене:

спалі всі бумаги, щоб і не свербіло...»

Д «Мотря, качаючись на печі, цілісіньку ніч не спала, теж

плакала... Думала піти сказати на сина, що він розбоєм промишляє, щоб узяти його разом з його лихою ватагою...».

24. У відповідність ім'я персонажа із суголосним з його долею висловом.

Персонаж

- 1 Еней («Енеїда»)
- 2 Катерина («Катерина»)
- 3 Маруся («Кайдашева сім'я»)
- 4 Чіпка («Хіба ревуть воли, як ясла повні?»)

Вислів

- А «Не було добра змалку, не буде й до останку».
- Б «І хороша, і вродлива, тільки шкода, що сварлива».
- В «Брехнею світ пройдеши, а назад не вернешся».
- Г «Козацькому роду нема переводу».
- Д «Любов – не пожежа, займеться – не згасиш».

26. Поєднайте епізоди того самого твору.

Епізод

- 1 парубок розповідає про перегляд комедії в театрі
- 2 невістка виколує око свекрусі деркачем
- 3 хлопці з дідом пасуть сільську отару
- 4 дівчина відмовляється від шлюбу з колезьким реєстратором

Епізод

- А мати повідомляє про злочин сина у волость
- Б селянин планує розводити собак та їздити на полювання
- В удова переконує доньку одружитися із заможним паном
- Г парубок рятує дівчину від ведмедиці під час полювання
- Д десяцький наказує селянам розкопати горб на горі

27. У відповідність ім'я персонажа з висловом, що його характеризує.

Персонаж

- 1 Іван Брюховецький
- 2 Омелько Кайдаш
- 3 Мартин Боруля
- 4 Максим Беркут

Вислів

- А «Сміливі завжди мають щастя».
- Б «Брехнею світ пройдеши, та назад не вернешся».
- В «Видно пана по халявах».
- Г «Працює через пень-колоду».
- Д «Збувся тато клопоту: жито змолотив, а гроші пропив».

28. У відповідність назви творів з їхніми характеристиками.

Твір

- 1 «Кайдашева сім'я»
- 2 «Енеїда»
- 3 «Чорна рада»
- 4 «Кавказ»

Характеристика

- А «Твір став першою в українському письменстві монументальною селянською епопеею, усебічним змалюванням життя українського села. Автор сміливо утверджує важливу в усі віки ідею, яка міститься в назві твору, – народ жив би мирно, якби не нестерпне гноблення».
- Б «Автор не тільки із жалем оплакує долю свого друга, але й долю всіх людей, які попали у полум'я страшної, жажливої загарбницької війни. Війна, яка покрила

кров'ю гори, і яка породила не ріки, а море сліз».

В «Твір засвідчив, що український народ має свою давню і гідну пошани історію, велику культуру. Щедро використовуючи фольклор, опoетизовуючи народний побут, автор звеличив саmобутність духовного життя нашої нації».

Г «Це твір-опозиція старого барокового письменства та нових літературних традицій, літературної та простонародної мови, “високої”, серйозної теми та “низької”, гротескної розповіді, античного сюжету та народних персонажів».

Д «Жодна література світу не має такого правдивого, дотепного, людяного, сонячного, хоч дещо затьмареного тугою за кращим життям, твору...».

29. Установіть відповідність між рядками з «Кайдашевої сім'ї» Івана Нечуя-Левицького й художніми засобами, ужитими в цих уривках.

Художній засіб

- 1 порівняння
- 2 тавтологія
- 3 персоніфікація
- 4 фразеологізм

Уривок

А «А де ж ти, волоцюго, волочився до цього часу?».

Б «...такий слухняний, такий тихий, хоч у вухо бгай».

В «...густа каша ніби стогнала в горшку...».

Г «Моя мати квітчала мене, як рожу...»

Д «Я поб'ю на тобі оце мотовило на трісочки...».

30. Увідповідніть назви творів з їхніми жанрами.

Твір

- 1 «Кайдашева сім'я»
- 2 «Катерина»
- 3 «Наталка Полтавка»
- 4 «Хіба ревуть воли, як ясла повні?»

Жанр

- А** драма
- Б** роман
- В** повість
- Г** поема
- Д** новела

31. Увідповідніть назви творів з їхніми авторами.

Твір

- 1 «Тіні забутих предків»
- 2 «Кайдашева сім'я»
- 3 «Мартин Боруля»
- 4 «Захар Беркут»

Автор

- А** Іван Нечуй-Левицький
- Б** Михайло Коцюбинський
- В** Пантелеймон Куліш
- Г** Іван Карпенко-Карий
- Д** Іван Франко

ТВОРЧИСТЬ ПАНАСА МИРНОГО

Тестові завдання з вибором однієї відповіді

1. Іван Білик закликав створити «народний роман на основі щирого реалізму»...

- А Григорія Квітку-Основ'яненка
- Б Івана Нечуя-Левицького
- В Панаса Мирного
- Г Ольгу Кобилянську
- Д Василя Стефаника

2. Панас Мирний – це псевдонім...

- А П. Рудченка
- Б П. Губенка
- В М. Фітільова
- Г І. Лозов'ягіна
- Д І. Тобілевича

3. Історія розбійника Василя Гнидки лягла в основу твору...

- А Марка Вовчка
- Б Василя Стефаника
- В Ольги Кобилянської
- Г Панаса Мирного
- Д Івана Нечуя-Левицького

4. «Козак у ньому починається від батька; материн характер пояснює його прив'язаність до Галі й до землі», – так пояснено образ...

- А Петра Шраменка
- Б Чіпки Вареника
- В Івана Палійчука
- Г Карпа Кайдаша
- Д Івана Дідуха

5. «Польовою царівною» названо...

- А Лесю Череванівну («Чорна рада»)
- Б Мотрю Довбиш («Кайдашева сім'я»)
- В Галю Гудзь («Хіба ревуть воли, як ясла повні?»)»
- Г Олену Ляуфлер («Людина»)
- Д Марічку Гутенюк («Тіні забутих предків»)

6. Написання нарису «Подоріжжя од Полтави до Гадячого» стало важливим етапом підготовки твору...

- А «Наталка Полтавка»
- Б «Чорна рада»
- В «Інститутка»
- Г «Хіба ревуть воли, як ясла повні?»
- Д «Кайдашева сім'я»

7. В Україні під заголовком «Пропаша сила» опубліковано твір...

- А «Хазяїн»
- Б «Хіба ревуть воли, як ясла повні?»
- В «Людина»
- Г «Тіні забутих предків»

Д «Камінний хрест»

8. Протягом понад століття відбуваються події твору...

А «Кайдашева сім'я»

Б «Тіні забутих предків»

В «Земля»

Г «Хіба ревуть воли, як ясла повні?»

Д «Чорна рада»

9. До одного жанру з «Чорною радою» належить твір...

А «Наталка Полтавка»

Б «Лісова пісня»

В «Хіба ревуть воли, як ясла повні?»

Г «Камінний хрест»

Д «Хазяїн»

10. До одного літературного жанру належать обидва твори в рядку...

А «Мартин Боруля», «Енеїда»

Б «Наталка Полтавка», «Камінний хрест»

В «Intermezzo», «Гімн»

Г «Чорна рада», «Хіба ревуть воли, як ясла повні?»

Д «Лісова пісня», «Тіні забутих предків»

11. Справжнім прізвищем автора твору «Хіба ревуть воли, як ясла повні?» є...

А Кандиба

Б Рудченко

В Фітільов

Г Лозов'ягін

Д Тобілевич

12. «Пропашою силою» називають...

А Чіпку Варениченка

Б Кирила Тура

В Карпа Кайдаша

Г Мартина Борулю

Д Максима Гримача

13. Історія села Піски є однією із сюжетних ліній твору...

А «Земля»

Б «Хіба ревуть воли, як ясла повні?»

В «Тіні забутих предків»

Г «Камінний хрест»

Д «Кайдашева сім'я»

14. Написання нарису «Подоріжжя од Полтави до Гадячого» стало важливим етапом підготовки твору...

А «Наталка Полтавка»

Б «Чорна Рада»

В «Максим Гримач»

Г «Хіба ревуть воли, як ясла повні?»

Д «Кайдашева сім'я»

15. Іван Білик закликав створити «народний роман на основі щирого реалізму»...

- А Григорія Квітку-Основ'яненка
- Б Івана Нечуя-Левицького
- В Панаса Мирного
- Г Ольгу Кобилянську
- Д Василя Стефаника

16. Співавтором роману Панаса Мирного «Хіба ревуть воли, як ясла повні?» був...

- А Пантелеймон Куліш
- Б Михайло Драгоманов
- В Микола Костомаров
- Г Михайло Павлик
- Д Іван Білик

17. Слова «Палкий, як порох, сміливий, як голодний вовк» характеризують...

- А Максима Гудзя
- Б Івана Брюховецького
- В Наума Дрота
- Г Михайла Федорчука
- Д Лавріна Кайдаша

18. Утіленням «пропащої сили» є...

- А Ярема Галайда («Гайдамаки» Тараса Шевченка)
- Б Терентій Пузир («Хазяїн» Івана Карпенка-Карого)
- В Мина Мазайло («Мина Мазайло» Миколи Куліша)
- Г Чіпка Варениченко («Хіба ревуть воли, як ясла повні?» Панаса Мирного)
- Д Карпо Кайдаш («Кайдашева сім'я» Івана Нечуя-Левицького)

19. Життєпис злочинця, зображений на широкому суспільному тлі, – такою є тема твору...

- А «Максим Гримач»
- Б «Тіні забутих предків»
- В «Хіба ревуть воли, як ясла повні?»
- Г «Мартин Боруля»
- Д «Кайдашева сім'я»

20. Видає себе за Хруща, Хрущова, Притику герой твору «Хіба ревуть воли, як ясла повні?»...

- А Василь Порох
- Б Чіпка Варениченко
- В Максим Гудзь
- Г Іван Вареник
- Д Грицько Чупруненко

21. Розділи «Січовик», «Піски в неволі», «Слизька дорога», «Розбишацька дочка», «Новий вік», «Так оце та правда?» наявні у творі, у якому є такі персонажі, як...

- А Ярема Галайда й Оксана
- Б Маруся Дрот і Василь
- В Кирило Тур і Леся
- Г Галя Гудзь і Чіпка
- Д Іван Палійчук і Марічка

22. «Були вони всі три панські й повиростали по панських дворах. Лушня був пана Совинського, а Пацюк та Матня – пана Польського, того самого, що й Чіпчин батько», – сказано про персонажів...

- А історичного роману
- Б соціально-психологічного роману
- В соціально-побутової повісті
- Г сентиментально-реалістичної повісті
- Д пригодницького роману

23. У творі «Хіба ревуть воли, як ясла повні?» порушено проблему...

- А «сродної праці»
- Б служіння митця народові
- В «пропашої сили»
- Г взаємин вождя і народу
- Д формування національної еліти

24. «Двужон», «Дитячі літа», «Хазяїн», «Січовик», «Пани Польські» – це розділи твору, що...

- А змальовує Гуцульщину
- Б має двох авторів
- В має присвяту батькові автора
- Г змальовує події Коліївщини
- Д описує боротьбу за гетьманську булаву

25. Вислів «Воли в ярмі, та й ті ревуть, а то щоб душа християнська всяку догану, всяку кривду терпіла й не озвалась!» суголосний з назвою...

- А пригодницького роману
- Б історичного роману
- В урбаністичного роману
- Г роману у віршах
- Д соціально-психологічного роману

26. У творі «Хіба ревуть воли, як ясла повні?» селяни не довірили Чіпці пасти громадську отару, бо...

- А він пристав до «лихого товариства»
- Б його мати конфліктувала з односельцями
- В вважали його молодим і ненадійним
- Г той злякався вовка, який викрав ягнятко
- Д хлопця мали віддати в рекрути

27. Автором твору «Хіба ревуть воли, як ясла повні?» є...

- А Губенко
- Б Тобілевич
- В Фітільов
- Г Рудченко
- Д Кандиба

28. У рядках «Хто його зна, що воно за люди, ті москалі... Знаю тільки, що замолоду він те тільки й робив, що пив та гуляв, та волочився. А як оддав батько в москалі, то про його й слух запав... Вернувся жонатим і багатим... Жінка його, либонь, не з наших: здалека відкільсь він вивіз її» описано...

- А Івана Вареника

- Б Грицька Чупруненка
- В Максима Гудзя
- Г Шавкуна
- Д Василя Польського

29. З біблійної Книги Йова запозичено назву твору...

- А «Хіба ревуть воли, як ясла повні?»
- Б «Всякому місту – звичай і права»
- В «І мертвим, і живим, і ненарожденним...»
- Г «Тіні забутих предків»
- Д «Сон» («У всякого своя доля...»)

30. Образ селянина, який у пошуках правди став злочинцем, змальовано у творі...

- А «Чорна рада»
- Б «Тигролови»
- В «Я (Романтика)»
- Г «Тіні забутих предків»
- Д «Хіба ревуть воли, як ясла повні?»

31. Життєпис злочинця, зображений на широкому суспільному тлі, є темою твору, де персонаж...

- А закохується в польову царівну
- Б хоче змінити своє прізвище
- В убиває брата через землю
- Г мандрує до пекла в пошуках батька
- Д рятує дівчину від шибениці

32. Історія села Піски, життя українського селянства в часи реформи 1861 року, доля правдошукача-бунтаря, який став злочинцем, – тема...

- А соціально-побутової повісті
- Б історичного роману
- В соціально-психологічного роману
- Г історичної повісті
- Д соціально-побутової драми

Тестові завдання на відповідність

1. Установіть відповідність між жанром і назвою твору.

<i>Жанр</i>	<i>Твір</i>
1 роман	А «Мартин Боруля»
2 повість	Б «Хіба ревуть воли, як ясла повні?»
3 поема	В «Кайдашева сім'я»
4 комедія	Г «Наталка Полтавка»
	Д «Мойсей»

2. Установіть відповідність між персонажами того самого твору.

<i>Персонаж</i>	<i>Персонаж</i>
1 Анхіз	А Азазель
2 Мойсей	Б Венера
3 Галя Гудзь	В Чіпка Вареник
4 Мартин Пушкар	Г Ярема Галайда
	Д Гриць Бобренко

3. Установіть відповідність між жанром і персонажем твору.

Жанр

- 1 роман
- 2 повість
- 3 поема
- 4 балада

Персонаж

- А Бондарівна
- Б Максим Гудзь
- В Іван Дідух
- Г Мелашка Балаш
- Д Датан

4. Установіть відповідність між персонажем та його висловлюванням.

Персонаж

- 1 Наум Дрот
- 2 Чіпка Варениченко
- 3 Омелько Кайдаш
- 4 Іван Дідух

Висловлювання

- А «Я – отаман... Як почує товариство, що кинув, – не животить тоді мені. Поклялися ми так один одному...».
- Б «Ви знаєте, що хто сьогодні спостить цілий день, той ніколи не потопатиме в воді і не вмере наглою смертю...».
- В «Господи милосердний, дай моїй дочечці доброго чоловіка: не за мої гріхи, а за її добрість пошли їй щастя...».
- Г «Як я колись замкну очі, то хочу, аби моя земля перейшла в робучі руки. Я її не вкрав і не придбав оманюю. Я й моя Марійка – ми обоє доробилися її...».
- Д «Аді, стою перед вами і говорю з вами, а тот горб не виходить ми з голови. Таки го виджу та й виджу, та й умирати буду та й буду го видіти...».

5. Установіть відповідність між назвою та проблемою (темою) художнього твору.

Твір

- 1 «Людина»
- 2 «Мисливські усмішки»
- 3 «Лісова пісня»
- 4 «Мойсей»

Проблема (тема)

- А батьки і діти
- Б боротьба духовності з буденщиною
- В взаємини вождя і народу
- Г замилювання рідною природою
- Д емансипація жінки

6. Установіть відповідність між назвою та персонажами твору.

Твір

- 1 «Хіба ревуть воли, як ясла повні?»
- 2 «Лісова пісня»
- 3 «Наталка Полтавка»
- 4 «Тіні забутих предків»

Персонажі

- А Чугайстир, Палагна, Юра
- Б Ярема Галайда, Іван Гонта, Оксана
- В Мавка, Лукаш, Килина
- Г Максим Гудзь, пани Польські, баба Оришка
- Д Микола, Макогоненко, Терпилиха

7. Установіть відповідність між назвою твору та висловлюванням про нього.

Твір

- 1 «Хіба ревуть воли, як ясла повні?»
- 2 «Земля»
- 3 «Чорна рада»
- 4 «Енеїда»

Вислів

- А «Це люди, здатні голими руками взяти розпечене ядро, вони з презирством ставляться до фізичного болю, умруть, але не стануть рабами...».

Б «Головні герої історичного екскурсу в романі – Мирон Гудзь та його онук Максим. Їхні біографії –втілення боротьби козацького світогляду з селянським світом...».

В «Персонажі твору окреслені чітко, змальовуючи події, письменниця не виходить за вузькі межі одного села, щоб дати широку картину культурного рівня буковинського народу...».

Г «З серії кумедних подій виростає реальна і трагічна за своєю суттю картина життя селянства, яке потрапило з кріпосницького ярма у безвихідь нових пореформених відносин...».

Д «Це була досить на той час смілива думка - дати українською мовою історичний роман, а надто після гоголівського “Тараса Бульби”...».

8. Установіть відповідність між автором і персонажем твору.

Автор

- 1 Панас Мирний
- 2 Іван Багряний
- 3 Іван Карпенко-Карий
- 4 Пантелеймон Куліш

Персонаж

- А Медвин
- Б Чіпка
- В Кирило Тур
- Г Феноген
- Д Андрій Катранник

9. Установіть відповідність між письменником і персонажем його твору.

Письменник

- 1 Іван Котляревський
- 2 Панас Мирний
- 3 Михайло Коцюбинський
- 4 Леся Українка

Персонаж

- А Палагна
- Б Мавка
- В Дідона
- Г Пузир
- Д Чіпка

10. Установіть відповідність між жанром і персонажем твору.

Жанр

- 1 комедія
- 2 балада
- 3 роман
- 4 повість

Персонаж

- А Чіпка
- Б Еней
- В Іван Палійчук
- Г Бондарівна
- Д Степан Боруля

11. Установіть відповідність між персонажами того самого твору.

Персонаж

- 1 Мавка
- 2 Мартин Пушкар
- 3 Леся Черевань
- 4 Лушня

Персонаж

- А Шрам
- Б Галя Вишняківна
- В Тагабат
- Г Чіпка
- Д Перелесник

12. Установіть відповідність між твором та його частиною (розділом).

Твір

- 1 «Маруся Чурай»
- 2 «Гайдамаки»
- 3 «Хіба ревуть воли, як ясла повні?»
- 4 «Тигролови»

Частина

- А «Подвійне коло»
- Б «Гінець до гетьмана»
- В «Треті півні»
- Г «Дракон»
- Д «Польова царівна»

13. Установіть відповідність між персонажами одного твору.

Персонаж

- 1 Леся Череванівна
- 2 Марися Боруля
- 3 Мотря Довбиш
- 4 Галя Гудзь

Персонаж

- А Микола Гуляницький
- Б Чіпка Варениченко
- В Петро Шраменко
- Г Іван Палійчук
- Д Карпо Кайдаш

14. Установіть відповідність між жанром і персонажем твору.

Жанр

- 1 повість
- 2 комедія
- 3 роман
- 4 оповідання

Персонаж

- А Уля Розсоха
- Б Катря Гримач
- В Мотря Довбиш
- Г Галя Гудзь
- Д Іван Дідух

15. Установіть відповідність між автором і його твором.

Автор

- 1 Іван Багряний
- 2 Остап Вишня
- 3 Микола Хвильовий
- 4 Панас Мирний

Твір

- А «Моя автобіографія»
- Б «Місто»
- В «Хіба ревуть воли, як ясла повні?»
- Г «Я (Романтика)»
- Д «Тигролови»

16. До кожного рядка, позначеного ЦИФРОЮ, доберіть відповідник, позначений БУКВОЮ.

Псевдонім

- 1 Микола Хвильовий
- 2 Остап Вишня
- 3 Панас Мирний
- 4 Іван Багряний

Справжнє прізвище

- А Рудченко
- Б Маланюк
- В Лозов'ягін
- Г Губенко
- Д Фітільов

17. Установіть відповідність між твором і літературним напрямом.

Твір

- 1 «Intermezzo»
- 2 «Камінний хрест»
- 3 «Максим Гримач»
- 4 «Хіба ревуть воли, як ясла повні?»

Літературний напрям

- А імпресіонізм
- Б сентименталізм
- В реалізм
- Г романтизм
- Д експресіонізм

18. Установіть відповідність між персонажами одного твору.

Персонаж

- 1 Макогоненко
- 2 Гонта
- 3 Шрам
- 4 Варениченко

Персонаж

- А Брюховецький
- Б Лушня
- В Залізник
- Г Тетерваковський
- Д Кайдаш

19. Установіть відповідність між персонажами одного твору.

Персонаж

- 1 Григорій Многогрішний
- 2 Гриць Бобренко
- 3 Мартин Боруля
- 4 Чіпка Варениченко

Персонаж

- А Лесько Черкес
- Б Наталка Сірко
- В Наум Дрот
- Г Гервасій Гуляницький
- Д Максим Гудзь

20. Співвіднесіть жанр твору та уривок із нього.

Жанр

- 1 соціально- побутова драма
- 2 соціально-психологічний роман
- 3 історичний роман
- 4 соціально- побутова повість

Уривок

- А «Карпо й Лаврін купили й собі по коняці. А так як на одному коні далеко не заїдеш і багато не завезеш, то вони спрягались кіньми під одну хуру й ділились заробітками пополовині...».
- Б «Максим хоч і хотів би мати зятем Сидора, ще такого молодого, а вже унтер-офіцера, та, пригадавши своє гірке московське життя, непосидяче та невільне, сам згоджувався з дочкою...».
- В «У лісі щось загомніло, струмок зашумував, забринів, і вкупі з його водами до лісу вибіг “Той, що греблі рве” – молодий, дуже білявий, синьоокий, з буйними і разом плавкими рухами...».
- Г «Пішов Кирило Тур, похилившись, у своїй відлозі з горбом. Ніхто б не пізнав тепер його молодецької ходи, ні високою стану. Так собі, наче горбатий дід. Ось добирається він до Сомкової глибки...».
- Д «Тепер, наживши кровавим потом копійку, спішив, щоб багатому Терпилові показатись годним його дочки; но вмісто багатого батька найшов мати і дочку в бідності і без помічі...».

21. Установіть відповідність між уривком із твору та справжнім прізвищем його автора.

Уривок

1 «У 1921 році почав працювати в газеті “Вісті” перекладачем. Перекладав я, перекладав, а потім думаю собі: “Чого я перекладаю, коли ж можу фейлетони писати! А потім – письменником можна бути. Он скільки письменників різних є, а я ще не письменник”...».

2 «Поминув свою землю, навіть не глянув на неї... Далі та далі... Уже смеркло, як дійшов він до Пісок... З неба блищали ясні зорі; по селу то там, то там світилося в невеличкі віконця світло; а в Гальчинім шинку топилося у печі...».

3 «Там ішла моя мати з похиленою головою. Я відчував: пахне м'ятою. Я гладив її милу голову з нальотом сріблястої сивини. Але раптом переді мною виростала загірна даль. Тоді мені знову до болю хотілося впасти на коліна й молитовне дивитися на волохатий силует чорного трибуналу комуни...».

4 «Губернський секретар, ще й регістратор?!.. Якраз для нашої Марисі жених, а за придане нехай не турбується. Скажи, щоб приїздив. Коли хоче, то нехай на наших же конях і приїде, я його і звідціля одвезу в город на своїх. Побалакай з ним...».

Справжнє прізвище

- А Іван Тобілевич
- Б Іван Левицький
- В Микола Фітільов
- Г Павло Губенко
- Д Панас Рудченко

22. Визначте, про якого митця йдеться у висловлюванні.

Письменник

- 1 Панас Мирний
- 2 Андрій Малишко
- 3 Валер'ян Підмогильний
- 4 Іван Карпенко-Карий

Висловлювання

А «Чим він був для України, для розвою її громадського та духового життя, се відчуває кожний, хто чи то бачив на сцені цього батька українського театру, чи хоч би лише читав його твори...».

Б «Зараз уявляю собі Вас, як, сидячи за столом, плетете сітку – мотузяну на рибу й словесно – на людські душі. Коли б та сітка плелася довше, може, ми мали б не одну ще таку гарну річ, як “Мойсей”...»

В «Пізніше, коли тільки доводилося читати його нові поезії, де він оспівував матір, чи слухати “Пісню про рушник”, щоразу поставав мені перед очима образ цієї славної обухівської жінки у святковій вишиваній сорочці...».

Г «У його творчості поєдналися дві тенденції розвитку українського

реалізму: соціальна й психологічна; саме це дало змогу письменнику розширити дослідницький аспект сутності людини в умовах національної та соціальної неволі...».

Д «Сюжет “Міста” дуже простий, як, власне, і годиться бути сюжетові, – історія кар’єри молодика в нових для нього обставинах, формування людини в життєвих і любовних пригодах...».

23. Поєднайте епізоди того самого твору.

Епізод

- 1 персонаж виконує пісню «Ой під вишнею, під черешнею...»
- 2 темний демон пустелі спонукає героя до сумнівів
- 3 розмова козацьких старшин напередодні селянського повстання
- 4 мати віддає сина в найми до багатого козака

Епізод

- А заможний пан залицяється до вбогої дівчини
- Б герой виводить свій народ з єгипетського рабства
- В сирота вирушає на пошуки коханої титарівни
- Г колишній унтер-офіцер оселяється на хуторі
- Д персонаж обіцяє не рубати столітнього дуба

24. Співвіднесіть ім’я автора з уривком із його твору.

Автор

- 1 Пантелеймон Куліш
- 2 Іван Нечуй-Левицький
- 3 Панас Мирний
- 4 Іван Карпенко-Карий

Уривок

А «Як вода в Чорному морі не переведеться, поки світ сонця, так і в Січі до віку вічного не переведуться лицарі. З усього світу злітаються вони туди, як орли на недоступну скелю... От хоч би й мій побратим Черногор, та не про його тепер річ. Чолом тобі, пане ясновельможний!».

Б «Для кого працював він, запрацював оцю землю, для кого обробляв її, як не на те, щоб колись їм обом полишити? Хто міг знати, як скінчиться ще час при жовнірах для старшого? Він справді там уже звикав... Хто міг знати, що його у війську іще ждало?».

В «А як вийдете за мене заміж – ібо ми вже з папінською вашим сіє діло покончили, не знаю, як ви, – тоді не будете жать, найдеться друга робота, боліє благородная... і руки побіліють... А по вечорах я буду вам грать на гітарі. Буде весело!..».

Г «Піднялася знову буча та колотнеча... Не в одних Пісках, – гукали про той слухний час скрізь по Україні, по всіх хуторах, селах... Одгукувався крик той по повітових городах... Сказано – всюди, де тільки темний, помучений кріпак, котрого цілі віки ніхто не питався нічого, котрий був волом, що переорював панські лани та засівав на панський прибуток, – скинув з себе панський ланцюг, дихнув волею...».

Д «Чого ж це ти, дочко, так розплакалась? Мабуть, дуже нудилась за Бівцями та за нами, – говорила мати, – привикай, серце, до чужого села та до нової рідні. Адже ж люди якось звикають. Недурно ж кажуть: дівка, як верба: де посади, то прийметься».

25. У відповідність персонажа твору з його словами.

Персонаж

- 1 Мартин Боруля
- 2 Карпо Кайдаш
- 3 Чіпка Варениченко
- 4 Наум Дрот

Слова

- А «Так-то так, приятелю мій, я знаю, що ти не бідний, і, може, справді діти наші любляться, та не випада тепер віддати мені Марисю за твого Миколу».
- Б Одна а мене на світі радість, моя Марусенька! Що Божий день молюсь, щоб вона була щаслива...».
- В «А нащо нам здалася та волость! Одмірмо пополовині город та пополовині садок, та й годі. Хіба таки самі собі не дамо ради?».
- Г «І що я без землі? Людський попихач... наймит... А без землі – нема волі... Без неї – все пропало... І моя надія пропала...».
- Д «Йй-богу, бгате, коли б у мене не жінка та не дочка, то кинув би усяку суєту мирськую та й пішов до вас на Запорожже!...».

26. Поєднайте ім'я персонажа твору та місце розгортання подій у ньому.

Персонаж

- 1 Чіпка Варениченко
- 2 Омелько Кайдаш
- 3 Михайло Черевань
- 4 Іван Гонта

Місце розгортання подій

- А Хмарище
- Б Піски
- В Семигори
- Г Полтава
- Д Умань

27. З'ясуйте, кому з героїнь належать слова.

Персонаж

- 1 Маруся Кайдашиха
- 2 Галя Гудзь
- 3 Палажка Боруля
- 4 Горпина Терпилиха

Слова

А «Горенько мое! Це ж, видно, й мені не краща доля судилася: розбишацька дочка – розбишацька й жінка!..».

Б «Ми тяжко працювали, заки доробилися сеї землі. Твій тато небагато взяв за мною, решту ми самі доробилися. зрання до вечора тягли, мов у плузі...».

В «Три роки вже, як ми по убожеству свойому продали дворик свій на Мазурівці, покинули Полтаву і перейшли сюди жити...».

Г «Здається мені, що з'їхав з глузду: не велиш ні мені, ні дочці робить, сам не робиш, понаймав наймитів, наймичок, хазяйство псується...».

Д «Та бач, дочко, ти не ходиш до панів, а мене пани й попи просять варити обід, кличуть до себе в покої вечерять, ще й у покоях кладуть спати...».

28. Увідповідніть назви творів, що належать до одного літературного жанру.

Твір

- 1 «Катерина»
- 2 «Ви знаєте, як липа шелестить...»
- 3 «Хіба ревуть воли, як ясла повні?»
- 4 «Кайдашева сім'я»

Твір

- А «Захар Беркут»
- Б «Чого являєшся мені у сні?...»
- В «Мойсей»
- Г «Чорна рада»
- Д «Три зозулі з поклоном»

29. Поєднайте епізоди того самого твору.

Епізод

- 1 дочка боярина закохується в сільського хлопця
- 2 мольфар розганяє грозові хмари з градом
- 3 чоловік стає членом земської управи
- 4 селянин отримав у спадок шмат неродючого горба

Епізод

- А молодик рятує дівчину від розлюченої ведмедиці
- Б парубок закохується в «польову царівну»
- В чоловік одчайдушно танцює на подвір'ї польку
- Г хлопчик і дівчинка з ворожих родів пасуть вівці
- Д батько з сином приїжджають на хутір заможного козака

30. Увідповідніть назву твору з висловлюванням про нього.

Твір

- 1 «Камінний хрест»
- 2 «Тіні забутих предків»
- 3 «Valse melancolique»
- 4 «Хіба ревуть воли, як ясла повні?»

Висловлювання

А «Дія відбувається здебільшого в замкненому просторі, пейзаж поступається затишному інтер'єру артистичного помешкання, де панує мистецтво в усіх його формах».

Б «Реальні герої й герої вигадані діють тут згідно з поетикою романтизованої історичної легенди, де любовні пригоди переплітаються з виповіданням суворих сторінок національної історії».

В «Роман цей – справді народний твір, це вже не просто пісня про гірке безталання, а велична симфонія».

Г «У гуцульському фольклорі письменник знайшов усе: і тему, і провідну ідею, і характери, і сюжет, і поетичні засоби його обробки».

Д «Через вужчу, конкретно-історичну проблему еміграції автор розкриває у творі й вічну, значно ширшу проблематику екології буття».

31. У відповідність митця з висловлюванням про нього.

Митець

- 1** Іван Карпенко-Карий
- 2** Панас Мирний
- 3** Пантелеймон Куліш
- 4** Тарас Шевченко

Висловлювання

А «Він був сином мужика – і став володарем у царстві духа. Він був кріпаком – і став велетнем у царстві людської культури... Десять літ він томився під вагою російської солдатської муштри, а для волі Росії зробив більше, ніж десять переможних армій...».

Б «Це була досить на той час смілива думка – дати українською мовою історичний роман, а надто після «Тараса Бульби» Гоголя, і треба сказати, що автор зі свого завдання вийшов досить добре...».

В Письменник показав “ту прірву, у яку затуляє людину філософія вседозволеності”, “віднімання свого”, винищення світу в ім’я побудови на порожньому місці нового, створеного за умоглядними, утопічними теоріями...».

Г «Він був одним із батьків новочасного українського театру, визначним артистом та при тім великим драматургом, якому рівного не має наша література...».

Д «Він змальовує дорогу древніх євреїв до Ханаану як до їхньої омріяної, Богом обіцяної національної держави і свободи. Це ж очевидна аналогія з українською нацією та її шляхом – шляхом не сорока років, а цілих століть – до своєї свободи й державності...».

32. У відповідність справжнє ім'я письменника з уривком із його твору.

Письменник

- 1 Панас Рудченко
- 2 Іван Левицький
- 3 Іван Тобілевич
- 4 Микола Фітільов

Уривок

А «А запорожці схопили Іванця за руки да вже й на стіл саджають, і булаву й бунчук до рук дають».

Зопхнули й князя з думними дяками, як поперлись...».

Б «Порт'єра роздвинулась, і в мій кабінет увійшло двоє... Вони були остаточно налякані обстановкою: аристократична розкіш, княжі портрети й розгардіяш – порожні пляшки, револьвери й синій цигарковий дим...».

В «Я не хвалю своїх синів, але, коли правду сказати, то на всі Семигори немає таких хлопців, як мої. Що вже робочі, слухняні, покірливі, то дай, Боже, таких дітей усякому...».

Г «Хазяйство ледве живе, а дворянство без розуму і без науки хліба не дасть. Послухай мене: спалі всі бумага, щоб і не свербіло...».

Д «Мотря, качаючись на печі, цілісіньку ніч не спала, теж плакала... Думала піти сказати на сина, що він розбоєм промишляє, щоб узяти його разом з його лихою ватагою...».

33. У відповідність ім'я персонажа із суголосним з його долею висловом.

Персонаж

- 1 Еней («Енеїда»)
- 2 Катерина («Катерина»)
- 3 Маруся («Кайдашева сім'я»)
- 4 Чіпка («Хіба ревуть воли, як ясла повні?»)

Вислів

А «Не було добра змалку, не буде й до останку».

Б «І хороша, і вродлива, тільки шкода, що сварлива».

В «Брехнею світ пройде, а назад не вернешся».

Г «Козацькому роду нема переводу».

Д «Любов – не пожежа, займеться – не згасиш».

34. Поєднайте епізоди того самого твору.

Епізод

- 1 парубок розповідає про перегляд комедії в театрі
- 2 невістка виколує око свекрусі деркачем
- 3 хлопці з дідом пасуть сільську отару
- 4 дівчина відмовляється від шлюбу з колезьким реєстратором

Епізод

А мати повідомляє про злочин сина у волость

Б селянин планує розводити собак та їздити на полювання

В удова переконує доньку одружитися із заможним паном

Г парубок рятує дівчину від ведмедиці під час полювання

Д десяцький наказує селянам розкопати горб на горі

35. У відповідність персонажів твору «Хіба ревуть воли, як ясла повні?» з їхніми характеристиками.

Персонаж

- 1 Грицько Чупруненко
- 2 Христя
- 3 Іван Вареник
- 4 Мотря Жуківна

Характеристика

А «... Молода, весела, щебетуха, працююча дівчина – дядина ще змалку не давала ногам та рукам її одпочивку, при звичаїла до роботи. Хазяйка уподобала наймичку, а наймичка – хазяйку».

Б «... Козачий син, сирота. Після смерті батька та матері (вони під холеру померли обоє одного-таки й року) громада оддала сироту далекій родичці – вдові Вовчисі; а як піднявся хлопець на ноги, то дід узяв його до себе в поміч коло отари».

В «Жінка жонатого чоловіка? покритка-дівка?.. Ні жінка, ні дівка, а замужня вдова... Гріх перед Богом, – чим його замолити? Сором перед людьми, – чим його змити?.. А ще ж, може, і каратись за це прийдеться – хоч не на сім, то на тім світі...».

Г «Та такий з його косар: такий жвавий, такий робочий – невтомний! Усьому лад дає, усім перед веде – отаманує. А через місяць йому об'явлено, що тепер він піщанський громадянин – козак, Остап Макарович Хрущ».

Д «“Не багатого роду!” – казала проста свита, накинуто наопашки, – “та чепурної вдачі”, – одмовляла чиста, біла, на грудях вишивана сорочка, виглядаючи з-під свити».

36. У відповідність назви творів з їхніми жанрами.

Твір

- 1 «Кайдашева сім'я»
- 2 «Катерина»
- 3 «Наталка Полтавка»
- 4 «Хіба ревуть воли, як ясла повні?»

Жанр

- А драма
- Б роман
- В повість
- Г поема
- Д новела

ТВОРЧИСТЬ ІВАНА КАРПЕНКА-КАРОГО

Тестові завдання з вибором однієї відповіді

1. «Чую, як мені легше робиться, наче нова душа сюди ввійшла, а стара, дворянська попелом стала», – зізнається...

- А Борис Тетерваковський
- Б Михайло Черевань

- В Омелько Кайдаш
- Г Мартин Боруля
- Д Максим Гудзь

2. Карпо Адамович Тобілевич був прототипом головного героя твору...

- А «Максим Гримач»
- Б «Кайдашева сім'я»
- В «Камінний хрест»
- Г «Земля»
- Д «Мартин Боруля»

3. Актором української професійної театральної трупи Михайла Старицького був...

- А Іван Котляревський
- Б Іван Нечуй-Левицький
- В Тарас Шевченко
- Г Іван Карпенко-Карий
- Д Григорій Квітка-Основ'яненко

4. Офіційно оформити своє «шляхетне» походження прагне герой твору...

- А «Наталка Полтавка»
- Б «Чорна рада»
- В «Максим Тримач»
- Г «Мартин Боруля»
- Д «Земля»

5. Справжнє прізвище автора твору «Мартин Боруля»...

- А Тобілевич
- Б Кандиба
- В Фітільов
- Г Лозов'ягін
- Д Рудченко

6. Реальні факти з родинного життя автора лягли в основу твору...

- А «Мартин Боруля»
- Б «Кайдашева сім'я»
- В «Мина Мазайло»
- Г «Максим Гримач»
- Д «Маруся»

7. «Чую, як мені легше робиться, наче нова душа сюди ввійшла, а стара, дворянська, попелом стала», – зізнається...

- А Михайло Черевань
- Б Омелько Кайдаш
- В Мартин Боруля
- Г Максим Гудзь
- Д Борис Тетерваковський

8. «Я не хочу бути дворянкою! Краще жить на світі щасливим мужиком, ніж нещасним паном – це всяке знає!» – заявляє...

- А Леся Череванівна
- Б Марися Боруля
- В Галя Гудзь

Г Катря Гримач
Д Мотря Довбиш

9. Карпо Адамович Тобілевич був прототипом головного героя твору...

- А «Максим Гримач»
- Б «Кайдашева сім'я»
- В «Камінний хрест»
- Г «Мартин Боруля»
- Д «Чорна рада»

10. «Нащо ж дворянство нам здалося, коли воно горе приносе? Коли через нього ви хочете мене нещасною зробити, занепастити мій вік молодий!...» – заявляє...

- А Галя Гудзь
- Б Марися Боруля
- В Леся Череванівна
- Г Катря Гримач
- Д Маруся Дрот

11. «Я не хочу бути дворянкою! Краще жить на світі щасливим мужиком, ніж нещасним паном, – це всяке знає!...» – заявляє матері...

- А Галя Гудзь
- Б Маруся Дрот
- В Леся Черевань
- Г Мелашка Балаш
- Д Марися Боруля

12. Реальний факт із життя Карпа Тобілевича покладено в основу твору...

- А Івана Котляревського
- Б Григорія Квітки-Основ'яненка
- В Івана Нечуя-Левицького
- Г Панаса Мирного
- Д Івана Карпенка-Карого

13. За родовою ознакою драматичним є твір...

- А «Мартин Боруля»
- Б «Земля»
- В «Хіба ревуть воли, як ясла повні?»
- Г «Тіні забутих предків»
- Д «Маруся»

14. Правильно утворено пару «персонаж – назва твору» у рядку...

- А Лушня – «Наталка Полтавка»
- Б Націєвський – «Мартин Боруля»
- В Макогоненко – «Хіба ревуть воли, як ясла повні?»
- Г Юнона – «Мойсей»
- Д Черевань – «Кайдашева сім'я»

15. Зав'язкою твору «Мартин Боруля» є...

- А Омелько розповідає про свою пригоду в місті
- Б Мартин Боруля вирішує подати апеляцію до суду
- В Степана виряджають у місто на службу
- Г Гервасій пропонує Мартину одружити їхніх дітей

Д Націєвський приїжджає до Мартина Борулі

16. «Апеляція! Та таку апеляцію напишіть, щоб у Красовського в носі закрутило, щоб йому свербіло!.. Я грошей не пожалію, аби мені Красовського в острог посадить...» – вигукує персонаж твору, у якому батько...

- А забороняє доньці виконувати хатню роботу
- Б сварить синів за нікчемні балачки у святу п'ятницю
- В гостює з сином на хуторі заможного козака
- Г намагається відкупити сина від рекрутчини
- Д рятуює односельців від повені у Великодню суботу

17. «Дворянські порядки» намагається завести у своєму домі персонаж твору, автор якого...

- А очолював театр у Полтаві
- Б був учасником Кирило-Мефодіївського братства
- В був актором театру корифеїв
- Г писав для п'єси для театру Березиль
- Д викладав поезику у переяславському колегіумі

18. Афоризм Григорія Сковороди «Потрібно тільки пізнати себе, хто для чого народжений. Краще бути натуральним котом, ніж з ослиною природою левом» суголосний з головною думкою твору...

- А «Кайдашева сім'я»
- Б «Хіба ревуть воли, як ясла повні?»
- В «Сон» («У всякого своя доля...»)
- Г «Мартин Боруля»
- Д «Мойсей»

19. «Сміхом крізь сльози» можна схарактеризувати зображене в обох творах рядка...

- А «Бджола та Шершень» і «Кайдашева сім'я»
- Б «Мартин Боруля» і «Чорна рада»
- В «Я (Романтика)» і «Бджола та Шершень»
- Г «Три зозулі з поклоном» і «Я (Романтика)»
- Д «Кайдашева сім'я» і «Мартин Боруля»

20. «Та й бриклива ж ти, Мотре, хоч я тебе колись любив за той перець. Вже дуже наперчила!» – докоряє дружині персонаж твору...

- А Івана Котляревського
- Б Пантелеймона Куліша
- В Івана Нечуя-Левицького
- Г Панаса Мирного
- Д Івана Карпенка-Карого

21. «Ти, сину, не дружи з нерівнею, краще з вищими, ніж з нижчими. Яка тобі компанія Микола? Мужик – одно слово, а ти на такій лінії, трешся між людьми інчого коліна... Може, Бог дасть, і столоначальником будеш або й письменником у станового...» – говорить синові...

- А Мина Мазайло
- Б Мартин Боруля
- В Денис Сірко
- Г Іван Вареник
- Д Омелько Кайдаш

22. Висміює Мартина Борулю з однойменного твору Івана Карпенка-Карого за його прагнення стати дворянином...

- А дочка Марися
- Б наймит Омелько
- В син Степан
- Г пан Красовський
- Д Гервасій Гуляницький

23. До «театру корифеїв» НЕ належав...

- А Михайло Старицький
- Б Марко Кропивницький
- В Іван Карпенко-Карий
- Г Панас Саксаганський
- Д Іван Котляревський

24. Послідовність розгортання подій твору «Мартин Боруля» дотримано в рядку...

- А Мартин Боруля подає апеляцію до суду – Степана виряджають на службу в місто – утеча Націєвського – Мартин Боруля спалює документи
- Б Степана виряджають на службу в місто – Мартин Боруля подає апеляцію до суду – утеча Націєвського – Мартин Боруля спалює документи
- В Мартин Боруля подає апеляцію до суду – Степана виряджають на службу в місто – Мартин Боруля спалює документи – утеча Націєвського
- Г Мартин Боруля спалює документи – Степана виряджають на службу в місто – Мартин Боруля подає апеляцію до суду – утеча Націєвського
- Д Степана виряджають на службу в місто – Мартин Боруля подає апеляцію до суду – Мартин Боруля спалює документи – утеча Націєвського

25. Головну думку твору «Мартин Боруля» можна увідповіднити з прислів'ям...

- А Гріх пишатися й других зневажать: хто вище залізе – дужче падає.
- Б Добре там живеться, де гуртом сіється й орється.
- В Брехнею світ пройдеши, та назад не вернешся.
- Г Кохайте щиро правдоньку – і дасть вам Бог одрадоньку.
- Д Як батьки ставляться до своїх батьків, так і діти ставитимуться до них.

Тестові завдання на відповідність

1. Установіть відповідність між жанром і назвою твору.

<i>Жанр</i>	<i>Твір</i>
1 роман	А «Мартин Боруля»
2 повість	Б «Хіба ревуть воли, як ясла повні?»
3 поема	В «Кайдашева сім'я»
4 комедія	Г «Наталка Полтавка»
	Д «Мойсей»

2. Установіть відповідність між жанром і персонажем твору.

<i>Жанр</i>	<i>Персонаж</i>
1 комедія	А Чіпка
2 балада	Б Еней
3 роман	В Іван Палійчук
4 повість	Г Бондарівна
	Д Степан Боруля

3. Установіть відповідність між письменником і його висловлюванням.

Письменник

- 1 Григорій Квітка-Основ'яненко
- 2 Тарас Шевченко
- 3 Іван Франко
- 4 Іван Карпенко Карий

Висловлювання

А «Згадую Борулю, хоч люди сміються з нього, бо їм здається, що вони не такі чудачки, як Боруля, а коли гарненько придивитися, то й сміятися нічого: хто б не хотів вивести своїх дітей на дворянську лінію, щоб вони не черствий кусок хліба мали?!».

Б «Основною темою поеми я зробив смерть Мойсея як пророка, не признаного своїм народом. Ся тема в такій формі не біблійна, а моя власна, хоч і основана на біблійнім оповіданні...».

В «Страшно подумати, що народ, котрий настільки активно брав участь у подіях роду людського, не в змозі був розповісти про своє життя в історичному романі...».

Г «Живучи в Україні, привчившись до мови жителів, я навчився розуміти думки їхні і примусив їх своїми словами переказувати їх публіці. Ось причина уваги, якої удостоєна Маруся та інші, тому що написані з натури...».

Д «Я добре знав, що живопис – моя майбутня професія, мій насущний хліб. І замість того, щоб вивчати її глибокі таїнства, та ще й під проводом такого вчителя, яким був безсмертний Брюллов, я komponував вірші...».

4. Установіть відповідність між письменником і його висловлюванням.

Письменники

- 1 Іван Карпенко-Карий
- 2 Пантелеймон Куліш
- 3 Іван Багряний
- 4 Остап Вишня

Висловлювання

А «Сцена ж мій кумир, театр – священний храм для мене!.. В театрі грати повинні тільки справжню літературну драму, де страждання душі людської тривожить кам'яні серця...».

Б «Страшно подумати, що народ, котрий настільки активно брав участь у подіях роду людського, не в змозі був розповісти про своє життя в історичному романі...».

В «Треба – любити людину. Більше, ніж самого себе. Тільки тоді ти маєш право сміятися. І тоді людина разом з тобою буде сміятися... із себе, із своїх якихось хиб, недоліків...».

Г «На дні моїх споминів і досі горить той маленький, але міцний огонь. У ньому

пролизуються сині, червоні та золото-білі промені, жевріє, мов розтоплене вугля, і яриться в його глибині щось іще біліше, променяє, відки раз по разу сарахотять гількасті зиндри. Се вогонь у кузні мого батька. І мені здається, що запас його я взяв дитиною в свою душу на далеку мандрівку життя...».

Д «Я повернуся до своєї Вітчизни з мільйонами своїх братів і сестер, що перебувають тут в Європі і там по сибірських концтаборах, тоді, коли тоталітарна кривава більшовицька система буде знесена так, як гітлерівська...»

5. Установіть відповідність між персонажами одного твору.

Персонаж

- 1 Леся Череванівна
- 2 Марися Боруля
- 3 Мотря Довбиш
- 4 Галя Гудзь

Персонаж

- А Микола Гуляницький
- Б Чіпка Варениченко
- В Петро Шраменко
- Г Іван Палійчук
- Д Карпо Кайдаш

6. Установіть відповідність між персонажем твору та його автором.

Персонаж

- 1 Юнона
- 2 Степан Радченко
- 3 Медвин
- 4 Націєвський

Автор

- А Іван Багряний
- Б Панас Мирний
- В Іван Карпенко-Карий
- Г Валер'ян Підмогильний
- Д Іван Котляревський

7. Установіть відповідність між творами одного жанру.

Твір

- 1 «Тіні забутих предків»
- 2 «Чорна рада»
- 3 «Intermezzo»
- 4 «Мартин Боруля»

Твір

- А «Три зозулі з поклоном»
- Б «Мина Мазайло»
- В «Максим Гримач»
- Г «Тигролови»
- Д «Кайдашева сім'я»

8. Визначте, про якого митця йдеться у висловлюванні.

Письменник

- 1 Іван Карпенко-Карий
- 2 Іван Котляревський
- 3 Тарас Шевченко
- 4 Григорій Квітка-Основ'яненко

Висловлювання

А «Для свого часу був кращим знавцем української літературної мови, виробленої на народній основі; він найактивніше утверджував думку про її великі естетичні спроможності та широкі перспективи, довів цю здатність, написавши перший прозовий твір нової української літератури...».

Б «У його творі закодовано вибір, що невблаганно поставав перед українським комуністом, роздвоюючи його свідомість: вибір між вірністю фанатичній догмі й синівською любов'ю до Матері-України...».

В «Його поема – самобутній і глибоко національний твір, де стародавніх троянців і латинян переодягнуто в жупани й кобеняки українського козацтва XVIII ст., що замінило собою Вергілієвих героїв...».

Г «Він був одним із батьків новочасного українського театру, визначним артистом та при тім великим драматургом, якому рівного не має наша література...».

Д «Я добре знав, що живопис – моя майбутня професія... І замість того, щоб вивчати її глибокі таїнства під проводом великого Брюллова, я komponував вірші, за які позбавили мене волі... справді, дивне це невгамовне покликання...».

9. Визначте, про якого митця йдеться у висловлюванні.

Письменник

- 1** Панас Мирний
- 2** Андрій Малишко
- 3** Валер'ян Підмогильний
- 4** Іван Карпенко-Карий

Висловлювання

А «Чим він був для України, для розвою її громадського та духового життя, се відчуває кожний, хто чи то бачив на сцені цього батька українського театру, чи хоч би лише читав його твори...».

Б «Зараз уявляю собі Вас, як, сидячи за столом, плетете сітку – мотузяну на рибу й словесно – на людські душі. Коли б та сітка плелася довше, може, ми мали б не одну ще таку гарну річ, як “Мойсей”...».

В «Пізніше, коли тільки доводилося читати його нові поезії, де він оспівував матір, чи слухати “Пісню про рушник”, щоразу поставав мені перед очима образ цієї славної обухівської жінки у святковій вишиваній сорочці...».

Г «У його творчості поєдналися дві тенденції розвитку українського реалізму: соціальна й психологічна; саме це дало змогу письменнику розширити дослідницький аспект сутності людини в умовах національної та соціальної неволі...».

Д «Сюжет “Міста” дуже простий, як, власне, і годиться бути сюжетові, – історія кар'єри молодика в нових для

нього обставинах, формування людини в життєвих і любовних пригодах...».

10. Співвіднесіть ім'я автора з уривком із його твору.

Автор

- 1 Пантелеймон Куліш
- 2 Іван Нечуй-Левицький
- 3 Панас Мирний
- 4 Іван Карпенко-Карий

Уривок

А «Як вода в Чорному морі не переведеться, поки світ сонця, так і в Січі до віку вічного не переведуться лицарі. З усього світу злітаються вони туди, як орли на недоступну скелю... От хоч би й мій побратим Черногор, та не про його тепер річ. Чолом тобі, пане ясновельможний!».

Б «Для кого працював він, запрацював оцю землю, для кого обробляв її, як не на те, щоб колись їм обом полишити? Хто міг знати, як скінчиться ще час при жовнірах для старшого? Він справді там уже звикав... Хто міг знати, що його у війську іще ждало?».

В «А як вийдете за мене заміж – ібо ми вже з папінською вашим сіє діло покончили, не знаю, як ви, – тоді не будете жать, найдеться друга робота, боліє благородная... і руки побіліють... А по вечорах я буду вам грать на гітарі. Буде весело!..».

Г «Піднялася знову буча та колотнеча... Не в одних Пісках, – гукали про той слушний час скрізь по Україні, по всіх хуторах, селах... Одгукувався крик той по повітових городах... Сказано – всюди, де тільки темний, помучений кріпак, котрого цілі віки ніхто не питався нічого, котрий був волом, що переорював панські лани та засівав на панський прибуток, – скинув з себе панський ланцюг, дихнув волею...».

Д «Чого ж це ти, дочко, так розплакалась? Мабуть, дуже нудилась за Бієвцями та за нами, – говорила мати, – привикай, серце, до чужого села та до нової рідні. Адже ж люди якомсь звикають. Недурно ж кажуть: дівка, як верба: де посади, то прийметься».

11. У відповідність персонажа твору з його словами.

Персонаж

- 1 Мартин Боруля
- 2 Карпо Кайдаш
- 3 Чіпка Варениченко
- 4 Наум Дрот

Слова

А «Так-то так, приятелю мій, я знаю, що ти не бідний, і, може, справді діти наші любляться, та не випада тепер віддати мені Марисю за твого Миколу».

Б Одна а мене на світі радість, моя Марусенька! Що Божий день молюсь, щоб вона була щаслива...».

В «А нащо нам здалася та волость! Одмірмо пополовині город та пополовині садок, та й годі. Хіба таки самі собі не дамо ради?».

Г «І що я без землі? Людський попихач... наймит... А без землі – нема волі... Без неї – все пропало... І моя надія пропала...»

Д «Йй-богу, бгате, коли б у мене не жінка та не дочка, то кинув би усяку суєту мирськую та й пішов до вас на Запорожже!...».

12. Увідповідніть справжнє прізвище автора з персонажами його твору.

Справжнє прізвище

- 1 Іван Левицький
- 2 Григорій Квітка
- 3 Іван Тобілевич
- 4 Іван Лозов'ягін

Персонажі

- А** Марися та Степан Борулі
- Б** Омелько та Маруся Кайдаші
- В** Наум та Настя Дроти
- Г** Наталка та Гриць Сірки
- Д** Меланія та Михайло Черевані

13. З'ясуйте, кому з персонажів належать слова.

Персонаж

- 1 Омелько Кайдаш
- 2 Степан Боруля
- 3 Іван Брюховецький
- 4 виборний Макогоненко

Висловлювання

- А** «Та що його питати: він по гóроду гав ловив та витрішки продавав... Чом ти, йолопе, не кланяєшся пану возному та не поздоровиш його?...».
- Б** «Столоначальником буду, а потім, може, й секретарем, чин дадуть, женюся на багатій...».
- В** «Не знатимете під моєю булавою жодного козака або козацької старшини над собою паном: усі будемо рівні...».
- Г** «Чого ви ластесь? Чого ви сваритесь? Сьогодні свята п'ятниця, а вони тебе, неначе на злість, тільки до гріха доводять. Нащо тобі ... те мотовило?...».
- Д** «Я не жадаю від вас ні крихітки землі! Держіться вашої землі, а я зроблю, що мені схочеться!...».

14. З'ясуйте, кому з героїнь належать слова.

Персонаж

- 1 Маруся Кайдашиха
- 2 Галя Гудзь
- 3 Палажка Боруля
- 4 Горпина Терпилиха

Слова

- А** «Горенько мое! Це ж, видно, й мені не краща доля судилася: розбишацька дочка – розбишацька й жінка!...».
- Б** «Ми тяжко працювали, заки доробилися сеї землі. Твій тато небагато взяв за мною, решту ми

самі доробилися зрання до вечора тягли, мов у плузі...».

В «Три роки вже, як ми по убожеству своєму продали дворик свій на Мазурівці, покинули Полтаву і перейшли сюди жити...».

Г «Здається мені, що з'їхав з глузду: не велиш ні мені, ні дочці робить, сам не робиш, понаймав наймитів, наймичок, хазяйство псується...».

Д «Та бач, дочко, ти не ходиш до панів, а мене пани й попи просять варити обід, кличуть до себе в покої вечерять, ще й у покоях кладуть спати...».

15. У відповідність ім'я письменника зі словами персонажа його твору.

Письменник

- 1 Іван Франко
- 2 Іван Карпенко-Карий
- 3 Іван Нечуй-Левицький
- 4 Іван Котляревський

Слова персонажа

А «Ви знаєте, що хто сьогодні спостить цілий день, той ніколи не потопатиме у воді й не вмере наглою смертю».

Б «Бог нам поміг перенести біди й напасті, він допоможе нам вірною любовію й порядочною життю бути приміром для других і заслужить прозвище добрих полтавців».

В «Послухай мене, доню моя: краще білий хліб, ніж чорний, краще пан, ніж хам! І батькове око, як прийдеться умирать, закрийтесь спокійно, бо душа моя знатиме, що мої внуки – дворяне».

Г «Не знатимете під моєю булавою жодного козака або козацького старшини над собою паном: усі будемо рівні».

Д «Беркути дотримують слова навіть ворогові й зрадникові. Беркути ніколи не сплямують ні своїх рук, ні свого серця підступно пролитою кров'ю».

16. У відповідність митця з висловлюванням про нього.

Митець

- 1 Іван Карпенко-Карий
- 2 Панас Мирний
- 3 Пантелеймон Куліш
- 4 Тарас Шевченко

Висловлювання

А «Він був сином мужика – і став володарем у царстві духа. Він був кріпаком – і став велетнем у царстві людської культури... Десять літ він томився під вагою російської солдатської муштри, а для волі Росії зробив більше, ніж десять переможних армій...».

Б «Це була досить на той час смілива думка – дати українською мовою історичний роман, а надто після «Тараса Бульби» Гоголя, і треба сказати, що автор

зі свого завдання вийшов досить добре...».

В Письменник показав «ту прірву, у яку затуляє людину філософія вседозволеності, «віднімання свого», винищення світу в ім'я побудови на порожньому місці нового, створеного за умоглядними, утопічними теоріями...».

Г «Він був одним із батьків новочасного українського театру, визначним артистом та при тім

великим драматургом, якому рівного не має наша література...».

Д «Він змальовує дорогу древніх євреїв до Ханаану як до їхньої омріяної, Богом обіцяної національної держави і свободи. Це ж очевидна аналогія з українською нацією та її шляхом – шляхом не сорока років, а цілих століть – до своєї свободи й державності...».

17. Визначте, який мистецький напрям (стиль) притаманний літературному твору.

Мистецький напрям

- 1 романтизм
- 2 реалізм
- 3 експресіонізм
- 4 бароко

Твір

- А «Intermezzo»
- Б «Камінний хрест»
- В «De libertate»
- Г «Мартин Боруля»
- Д «Чорна рада»

18. У відповідність справжнє ім'я письменника з уривком із його твору.

Письменник

- 1 Панас Рудченко
- 2 Іван Левицький
- 3 Іван Тобілевич
- 4 Микола Фітільов

Уривок

А «А запорожці схопили Іванця за руки да вже й на стіл саджають, і булаву й бунчук до рук дають. Зопхнули й князя з думними дяками, як поперлись...».

Б «Порт'єра роздвинулась, і в мій кабінет увійшло двоє... Вони були остаточно налякані обстановкою: аристократична розкіш, княжі портрети й розгардіяш – порожні пляшки, револьвери й синій цигарковий дим...».

В «Я не хвалю своїх синів, але, коли правду сказати, то на всі Семигори немає таких хлопців, як мої. Що вже робочі, слухняні, покірливі, то дай, Боже, таких дітей усякому...».

Г «Хазяйство ледве живе, а дворянство без розуму і без науки хліба не дасть. Послухай мене: спалі всі бумаги, щоб і не свербіло...».

Д «Мотря, качаючись на печі, цілісіньку ніч не спала, теж плакала... Думала піти

сказати на сина, що він розбоєм
промишляє, щоб узяти його разом з його
лихою ватагою...».

19. У відповідніть персонажів того самого твору.

Персонаж

- 1 Трохим
- 2 Лушня
- 3 Тетерваковський
- 4 Черевань

Персонаж

- А Макогоненко
- Б Дідона
- В Трандалєв
- Г Невольник
- Д Чіпка

20. Поєднайте епізоди того самого твору.

Епізод

- 1 парубок розповідає про перегляд комедії в театрі
- 2 невістка виклює око свекрусі деркачем
- 3 хлопці з дідом пасуть сільську отару
- 4 дівчина відмовляється від шлюбу з колезьким реєстратором

Епізод

- А мати повідомляє про злочин сина у волость
- Б селянин планує розводити собак та їздити на полювання
- В удова переконує доньку одружитися із заможним паном
- Г парубок рятує дівчину від ведмедиці під час полювання
- Д десяцький наказує селянам розкопати горб на горі

21. У відповідніть ім'я літературної героїні з її висловлюванням.

Персонаж

- 1 Наталка Сірко
- 2 Марися Боруля
- 3 Софія Дорошенко
- 4 Рина Мазайло

Висловлювання

- А «Я потребую спокою, що впливає з замилювання до музики й гармонії в відносинах, передусім – гармонії...».
- Б «Як уб'ють мене – то я не вернусь. А як судилося мені щастя... то нехай же я буду, мамо, щаслива! І ви, тату!.. Благословіть!...».
- В «Як стане коло української афіші: читає – читає, думає – думає, чи справжньою мовою написано, чи фальшивою...».
- Г «Я проста дівчина, мужичка, нічого не вмію; я умію жать у полі, громадить, мазать, корів доїть, свиней годувать...».
- Д «Тут я можу танцювати. Тут користуюся “колосальним поспіхом”. В Італії мені все нове. Я така вільна...».

22. У відповідніть ім'я персонажа з висловом, що його характеризує.

Персонаж

- 1 Іван Брюховецький
- 2 Омелько Кайдаш
- 3 Мартин Боруля
- 4 Максим Беркут

Вислів

- А Сміливі завжди мають щастя.
- Б Брехнею світ пройде, та назад не вернешся.
- В Видно пана по халявах.

Г Працює через пень-колоду.
Д Збувся тато клопоту: жито змолотив, а гроші пропив.

23. У відповідність персонажів твору «Мартин Боруля» з їхніми висловлюваннями

Персонаж

- 1 Степан
- 2 Грандалєв
- 3 Мартин Боруля
- 4 Марися

Висловлювання

- А «Виходить, я – не бидло і син мій – не теля!».
- Б «Добре діло це повіренничество, ей-богу!».
- В «Папаша... Мамаша... Не можу я так балакати».
- Г «У нас є біліярд, бульвар чудесний, панночок скільки хочеш...».
- Д «Я б скорій рови копав, ніж таку роботу робить».

24. У відповідність назви творів з їхніми авторами.

Твір

- 1 «Тіні забутих предків»
- 2 «Кайдашева сім'я»
- 3 «Мартин Боруля»
- 4 «Захар Беркут»

Автор

- А Іван Нечуй-Левицький
- Б Михайло Коцюбинський
- В Пантелеймон Куліш
- Г Іван Карпенко-Карий
- Д Іван Франко

ТВОРЧИСТЬ ІВАНА ФРАНКА

Тестові завдання з вибором однієї відповіді

1. «Як я люблю тебе без тям,

Як мучусь довгими ночами

І як літа вже за літами

Свій біль, свій жаль, свої пісні

У серці здавлюю на дні», – звертається до коханої ліричний герой вірша...

- А Миколи Вороного
- Б Івана Франка
- В Олександра Олеся
- Г Павла Тичини
- Д Максима Рильського

2. «Основною темою я зробив смерть пророка, непризнаного своїм народом», – так автор визначив тему свого твору...

- А «Ісаія. Глава 35»
- Б «Мойсей»
- В «Чорна рада»
- Г «Хазяїн»
- Д «Камінний хрест»

3. У поемі «Мойсей» використано сюжет...

- А давньоримський
- Б давньогрецький

В давньогипетський
Г шумерський
Д біблійний

4. Датан, Авірон, Азазель є персонажами твору...

А «Кавказ»
Б «Лісова пісня»
В «Intermezzo»
Г «Гайдамаки»
Д «Мойсей»

5. Рядки

Являйся, зіронько, мені!

Хоч в сні!

є в творі...

А Тараса Шевченка
Б Івана Франка
В Івана Котляревського
Г Ліни Костенко
Д Лесі Українки

6. Образи Мойсея і Єгови наявні у творі...

А Івана Франка
Б Євгена Маланюка
В Павла Тичини
Г Лесі Українки
Д Тараса Шевченка

7. Рядки

Шляхи життя важкі і грузні:

Працєю – зморивсь чи не зморивсь.

**Він полюбив огонь у кузні,
під молотом, що все іскривсь
присвячено...**

А Іванові Котляревському
Б Тарасові Шевченку
В Пантелеймонові Кулішу
Г Іванові Франку
Д Михайлові Коцюбинському

8. «Очевидна аналогія з українською нацією та її шляхом – шляхом не сорока років, а цілих століть, – до своєї свободи і державності» простежується у творі...

А «Маруся Чурай»
Б «Гайдамаки»
В «Чорна рада»
Г «Мойсей»
Д «Тіні забутих предків»

9. В житті мене ти й знать не знаєш,

Ідеш по вулиці – минаєш,

Вклонюся – навіть не зирнеш

І головою не кивнеш, –

дорікає коханій ліричний герой твору...

- А Миколи Вороного
- Б Олександра Олеся
- В Павла Тичини
- Г Максима Рильського
- Д Івана Франка

10. «Основною темою я зробив смерть пророка, непризнаного своїм народом», – сказано автором про твір...

- А «Ісаія. Глава 35»
- Б «Камінний хрест»
- В «Чорна рада»
- Г «Різдво»
- Д «Мойсей»

11. У поемі «Мойсей» використано сюжет...

- А давньоримський
- Б давньогрецький
- В давньоєгипетський
- Г шумерський
- Д біблійний

12. Прочитайте уривок, визначте автора та використані поетичні фігури.

**Народе мій, замучений, розбитий,
Мов паралітик той на роздоріжжю,
Людським презирством, ніби струпом, вкритий!
Твоїм будучим душу я тривожу,
Від сорому, який нащадків пізніх
Палитиме, заснути я не можу.**

- А Тарас Шевченко; інверсія, тавтологія
- Б Леся Українка; інверсія, оксиморон
- В Іван Франко; інверсія, риторичне звертання
- Г Микола Вороний; інверсія, антитеза
- Д Олександр Олесь; інверсія, анафора

13. Як я люблю тебе без тям,

Як мучуь довгими ночами

І як літа вже за літами

Свій біль, свій жаль, свої пісні

У серці здавлюю на дні, –

зізнається коханій ліричний герой твору...

- А Івана Франка
- Б Олександра Олеся
- В Павла Тичини
- Г Миколи Вороного
- Д Володимира Сосюри

14. В уривку

Чого являєшся мені

У сні?

Чого звертаєш ти до мене

Чудові очі ті ясні,

**Сумні,
Немов криниці дно студене?
провідним художнім засобом є...**

- А паралелізм
- Б персоніфікація
- В антитеза
- Г епітет
- Д алегорія

15. За жанром твір «Мойсей» Івана Франка – це...

- А бурлескно-трагестійна поема
- Б філософська поема
- В історична повість
- Г філософська притча
- Д історична драма

16. Казку про те, як дерева обирали собі короля, розповідає...

- А Боян
- Б Мойсей
- В Чугайстир
- Г Еней
- Д Лісовик

17. Сповідь ліричного героя коханій, яка згордувала його почуттями, – це провідний мотив твору...

- А «Задивляюся у твої зіниці...»
- Б «Чого являєшся мені у сні?...»
- В «Contra spem spero!»
- Г «Блакитна Панна»
- Д «Чари ночі»

18. Проблему формування нації на основі біблійного сюжету висвітлено у творі...

- А «Кайдашева сім'я»
- Б «Кавказ»
- В «Тіні забутих предків»
- Г «Мойсей»
- Д «Всякому місту – звичай і права...»

19. Словами

**Твоїм будучим душу я тривожу,
від сорому, який нащадків пізніх
палитиме, заснути я не можу...**

Іван Франко звертається до...

- А російськомовної інтелігенції
- Б українського народу
- В молодого покоління
- Г січового стрілецтва
- Д рідної мови

20. Твір «Захар Беркут» за жанром є...

- А повістю
- Б новелою

- В романом
- Г оповіданням

21. На малюнку зображено персонажа твору...

- А «Гайдамаки»
- Б «Енеїда»
- В «Чорна рада»
- Г «Хіба ревуть воли, як ясла повні?»
- Д «Мойсей»

22. Слова «Життя в неволі нічого не варте... краща смерть» належать...

- А Захару Беркуту
- Б Максиму Беркуту
- В Мирославі
- Г Тугару Вовку

23. Видав монголам плани руської дружини напередодні битви на Калці...

- А Бурунда
- Б Пета
- В Тугар Вовк
- Г Захар Беркут

24. У рамках святкування подарунку від короля Данила (отримання земель на Тухольщині) Тугар Вовк організовує...

- А бійцівський турнір
- Б перегони
- В риболовлю
- Г полювання

25. Машини для метання каміння тухольці створили за ініціативи...

- А Мирослави
- Б Захара Беркута
- В Максима Беркута
- Г Митька Вояка

26. Укажіть правильний варіант послідовності подій у творі «Захар Беркут».

- А Максим рятує Мирославу від ведмедиці – тухольці скидають униз Сторожа – Тугар Вовк убиває Митька Вояка – Пета дає перстень Мирославі
- Б Пета дає перстень Мирославі – тухольці скидають униз Сторожа – Тугар Вовк убиває Митька Вояка – Максим рятує Мирославу від ведмедиці

В Максим рятує Мирославу від ведмедиці – Тугар Вовк убиває Митька Вояка – Пета дає перстень Мирославі – тухольці скидають униз Сторожа
Г Пета дає перстень Мирославі – Максим рятує Мирославу від відмедиці – тухольці скидають униз Сторожа – Тугар Вовк убиває Митька Вояка

27. Замолоду три роки вчився лікарської справи в монаха Акинтія та подорожував по Русі. Це характеристика...

- А** Тугара Вовка
- Б** Митька Вояка
- В** Максима Беркута
- Г** Захара Беркута

28. Хто радив тухольській громаді («Захар Беркут») не спиняти монголів перед тісніною, але впустити їх у китловину?

- А** Мирослава
- Б** Максим Беркут
- В** Тугар Вовк
- Г** Захар Беркут

29. У творі «Захар Беркут» йдеться про події, що відбувались...

- А** у XI столітті
- Б** у XII столітті
- В** у XIII столітті
- Г** у XIV столітті

30. Проаналізуйте художній твір і виконайте завдання до нього.

В руках ціпок, за поясом сопілка –
На тлі шляхів знайомий силует.
Це йде мислитель, вчитель і поет,
Бо в далеч кличе звабниця мандрівка.

Увесь народ – його сім'я велика.
Вітчизни небо – це його намет.
Хоч тілом він похилий очерет –
Душа небес торкнулась сонцелика.

Степи прокреслив вільним летом птиці,
Скарби розсіяв золотим крилом.
Напившись мудрості з джерел криниці,

Він сам пролився світлим джерелом.
Тоді й тепер, в погоду і негоду,
Він б'є ключем з душі свого народу.

Рядки

Увесь народ – його сім'я велика. / **Віт**чизни небо – це його намет.
Хоч тілом він похилий очерет – / **Ду**ша небес торкнулась сонцелика
суголосні із життєвою позицією героя твору...

- А** «Мойсей»
- Б** «Contra spem spero!»
- В** «Я (Романтика)»
- Г** «Модри Камень»

Д «Intermezzo»

31. На малюнку зображено епізод твору...

- А «Тигролови»
- Б «Камінний хрест»
- В «Модри Камень»
- Г «Кавказ»
- Д «Захар Беркут»

32. Підзаголовок «Образ громадського життя Карпатської Русі в XIII віці» має твір...

- А «Тіні забутих предків»
- Б «Захар Беркут»
- В «Чорна рада»
- Г «Слово про похід Ігорів»
- Д «Хіба ревуть воли, як ясла повні?»

33. Словами «Чим ми побідили? Чи нашим оружжям тільки? Ні. Чи нашою хитрістю тільки? Ні. Ми побідили нашим громадським ладом, нашою згодою і дружністю. Уважайте добре на се...» звертається до однодумців...

- А Іван Брюховецький
- Б Григорій Многогрішний
- В князь Ігор
- Г Захар Беркут
- Д доктор Тагабат

34. Словами «А що ти усумнивсь на момент / Щодо волі мосї, / То, побачивши сю вітчину, / Сам не вступиш до неї...» звертається...

- А Горбань до Івана Іскри
- Б Зевс до Енея
- В дядько Лев до Лукаша
- Г Єгова до Мойсея
- Д Святослав до князя Ігоря

35. Словами

**Прийми ж сей спів, хоч тугою повитий,
Та повний віри; хоч гіркий, та вільний,
Твоїй будучині задаток, слізьми злитий,
Твоєму генію мій скромний дар весільний
звертається до свого народу ліричний герой твору...**

- А Євгена Маланюка

- Б Івана Котляревського
- В Григорія Сковороди
- Г Тараса Шевченка
- Д Івана Франка

36. Біблійний афоризм «Хто взяв меч, від меча й загине» суголосний із основною проблемою твору...

- А «Наталка Полтавка»
- Б «Дума про Марусю Богуславку»
- В «Мина Мазайло»
- Г «Захар Беркут»
- Д «Камінний хрест»

37. Народні перекази про потоплення монгольських загонів стали основою для написання твору...

- А «Захар Беркут»
- Б «Слово про похід Ігорів»
- В «Модри Камень»
- Г «Тіні забутих предків»
- Д «Майстер корабля»

38. Твір «Мойсей» Івана Франка складається з...

- А прологу й епілогу
- Б 20 пісень й епілогу
- В прологу й 10 пісень
- Г 10 пісень і епілогу
- Д прологу й 20 пісень

39. Твір «Чого являєшся мені у сні?..» Івана Франка – зразок лірики...

- А громадянської
- Б пейзажної
- В інтимної
- Г патріотичної
- Д філософської

40. Із прологу і двадцяти пісень складається твір...

- А «Наталка Полтавка» Івана Котляревського
- Б «Лісова пісня» Лесі Українки
- В «Гайдамаки» Тараса Шевченка
- Г «Катерина» Тараса Шевченка
- Д «Мойсей» Івана Франка

Тестові завдання на відповідність

1. Установіть відповідність між жанром і назвою твору.

Жанр

- 1 роман
- 2 повість
- 3 поема
- 4 комедія

Твір

- А «Мартин Боруля»
- Б «Хіба ревуть воли, як ясла повні?»
- В «Кайдашева сім'я»
- Г «Наталка Полтавка»
- Д «Мойсей»

2. Установіть відповідність між персонажами того самого твору.

Персонаж

- 1 Анхіз
- 2 Мойсей
- 3 Галя Гудзь
- 4 Мартин Пушкар

Персонаж

- А Азазель
- Б Венера
- В Чіпка Вареник
- Г Ярема Галайда
- Д Гриць Бобренко

3. Установіть відповідність між назвами творів одного автора.

Твір

- 1 «Contra spem spero!»
- 2 «Мені однаково»
- 3 «Як добре те, що смерті не боюсь я»
- 4 «Гімн»

Твір

- А «Чого являєшся мені у сні?...»
- Б «Ви знаєте, як липа шелестить...»
- В «О землі втрачена, явися!»
- Г «Лісова пісня»
- Д «Заповіт»

4. Установіть відповідність між жанром і персонажем твору.

Жанр

- 1 роман
- 2 повість
- 3 поема
- 4 балада

Персонаж

- А Бондарівна
- Б Максим Гудзь
- В Іван Дідух
- Г Мелашка Балаш
- Д Датан

5. Установіть відповідність між назвою та автором твору.

Твір

- 1 «Балада про соняшник»
- 2 «Маруся»
- 3 «Гімн»
- 4 «Два кольори»

Автор

- А Григорій Квітка-Основ'яненко
- Б Дмитро Павличко
- В Андрій Малишко
- Г Іван Франко
- Д Іван Драч

6. Установіть відповідність між персонажами того самого твору.

Персонаж

- 1 Іван Іскра
- 2 Азазель
- 3 Василь Кравчина
- 4 Яким Сомко

Персонаж

- А Датан
- Б Іван Брюховецький
- В фон Крауз
- Г Чіпка
- Д Григорій Бобренко

7. Установіть відповідність між письменником і його висловлюванням.

Письменник

- 1 Григорій Квітка-Основ'яненко
- 2 Тарас Шевченко
- 3 Іван Франко
- 4 Іван Карпенко Карий

Висловлювання

- А «Згадую Борулю, хоч люди сміються з нього, бо їм здається, що вони не такі чудаки, як Боруля, а коли гарненько придивитися, то й сміятися нічого: хто б не хотів вивести своїх дітей на дворянську лінію, щоб вони не черствий кусок хліба мали?!».
- Б «Основною темою поеми я зробив смерть Мойсея як пророка, не признаного своїм народом. Ся тема в такій формі не

біблійна, а моя власна, хоч і основана на біблійнім оповіданні...».

В «Страшно подумати, що народ, котрий настільки активно брав участь у подіях роду людського, не в змозі був розповісти про своє життя в історичному романі...».

Г «Живучи в Україні, привчившись до мови жителів, я навчився розуміти думки їхні і примусив їх своїми словами переказувати їх публіці. Ось причина уваги, якої удостоєна Маруся та інші, тому що написані з натури...».

Д «Я добре знав, що живопис – моя майбутня професія, мій насущний хліб. І замість того, щоб вивчати її глибокі таїнства, та ще й під проводом такого вчителя, яким був безсмертний Брюллов, я komponував вірші...».

8. Установіть відповідність між назвою літературного твору та наявним у ньому міфологічним образом.

Твір

- 1 «Мойсей»
- 2 «Гіні забутих предків»
- 3 «Кавказ»
- 4 «Лісова пісня»

Міфологічний образ

- А Нявка
- Б Меркурій
- В Прометей
- Г Азазель
- Д Русалка

9. Поєднайте епізоди того самого твору.

Епізод

- 1 персонаж виконує пісню «Ой під вишнею, під черешнею...»
- 2 темний демон пустелі спонукає героя до сумнівів
- 3 розмова козацьких старшин напередодні селянського повстання
- 4 мати віддає сина в найми до багатого козака

Епізод

- А заможний пан залицяється до вбогої дівчини
- Б герой виводить свій народ з єгипетського рабства
- В сирота вирушає на пошуки коханої титарівни
- Г колишній унтер-офіцер оселяється на хуторі
- Д персонаж обіцяє не рубати столітнього дуба

10. У відповідність назву твору з прислів'ям, що розкриває його ідею.

Назва твору

- 1 «Наталка Полтавка»
- 2 «Кайдашева сім'я»
- 3 «Мойсей»
- 4 «Intermezzo»

Прислів'я

- А «Де багато господинь, то ту хату хоч покинь».
- Б «Воля дорожча за життя».
- В «Де чоловік старий, а жінка молода – там рідко згода бува».
- Г «Робота дратує, а природа лікує».
- Д «Роботящі руки гори вернуть».

11. Поєднайте рядки того самого поетичного твору.

Уривок

- 1 «Не ридать, а добувати, Хоч синам, як не собі, Кращу долю в боротьбі...»
- 2 «Борітеся – поборете! Вам Бог помагає! За вас правда, за вас слава І воля святая!..»
- 3 «Но гірш за те їй не любився, Що, бачиш, в Трої народився І мамою Венеру звав...»
- 4 «Слава навіки буде з тобою, Вольності отче, Богдане-герою!»

Уривок

- А «Міліони радо йдуть, Бо се голос духа чуть...».
- Б «І вам слава, сині гори, Кригою окуті! І вам, лицарі великі, Богом не забуті...».
- В «Та прийде час, і ти огнистим видом Засяєш у народів вольних колі...».
- Г «Еол, оставшись на господі, Зібрав всіх вітрів до двора, Велів поганій быть погоді...».
- Д «Ні ж бо, не злотне: зрівнявши все злото, Проти свободи воно – лиш болото...».

12. Співвіднесіть ім'я митця з висловлюванням про нього.

Митець

- 1 Іван Франко
- 2 Тарас Шевченко
- 3 Іван Нечуй-Левицький
- 4 Іван Котляревський

Висловлювання

- А «У своєму творі поет повертає вас лицем до вічних аксіом (“Нема на світі України, Немає другого Дніпра... В своїй хаті своя правда...”) і нагадує нам вічні біблійні кари за переступ і зраду їх...».
- Б «Поет висловлює впевненість у відродженні національної самосвідомості й гідності поневоленого, але не скореного великого європейського народу, щаслива будучина асоціюється в поета з колом “вольних народів”, де засяють і українці, де наш люд буде “хазяїном домовитим”...».
- В «Та особливо його зацікавили горяни – люди з “багатою фантазією, із своєрідною психікою“. Адже гуцул і в ХХ ст. залишився “глибоким язичником”, він усе життя проводить “у боротьбі зі злими духами”, які населяють ліси, гори, води...».
- Г «Крізь товщу століть задивляється в ту глибіню поет, що був дитям запорозького сміху, здатного попри всі нещастя на руїнах рідної Трої утверджувати волю до життя...».
- Д «Саме такий контраст між покликанням людини та її щоденним життям постає в його творі, де на прикладі однієї родини показане життя українського пореформеного селянства з усіма труднощами й суперечностями...».

13. У відповідність ім'я митця з висловлюванням про нього.

Митець

- 1 Іван Котляревський
- 2 Тарас Шевченко
- 3 Пантелеймон Куліш
- 4 Іван Франко

Висловлювання

А «Мабуть, жоден з великих поетів світу не вистраждав так важко свободи як вищого Божого дару і не зміг сказати так одчайсно за живих, за мертвих і за ненароджених...».

Б «Багато літ минуло, як те занедбане й закинуте під сільську стріху українське слово, мов Фенікс із попелу, воспряло знову в устах батька нашої нової літератури, голосно залунало по широких світах...».

В «Кінокласикою стали його соняшники, його яблука, що, немало вже наплодивши епігонів, самі в первозданній свіжості обійшли світ у стрічках “Земля”, “Арсенал”...».

Г «У нього є прекрасна річ – лірична драма “Зів’яле листя”... з такою широкою гамою почуттів..., що, читаючи..., не знаєш, кому оддати перевагу: чи поетові боротьби, чи поетові-лірикові, співцеві кохання та настроїв...».

Д «У його особі переміг історик-професіонал, з таким мистецьким хистом відтворює він пройняту грозливими розрядами атмосферу наростання кризи – Руїни, поступову втрату Україною державності...».

14. Установіть відповідність між цитатами персонажів твору «Захар Беркут».

Персонаж

- 1 Максим Беркут
- 2 Мирослава
- 3 Захар Беркут
- 4 Тугар Вовк

Цитата

А «Дякуйте богам, що зіслали нас до цього краю, бо коли б не ми, то ви, певно, мов ті голодні вовки, пожерли б одні других».

Б «Раби невірні! Погані смерди! Невже ж зухвалість ваша така безмежна, як і ваша дурнота, що ви хотіли би піднімати оружжя на військо великого Чінгісхана, нині безперечного пана всеї Русі?».

В «Хоч і в путах, я все буду вольний чоловік. У мене пута на руках, а в тебе на душі!».

Г Батьки і браття! Нинішня наша перемога – велике діло для нас. Чим ми перемогли? Чи нашим оружжям тільки? Ні. Чи нашою хитрістю тільки? Ні. Ми перемогли нашим громадським ладом, нашою згодою і дружністю».

Д «Син твій не буде страчений, – він повернеться тобі назад. Він іще нині вечір буде тут разом з ордою, і коли бог pomoже нам розбити її, то чей ми й його освободимо».

15. У відповідність назви творів, що належать до одного літературного жанру.

Твір

- 1 «Катерина»
- 2 «Ви знаєте, як липа шелестить...»
- 3 «Хіба ревуть воли, як ясла повні?»
- 4 «Кайдашева сім'я»

Твір

- А «Захар Беркут»
- Б «Чого являєшся мені у сні?...»
- В «Мойсей»
- Г «Чорна рада»
- Д «Три зозулі з поклоном»

16. У відповідність ім'я письменника зі словами персонажа його твору.

Письменник

- 1 Іван Франко
- 2 Іван Карпенко-Карий
- 3 Іван Нечуй-Левицький
- 4 Іван Котляревський

Слова персонажа

- А «Ви знаєте, що хто сьогодні спостить цілий день, той ніколи не потопатиме у воді й не вмере наглою смертю».
- Б «Бог нам поміг перенести біди й напасті, він pomoже нам вірною любовію й порядочною життю бути приміром для других і заслужить прозвище добрих полтавців».
- В «Послухай мене, доню моя: краще білий хліб, ніж чорний, краще пан, ніж хам! І батькове око, як прийдеться умирати, закрийтеся спокійно, бо душа моя знатиме, що мої внуки – дворяне».
- Г «Не знатимете під моєю булавою жодного козака або козацького старшини над собою паном: усі будемо рівні».
- Д «Беркути дотримують слова навіть ворогові й зрадникові. Беркути ніколи не сплямують ні своїх рук, ні свого серця підступно пролитою кров'ю».

17. Поєднайте епізоди того самого твору.

Епізод

- 1 дочка боярина закохується в сільського хлопця
- 2 мольфар розганяє грозові хмари з градом
- 3 чоловік стає членом земської управи
- 4 селянин отримав у спадок шмат неродючого горба

Епізод

- А молодик рятує дівчину від розлюченої ведмедиці
- Б парубок закохується в «польову царівну»
- В чоловік одчайдушно танцює на подвір'ї польку
- Г хлопчик і дівчинка з ворожих родів пасуть вівці
- Д батько з сином приїжджають на хутір заможного козак

18. У відповідність назви художніх творів з їхніми жанрами.

Твір

- 1 «Захар Беркут»
- 2 «Мойсей»
- 3 «Чорна рада»
- 4 «Чого являєшся мені у сні?...»

Жанр

- А вірш
- Б роман
- В повість
- Г поема
- Д новела

19. З'ясуйте, кому з авторів належить уривок твору.

Автор

- 1 Іван Нечуй-Левицький
- 2 Пантелеймон Куліш
- 3 Іван Франко
- 4 Нестор Літописець

Уривок

А «Карпо йшов помаленьку, скося поглядаючи на Довбишів двір. Перед ним блиснув вугол білої стіни, підперезаний внизу червоною призьбою; зачорніли чорною плямою одчинені двері з одвітками, помальованими ясно-синьою фарбою з червоною вузькою смужкою навкруги».

Б «Весело й тяжко згадувати нам тебе, старий паш діду Києве! Бо й велика слава не раз тебе осіяла, і великі злигодні на тебе з усіх боків збирались».

В «До кінофабрики я приїхав молодий і простий, як солдат з булавою маршала в ранці. Я, підскакуючи, ходив до місту, дивувався на море й забивав голову різною романтикою».

Г «І перемогли вони деревлян. Деревляни ж побігли й заперлися в городах своїх. А Ольга кинулася з сином своїм на Іскоростень-город, бо ті вбили були мужа її, і стала довкола города з сином своїм».

Д «Стародавнє село Тухля – се була велика гірська оселя з двома чи трьома чималими присілками, всього коло півтора тисячі душ. Село й присілки лежали не там, де лежить теперішня Тухля, але геть вище серед гір, у просторій подовжній долині, що тепер поросла лісом і зовється Запалою долиною».

20. У відповідність ім'я письменника з висловлюванням про його творчість.

Письменник

- 1 Михайло Коцюбинський
- 2 Іван Франко
- 3 Василь Стефаник
- 4 Іван Котляревський

Висловлювання

А «Талановитий новеліст прищепив експресіонізм на український ґрунт і втілював його в українську народну тематику».

Б «Його трагедія така цілковита, що про Вергілія читач уже й не пам'ятає. Натомість він бачить перед собою українських козаків, які вибралися на

бучну й веселу виправу, де їх ждуть фантастичні пригоди».

В «Якби народ не зберіг легенд про його дивовижне життя, якби зосталася одна-єдина його епітафія, то й вона блиснула би для людства спалахом дивовижної сили й осяяння: “Світ ловив мене, та не впіймав!”».

Г «“Пролог” являє собою апострофу високого громадянського звучання з усіма формальними ознаками монологічної розмови, де автор ототожнює себе зі співцем, трибуном свого народу й веде розмову зі слухачем і сприймачем драматичного монологу – народом».

Д «Письменник дає читачеві ключ до розуміння цієї складної образної мови природи, носіями якої виступають “дійові особи” – ниви у червні, сонце, зозуля, жайворонки та інші образи».

21. У відповідність ім'я персонажа з висловом, що його характеризує.

Персонаж

- 1 Іван Брюховецький
- 2 Омелько Кайдаш
- 3 Мартин Боруля
- 4 Максим Беркут

Вислів

- А** «Сміливі завжди мають щастя».
- Б** «Брехнею світ пройде, та назад не вернешся».
- В** «Видно пана по халявах».
- Г** «Працює через пень-колоду».
- Д** «Збувся тато клопоту: жито змолотив, а гроші пропив».

22. У відповідність рядки того самого твору.

Рядки

- 1 «В житті ти мною згордувала, / Моє ти серце надірвала, / Із нього визвала одні / Оті ридання голосні – / Пісні».
- 2 «Твоїм будучим душу я тривожу, / Від сорому, який нащадків пізніх / Палитиме, заснути я не можу»
- 3 «Нема на світі України / Немає другого Дніпра; / А ви претесеся на чужину / Шукати доброго добра...»
- 4 «Отак, ідучи попідтинню / З бенкету п'яний уночі, / Я міркував собі йдучи, / Поки доплентавсь до хатини».

Рядки

- А** «О, якби хвилю вдать, що слова слуха, / І слово вдать, що в хвилю ту блаженну / Вздоровлює й огнем живущим буха!»
- Б** «У всякого своя доля / І свій шлях широкий, / Той мурує, той руйнує, / Той неситим оком / За край світа зазирає...»
- В** «Споконвіку Прометей / Там орел карає, / Що день божий довбе ребра / Й серце розбиває».
- Г** «І того дива золотого / Зазнає, щастя молодого, / Бажаного, страшного того / Гріха!»
- Д** «Якби ви вчилися так, як треба, / То й мудрість би була своя. / А то залізете на небо: / – І ми – не ми, і я – не я».

23. У відповідність художні твори одного жанру.

Твір

- 1 «Захар Беркут»
- 2 «Мойсей»
- 3 «Чорна рада»
- 4 «Чого являєшся мені у сні?..»

Твір

- А «Заповіт»
- Б «Енеїда»
- В «Хіба ревуть воли, як ясла повні?»
- Г «Тіні забутих предків»
- Д «Ой легіла стріла»

24. У відповідність назви творів з їхніми авторами.

Твір

- 1 «Тіні забутих предків»
- 2 «Кайдашева сім'я»
- 3 «Мартин Боруля»
- 4 «Захар Беркут»

Автор

- А Іван Нечуй-Левицький
- Б Михайло Коцюбинський
- В Пантелеймон Куліш
- Г Іван Карпенко-Карий
- Д Іван Франко

25. У відповідність персонажів того самого літературного твору.

Персонаж

- 1 Палагна
- 2 Ниви у червні
- 3 Марта
- 4 Тугар Вовк

Персонаж

- А Мольфар Юра
- Б Ганна
- В Бурунда
- Г Іван Дідух
- Д Залізна рука города

26. У відповідність персонажів із жанрами творів, у яких діють ці персонажі.

Персонаж

- 1 Палагна
- 2 Рита
- 3 Датан
- 4 Марта

Твір

- А комедія
- Б роман
- В поема
- Г новела
- Д повість

27. У відповідність ключові слова до твору з його назвою.

Ключові слова

- 1 поема, народ, пустеля
- 2 трагікомедія, прізвисько, українізація
- 3 новела, втома, людське горе
- 4 драма-феєрія, ліс, кохання

Твір

- А «Мартин Боруля»
- Б «Мойсей»
- В «Лісова пісня»
- Г «Intermezzo»
- Д «Мина Мазайло»

28. У відповідність ім'я митця з висловлюванням про нього.

Митець

- 1 Максим Рильський
- 2 Михайло Коцюбинський
- 3 Пантелеймон Куліш
- 4 Іван Франко

Висловлювання

- А «Уходив до когорти “неокласиків”, величезну увагу приділяв красі поетичного слова, ясності й прозорості художнього образу; його твори повні сонця й глибоких філософських роздумів...».
- Б «Він любив сонце. Сонце і море – цю незвичайну симфонію барв і звуків. Не раз називав себе “сонцепоклонником”...».

В «Захоплення характерами своїх батька й матері, красою придеснянської природи дає нам один з ключів розгадки того, як проходило формування майбутнього письменника ... й кіномитця...».

Г «У своєму художньому творі на прикладі Тухольської республіки порушив питання про глибоке історичне коріння економічних, культурних і військово-політичних зв'язків у межах одного етносу, розташованого по обидва боки величезної гірської системи».

Д «У його особі переміг історик-професіонал, з таким мистецьким хистом відтворює він пройняту грозливими розрядами атмосферу наростання кризи – Руїни, поступову втрату Україною державності...».

29. З'ясуйте, який вислів найкраще характеризує персонажа художнього твору.

Вислів

- 1 Ліпше за милим тужити, як з нелюбом жити.
- 2 Велетень у громаді, як правда в пораді.
- 3 Як душа чорна, так і милом не змиєш.
- 4 Давніх друзів забувають, а при горі споминають.

Персонаж

- А Грицько Чупруненко
- Б Захар Беркут
- В Мотря Кайдаш
- Г Іван Брюховецький
- Д Наталка Полтавка

30. У відповідність твори одного автора.

Твір

- 1 «Енеїда»
- 2 «Пам'яті тридцяти»
- 3 «Мойсей»
- 4 «Бджола та Шершень»

Твір

- А «О, панно Інно...»
- Б «Наталка Полтавка»
- В «Всякому місту – звичай і права»
- Г «Маруся Чурай»
- Д «Чого являєшся мені у сні?...»

ТВОРЧІСТЬ МИХАЙЛА КОЦЮБІНСЬКОГО

Тестові завдання з вибором однієї відповіді

1. У творі «Intermezzo» слова «Ми таки стрілись на ниві і мовчки стояли хвилину – я і людина. То був звичайний мужик» є...

- А експозицією
- Б зав'язкою
- В розвитком дії
- Г кульмінацією
- Д розв'язкою

2. Щезник, мольфар, Чугайстир є персонажами твору...

- А «Повість минулих літ»
- Б «Камінний хрест»

- В «Тіні забутих предків»
- Г «Лісова пісня»
- Д «Тигролови»

3. Ідея служіння митця народові є провідною у творі...

- А «Бджола та Шершень»
- Б «Сон» («У всякого своя доля...»)
- В «Людина»
- Г «Intermezzo»
- Д «Чорна рада»

4. Уплив імпресіонізму явно відчутний у творі...

- А «Intermezzo»
- Б «Хіба ревуть воли, як ясла повні?»
- В «Енеїда»
- Г «Камінний хрест»
- Д «Хазяїн»

5. Імпресіонізм є основним стильовим струменем у творчості...

- А Ольги Кобилянської
- Б Лесі Українки
- В Івана Франка
- Г Михайла Коцюбинського
- Д Василя Стефаника

6. «Повість начебто умовно поділена навпіл. З одного боку (перша частина) – жива природа, жива Марічка. З другого (друга частина) – чорний ліс, Марічка-нявка. У центрі Іван – Світове дерево», – сказано про твір...

- А «Лісова пісня»
- Б «Земля»
- В «Кайдашева сім'я»
- Г «Камінний хрест»
- Д «Тіні забутих предків»

7. Елементи імпресіонізму наявні у творі...

- А «Камінний хрест» Василя Стефаника
- Б «Інститутка» Марка Вовчка
- В «Маруся» Григорія Квітки-Основ'яненка
- Г «Хазяїн» Івана Карпенка-Карого
- Д «Intermezzo» Михайла Коцюбинського

8. Прадавні гуцульські звичаї й обряди у своєму творі описав...

- А Михайло Коцюбинський
- Б Іван Котляревський
- В Панас Мирний
- Г Іван Багряний
- Д Іван Нечуй-Левицький

9. Елементи імпресіонізму відіграють важливу роль у творі...

- А «Камінний хрест»
- Б «Максим Гримач»
- В «Маруся»

Г «Три зозулі з поклоном»

Д «Intermezzo»

10. На малюнку зображено епізод твору...

А «Тіні забутих предків»

Б «Максим Гримач»

В «Камінний хрест»

Г «Чари ночі»

Д «Різдво»

11. Карпатськими Ромео й Джульєттою називають героїв твору...

А Ольги Кобилянської

Б Марка Вовчка

В Григора Тютюнника

Г Михайла Коцюбинського

Д Олеся Гончара

12. Кульмінацією новели Михайла Коцюбинського «Intermezzo» є...

А звільнення письменника від залізних обійм міста

Б зустріч митця з селянином

В звернення героя до сонця

Г пісня жайворонка

Д прощання з нивами

13. Зустріч ліричного героя й селянина в новелі «Intermezzo» є...

А експозицією

Б зав'язкою

В розвитком дії

Г кульмінацією

Д розв'язкою

14. У повісті «Тіні забутих предків» Михайла Коцюбинського події розвиваються в такій послідовності, як...

А зустріч ворожих родів; кохання Івана й Марічки; Іван на полонині; одруження з Палагною; танець із чугайстром

Б Іван на полонині; танець із чугайстром; кохання Івана й Марічки; зустріч ворожих родів; одруження з Палагною

В кохання Івана й Марічки; Іван на полонині; танець із чугайстром; одруження з Палагною; зустріч ворожих родів

Г одруження з Палагнуою; Іван на полонині; танець із чугайстром; зустріч ворожих родів; кохання Івана й Марічки
Д зустріч ворожих родів; кохання Івана й Марічки; Іван на полонині; танець із чугайстром; одруження з Палагнуою

15. Ознаки модернізму притаманні обом творам рядка...

- А «Contra spem spero!» та «Кавказ»
- Б «Чорна Рада» та «Мартин Боруля»
- В «Intermezzo» та «Я (Романтика)»
- Г «Гімн» та «De liberatate»
- Д «Київ – традиція» та «Наталка Полтавка»

16. Переліком дійових осіб починається твір, який має присвяту...

- А Якову де Бальмену
- Б любові всевишній
- В «Цвітові яблуні»
- Г своєму батькові Юліанові Я. Кобилянському
- Д кононівським полям

17. У рядках

**В корчах і кручах умирають міфи.
Чугайстер щез. Покаялись нявки
згадано персонажів твору...**

- А «Мойсей»
- Б «Лісова пісня»
- В «Зачарована Десна»
- Г «Тіні забутих предків»
- Д «Дитинство»

18. На схемі окреслено проблематику твору...

- А «Зачарована Десна»
- Б «Кайдашева сім'я»
- В «Тіні забутих предків»
- Г «Моя автобіографія»
- Д «Intermezzo»

19. У жанрі новели написано обидва твори рядка...

- А «Я (Романтика)» і «Моя автобіографія»
- Б «Три зозулі з поклоном» і «Майстер корабля»
- В «Valse melancolique» і «Зачарована Десна»
- Г «Камінний хрест» і «Захар Беркут»
- Д «Intermezzo» і «Модри Камень»

20. «Гуцульщина вимальовується перед нами такою, якою її бачили самі гуцули, які глибоко вірили, ніби природа одухотворена, жива, дійова, вся заселена злими чи добрими духами», – сказано про твір...

- А Лесі Українки
- Б Івана Нечуя-Левицького
- В Михайла Коцюбинського
- Г Василя Стефаника
- Д Юрія Яновського

21. В уривку поезії Максима Рильського:

**Він ходив полями і гаями,
Він любив, він жив, горів, творив,
Кононівськими пройшов ланами
І зустрів він «мужика» між нив, –
ідеється про...**

- А Івана Нечуя-Левицького
- Б Панаса Мирного
- В Івана Франка
- Г Михайла Коцюбинського
- Д Остапа Вишню

22. На ілюстрації зображено епізод твору...

- А «Маруся Чурай»
- Б «Модри Камень»
- В «Три зозулі з поклоном»
- Г «Сон» («У всякого своя доля...»)
- Д «Тіні забутих предків»

23. Проаналізуйте твір і виконайте завдання до нього.

**Покину нудні сигнатурки в аптеці,
Забуду дітей в пелюшках –
І поїду ловить оселедці
У північних морях.**

**Мов хмари, вони пропливають сріблісті,
Підвладні законам своїм,
І буря в своєму звитязному свисті
Літає в плащі сніговім, –**

**А тут, у набридлому місті,
Лише люди та дим.**

**Під парусом біло-крилатим
Сам я стану як птах,
І, може, зроблюся піратом
У далеких морях.**

Рядки «А тут, у набридлому місті, / Лише люди та дим» суголосні з настроєм оповідача твору...

- А** «Три зозулі з поклоном»
- Б** «Valse melancolique»
- В** «Intermezzo»
- Г** «Камінний хрест»
- Д** «Мина Мазайло»

24. Про твір «Тіні забутих предків» Михайла Коцюбинського йдеться в рядку...

- А** «Твір наскрізь оригінальний. Ключів до нього слід шукати в авторові і в самій поемі, не поза ними» (Ю. Шевельов).
- Б** «У творі реальне і міфічне займають два плани: у зображенні суспільного життя домінує реальний компонент, у змалюванні життя особи – міфічний» (М. Кіяновська).
- В** «Самобутній і глибоко національний твір, де стародавніх троянців і латинян переодягнуто в жупани й кобеняки українського козацтва XVIII століття» (М. Рильський).
- Г** «Жодна література світу не має такого правдивого, дотепного, людяного, сонячного, хоч дещо затьмареного тугою за кращим життям, твору» (М. Рильський).
- Д** «Роман цей справді – народний твір... це вже не просто пісня про наше гірке безталання, а велична симфонія» (М. Насенко).

25. Про Івана («Тіні забутих предків» Михайла Коцюбинського) йдеться в усіх рядках, ОКРІМ...

- А** «Дивиться перед себе, а бачить якесь далеке і не відоме нікому або без причини кричить. Гачі на йому спадають, а воно стоїть серед хати, заплющило очі, роззявило рота і верещить».
- Б** «Сидів прикутий на місці і німо кричав од холодного жаху, а коли врешті видобув голос, щезник звинувся і пропав раптом у скелі, а цапи обернулись в коріння дерев, повалених вітром».
- В** «...Був уже легінь, стрункий і міцний, як смерічка, мастив кучері маслом, носив широкий черес і пишну кресаню».
- Г** «Весь час, всі думки займала турбота про сіно, про вигоди маржинці, щоб не заслабла, щоб хто не зурочив, щоб вівці щасливо котились, а корови уположались».
- Д** «В своїх дужих руках тримав сили небесні й земні, смерть і життя, здоров'я маржини й людини, його боялись, але потребували усі».

26. Рядки «На небі сонце – серед нив я. Більше нікого. Йду. Гладжу рукою соболіну шерсть ячменів, шовк колосистої хвилі» взято з твору, ліричний герой якого...

- А** зізнається односельцям, що поставив хреста
- Б** вирушає на відпочинок з міста в село
- В** упізнає свою матір з-поміж черниць
- Г** хоче змінити своє прізвище
- Д** розповідає притчу про те, як дерева вибирали короля

27. У рядках «Твір не має чітко окресленої сюжетної лінії, відсутні діалоги, всі події, що відбуваються, проходять ніби через душу героя і ним оцінюються» йдеться про...

- А «Valse melancolique»
- Б «Intermezzo»
- В «Камінний хрест»
- Г «Тіні забутих предків»
- Д «Мойсея»

28. «Не був жадний багатства – не на те гуцул жиє на світі, – саме плекання маржинки сповняло радістю серце. Як дитина для мами – такою була для нього худібка...», – сказано про...

- А Саву Федорчука
- Б Степана Радченка
- В Івана Палійчука
- Г Лавріна Запорожця
- Д Лавріна Кайдаша

29. «Йду поміж люди. Душа готова, струни тугі, налажені, вона вже грає...», – розмірковує оповідач твору...

- А Валер'яна Підмогильного
- Б Ольги Кобилянської
- В Юрія Яновського
- Г Михайла Коцюбинського
- Д Григора Тютюнника

30. «Не був жадний багатства – не на те гуцул жиє на світі, – саме плекання маржинки сповняло радістю серце. Як дитина для мами – такою була для нього худібка...» – сказано про...

- А Саву Федорчука
- Б Степана Радченка
- В Івана Палійчука
- Г Лавріна Запорожця
- Д Лавріна Кайдаша

31. «Йду поміж люди. Душа готова, струни тугі, налажені, вона вже грає...» – розмірковує оповідач твору

- А Валер'яна Підмогильного
- Б Ольги Кобилянської
- В Юрія Яновського
- Г Михайла Коцюбинського
- Д Григора Тютюнника

32. Твір Михайла Коцюбинського «Тіні забутих предків» належить до літератури...

- А класицизму
- Б реалізму
- В романтизму
- Г імпресіонізму
- Д сентименталізму

Тестові завдання на відповідність

1. У відповідність художні твори одного жанру.

Твір

- 1 «Захар Беркут»
- 2 «Мойсей»
- 3 «Чорна рада»
- 4 «Чого являєшся мені у сні?..»

Твір

- А «Заповіт»
- Б «Енеїда»
- В «Хіба ревуть воли, як ясла повні?»
- Г «Тіні забутих предків»
- Д «Ой летіла стріла»

2. У відповідність назви творів з їхніми авторами.

Твір

- 1 «Тіні забутих предків»
- 2 «Кайдашева сім'я»
- 3 «Мартин Боруля»
- 4 «Захар Беркут»

Автор

- А Іван Нечуй-Левицький
- Б Михайло Коцюбинський
- В Пантелеймон Куліш
- Г Іван Карпенко-Карий
- Д Іван Франко

3. У відповідність персонажів того самого літературного твору.

Персонаж

- 1 Палагна
- 2 Ниви у червні
- 3 Марта
- 4 Тугар Вовк

Персонаж

- А Мольфар Юра
- Б Ганна
- В Бурунда
- Г Іван Дідух
- Д Залізна рука города

4. У відповідність назви творів з їхніми уривками.

Твір

- 1 «Тіні забутих предків»
- 2 «Intermezzo»
- 3 «Камінний хрест»
- 4 «Valse melancholique»

Уривок

- А «Мене втомили люди. Мені докучило бути заїздом, де вічно товчуться оті створіння, кричать, метушаться і сміються. Повідчиняти вікна! Провітрить оселю! Викинуть разом із сміттям і тих, що сміються». Нехай увійдуть у хату чистота й спокій».
- Б «А всього маєтку лишив йому тато букату горба щонайвищого і щонайгіршого над усе сільське поле. На тім горбі копали жінки пісок, і зівав він ярами та печерами під небеса, як страшний велетень. Ніхто не орав його і не сів і межі ніякої на нім не було».
- В «І класичну музику люблю. Навчила мене її розуміти й відгадувати по «мотивах», одна з моїх товаришок, якої душа немов складалася з тонів і була сама олицетворена музика».
- Г «Сумно і непривітно тепер в нашій Тухольщині! Казкою видається повість про давні часи і давніх людей. Вірити не хочуть нинішні люди, що вирости в нужді й притиску, в тисячолітніх пугах і залежностях. Але нехай собі!».

Д «Звідси дивився на гори, близькі й далекі верхи, що голубіли на небі, на смерекові чорні ліси з їх синім диханням, на ясну зелень царинок, що, мов дзеркала, блищали в рамах дерев. Під ним, в долині, кипів холодний Черемош».

5. У відповідність епізоди творів одного жанру.

Епізод

- 1 брати розмовляють між собою про дівчат, перебираючи вади й переваги кожної
- 2 хлопець умовляє москаля за гроші відмовитися від своєї нареченої
- 3 чоловік виснажливо працює на кам'янистому горбі, що дістався йому в спадок
- 4 батьки виганяють дочку з дому через те, що вона завагітніла від москаля

Епізод

- А мати сварить сина за те, що він грає на сопілці замість працювати по господарству
- Б дівчина отримує лист від дядька, у якому той відмовляє їй в утриманні
- В юнак вирушає на літо на заробітки – випасати овець на полонині
- Г злий дух з'являється перед пророком у пустелі, отруюючи його душу сумнівами
- Д гетьман дає запорожцеві перстень, з яким козака мають пропустити до темниці

6. У відповідність персонажів із жанрами творів, у яких діють ці персонажі.

Персонаж

- 1 Палагна
- 2 Рита
- 3 Датан
- 4 Марта

Твір

- А комедія
- Б роман
- В поема
- Г новела
- Д повість

7. У відповідність ключові слова до твору з його назвою.

Ключові слова

- 1 поема, народ, пустеля
- 2 трагікомедія, прізвисько, українізація
- 3 новела, втома, людське горе
- 4 драма-феєрія, ліс, кохання

Твір

- А «Мартин Боруля»
- Б «Мойсей»
- В «Лісова пісня»
- Г «Intermezzo»
- Д «Мина Мазайло»

8. У відповідність ім'я митця з висловлюванням про нього.

Ім'я митця

- 1 Максим Рильський
- 2 Михайло Коцюбинський
- 3 Пантелеймон Куліш
- 4 Іван Франко

Висловлювання

- А «Уходив до когорта “неокласиків”, величезну увагу приділяв красі поетичного слова, ясності й прозорості художнього образу; його твори повні сонця й глибоких філософських роздумів...».
- Б «Він любив сонце. Сонце і море – цю незвичайну симфонію барв і звуків. Не раз називав себе “сонцепоклонником”...».

В «Захоплення характерами своїх батька й матері, красою придеснянської природи дає нам один з ключів розгадки того, як проходило формування майбутнього письменника ... й кіномитця...».

Г «У своєму художньому творі на прикладі Тухольської республіки порушив питання про глибоке історичне коріння економічних, культурних і військово-політичних зв'язків у межах одного етносу, розташованого по обидва боки величезної гірської системи».

Д «У його особі переміг історик-професіонал, з таким мистецьким хистом відтворює він пройняту грозливими розрядами атмосферу наростання кризи – Руїни, поступову втрату Україною державності...».

9. У відповідність символічні образи того самого твору.

Художній образ

- 1 Оріон
- 2 білі мішки
- 3 горб
- 4 гора крем'яна

Художній образ

- А скутий орел
- Б танець
- В терен
- Г Сізіф
- Д ниви у червні

10. Установіть відповідність між жанром і персонажем твору.

Жанр

- 1 роман
- 2 повість
- 3 поема
- 4 комедія

Персонаж

- А Бондарівна
- Б Кирило Тур
- В Марічка Гутенюк
- Г Уля Розсоха
- Д Дідона

11. Установіть відповідність між персонажами того самого твору.

Персонаж

- 1 Марічка Гутенюк
- 2 Кирило Тур
- 3 Мина Мазайло
- 4 Горпина Терпилиха

Персонаж

- А Яким Сомко
- Б Палагна
- В Возний
- Г Уля Розсоха
- Д Григорій Многогрішний

12. Установіть відповідність між автором і персонажем твору.

Автор

- 1 Іван Багрянний
- 2 Тарас Шевченко
- 3 Іван Карпенко-Карий
- 4 Михайло Коцюбинський

Персонаж

- А Палагна
- Б Феноген
- В Мавка
- Г Многогрішний
- Д Ярема Галайда

13. Установіть відповідність між цитатою з твору та його назвою.

Цитата

1 «На снігу великими літерами було написано: “ФІЙОНА МЕДВИНУ ПРИВІТ ПЕРЕДАВАЛА”».

2 «Сьогодні усе для тебе –
Озера, гаї, степи.

І жити спішити треба,
Кохати спішити треба
– Гляди ж, не проспий».

3 «Лютували шаблі, і коні бігали без
вершників, і Половці не пізнавали один
одного, а з неба палило сонце, а гелганья
бійців нагадувало ярмарок...».

4 «Ні! Я жива! Я буду вічно жити!
Я в серці маю те, що не вмирає».

Назва

А «Ти знаєш, що ти – людина?»

Б «Лісова пісня»

В «Тигролови»

Г «Катерина»

Д «Вершники»

14. Установіть відповідність між жанром і персонажем твору.

Жанр

1 комедія

2 повість

3 роман

4 поема

Персонаж

А Григорій Многогрішний

Б Дідона

В Палагна

Г Іван Дідух

Д Мокій Мазайло

15. Установіть відповідність між назвою та персонажами твору.

Назва

1 «Хіба ревуть воли, як ясла повні?»

2 «Лісова пісня»

3 «Наталка Полтавка»

4 «Тіні забутих предків»

Персонажі

А Чугайстир, Палагна, Юра

Б Ярема Галайда, Іван Гонта, Оксана

В Мавка, Лукаш, Килина

Г Максим Гудзь, пани Польські, баба
Оришка

Д Микола, Макогоненко, Терпилиха

16. Установіть відповідність між персонажами і жанром твору.

Персонажі

1 дядько Тарас, Мокій

2 Григорій Многогрішний, Медвин

3 Шершень, Бджола

4 Палагна, Юра

Жанр

А повість

Б байка

В роман

Г сонет

Д комедія

17. Установіть відповідність між присвятою та назвою художнього твору.

Присвята

1 «Василію Жуковському»

2 «Присвячую Кононівським полям»

3 «Любові всевишній присвячується»

4 «Цвітові яблуні»

Назва

А «Intermezzo»

Б «Три зозулі з поклоном»

В «Катерина»

Г «Зачарована Десна»

Д «Я (Романтика)»

18. Установіть відповідність між персонажем і назвою твору.

Персонаж

- 1 Турн
- 2 Мавка
- 3 Григорій Бобренко
- 4 Чугайстир

Твір

- А «Лісова пісня»
- Б «Людина»
- В «Тіні забутих предків»
- Г «Енеїда»
- Д «Маруся Чурай»

19. Установіть відповідність між письменником і персонажем його твору.

Письменник

- 1 Іван Котляревський
- 2 Панас Мирний
- 3 Михайло Коцюбинський
- 4 Леся Українка

Персонаж

- А Палагна
- Б Мавка
- В Дідона
- Г Пузир
- Д Чіпка

20. Установіть відповідність між жанром і персонажем твору.

Жанр

- 1 комедія
- 2 балада
- 3 роман
- 4 повість

Персонаж

- А Чіпка
- Б Еней
- В Іван Палійчук
- Г Бондарівна
- Д Степан Боруля

21. Установіть відповідність між персонажами того самого твору.

Персонаж

- 1 Уля Розсоха
- 2 Кирило Тур
- 3 Палагна
- 4 Мелашка Балаш

Твір

- А Наталка Сірко
- Б Богдан Черногор
- В Марічка Гутенюк
- Г Мокій Мазайло
- Д Лаврін Кайдаш

22. Установіть відповідність між назвою та жанром (жанровим різновидом) твору.

Твір

- 1 «Мина Мазайло»
- 2 «Маруся Чурай»
- 3 «Тіні забутих предків»
- 4 «Лісова пісня»

Жанр (жанровий різновид)

- А роман у віршах
- Б повість
- В драма-феєрія
- Г роман у новелах
- Д комедія

23. Установіть відповідність між твором і міфологічним персонажем.

Твір

- 1 «Лісова пісня»
- 2 «Кавказ»
- 3 «Тіні забутих предків»
- 4 «Енеїда»

Міфологічний персонаж

- А Прометей
- Б Див
- В Чугайстир
- Г Перелесник
- Д Юнона

24. Установіть відповідність між творами одного жанру.

Твір

- 1 «Тіні забутих предків»
- 2 «Чорна рада»
- 3 «Intermezzo»
- 4 «Мартин Боруля»

Твір

- А «Три зозулі з поклоном»
- Б «Мина Мазайло»
- В «Максим Гримач»
- Г «Тигролови»
- Д «Кайдашева сім'я»

25. Установіть відповідність між персонажами одного твору.

Персонаж

- 1 Григорій Многогрішний
- 2 Мокій Мазайло
- 3 Василь Кравчина
- 4 Іван Палійчук

Персонаж

- А Марфа Яркова
- Б Олеся Запорожець
- В Наталка Сірко
- Г Уля Розсоха
- Д Марічка Гутенюк

26. Установіть відповідність між персонажем твору та його автором.

Персонаж

- 1 Палагна
- 2 Дідона
- 3 Муся
- 4 Фійона

Автор

- А Володимир Винниченко
- Б Іван Багряний
- В Василь Стефаник
- Г Іван Котляревський
- Д Михайло Коцюбинський

27. Установіть відповідність між твором і літературним напрямом.

Твір

- 1 «Intermezzo»
- 2 «Камінний хрест»
- 3 «Максим Гримач»
- 4 «Хіба ревуть воли, як ясла повні?»

Літературний напрям

- А імпресіонізм
- Б сентименталізм
- В реалізм
- Г романтизм
- Д експресіонізм

28. Установіть відповідність між назвою літературного твору та наявним у ньому міфологічним образом.

Твір

- 1 «Мойсей»
- 2 «Тіні забутих предків»
- 3 «Кавказ»
- 4 «Лісова пісня»

Міфологічний образ

- А Нявка
- Б Меркурій
- В Прометей
- Г Азазель
- Д Русалка

29. Визначте, кому з митців належить наведене висловлювання.

Письменник

- 1 Валер'ян Підмогильний
- 2 Микола Хвильовий
- 3 Михайло Коцюбинський
- 4 Леся Українка

Висловлювання

- А «Дуже був зайнятий своїм оповіданням, але нарешті скінчив. Називається воно "Тіні забутих предків"... Не знаю, чи воно вдалося мені, але коли б я хоч трохи переніс на папір колорит Гуцульщини і запах Карпат, то й з того був би задоволений...».
- Б «Ім'я мого роману – «Сотник Шрамко і його сини» - картина того дивного й

загадкового часу, який настав після смерті Богдана Хмельницького. На сцені будуть діяти Брюховецький і Сомко...».

В «... “Місто” я почав писати зовсім для себе несподівано – воно, за первісним задумом, мало бути кіносценарієм, і то комедією...».

Г «Се драма-казка, за термінологією Гауптмана (так він зве свій “Потоплений дзвін”), але я не знаю, як би се могло по-нашому зватись...».

Д «Невже і герой новели був колись, як він говорить, ” главковерхом чорного трибуналу комуни”? Нічого подібного! Це просто марення зарозумілого плутаника. У кращому разі він міг хіба що відступати з більшовиками!...».

30. Співвіднесіть присвяту твору з його назвою.

Присвята

- 1 Любові всевишній
- 2 Кононівським полям
- 3 Своєму батькові Юліанові Я. Кобилянському
- 4 «Цвітові яблуні»

Назва

- А «Три зозулі з поклоном»
- Б «Contra spem spero!»
- В «Я (Романтика)»
- Г «Intermezzo»
- Д «Земля»

31. Визначте, про якого митця йдеться у висловлюванні.

Письменник

- 1 Микола Куліш
- 2 Остап Вишня
- 3 Олександр Довженко
- 4 Михайло Коцюбинський

Висловлювання

А «Після закінчення Другої світової війни емігрував до Німеччини...»

Біографічний матеріал ліг в основу його романів, де сильна особистість протистоїть тоталітарній системі...».

Б «Серед його улюблених занять були мисливство та рибальство, які давали можливість спостерігати красу природи, і це виливалося на папері в дивовижному поєднанні гумору з тонким ліризмом...».

В «Починав як художник-карикатурист, писав прозу й кіносценарії, працював військовим кореспондентом, але всесвітню славу здобув як режисер кіно...».

Г «Один з найбільш цікавих експериментаторів у прозі початку ХХ ст., у творах якого «залізна рука города» хоче наздогнати оповідача, а три білі вівчарки символізують різні прошарки тодішнього суспільства...».

Д «Його модерна драма знайшла сценічне втілення в театрі Леся Курбаса “Березіль”. Це була творча взаємодія

великого режисера й великого драматурга...».

32. У відповідність ім'я митця з висловлюванням про нього.

Митець

- 1 Михайло Коцюбинський
- 2 Микола Куліш
- 3 Олександр Довженко
- 4 Микола Хвильовий

Висловлювання

А «Десять років усього письменницького стажу – десяток п'єс, що з них майже кожна була не тільки вдалим матеріалом для блискучих, з видатним успіхом у глядача спектаклів, але й стала – теж майже кожна – певним етапом у розвитку мистецтва...».

Б «Він любив сонце. Сонце і море – цю незвичайну симфонію барв і звуків. Не раз називав себе “сонцепоклонником”... Нюанси зелені й неба асоціюються в нього з людськими переживаннями...».

В «Творча спадщина його порівняно невелика. Проте не обсягом, а змістом, майстерністю написаного, місткістю художньої деталі, уболіванням за понівечені життя й душі він заслужив право зватися яскравим представником прозаїків-“шістдесятників”...».

Г «Захоплення характерами своїх батька й матері, красою придеснянської природи дає нам один з ключів розгадки того, як проходило формування майбутнього письменника, громадського діяча, мислителя й кіномитця...».

Д «Герої його новел постають не переможцями-завойовниками, не будівничими світлого майбутнього, а швидше жертвами тієї бійні, у вир якої потрапили цілком свідомо й добровільно...».

33. У відповідність назву твору з прислів'ям, що розкриває його ідею.

Твір

- 1 «Наталка Полтавка»
- 2 «Кайдашева сім'я»
- 3 «Мойсей»
- 4 «Intermezzo»

Прислів'я

А «Де багато господинь, то ту хату хоч покинь».

Б «Воля дорожча за життя».

В «Де чоловік старий, а жінка молода – там рідко згода бува».

Г «Робота дратує, а природа лікує».

Д «Роботящі руки гори вернуть».

34. У відповідність назву твору з висловлюванням про нього.

Твір

- 1 «Камінний хрест»
- 2 «Тіні забутих предків»
- 3 «Valse melancolique»
- 4 «Хіба ревуть воли, як ясла повні?»

Висловлювання

- А** «Дія відбувається здебільшого в замкненому просторі, пейзаж поступається затишному інтер'єру артистичного помешкання, де панує мистецтво в усіх його формах».
- Б** «Реальні герої й герої вигадані діють тут згідно з поетикою романтизованої історичної легенди, де любовні пригоди переплітаються з вповіданням суворих сторінок національної історії».
- В** «Роман цей – справді народний твір, це вже не просто пісня про гірке безталання, а велична симфонія».
- Г** «У гуцульському фольклорі письменник знайшов усе: і тему, і провідну ідею, і характери, і сюжет, і поетичні засоби його обробки».
- Д** «Через вужчу, конкретно-історичну проблему еміграції автор розкриває у творі й вічну, значно ширшу проблематику екології буття».

35. Поєднайте епізоди того самого твору.

Епізод

- 1 дочка боярина закохується в сільського хлопця
- 2 мольфар розганяє грозові хмари з градом
- 3 чоловік стає членом земської управи
- 4 селянин отримав у спадок шмат неродючого горба

Епізод

- А** молодик рятує дівчину від розлюченої ведмедиці
- Б** парубок закохується в «польову царівну»
- В** чоловік одчайдушно танцює на подвір'ї польку
- Г** хлопчик і дівчинка з ворожих родів пасуть вівці
- Д** батько з сином приїжджають на хутір заможного козака

36. Визначте, який мистецький напрям (стиль) притаманний літературному твору.

Мистецький напрям

- 1 романтизм
- 2 реалізм
- 3 експресіонізм
- 4 бароко

Твір

- А** «Intermezzo»
- Б** «Камінний хрест»
- В** «De libertate»
- Г** «Мартин Боруля»
- Д** «Чорна рада»

37. Визначте, до якого літературного напрямку (течії) належить твір, уривок з якого наведено.

Літературний напрям (течія)

- 1 реалізм
- 2 імпресіонізм
- 3 експресіонізм
- 4 бароко

Уривок

- А** «Замкни в достатку бджолу, чи не помре з туги в той час, коли можна їй літати по квітоносних луках? Що гірше,

ніж купатися в достатку і смертельно каратися без природженого діла?..».

Б «Врешті стаю. Мене спиняє біла піна гречок, запашна, легка, наче збита крилами бджіл. Просто під ноги лягла співуча арфа й гуде на всі струни. Стою і слухаю...».

В «Молодиці все сиділи одна проти другої, все шили й понашивали од злості таких безконечників, що потім прийшлося їм довго випорювать та розплутувати. Вони шили, а скоса все поглядали на того капосного віника, що стояв у кутку, під мисником...».

Г «Як уходили назад до хати, то ціла хата заридала. Як би хмара плачу, що нависла над селом, прірвалася, як би горе людське дунайську загату розірвало – такий був плач. Жінки заломили руки і так сплетені держали над старою Іванихою, аби щось ізгори не впало і її на місці не роздавило...».

Д «Первий запорожець був здоровенний козарлюга. Пика широка, засмалена на сонці; сам опасистий; довга, густа чуприна, піднявшись перше вгору, спадала за ухо, як кінська грива...».

38. У відповідність ім'я письменника з висловлюванням про його творчість.

Письменник

- 1** Михайло Коцюбинський
- 2** Іван Франко
- 3** Василь Стефаник
- 4** Іван Котляревський

Висловлювання

А «Талановитий новеліст прищепив експресіонізм на український ґрунт і втілював його в українську народну тематику».

Б «Його травестія така цілковита, що про Вергілія читач уже й не пам'ятає. Натомість він бачить перед собою українських козаків, які вибралися на бучну й веселу виправу, де їх ждуть фантастичні пригоди».

В «Якби народ не зберіг легенд про його дивовижне життя, якби зосталася одна-єдина його епітафія, то й вона блиснула би для людства спалахом дивовижної сили й осяяння: "Світ ловив мене, та не впіймав!"».

Г «"Пролог" являє собою апострофу високого громадянського звучання з усіма формальними ознаками монологічної розмови, де автор ототожнює себе зі співцем, трибуном свого народу й веде розмову зі слухачем і

сприймачем драматичного монологу – народом».

Д «Письменник дає читачеві ключ до розуміння цієї складної образної мови природи, носіями якої виступають “дійові особи” – ниви у червні, сонце, зозуля, жайворонки та інші образи».

ТВОРЧИСТЬ ОЛЬГИ КОБИЛЯНСЬКОЇ

Тестові завдання з вибором однієї відповіді

1. За підтримки свого вуйка Софія Дорошенко могла...

- А їхати до Праги вступати на 1 курс консерваторії
- Б їхати до Відня вступати на 3 курс консерваторії
- В їхати до Берліна вступати на 1 курс семінарії
- Г їхати до Парижа вступати на 3 курс семінарії
- Д їхати до Лісабона вступати на 2 курс семінарії

2. Епізод розірвання струни фортепіано у творі «Valse melancholique» є...

- А експозицією
- Б зав'язкою
- В розвитком дії
- Г кульмінацією
- Д розв'язкою

3. Звернення «Ти є вродженою жінкою і матір'ю» адресоване до героїні твору «Valse melancholique»...

- А Софії Дорошенко
- Б Ганнусі
- В Марти
- Г матері Софії Дорошенко

4. Слова «Вона має фортеп'ян і не зносить студені! Гувернантка якась! Гадає, що я прийму її з фортеп'яном? Таки зараз, аякже! Тут я буду малювати, буду потопати у своїй праці і замість, щоб мене обдавала свята тишина, буду примушена слухати дурних вправ і гам...» належать...

- А Марті
- Б Софії Дорошенко
- В Ганнусі
- Г Катерині

5. У рядках «Повернула по трьох роках побуту з Італії і привезла з собою прекрасного дволітнього хлопчину, темного, мов із бронзи, з її очима...» ідеться про долю...

- А Марти
- Б Софії Дорошенко
- В Ганнусі
- Г Катерини

6. На фортепіано Софії Дорошенко після її смерті буде грати...

- А стара Катерина
- Б її вуйко
- В син Ганнусі
- Г син Марти

7. Твір «Valse melancholique» часто визначають як...

- А найкращу оздобу українського письменства
- Б арену людських пристрастей
- В данину епосі модернізму
- Г прообраз фентезі в українській літературі

8. Послідовність розгортання подій твору «Valse melancholique» дотримано в рядку...

- А розірвання струни – Софія Дорошенко заселяється в товаришок – смерть матері Софії Дорошенко – Ганнуся їде до Італії
- Б Софія Дорошенко заселяється в товаришок – смерть матері Софії Дорошенко – розірвання струни – Ганнуся їде до Італії
- В Софія Дорошенко заселяється в товаришок – смерть матері Софії Дорошенко – Ганнуся їде до Італії – розірвання струни
- Г Ганнуся їде до Італії – Софія Дорошенко заселяється в товаришок – смерть матері Софії Дорошенко – розірвання струни

9. За жанром «Valse melancholique» є...

- А романом
- Б оповіданням
- В повістю
- Г новелою

10. У творі «Valse melancholique» порушено проблему...

- А зв'язку особистості з рідним краєм
- Б «сродної праці»
- В долі талановитого митця
- Г адаптації до міського способу життя

11. Маніфестом українського модернізму літературознавці називають твір...

- А «De libertate»
- Б «Зачарована Десна»
- В «Заповіт»
- Г «Valse melancholique»
- Д «Ти знаєш, що ти – людина?»

12. «Ти не знаєш, як можна любити те, що люди називають артизмом, що живе в нас і заповняє нашу душу... Се щось таке велике, сильне... Заглушити в собі той світ, щоб жити лише для одного чоловіка і для самих дітей? Се неможливо... мені неможливо... тому неможливо, хто носить справдішній артизм у душі!...» – переконана героїня твору...

- А «Тіні забутих предків»
- Б «Мартин Боруля»
- В «Місто»
- Г «Я (Романтика)»
- Д «Valse melancholique»

13. Проблема емансипації жінки та її самореалізації є ключовою у творі...

- А «О панно Інно...»
- Б «Valse melancholique»
- В «Блакитна Панна»
- Г «Я (Романтика)»
- Д «Дума про Марусю Богуславку»

14. «Долі дівчат відтінено звучанням меланхолійного вальсу: завзятого, веселого спочатку й сповненого шукання, суму, розпуки в кінці новели», – сказано про твір...

- А Михайла Коцюбинського
- Б Василя Стефаника
- В Ольги Кобилянської
- Г Григора Тютюнника
- Д Ліни Костенко

15. «Ця земля не годна стільки народу здержати та стільки біди витримати. Мужик не годен, і вона не годна, обоє вже не годні» – так говорить герой твору...

- А Омелько Кайдаш («Кайдашева сім'я» Івана Нечуя-Левицького)
- Б Іван Дідух («Камінний хрест» Василя Стефаника)
- В Чіпка («Хіба ревуть воли, як ясла повні?» Панаса Мирного та Івана Білика)
- Г Івоніка («Земля» Ольги Кобилянської)
- Д Терентій Пузир («Хазяїн» Івана Карпенка-Карого)

Тестові завдання на відповідність

1. Установіть відповідність між письменником і висловлюванням про нього.

Письменник

- 1 Павло Тичина
- 2 Іван Котляревський
- 3 Ольга Кобилянська
- 4 Леся Українка

Висловлювання

А «Талановита буковинська письменниця внесла в наше письменство новий тон, новий спосіб писання, узятий з новішої німецької літератури та філософії...».

Б «Письменниця революційно-демократичного напрямку кінця ХІХ – початку ХХ століття, учасниця загальнодержавного визвольного руху, полум'яний пропагандист ідей наукового соціалізму, вона оспівала “нащадків Прометея”, разом з ними своєю творчістю світила “досвітні огні” революції, здобувши від народу величні й славні імена Дочка Прометея і Співачка досвітніх огнів...».

В «Малим хлопчиком бігав у темну ніч, оточений мороком холодних, мовчазних лемківських лісів, із острахом піднімав очі до таємничого неба, яке уявлялося йому, було пришпилене горючими цвяхами зір до безмежного простору вічності...».

Г «Він став придворним поетом, бо не хотів розділити долю найближчих друзів, які в роки сталінських репресій загинули чи надовго зникли в таборах. Більшовики

багато що могли йому нагадати. Хоч би й вірш “Пам’яті тридцяти”...».

Д «Він урахував те, що біля колиски нової української літератури були вічно свіжі джерела – римські класики, яких у нас тоді знали, читали в оригіналах, а бурсаки-семінаристи мали звичай перелицьовувати та пересаджувати їх на український ґрунт...».

2. Увідповідніть ім’я героїні «Valse melancholique» і висловлювання про неї.

Персонаж

- 1 Марта
- 2 Софія Дорошенко
- 3 Ганнуся
- 4 Катерина

Висловлювання

А «Вона – артистка. Неспокійна, змінчива, мов те море, але й гарна, мов море. Хто мав би ту силу прикувати її назавсіди до себе!».

Б «Ага, певно, ти не приймеш із твоїм божеським серцем, що наказує ближнього любити більше, як себе самого...».

В «Була дуже мила в обходженні, легка, ледве замінна собою, але мовчалива і дуже поважна. Усміх на її устах, що появлявся лиш рідко, був немов навіки затемнений смутком».

Г «Чи заговорить, чи рукою поведе, чи піде по хаті – усе не так, як хто інший: так усі й дивляться, і так на усякому на душі, мов сонечко світить».

Д «...Доходяча жінка, що обслуговувала нас, віддала нам білет від незнайомої якоїсь “пані”, що приходила задля мешкання».

3. Увідповідніть назву твору з висловлюванням про нього.

Твір

- 1 «Камінний хрест»
- 2 «Тіні забутих предків»
- 3 «Valse melancholique»
- 4 «Хіба ревуть воли, як ясла повні?»

Висловлювання

А «Дія відбувається здебільшого в замкненому просторі, пейзаж поступається затишному інтер’єру артистичного помешкання, де панує мистецтво в усіх його формах».

Б «Реальні герої й герої вигадані діють тут згідно з поетикою романтизованої історичної легенди, де любовні пригоди переплітаються з виповіданням суворих сторінок національної історії».

В «Роман цей – справді народний твір, це вже не просто пісня про гірке безталання, а велична симфонія».

Г «У гуцульському фольклорі письменник знайшов усе: і тему, і

провідну ідею, і характери, і сюжет, і поетичні засоби його обробки».

Д «Через вужчу, конкретно-історичну проблему еміграції автор розкриває у творі й вічну, значно ширшу проблематику екології буття».

4. У відповідність ім'я літературної героїні з її висловлюванням.

Персонаж

- 1 Наталка Сірко
- 2 Марися Боруля
- 3 Софія Дорошенко
- 4 Рина Мазайло

Висловлювання

- А «Я потребую спокою, що впливає з замилювання до музики й гармонії в відносинах, передусім – гармонії...».
- Б «Як уб'ють мене – то я не вернусь. А як судилося мені щастя... то нехай же я буду, мамо, щаслива! І ви, тату!.. Благословіть!..».
- В «Як стане коло української афіші: читає – читає, думає – думає, чи справжньою мовою написано, чи фальшивою...».
- Г «Я проста дівчина, мужичка, нічого не вмію; я умію жать у полі, громадить, мазать, корів доїть, свиней годувать...».
- Д «Тут я можу танцювати. Тут користуюся “колосальним поспіхом”. В Італії мені все нове. Я така вільна...».

5. У відповідність персонажів того самого літературного твору.

Персонаж

- 1 Палагна
- 2 Ниви у червні
- 3 Марта
- 4 Тугар Вовк

Персонаж

- А Мольфар Юра
- Б Ганна
- В Бурунда
- Г Іван Дідух
- Д Залізна рука города

6. У відповідність назви творів з їхніми уривками.

Твір

- 1 «Тіні забутих предків»
- 2 «Intermezzo»
- 3 «Камінний хрест»
- 4 «Valse melancolique»

Уривок

- А «Мене втомили люди. Мені докучило бути заїздом, де вічно товчуться оті створіння, кричать, метушаться і сміяться. Повідчиняти вікна! Провітріть оселю! Викинуть разом із сміттям і тих, що сміяться. Нехай увійдуть у хату чистота й спокій».
- Б «А всього маєтку лишив йому тато букату горба щонайвищого і щонайгіршого над усе сільське поле. На тім горбі копали жінки пісок, і зівав він ярами та печерами під небеса, як страшний велетень. Ніхто не орав його і не сів і межі ніякої на нім не було».

В «І класичну музику люблю. Навчила мене її розуміти й відгадувати по «мотивах», одна з моїх товаришок, якої душа немов складалася з тонів і була сама олицетворена музика».

Г «Сумно і непривітно тепер в нашій Тухольщині! Казкою видається повість про давні часи і давніх людей. Вірити не хочуть нинішні люди, що вирости в нужді й притиску, в тисячолітніх путях і залежностях. Але нехай собі!»

Д «Звідси дивився на гори, близькі й далекі верхи, що голубіли на небі, на смерекові чорні ліси з їх синім диханням, на ясну зелень царинок, що, мов дзеркала, блищали в рамах дерев. Під ним, в долині, кипів холодний Черемош».

7. У відповідність персонажів із жанрами творів, у яких діють ці персонажі.

Персонаж

1 Палагна

2 Рита

3 Датан

4 Марта

Твір

А комедія

Б роман

В поема

Г новела

Д повість

ТВОРЧИСТЬ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА

Тестові завдання з вибором однієї відповіді

1. «Переломаним» земляки прозвали...

А Омелька Кайдаша

Б Івана Дідуха

В Максима Гримача

Г Мартина Борюлю

Д Степана Радченка

2. Танець головного героя в сюжеті твору «Камінний хрест» є...

А кульмінацією

Б зав'язкою

В розвитком дії

Г експозицією

Д розв'язкою

3. Іван Дідух є центральним персонажем твору...

А Ольги Кобилянської

Б Лесі Українки

В Івана Франка

Г Михайла Коцюбинського

Д Василя Стефаника

4. Головним героєм твору «Камінний хрест» є...

- А Іван Дідух
- Б Гнат Кухарчук
- В Іван Палійчук
- Г Терентій Пузир
- Д Нечипор Вареник

5. «Я ж вам гармати слів повиставляв!

**Я ж ніс за вас камінного хреста,
Аж захлинулась у сльозах земля!» – писав Іван Драч про...**

- А Михайла Коцюбинського
- Б Панаса Мирного
- В Василя Стефаника
- Г Івана Нечуя-Левицького
- Д Пантелеймона Куліша

6. Елементи експресіонізму наявні у творі...

- А «Камінний хрест»
- Б «Інститутка»
- В «Маруся»
- Г «Людина»
- Д «Intermezzo»

7. Василь Стефаник започаткував в українській літературі стильову течію...

- А імпресіонізму
- Б сентименталізму
- В романтизму
- Г реалізму
- Д експресіонізму

8. Він «ходив усе зібганий у поясі, а люди прозвали його Переломаний» – сказано про персонажа...

- А комедії
- Б балади
- В драми
- Г новели
- Д роману

9. Стильову течію експресіонізму в українській літературі започаткував автор твору...

- А «Камінний хрест»
- Б «Різдво»
- В «Тигролови»
- Г «Стилет чи стилос?»
- Д «Intermezzo»

10. Драматичну долю галицького селянства кінця XIX – початку XX століття втілено в образі...

- А Омелька Кайдаша
- Б Івана Палійчука
- В Чіпки Варениченка
- Г Івана Дідуха

Д Максима Гримача

11. Про еміграцію українських селян до Канади йдеться у творі...

- А «Хіба ревуть воли, як ясла повні?» Панаса Мирного
- Б «Камінний хрест» Василя Стефаника
- В «Кайдашева сім'я» Івана Нечуя-Левицького
- Г «Тіні забутих предків» Михайла Коцюбинського
- Д «Людина» Ольги Кобилянської

12. Твір «Камінний хрест» за жанром є...

- А повістю
- Б новелою
- В романом
- Г оповіданням

13. У творі «Камінний хрест» є ознаки...

- А символізму
- Б імпресіонізму
- В експресіонізму
- Г романтизму
- Д реалізму

14. Що вплинуло на рішення Івана Дідуха вирушити до Канади?

- А умовляння синів
- Б умовляння дружини
- В сварки із сусідами
- Г важка праця на землі

15. Словами «Там є вибито і твоє наймено. Не бійси, є і моє, і твоє...» Іван Дідух звертається до...

- А кума Михайла
- Б дружини Катерини
- В старшого сина
- Г сусіда

16. Василь Стефаник належав до об'єднання письменників...

- А «Галицька трійця»
- Б «Гуцульська трійця»
- В «Покутська трійця»
- Г «Львівська трійця»

17. Слова «Ми вас усе будемо нагадувати, раз назавше. Були-сте поредний чоловік, не лізли-сте натарапом на нікого, нікому-сте не переорали, ані пересіяли, чужого зеренця-сте не порунтали. Ой, ні! Муть вас люди нагадувати та й хреста вашого на світу неділю не минуть...» належать...

- А Іванові Дідуху
- Б Катерині
- В куму Михайлу
- Г синові Івана Дідуха

18. У словах «Не договорював і не пив до нікого, лиш тупо глядів на-вперед себе і хитав головою, як би молитву говорив і на кожне її слово головою потакував...» ідеться про...

- А Івана Дідуха
- Б Катерину
- В кума Михайла
- Г сина Івана Дідуха

19. Не бажаючи залишати рідного помешкання, Іван Дідух востаннє...

- А грає на скрипці
- Б танцює з дружиною
- В дарує селянам портрет
- Г закопує скарб на подвір'ї

20. Іван Дідух просить селян, щоб вони не забували про його...

- А хату
- Б подвір'я
- В худобу
- Г «горб»

21. Івана Дідуха в селі кликали...

- А Недолугим
- Б Зіпсованим
- В Надірваним
- Г Переломаним

22. У творі «Камінний хрест» порушено проблему...

- А вимушеної еміграції
- Б гармонії людини з природою
- В швидкоплинності буття
- Г невзаємного кохання

23. Рядки з пісні

Чути: кру-кру-кру, / В чужині умру, / Заки море перелечу, / Крилонька зітру суголосні з проблематикою твору...

- А «Камінний хрест»
- Б «Valse melancolique»
- В «Я (Романтика)»
- Г «Захар Беркут»
- Д «Тіні забутих предків»

24. Життєвим кредо Многогрішного («Тигролови» Івана Багряного) були слова...

- А «Бог не без милості, козак не без щастя...»
- Б «Ліпше вмирати біжучи, ніж жити гниючи».
- В «Подався доганяти без надії догнати».
- Г «Або добути, або дома не бути».
- Д «Хто тремтить – той і біжить».

25. Словами «Я себе ловлю, що до сонця звертаюсь, як до живі істоти. Невже се значить, що мені вже бракує товариства людей?» передає свій внутрішній стан головний герой твору...

- А «Кайдашева сім'я» Івана Нечуя-Левицького

- Б** «Камінний хрест» Василя Стефаника
В «Лісова пісня» Лесі Українки
Г «Intermezzo» Михайла Коцюбинського
Д «Момент» Володимира Винниченка

Тестові завдання на відповідність

1. Установіть відповідність між жанром і персонажем твору.

Твір

- 1** роман
2 повість
3 поема
4 балада

Персонаж

- А** Бондарівна
Б Максим Гудзь
В Іван Дідух
Г Мелашка Балаш
Д Датан

2. Установіть відповідність між персонажем та його висловлюванням.

Персонаж

- 1** Наум Дрот
2 Чіпка Варениченко
3 Омелько Кайдаш
4 Іван Дідух

Висловлювання

- А** «Я – отаман... Як почує товариство, що кинув, ж – не животіть тоді мені. Поклялися ми так один одному...».
Б «Ви знаєте, що хто сьогодні спостить цілий день, той ніколи не потопатиме в воді і не вмере наглою смертю...».
В «Господи милосердний, дай моїй дочечці доброго чоловіка: не за мої гріхи, а за її добрість пошли їй щастя...».
Г «Як я колись замкну очі, то хочу, аби моя земля перейшла в робучі руки. Я її не вкрав і не придбав оманюю. Я й моя Марійка – ми обое доробилися її...».
Д «Аді, стою перед вами і говорю з вами, а тот горб не виходить ми з голови. Таки го виджу та й виджу, та й умирати буду та й буду го видіти...».

3. Установіть відповідність між назвою та проблемою (темою) художнього твору.

Твір

- 1** «Людина»
2 «Мисливські усмішки»
3 «Лісова пісня»
4 «Мойсей»

Проблема (тема)

- А** батьки і діти
Б боротьба духовності з буденщиною
В взаємини вождя і народу
Г замилювання рідною природою
Д емансипація жінки

4. Установіть відповідність між провідною темою та персонажем твору.

Тема

- 1** українізація 1920-х років
2 голодомор 1932–1933 років
3 розповідь про шире і вірне кохання
4 вимушена еміграція українських селян

Твір

- А** Марфа Яркова
Б Іван Дідух
В Тагабат
Г дядько Тарас
Д Андрійко Катранник

5. Установіть відповідність між жанром і персонажем твору

Жанр

- 1 комедія
- 2 повість
- 3 роман
- 4 поема

Твір

- А Григорій Многогрішний
- Б Дідона
- В Палагна
- Г Іван Дідух
- Д Мокій Мазайло

6. Встановіть відповідність між назвою та жанром твору.

Твір

- 1 Микола Куліш. «Мина Мазайло»
- 2 Пантелеймон Куліш. «Чорна рада»
- 3 Василь Стефаник. «Камінний хрест»
- 4 Євген Маланюк. «Шевченко»

Жанр

- А сонет
- Б трагедія
- В новела
- Г комедія
- Д роман

6. Установіть відповідність між жанром і персонажем твору.

Жанр

- 1 повість
- 2 комедія
- 3 роман
- 4 оповідання

Персонаж

- А Уля Розсоха
- Б Катря Гримач
- В Мотря Довбиш
- Г Галя Гудзь
- Д Іван Дідух

7. Установіть відповідність між іменем письменника та висловлюванням про його твір.

Письменник

- 1 Василь Стефаник
- 2 Михайло Коцюбинський
- 3 Микола Куліш
- 4 Іван Котляревський

Висловлювання

- А «Оптимізмом життя людини і природи пройнятий увесь твір. Одухотворений ліс. Гори. Черемош, незвичайні герої – це вічна казка, яка не має початку і кінця...».
- Б «В античні умови, у прадавні міфи повів він своїх запорожців, та вони від того не перестали бути запорожцями. У мешканцях Олімпу читачі легко впізнавали українських селян, козаків, старшину...».
- В «Безземелля та тяжкі нестатки гнали за океан тих, що змушені були під голосіння рідних вимандрувати, може й назавжди, з отчого краю на чужину, несучи туди камінні хрести своєї недолі...».
- Г «Композиція твору схожа на будинок з багатьма прибудовами і надбудовами, зробленими неодноразово і не за строгим планом...».
- Д «Трагедія доби стала комедією доби. Українізація, русифікація, філологічний аспект криють у собі певну безпорадність у розв'язанні страшних проблем життя, намагання їх просто не бачити...».

8. Установіть відповідність між твором і літературним напрямом.

Твір

- 1 «Intermezzo»
- 2 «Камінний хрест»
- 3 «Максим Гримач»
- 4 «Хіба ревуть воли, як ясла повні?»

Літературний напрям

- А імпресіонізм
- Б сентименталізм
- В реалізм
- Г романтизм
- Д експресіонізм

9. Увідповідніть назву твору з висловлюванням про нього.

Твір

- 1 «Камінний хрест»
- 2 «Гіні забутих предків»
- 3 «Valse melancolique»
- 4 «Хіба ревуть воли, як ясла повні?»

Висловлювання

- А «Дія відбувається здебільшого в замкненому просторі, пейзаж поступається затишному інтер'єру артистичного помешкання, де панує мистецтво в усіх його формах».
- Б «Реальні герої й герої вигадані діють тут згідно з поетикою романтизованої історичної легенди, де любовні пригоди переплітаються з виповіданням суворих сторінок національної історії».
- В «Роман цей – справді народний твір, це вже не просто пісня про гірке безталання, а велична симфонія».
- Г «У гуцульському фольклорі письменник знайшов усе: і тему, і провідну ідею, і характери, і сюжет, і поетичні засоби його обробки».
- Д «Через вужчу, конкретно-історичну проблему еміграції автор розкриває у творі й вічну, значно ширшу проблематику екології буття».

10. Визначте, який мистецький напрям (стиль) притаманний літературному твору.

Мистецький напрям

- 1 романтизм
- 2 реалізм
- 3 експресіонізм
- 4 бароко

Твір

- А «Intermezzo»
- Б «Камінний хрест»
- В «De libertate»
- Г «Мартин Боруля»
- Д «Чорна рада»

11. Поєднайте епізоди того самого твору.

Епізод

- 1 дочка боярина закохується в сільського хлопця
- 2 мольфар розганяє грозові хмари з градом
- 3 чоловік стає членом земської управи
- 4 селянин отримав у спадок шмат неродючого горба

Епізод

- А молодик рятує дівчину від розлюченої ведмедиці
- Б парубок закохується в «польову царівну»
- В чоловік одчайдушно танцює на подвір'ї польку
- Г хлопчик і дівчинка з ворожих родів пасуть вівці
- Д батько з сином приїжджають на хутір заможного козака

12. У відповідність літературний напрям із уривком твору.

Літературний напрям (течія)

- 1 реалізм
- 2 імпресіонізм
- 3 експресіонізм
- 4 бароко

Уривок

А «Замкни в достатку бджолу, чи не помре з туги в той час, коли можна їй літати по квітоносних лугах? Що гірше, ніж купатися в достатку і смертельно каратися без природженого діла?..».

Б «Врешті стаю. Мене спиняє біла піна гречок, запашна, легка, наче збита крилами бджіл. Просто під ноги лягла співуча арфа й гуде на всі струни. Стою і слухаю...».

В «Молодиці все сиділи одна проти другої, все шили й понашивали од злості таких безконечників, що потім прийшлося їм довго випорювать та розплутувати. Вони шили, а скося все поглядали на того капосного віника, що стояв у кутку, під мисником...».

Г «Як уходили назад до хати, то ціла хата заридала. Як би хмара плачу, що нависла над селом, прірвалася, як би горе людське дунайську загату розірвало – такий був плач. Жінки заломили руки і так сплетені держали над старою Іванихою, аби щось ізгори не впало і її на місці не роздавило...».

Д «Первий запорожець був здоровенний козарлюга. Пика широка, засмалена на сонці; сам опасистий; довга, густа чуприна, піднявшись перше вгору, спадала за ухо, як кінська грива...».

13. У відповідність назву твору зі словами головного персонажа.

Твір

- 1 «Камінний хрест»
- 2 «Я (Романтика)»
- 3 «Зачарована Десна»
- 4 «Мина Мазайло»

Слова персонажа

А «Оце саме «ге» і є моє лихо віковичне. Прокляття, якесь каїнове тавро, що по ньому мене впізнаватимуть навіть тоді, коли я возговорю не те що чистою руською, а небесною, ангельською мовою».

Б «Я не приверженець ні старого села, ні старих людей, ні старовини в цілому. Я син свого часу і весь належу сучасникам своїм. Коли ж обертаюсь я часом до криниці, з якої пив колись воду, і до моєї білої привітної хатини і посилаю їм у далеке минуле своє благословення, я роблю ту лише “помилку”, яку роблять і робитимуть, скільки й світ стоятиме, душі народні живі всіх епох і народів, згадуючи про незабутні чари дитинства».

В «Сонце пражить, але не пражить, аж вогнем сипле, а я колінкую з гноєм наверх, аж шкіра з колін обскакує. Піт із-за кожного волоска просік, та й так ми солоно в роті, аж гірко. Ледви я добивси на гору. А на горі такий вітрець дунув на мене, за мінуту в попереці зачєло ножами шпикати...».

Г «До кінофабрики я приїхав молодий і простий, як солдат з булавою маршала в ранці. Я, підскакуючи, ходив по місту, дивувався на море й забивав голову різною романтикою».

Д «Темним волохатим силуетом стоїть на сході княжий маєток, тепер – чорний трибунал. комуни. Я повертаюсь і дивлюсь туди, і тоді раптом згадую, що шість на моїй совісті... Шість на моїй совісті? Ні, це неправда. Шість сотень, шість тисяч, шість мільйонів – тьма на моїй совісті!!!».

14. У відповідність ім'я письменника з висловлюванням про його творчість.

Письменник

1 Михайло Коцюбинський

2 Іван Франко

3 Василь Стефаник

4 Іван Котляревський

Висловлювання

А «Талановитий новеліст прищепив експресіонізм на український ґрунт і втілює його в українську народну тематику».

Б «Його травестія така цілковита, що про Вергілія читач уже й не пам'ятає. Натомість він бачить перед собою українських козаків, які вибралися на бучну й веселу виправу, де їх ждуть фантастичні пригоди».

В «Якби народ не зберіг легенд про його дивовижне життя, якби зосталася одна-єдина його епітафія, то й вона блиснула би для людства спалахом дивовижної сили й осяяння: “Світ ловив мене, та не впіймав!”»

Г «“Пролог” являє собою апострофу високого громадянського звучання з усіма формальними ознаками монологічної розмови, де автор ототожнює себе зі співцем, трибуном свого народу й веде розмову зі слухачем і сприймачем драматичного монологу – народом».

Д «Письменник дає читачеві ключ до розуміння цієї складної образної мови природи, носіями якої

виступають “дійові особи” – ниви у червні, сонце, зозуля, жайворонки та інші образи».

15. У відповідність персонажів того самого літературного твору.

Персонаж

- 1 Палагна
- 2 Ниви у червні
- 3 Марта
- 4 Тугар Вовк

Персонаж

- А Мольфар Юра
- Б Ганна
- В Бурунда
- Г Іван Дідух
- Д Залізна рука города

16. У відповідність назви творів з їхніми уривками.

Твір

- 1 «Тіні забутих предків»
- 2 «Intermezzo»
- 3 «Камінний хрест»
- 4 «Valse melancholique»

Уривок

А «Мене втомили люди. Мені докучило бути заїздом, де вічно товчуться оті створіння, кричать, метушаться і сміються. Повідчиняти вікна! Провітриць оселю! Викинуть разом із сміттям і тих, що сміються. Нехай увійдуть у хату чистота й спокій».

Б «А всього маєтку лишив йому тато букату горба щонайвищого і щонайгіршого над усе сільське поле. На тім горбі копали жінки пісок, і зівав він ярами та печерами під небеса, як страшний велетень. Ніхто не орав його і не сів і межі ніякої на нім не було».

В «І класичну музику люблю. Навчила мене її розуміти й відгадувати по «мотивах», одна з моїх товаришок, якої душа немов складалася з тонів і була сама олицетворена музика».

Г «Сумно і непривітно тепер в нашій Тухольщині! Казкою видається повість про давні часи і давніх людей. Вірити не хочуть нинішні люди, що вирости в нужді й притиску, в тисячолітніх путах і залежностях. Але нехай собі!».

Д «Звідси дивився на гори, близькі й далекі верхи, що голубіли на небі, на смерекові чорні ліси з їх синім диханням, на ясну зелень царинок, що, мов дзеркала, блищали в рамах дерев. Під ним, в долині, кипів холодний Черемош».

17. У відповідність епізоди творів одного жанру.

Епізод

- 1 брати розмовляють між собою про дівчат, перебираючи вади й переваги кожної
- 2 хлопець умовляє москаля за гроші відмовитися від своєї нареченої
- 3 чоловік виснажливо працює на кам'янистому горбі, що дістався йому в спадок
- 4 батьки виганяють дочку з дому через те, що вона завагітніла від москаля

Епізод

- А мати сварить сина за те, що він грає на сопілці замість працювати по господарству
- Б дівчина отримує лист від дядька, у якому той відмовляє їй в утриманні
- В юнак вирушає на літо на заробітки – випасати овець на полонині
- Г злий дух з'являється перед пророком у пустелі, отруюючи його душу сумнівами
- Д гетьман дає запорожцеві перстень, з яким козака мають пропустити до темниці

ТВОРЧИСТЬ ЛЕСІ УКРАЇНКИ

Тестові завдання з вибором однієї відповіді

1. Уривок із листа «От і знов берусь здійсмати «сізіфовий камінь» догори!... Чи підійметься? Навряд – не такий то камінь!» перегукується з образами та мотивами вірша...

- А «О слово рідне! Орле скутий!...»
- Б «Мені однаково»
- В «Стилет чи стилос?»
- Г «Молюсь і вірю...»
- Д «Contra spem spero!»

2. Рядки

Я на вбогім сумнім перелозі
Буду сіять барвисті квітки,
Буду сіять квітки на морозі,
Буду лить на них сльози гіркі
написано...

- А Тарасом Шевченком
- Б Іваном Котляревським
- В Максимом Рильським
- Г Лесею Українкою
- Д Миколою Вороним

3. У рядках

Гетьте, думи, ви хмари осінні!
То ж тепера весна золота!
провідним художнім засобом є...

- А антитеза
- Б епіфора
- В порівняння
- Г тавтологія
- Д анафора

4. Звертання «Ні, любий, я тобі не дорікаю, а тільки – сумтно, що не можеш ти своїм життям до себе дорівнятись» адресоване...

- А Грицеві Бобренку («Маруся Чурай»)
- Б Лукашеві («Лісова пісня»)
- В Енеєві («Енеїда»)
- Г Офіцерові («Катерина»)
- Д Чіпці («Хіба ревуть воли, як ясла повні?»)

5. «Ні, любий, я тобі не дорікаю, а тільки – сумтно, що не можеш ти своїм життям до себе дорівнятись», – так звертається до свого коханого героїня твору...

- А Ліни Костенко
- Б Івана Котляревського
- В Лесі Українки
- Г Тараса Шевченка
- Д Павла Тичини

6. Схожа проблема – «нерівня душ – це гірше, ніж майна» – наявна в творах рядка...

- А «Лісова пісня» і «Тіні забутих предків»
- Б «Людина» й «Інститутка»
- В «Маруся Чурай» і «Кайдашева сім'я»
- Г «Лісова пісня» і «Маруся Чурай»
- Д «Тигролови» і «Маруся Чурай»

7. «Жити хочу! Геть, думи сумні!» – такою є провідна думка твору...

- А Івана Франка
- Б Лесі Українки
- В Тараса Шевченка
- Г Григорія Сковороди
- Д Миколи Вороного

8. «Без надії таки сподіватись» обіцяє лірична героїня твору...

- А Григорія Сковороди
- Б Івана Котляревського
- В Тараса Шевченка
- Г Лесі Українки
- Д Івана Франка

9. У словах Лесі Українки «Я на гору круту крем'яную / Буду камінь важкий підіймать...» переосмислено образ...

- А Ікара
- Б Енея
- В Прометея
- Г Сізіфа
- Д Геракла

10. Справжнє прізвище автора твору «Contra spem spero!»...

- А Тобілевич
- Б Кандиба
- В Косач
- Г Фітільов
- Д Лозов'ягін

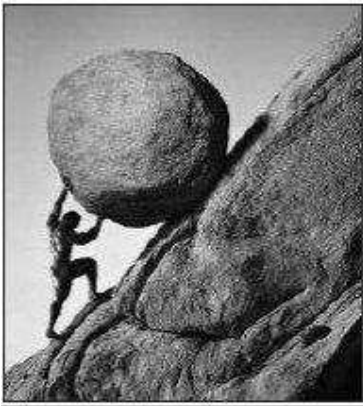
11. «Жити хочу! Геть, думи сумні!» – такою є провідна думка твору...

- А «Мойсей»
- Б «Енеїда»
- В «De libertate»
- Г «Contra spem spero!»
- Д «До Основ'яненка»

12. Проблема «нерівня душ – це гірше, ніж майна» пов'язує обидва твори рядка...

- А «Лісова пісня», «Момент»
- Б «Лісова пісня», «Максим Гримач»
- В «Маруся Чурай», «Кайдашева сім'я»
- Г «Маруся Чурай», «Лісова пісня»
- Д «Маруся Чурай», «Тигролови»

13. На рисунку зображено персонажа античної міфології, образ якого переосмислено у творі...

- А «De libertate»
- Б «Гімн»
- В «Contra spem spero!»
- Г «Молюсь і вірю»
- Д «Кавказ»

14. На рисунку зображено героїв твору...

- А Лесі Українки
- Б Марка Вовчка
- В Володимира Винниченка
- Г Панаса Мирного
- Д Ольги Кобилянської

15. Автором поетичних рядків

**Так! Я буду крізь сльози сміятись,
Серед лиха співати пісні...**

є...

- А Тарас Шевченко
- Б Ліна Костенко
- В Василь Стус
- Г Леся Українка
- Д Іван Франко

16. «Ні! Я жива! Я буду вічно жити! Я в серці маю те, що не вмирає!», – слова...

- А Марусі («Маруся Чурай» Ліни Костенко)
- Б Мавки («Лісова пісня» Лесі Українки)
- В Наталки («Наталка Полтавка» Івана Котляревського)
- Г Катерини («Катерина» Тараса Шевченка)
- Д Оксани («Бояриня» Лесі Українки)

17. У вірші «Contra spem spero!» Леся Українка переосмислила міфологічний образ...

- А Орфея
- Б Зевса
- В Сізіфа
- Г Аріадни
- Д Геракла

18. Драмою-феєрією є...

- А «Наталка Полтавка» Івана Котляревського
- Б «Хазяїн» Івана Карпенка-Карого
- В «Лісова пісня» Лесі Українки
- Г «Бояриня» Лесі Українки
- Д «Мина Мазайло» Миколи Куліша

19. Характеристика Леоніда Новиченка «поезія рідної природи, сприйнятої через прекрасні фольклорні образи, поезія мрії про щасливе, гармонійне, красиве життя» стосується...

- А збірки Івана Франка «Зів'яле листя»
- Б новели Михайла Коцюбинського «Intermezzo»
- В драми-феєрії Лесі Українки «Лісова пісня»
- Г повісті Ольги Кобилянської «Людина»
- Д збірки Остапа Вишні «Мисливські усмішки»

20. Серед персонажів «Лісової пісні» Лесі Українки НЕ є міфологічною істотою...

- А Той, що греблі рве
- Б Той, що в скалі сидить
- В Килина
- Г Перелесник
- Д Мавка

21. Косач – це справжнє прізвище автора твору...

- А «Чари ночі»
- Б «Блакитна Панна»
- В «Contra spem spero!»
- Г «Момент»

Д «Intermezzo»

21. Ну, як-таки щоб воля – та пропала?

**Се так колись і вітер пропаде! –
дивується персонаж «Лісової пісні»...**

- А Лісовик
- Б Мавка
- В дядько Лев
- Г Перелесник
- Д Лукаш

22. У «Лісовій пісні» слова Лукаша про солов'їв, що «вже не щебечуть, не тьохкають, як завжди, а співають: “Цілуй! Цілуй! Цілуй!”», перегукуються з рядками вірша...

- А «Чого являєшся мені у сні?...»
- Б «Ви знаєте, як липа шелестить...»
- В «Молюсь і вірю. Вітер грає...»
- Г «О панно Інно...»
- Д «Чари ночі»

23. Хмари осінні, весна золота, молодії літа, барвисті квітки, зірка провідна – це художні образи поезії...

- А «Заповіт»
- Б «Contra spem spero!»
- В «Блакитна Панна»
- Г «Чари ночі»
- Д «De libertate»

24. За стилем твір «Лісова пісня» є...

- А реалістичним
- Б імпресіоністичним
- В постмодерним
- Г сентиментальним
- Д неоромантичним

25. Слова

**Ні, любий, я тобі не дорікаю,
а тільки – сумно, що не можеш ти
своїм життям до себе дорівнятись...
говорить...**

- А Мавка Лукашу
- Б Катерина Івану
- В Уля Мокію
- Г Дідона Енею
- Д Оксана Яремі

26. Послідовність розгортання подій твору «Лісова пісня» дотримано в рядку...

- А Лукашева сопілка будить Мавку – Килина з Лукашем жнуть жито – Марище забирає Мавку – зустріч Лукаша із загубленою Долею
- Б Килина з Лукашем жнуть жито – Марище забирає Мавку – Лукашева сопілка будить Мавку – зустріч Лукаша із загубленою Долею
- В Марище забирає Мавку – зустріч Лукаша із загубленою Долею – Лукашева сопілка будить Мавку – Килина з Лукашем жнуть жито

Г Лукашева сопілка будить Мавку – Марище забирає Мавку – Килина з Лукашем жнуть жито – зустріч Лукаша із загубленою Долею
Д Лукашева сопілка будить Мавку – зустріч Лукаша із загубленою Долею – Килина з Лукашем жнуть жито – Марище забирає Мавку

27. «Світ урятує краса, утілена в гармонії людини й природи, у світлому почутті кохання, у жертовній любові та здатності прощати» – це провідна думка твору...

- А «Маруся»
- Б «Тигролови»
- В «Лісова пісня»
- Г «Місто»
- Д «Земля»

28. Словами «Я душу дав тобі? А тіло збавив! / Бо що ж тепера з тебе? Тінь! Мара!...» звертається...

- А Іван до Катерини
- Б Чіпка до Галі
- В Лаврін до Мелашки
- Г Іван до Марічки
- Д Лукаш до Мавки

29. Прочитайте фрагмент листа Василя Стуса, у якому пропущено окремі слова.

«А смисл ... – такий, як Ти й пишеш. Бо ... – це мрія, це коротке сонце в сірому житті, це свято, Великдень душі. А ... – це сірі будні, це сало з часником, це повна макітра вареників і жодної зірки над головою. Одне слово, ... – це трагедія журавля в небі і гопак свиней на оборі».

Правильним є варіант послідовного заповнення пропусків у рядку...

- А «Енеїди»; Лавинія; Дідона; поема
- Б «Тигроловів»; Фійона; Наталка; роман
- В «Лісової пісні»; Мавка; Килина; драма-феєрія
- Г «Міста»; Надійка; Зоська; роман
- Д «Тіней забутих предків»; Палагна; Марічка; повість

30. У рядках

...Коли ти навіть звався – Малоросія, / твоя поетеса була Українкою! згадано автора слів...

- А «Все покину і полину / До самого Бога...»
- Б «Піди збуди, цілуй їй очі...»
- В «Все повторялось: і краса, й потворність...»
- Г «Любіть Україну у сні й наяву...»
- Д «Без надії таки сподіватись...»

31. Проаналізуйте художній твір і виконайте завдання до нього

**Килинам простіше. Хоч всяке бува,
Хоч часом тужливо й зрадливо –
Вони молодички чіпкі, як трава,
Й здаються щасливі. Можливо.
Бо що головне? В полі – бульба, в печі –
Наваристий борщ вічносуший,
Та щоб чоловік уночі на плечі,
Путящий та в міру питащий.
Щоб діти слухняні й свекруха незла,**

До свята – пиріг та обнова,
І щоб у хліві неодмінно була
Породиста дійна корова.
Килинам простіше... Цей світ – для килин,
У ньому й порядок килинський.
А ти... Звідки, Мавко, з яких праглибин
Явилась ти в ліс цей волинський?
Жіночі образи у вірші є алюзією на твір...
А Лесі Українки
Б Івана Нечуя-Левицького
В Григора Тютюнника
Г Михайла Коцюбинського
Д Ольги Кобилянської

32. Слова «Без надії таки сподіватись» – провідний мотив твору, де є рядки...

А «В житті ти мною згордувала, / Моє ти серце надірвала...»
Б «Я на вбогім сумнім перелозі / Буду сіять барвисті квітки...»
В «Я ж у полоні нав'язливих дум: / Лише одне непокоїть мій ум...»
Г «О слово рідне! Шум дерев! / Музика зір блакитнооких...»
Д «Сьогодні усе для тебе – / Озера, гаї, степи...»

33. «Contra spem spero!» Лесі Українки належить до того самого літературного жанру, що й твір...

А «Intermezzo»
Б «Чого являєшся мені у сні?...»
В «Віють вітри»
Г «Бджола та Шершень»
Д «І мертвим, і живим, і ненарожденним...»

34. «Лісова пісня» Лесі Українки є зразком...

А імпресіонізму
Б романтизму
В сентименталізму
Г експресіонізму
Д неоромантизму

35. Прочитайте уривок із вірша Лесі Українки «Contra spem spero!».

Я на вбогім сумнім перелозі
Буду сіять барвисті квітки,
Буду сіять квітки на морозі,
Буду лить на них сльози гіркі.

Поезію написано віршовим розміром...

А тристопним дактилем
Б тристопним амфібрахієм
В тристопним анапестом
Г шестистопним ямбом
Д шестистопним хоресом

36. У драмі-фесрії «Лісова пісня» Леся Українка порушила всі проблеми, КРІМ...

А екології

- Б історичної пам'яті
- В вічності кохання
- Г розуміння власного призначення на землі
- Д гармонії людини з природою

37. Провідним мотивом твору «Contra spem spero!» Лесі Українки є...

- А любов до рідного, занапащеного краю
- Б віра у світле майбутнє рідної країни
- В оптимізм за будь-яких життєвих ситуацій
- Г заклик до боротьби за краще життя
- Д роль історичної пам'яті в житті нації

Тестові завдання на відповідність

1. У відповідність ключові слова до твору з його назвою.

Ключові слова

- 1 поема, народ, пустеля
- 2 трагікомедія, прізвище, українізація
- 3 новела, втома, людське горе
- 4 драма-феєрія, ліс, кохання

Твір

- А «Мартин Боруля»
- Б «Мойсей»
- В «Лісова пісня»
- Г «Intermezzo»
- Д «Мина Мазайло»

2. Установіть відповідність між персонажами того самого твору.

Персонаж

- 1 Григорій Многогрішний
- 2 Лаврін Кайдаш
- 3 Іван Іскра
- 4 Лукаш

Персонаж

- А Мотря Довбиш
- Б Галя Вишняк
- В Медвин
- Г Кирило Тур
- Д Килина

3. Установіть відповідність між назвами творів одного автора.

Твір

- 1 «Contra spem spero!»
- 2 «Мені однаково»
- 3 «Як добре те, що смерті не боюсь я»
- 4 «Гімн»

Твір

- А «Чого являєшся мені у сні?...»
- Б «Ви знаєте, як липа шелестить...»
- В «О землі втрачена, явися!»
- Г «Лісова пісня»
- Д «Заповіт»

4. У відповідність висловлювання того самого персонажа.

Висловлювання

- 1 «Браття і дружино! Лучче ж убитим бути, аніж полоненим бути».
- 2 «Ну, як-таки, щоб воля – та пропала? / Се так колись і вітер пропаде!»
- 3 «Я – навіжена. Я – дитя любові. / Мені без неї білий світ глевкий».
- 4 «Сорок літ я трудився, навчав, / Весь заглиблений в тобі, / Щоб з рабів тих зробили народ / По твоїй уподобі».

- А «Хто дав з каменя воду, / Той сей край перемінить на рай / Для свого народу!».
- Б «Хоробрі, мужні русичі! Загину / Або шоломом Дону зачерпну!».
- В «Де згода в сімействі, де мир і тишина, / Щасливі там люди, блаженна сторона».
- Г «Моя любов чолом сягала неба, а Гриць ходив ногами по землі».
- Д «Ні! Я жива! Я буду вічно жити! / Я в серці маю те, що не вмирає».

Висловлювання

5. У відповідність персонажів «Лісової пісні» Лесі Українки з їхніми характеристиками.

Персонаж

- 1 дядько Лев
- 2 Лісовик
- 3 Водяник
- 4 «Той, що греблі рве»

Характеристика

А «Молодий, дуже білявий, синьоокий, з буйними і разом плавкими рухами; одяг на йому міниться барвами, від каламутно-жовтої до ясно-блакитної, і поблискує гострими злотистими іскрами».

Б «Він древній сивий дід, довге волосся і довга біла борода всуміш з баговинням звисають аж по пояс. Шати на ньому – барви мулу, на голові корона із скойок. Голос глухий, але дужий».

В «Уже старий чоловік, поважний і дуже добрий з виду; по-поліському довге волосся білими хвилями спускається на плечі з-під сивої повстяної шапки-рогатки».

Г «Дуже молодий хлопець, гарний, чорнобривий, стрункий, в очах ще є щось дитяче; убраний так само в полотняну одягу, тільки з тоншого полотна».

Д «Малий, бородатий дідок, меткий рухами, поважний обличчям; у брунатному вбранні барви кори, у волохатій шапці з куниці».

6. У відповідність епізоди творів одного жанру.

Епізод

- 1 брати розмовляють між собою про дівчат, перебираючи вади й переваги кожної
- 2 хлопець умовляє москаля за гроші відмовитися від своєї нареченої
- 3 чоловік виснажливо працює на кам'янистому горбі, що дістався йому в спадок
- 4 батьки виганяють дочку з дому через те, що вона завагітніла від москаля

Епізод

А мати сварить сина за те, що він грає на сопілці замість працювати по господарству

Б дівчина отримує лист від дядька, у якому той відмовляє їй в утриманні

В юнак вирушає на літо на заробітки – випасати овець на полонині

Г злий дух з'являється перед пророком у пустелі, отруюючи його душу сумнівами

Д гетьман дає запорожцеві перстень, з яким козака мають пропустити до темниці

7. Установіть відповідність між персонажами того самого твору.

Персонаж

- 1 Петро Шраменко
- 2 Мавка
- 3 Антонію Пальма
- 4 Мокій Мазайло

Персонаж

- А дядько Лев
- Б Уля Розсоха
- В Леся Черевань
- Г Христя Хуторна
- Д Оверко Половець

8. Установіть відповідність між цитатами з творів та їхніми назвами.

Цитата

- 1 «Я на гору круту крем'яную / Буду камінь тяжкий підіймать...».
- 2 «Лучче ж би потятим бути, аніж полоненим бути!...».
- 3 «Народився бог на санях / В лемківськiм містечку Дуклі...».
- 4 «І поверни у дні забуті, / Росою згадок окропи, / Віддай усеблагій покуті / І тихо вимов: лихо, спи!...».

Твір

- А «Слово про похід Ігорів»
- Б «Contra spem spero!»
- В «О земле втрачена, явися!...»
- Г «Молюсь і вірю»
- Д «Різдво»

9. Установіть відповідність між псевдонімом і справжнім прізвищем письменника

Псевдонім

- 1 Остап Вишня
- 2 Марко Вовчок
- 3 Леся Українка
- 4 Іван Багряний

Справжнє прізвище

- А Іван Тобілевич
- Б Павло Губенко
- В Іван Лозов'ягін
- Г Марія Вілінська
- Д Лариса Косач

10. Установіть відповідність між персонажем і його характеристикою.

Персонаж

- 1 Той, щогреблі рве
- 2 Водяник
- 3 Лісовик
- 4 Перелесник

Характеристика

- А «Він древній, сивий дід, довге волосся і довга біла борода всуміш із баговинням звисають аж по пояс. Шати на ньому – барви мулу, на голові корона із скойок».
- Б «Молодий, дуже білявий, синьоокий, з буйними і разом плавкими рухами; одяга на ньому міниться барвами, від каламутно-жовтої до ясно-блакитної, і поблискує гострими злотистими іскрами».
- В «Гарний хлопець у червоній одежі, з червонястим, буйно розвіяним, як вітер, волоссям, з чорними бровами, з блискучими очима».
- Г «Малий бородатий дідок, меткий рухами, поважний обличчям; у брунатному вбранні барви кори, у волохатій шапці з куниці».
- Д «Старий чоловік, поважний і дуже добрий з виду; по-поліському довге волосся білими хвилями спускається на плечі з-під сивої повстяної шапки-рогатки».

11. Установіть відповідність між цитатою з твору та його назвою.

Цитата

1 «На снігу великими літерами було написано: “ФІЙОНА МЕДВИНУ ПРИВІТ ПЕРЕДАВАЛА”».

2 «Сьогодні усе для тебе –
Озера, гаї, степи.

І жити спішити треба,
Кохати спішити треба
– Гляди ж, не проспий».

3 «Лютували шаблі, і коні бігали без
вершників, і Половці не пізнавали один
одного, а з неба палило сонце, а гелганья
бійців нагадувало ярмарок...».

4 «Ні! Я жива! Я буду вічно жити!
Я в серці маю те, що не вмирає».

Твір

А «Ти знаєш, що ти – людина?»

Б «Лісова пісня»

В «Тигролови»

Г «Катерина»

Д «Вершники»

12. Установіть відповідність між назвою та персонажами твору

Твір

1 «Хіба ревуть воли, як ясла повні?»

2 «Лісова пісня»

3 «Наталка Полтавка»

4 «Тіні забутих предків»

Персонажі

А Чугайстир, Палагна, Юра

Б Ярема Галайда, Іван Гонта, Оксана

В Мавка, Лукаш, Килина

Г Максим Гудзь, пани Польські, баба
Оришка

Д Микола, Макогоненко, Терпилиха

13. Установіть відповідність між письменником і персонажем його твору.

Письменник

1 Іван Котляревський

2 Панас Мирний

3 Михайло Коцюбинський

4 Леся Українка

Персонаж

А Палагна

Б Мавка

В Дідона

Г Пузир

Д Чіпка

14. Установіть відповідність між персонажами того самого твору.

Персонаж

1 Іван Брюховецький

2 Дідона

3 Мартин Пушкар

4 Килина

А Турн

Б Петро Шраменко

В Мина Мазайло

Г Гриць Бобренко

Д Лукаш

Персонаж

15. Установіть відповідність між персонажем і назвою твору.

Персонаж

1 Турн

2 Мавка

3 Григорій Бобренко

4 Чугайстир

Твір

А «Лісова пісня»

Б «Людина»

В «Тіні забутих предків»

Г «Енеїда»

Д «Маруся Чурай»

16. Установіть відповідність між цитатами з художніх творів та їхніми назвами.

Цитата

- 1 «Я на гору круту крем'яную / Буду камінь тяжкий підіймать ...».
- 2 «Лучче ж би потятим бути, аніж полоненим бути!...».
- 3 «Народився бог на санях / В лемківськiм містечку Дуклі...».
- 4 «І поверни у дні забуті, / Росою згадок окропи, / Ввіддай усеблагій покуті / І тихо вимов: лихо, спи!...».

Твір

- А «Слово про похід Ігорів»
- Б «Contra spem spero!»
- В «О земле втрачена, явися!...»
- Г «Молюсь і вірю»
- Д «Різдво»

17. Установіть відповідність між персонажами того самого твору.

Персонаж

- 1 Мавка
- 2 Мартин Пушкар
- 3 Леся Черевань
- 4 Лушня

Персонаж

- А Шрам
- Б Галя Вишняківна
- В Тагабат
- Г Чіпка
- Д Перелесник

18. Установіть відповідність між назвою та жанром (жанровим різновидом) твору.

Твір

- 1 «Мина Мазайло»
- 2 «Маруся Чурай»
- 3 «Тіні забутих предків»
- 4 «Лісова пісня»

Жанр (жанровий різновид)

- А роман у віршах
- Б повість
- В драма-феєрія
- Г роман у новелах
- Д комедія

19. Установіть відповідність між твором і міфологічним персонажем.

Твір

- 1 «Лісова пісня»
- 2 «Кавказ»
- 3 «Тіні забутих предків»
- 4 «Енеїда»

Міфологічний персонаж

- А Прометей
- Б Див
- В Чугайстир
- Г Перелесник
- Д Юнона

20. Установіть відповідність між назвою літературного твору та наявним у ньому міфологічним образом.

Твір

- 1 «Мойсей»
- 2 «Тіні забутих предків»
- 3 «Кавказ»
- 4 «Лісова пісня»

Міфологічний образ

- А Нявка
- Б Меркурій
- В Прометей
- Г Азазель
- Д Русалка

21. З'ясуйте, яка обставина вплинула на написання твору.

Обставина

- 1 бій під Крутами
- 2 нацистська окупація
- 3 невиліковна хвороба автора
- 4 розлука із землею батьків

Твір

- А «Пам'яті тридцяти»
- Б «Любіть Україну»
- В «Contra spem spero!»
- Г «Зачарована Десна»
- Д «De libertate»

22. Укажіть твори одного жанру.

Твір

- 1 «Тигролови»
- 2 «Дитинство»
- 3 «Молюсь і вірю. Вітер грає...»
- 4 «Україна в огні»

Твір

- А «Зачарована Десна»
- Б «Залізний острів»
- В «Моя автобіографія»
- Г «Contra spem spero!»
- Д «Місто»

23. Співвіднесіть жанр твору та уривок із нього.

Жанр

- 1 соціально-побутова драма
- 2 соціально-психологічний роман
- 3 історичний роман
- 4 соціально-побутова повість

Уривок

- А «Карпо й Лаврін купили й собі по коняці. А так як на одному коні далеко не заїдеш і багато не завезеш, то вони спрягались кіньми під одну хуру й ділились заробітками пополовині...».
- Б «Максим хоч і хотів би мати зятем Сидора, ще такого молодого, а вже унтер-офіцера, та, пригадавши своє гірке московське життя, непосидяче та невільне, сам згоджувався з дочкою...».
- В «У лісі щось загомонило, струмок зашумував, забринів, і вкупі з його водами до лісу вибіг «Гой, що греблі рве» – молодий, дуже білявий, синьоокий, з буйними і разом плавкими рухами...».
- Г «Пішов Кирило Тур, похилившись, у своїй відлозі з горбом. Ніхто б не пізнав тепер його молодецької ходи, ні високою стану. Так собі, наче горбатий дід. Ось добирається він до Сомкової глибки...».
- Д «Тепер, наживши кровавим потом копійку, спішив, щоб багатому Терпилові показатись годним його дочки; но вмісто багатого батька найшов мать і дочку в бідності і без помічі...».

24. Визначте, кому з митців належить наведене висловлювання.

Письменник

- 1 Валер'ян Підмогильний
- 2 Микола Хвильовий
- 3 Михайло Коцюбинський
- 4 Леся Українка

Висловлювання

- А «Дуже був зайнятий своїм оповіданням, але нарешті скінчив. Називається воно “Тіні забутих предків”... Не знаю, чи воно вдалося мені, але коли б я хоч трохи переніс на папір колорит Гуцульщини і запах Карпат, то й з того був би задоволений...».
- Б «Ім'я мого роману – «Сотник Шрамко і його сини» – картина того дивного й загадкового часу, який настав після смерті Богдана Хмельницького. На сцені будуть діяти Брюховецький і Сомко...»
- В «... “Місто” я почав писати зовсім для себе несподівано – воно, за первісним

задумом, мало бути кіносценарієм, і то комедією...».

Г «Се драма-казка, за термінологією Гауптмана (так він зве свій “Потоплений дзвін”), але я не знаю, як би се могло по-нашому зватись...».

Д «Невже і герой новели був колись, як він говорить, ” главковерхом чорного трибуналу комуни”? Нічого подібного! Це просто марення зарозумілого плутаника. У кращому разі він міг хіба що відступати з більшовиками!...».

25. Поєднайте рядки того самого поетичного твору.

Уривок

1 «Народився Бог на снях в лемківськїм містечку Дуклі...».

2 «Ради тебе перли в душі сію Ради тебе мислю і творю...».

3 «Я на гору круту крем'яную Буду камінь важкий підіймать...».

4 «Сміються, плачуть солов'ї І б'ють піснями в груди...».

Уривок

А «Буду жити, поки жити Мені дозволить дух життя!».

Б «Маю я святе синівське право З матір'ю побуть на самоті...».

В «У долоні у Марії місяць – золотий горіх...».

Г «Відбились зорі у воді, Летять до хмар тумани...».

Д «Може, квіти зійдуть – і настане Ще й для мене весела весна...».

26. Розпізнайте жіночий образ, опосередкована вказівка на який простежується в уривку.

Уривок

1 «Як боляче пальчика серп розітнув... Як болісно серце мелодія крає...

Ти дух, що розбуджує душі від сну, Ти мрія, що їх осяває...»

2 «Чого дивлюся в море, у тумани.

Чого, як тінь, блукаю уночі.

...Бряжчать мені невільницькї кайдани.

А я шукаю сховані ключі».

3 «Ой, пішов ти в море, Мусієчку, – голосила

вона мовчки, – та й слід твій солонна вода змила. ... Ой, подми, вітре-трамонтане, оджени в море негоду та оджени й тумани...»

4 «Вилами розхитували трони,

Руйнували все старе дотла,

Тільки би Шевченкова Мадонна

В сніжне небуття не полягла!..»

Художні образи

А воля державна; запорозька кров; свячений ніж; херсонські прерії

Б мама горда і вродлива; святе синівське право; люта битва; священне знамено

В незнані шляхи; мамине шиття; сумні і радісні дороги; згорточок старого полотна

Г дорога далека; росяниста доріжка; солов'їні гаї; материнська ласкава усмішка

Д хмари осінні; весна золота; молодії літа; гора крута крем'яная

27. У відповідність назву твору з його художніми образами.

Твір

- 1 «Contra spem spero!»
- 2 «Уривок з поеми»
- 3 «Задивляюсь у твої зіниці...»
- 4 «Два кольори»

Персонаж

- А Катерина
- Б Маруся Богуславка
- В Ярославна
- Г Мавка
- Д Галя Вишняківна

ТВОРЧІСТЬ МИКОЛИ ВОРОНОГО

Тестові завдання з вибором однієї відповіді

1. «Має крилами Весна

Запашна,

Лине вся в прозорих шатах,

У серпанках і блаватах...

Сяє усміхом примар

З-поза хмар,

Попелястих, пелехатих» –

так змалював прихід весни...

А Микола Вороний

Б Олександр Олесь

В Богдан-Ігор Антонич

Г Василь Симоненко

Д Євген Маланюк

2. «І уже в душі моїй / В сяйві мрій / В'ються хмелем арабески, / Миготять камеї, фрески, / Гомонять-бринять пісні / Голосні / І сплітаються в гротески», – заявляє ліричний герой поезії...

А Василя Симоненка

Б Івана Драча

В Миколи Вороного

Г Василя Стуса

Д Павла Тичини

3. Образ весни, яка «лине вся в прозорих шатах, у серпанках і блаватах», створив...

А Іван Франко

Б Олександр Олесь

В Павло Тичина

Г Микола Вороний

Д Максим Рильський

4. Поезія «Блакитна Панна» є зразком...

А інтимної лірики

Б пейзажної лірики

В філософської лірики

Г громадянської лірики

5. Які поетичні образи є у вірші «Блакитна Панна»?

А арабески, камеї, фрески, гротески

Б хмари осінні, весна золота

В рідне слово, орел скутий
Г місячні весняні ночі, старі гаї
Д вітер, трави, води, вишнева Україна

6. Що є провідними мотивами поезії «Блакитна Панна»?

А звернення до українського народу, утвердження української державності
Б заклик цінувати молодість та насолоджуватися життям
В оспівування величі української мови
Г возвеличення краси природи та єдність природи з митцем

7. Блакитна Панна – це образ...

А зими
Б весни
В літа
Г осені

8. Поезія «Блакитна Панна» за своїми ознаками належить до стилістики...

А імпресіонізму
Б неоромантизму
В символізму
Г реалізму

9. «Весна запашна», «усміхом примар», «вродою святою» – це...

А метафори
Б порівняння
В епітети
Г гіперболи

10. Оберіть правильне твердження.

А М. Вороний став новатором у розширенні музичних можливостей українського вірша.
Б М. Вороний написав перший твір нової української літератури.
В М. Вороний розпочав літературну дискусію 1925–1928 років.
Г М. Вороний разом з Панасом Мирним став автором соціально-психологічного роману.

11. Твір «Блакитна Панна» є зразком...

А класицизму
Б неоромантизму
В символізму
Г експресіонізму
Д постмодернізму

Тестові завдання на відповідність

1. У відповідність авторів з назвами їхніх творів.

Автор

1 Микола Вороний
2 Павло Тичина
3 Володимир Сосюра
4 Богдан-Ігор Антонич

Твір

А «Чари ночі»
Б «Блакитна Панна»
В «Пам'яті тридцяти»
Г «Різдво»
Д «Любіть Україну!»

2. У відповідніть твір із рядками, узятими з нього.

Твір

- 1 «О панно Інно...»
- 2 «Блакитна Панна»
- 3 «Як добре те, що смерті не боюсь я...»
- 4 «Українське альфреско»

Уривок

- А «Може, квіти зйдуть – і настане
Ще й для мене весела весна...».
- Б «І уже в душі моїй
В сяйві мрій
В'ються хмелем арабески».
- В «Що жив, любив і не набрався скверни,
ненависті, прокльону, каяття...».
- Г «Остання в світі казка сидить під
образами. Навшпиньки виглядають
жоржини через тин...».
- Д «Любові усміх квітне раз – ще й тлінно.
Сніги, сніги, сніги...».

3. Установіть відповідність.

Твір

- 1 «Чого Являєшся мені у сні?...»
- 2 «Блакитна Панна»
- 3 «Молюсь і вірю. Вітер грає...»
- 4 «Ви знаєте, як липа шелестить...»

Автор

- А Микола Вороний
- Б Іван Франко
- В Леся Українка
- Г Павло Тичина
- Д Максим Рильський

ТВОРЧИСТЬ ОЛЕКСАНДРА ОЛЕСЯ

Тестові завдання з вибором однієї відповіді

1. Українське слово в умовах імперії названо «скутим орлом» у поезії...

- А Івана Франка
- Б Лесі Українки
- В Олександра Олеся
- Г Миколи Вороного
- Д Тараса Шевченка

2. Поезія «Ви знаєте, як липа шелестить...» перегукується з віршем...

- А «Лебеді материнства»
- Б «Чари ночі»
- В «Пісня про рушник»
- Г «Українське альфреско»
- Д «Молюсь і вірю...»

3. Справжнє прізвище Олександра Олеся...

- А Лозов'ягін
- Б Губенко
- В Рудченко
- Г Фітільов
- Д Кандиба

4. Як іскра ще в тобі горить

І згаснути не встигла, –
Гори! Життя – єдина мить,

**Для смерті ж – вічність ціла, –
закликає ліричний герой твору...**

- А Івана Франка
- Б Олександра Олеся
- В Павла Тичини
- Г Миколи Вороного
- Д Василя Симоненка

5. У «Лісовій пісні» слова Лукаша про солов'їв, що «вже не щебечуть, не тьохкають, як завжди, а співають: “Цілуй! Цілуй! Цілуй!”», перегукуються з рядками вірша...

- А «Чого являєшся мені у сні?...»
- Б «Ви знаєте, як липа шелестить...»
- В «Молюсь і вірю. Вітер грає...»
- Г «О панно Інно...»
- Д «Чари ночі»

**6. І схочеш ти вернуть собі,
Як Фауст, дні минулі...
Та знай: над нас – боги скупі,
Над нас – глухі й нечулі... –
переконаний ліричний герой твору...**

- А Миколи Вороного
- Б Лесі Українки
- В Олександра Олеся
- Г Павла Тичини
- Д Максима Рильського

7. Проаналізуйте художній твір і виконайте завдання до нього.

**О панно Інно! Липень. Спека.
Ви тут. Але Ви так далеко.
Десь мерехтить дівоча мрія,
Як білий сон на темних віях.
В цей білий сон, як в танець білий,
Прийде хтось неказанно милий
І поведе у світ любові,
Як заповоч на рушникові,
Як ружі цвіт – на білосніжність,
Зійде враз невимовна ніжність.
Цей липень. Липи. Білопінно.
І тихий шепіт:
– Інно, Інно...**

Поезія є тематично близькою до твору...

- А «Задивляюсь у твої зіниці...»
- Б «Ти знаєш, що ти – людина?»
- В «Блакитна Панна»
- Г «Contra spem spero!»
- Д «Чари ночі»

8. Цінувати кожну мить молодості закликає ліричний герой твору...

- А «Чари ночі» Олександра Олеся
- Б «Блакитна Панна» Миколи Вороного
- В «О, слово рідне! Орле скутий!..» Олександра Олеся

Г «Ви знаєте, як липа шелестить...» Павла Тичини

Д «Арфами, арфами...» Павла Тичини

9. Прочитайте уривок з вірша Олександра Олеся «Чари ночі».

Ти не дивись, що буде там,

Чи забуття, чи зрада:

Весна іде назустріч вам,

Весна в сей час вам рада.

У цьому творі...

А кільцеве римування

Б паралельне римування

В перехресне римування

Г білий вірш

Д монорим

Тестові завдання на відповідність

1. Установіть відповідність між назвами творів одного автора.

Твір

1 «De libertate»

2 «Маруся Чурай»

3 «Сон» («У всякого своя доля»)

4 «Чари ночі»

Твір

А «Українське альфреско»

Б «Маруся»

В «Бджола та Шершень»

Г «Кавказ»

Д «О слово рідне! Орле скутий!»

2. Установіть відповідність між назвою твору та цитатою з нього.

Твір

1 «Ви знаєте, як липа шелестить...»

2 «Лебеді материнства»

3 «Пісня про рушник»

4 «Чари ночі»

Цитата

А «Заглядає в шибку казка сивими очима...».

Б «Кохана спить, піди збуди, цілуй їй очі...».

В «Сміються, плачуть солов'ї...».

Г «Засмучені очі хороші, блакитні твої...».

Д «Хай прийдуть в гості Леся Українка, Франко, Шевченко і Сковорода...».

3. Увідповідніть ім'я письменника з ключовими словами з його твору.

Письменник

1 Павло Тичина

2 Василь Симоненко

3 Олександр Олесь

4 Богдан-Ігор Антонич

Ключові слова

А недруги лукаві, святе синівське право, священне знамено

Б Бог на санях, лемки у крисанях, місяць – золотий горіх

В Аскольдова могила, український цвіт, Новий Заповіт

Г слово рідне, співочий грім батьків, музика зір блакитнооких

Д збирання винограду, мули нешвидкі, Кіпріда добра

4. Установіть відповідність між назвами двох творів одного автора.

Твір

- 1 «De libertate»
- 2 «Заповіт»
- 3 «Енеїда»
- 4 «О слово рідне, орле скутий!..»

Твір

- А «До Основ'яненка»
- Б «Всякому місту – звичай і права»
- В «Ви знаєте, як липа шелестить...»
- Г «Чари ночі»
- Д «Наталка Полтавка»

5. Співвіднесіть рядки, що належать одному авторові.

Поетичні рядки

- 1 «Маю я святе синівське право / З матір'ю побуть на самоті...»
- 2 «Зимовий вечір. Тиша. Ми. / Я Вам чужий – я знаю...»
- 3 «Людей мільярди і мільярди слів, / а ти їх маєш вимовити вперше!..»
- 4 «Чому ж стоїш без руху ти, / Коли весь світ співає?...»

Поетичні рядки

- А «Остання в світі казка сидить під образами. / Навшпиньки виглядають жоржини через тин...»
- Б «Сьогодні усе для тебе – / Озера, гаї, степи...»
- В «В житті мене ти й знать не знаєш, / Ідеш по вулиці – минаєш...»
- Г «На кого завзявся Каїн? / Боже, покарай!..»
- Д «Співочий грім батьків моїх, Дітьми безпам'ятно забутий...»

6. Поєднайте рядки того самого поетичного твору.

Уривок

- 1 «Народився / Бог на санях в лемківськiм містечку Дуклі...».
- 2 «Ради тебе перли в душі сію / Ради тебе мислю і творю...».
- 3 «Я на гору круту крем'яную / Буду камінь важкий підіймать...».
- 4 «Сміються, плачуть солов'ї / І б'ють піснями в груди...».

Уривок

- А «Буду жити, поки жити / Мені дозволить дух життя!».
- Б «Маю я святе синівське право / З матір'ю побуть на самоті...».
- В «У долоні у Марії місяць – золотий горіх...».
- Г «Відбились зорі у воді, / Летять до хмар тумани...».
- Д «Може, квіти зйдуть – і настане / Ще й для мене весела весна...».

7. Увідповідніть назву твору з ключовими словами до нього.

Твір

- 1 «Кайдашева сім'я»
- 2 «Наталка Полтавка»
- 3 «Гайдамаки»
- 4 «Чари ночі»

Ключові слова

- А епос, село, батьки і діти
- Б драма, сватання, кохання
- В ліро-епос, народ, пустеля
- Г лірика, кохання, весна
- Д ліро-епос, народ, конфедерати

8. Увідповідніть назву твору з його художніми образами.

Твір

- 1 «Сом»
- 2 «Чари ночі»
- 3 «Пам'яті тридцяти»
- 4 «Лебеді материнства»

Художні образи

- А сани, місяць, Дукля
- Б весна, Фауст, молодість
- В казка, син, Батьківщина
- Г Оскіл, пан, гуси
- Д українці, цвіт, Каїн

9. У відповідність твір із художніми образами, що є в ньому.

Твір

- 1 «О слово рідне! Орле скутий!..»
- 2 «Любіть Україну!»
- 3 «Лебеді материнства»
- 4 «Уривок з поеми»

Художні образи

А краса, вічно жива; мова солов'їна;
купина, що горить – не згора
Б запорозька кров; дикий вихор гопака;
посли московські
В співочий грім; Дніпра левій рев; судні
дощі
Г кривава дорога; зрадника рука; Новий
Заповіт
Д синова колиска; приспані тривоги;
білява хата

10. У відповідність назву твору з його художніми образами.

Твір

- 1 «Лебеді материнства»
- 2 «Уривок з поеми»
- 3 «Пісня про рушник»
- 4 «Чари ночі»

Художні образи

А запорозька кров; гармати революцій;
дикий вихор гопака; козацький Буг
Б росяниста доріжка; ласкава усмішка;
тихий шелест трав; щебетання дібров
В зорі сургучеві; мавки чорноброві;
білява хата; верби і тополі
Г летюча мить життя; палкі обійми;
струни золоті; свято радісне квіток
Д засмагле сонце; золоті переливи
кучерів; червона сорочка; хмари на небі

11. У відповідність прізвища авторів і рядки з їхніх творів.

Автор

- 1 Володимир Сосюра
- 2 Богдан-Ігор Антонич
- 3 Олександр Олесь
- 4 Максим Рильський

Рядки

А «Прийшли лемки у крисанях / і
принесли місяць круглий».
Б «Всім серцем любіть Україну свою – / і
вічні ми будемо з нею!».
В «Вона верталась із ясного саду, / Ясна,
як сад, і радісна, як сміх».
Г «Сестру я Вашу так любив – / Дитинно,
злотоцінно».
Д «О слово! Будь мечем моїм! / Ні,
сонцем стань! вгорі спинися...».

12. У відповідність твори одного автора.

Твір

- 1 «Ти знаєш, що ти – людина?»
- 2 «О, панно Інно...»
- 3 «Чари ночі»
- 4 «Лісова пісня»

Твір

А «Задивляюсь у твої зіниці...»
Б «Пісня про рушник»
В «Пам'яті тридцяти»
Г «Contra spem spero»
Д «О слово рідне! Орле скутий!..»

13. У відповідніть уривок твору зі справжнім прізвищем автора цього твору.

Уривок

Справжнє прізвище

1 «Таких парубків часто й густо можна зустріти по наших хуторах та селах. Одно тільки в цього неабияке – дуже палкий погляд, бистрий, як блискавка. Ним світилася якась незвичайна сміливість і духовна міць, разом з якоюсь хижою тугою...».

А Левицький

Б Тобілевич

В Фітільов

Г Рудченко

Д Кандиба

2 «На апеляцію! Безпремінно на апеляцію! Що то за суд такий, що признав обіду обоюдною?.. Я вас питаю: яка тут обоюдна обіда? Він каже на мене – бидло, а я мовчи?».

3 «З далекого туману, з тихих озер загірної комуни шелестить шелест: то йде Марія. Я виходжу на безгранні поля, проходжу перевали і там, де жевріють кургани, похиляюсь на самотню пустельну скелю».

4 «Та й робоча ж ваша дочка! Що за золота в вас дитина. Там так пильнує коло роботи, що й не розгинається. Ото, моє серце, гарну невісточку матиму, коли дасть Господь милосердний довести діло до ладу...».

ТВОРЧІСТЬ ПАВЛА ТИЧИНИ

Тестові завдання з вибором однієї відповіді

1. «Я сам. Вікно. Сніги...

Сестру я Вашу так любив –

Дитинно, злотоцінно», – зізнається ліричний герой вірша...

А Олександра Олеся

Б Миколи Вороного

В Максима Рильського

Г Павла Тичини

Д Володимира Сосюра

2. Красу весняної ночі відтворено у вірші...

А «Так ніхто не кохав...»

Б «Ви знаєте, як липа шелестить...»

В «Балада про соняшник»

Г «Лебеді материнства»

Д «Пісня про рушник»

3. Риторичне запитання «Ви знаєте, як липа шелестить?» поставив...

А Володимир Сосюра

Б Андрій Малишко

В Дмитро Павличко

Г Павло Тичина
Д Василь Симоненко

4. До інтимної лірики належить вірш...

- А «Любіть Україну»
- Б «Балада про соняшник»
- В «На колимськiм морозі калина»
- Г «Сто років, як сконала Січ»
- Д «Ви знаєте, як липа шелестить...»

5. Поезія «Ви знаєте, як липа шелестить...» перегукується з віршем...

- А «Лебеді материнства»
- Б «Чари ночі»
- В «Пісня про рушник»
- Г «Українське альфреско»
- Д «Молюсь і вірю...»

6. У рядках

О панно Інно, панно Інно!

Я – сам. Вікно. Сніги...

Сестру я Вашу так любив –

Дитинно, злотоцінно...

провідним художнім засобом є...

- А інверсія
- Б асонанс
- В антитеза
- Г анафора
- Д епіфора

7. У рядках

Кохана спить, кохана спить,

Піди збуди. Цілуй їй очі.

Кохана спить...

провідним художнім засобом є...

- А оксиморон
- Б тавтологія
- В антитеза
- Г метафора
- Д гіпербола

8. Красу весняної ночі відтворено у вірші...

- А «Молюсь і вірю...»
- Б «Ви знаєте, як липа шелестить?...»
- В «Чого являєшся мені у сні?...»
- Г «Українське альфреско»
- Д «Балада про соняшник»

9. Нестерпна туга за втраченим коханням і світлий спогад про нього – основний мотив вірша...

- А «Чари ночі»
- Б «Задивляюсь у твої зіниці...»
- В «Молюсь і вірю. Вітер грає...»

- Г «О панно Інно...»
Д «Блакитна Панна»

10. На репродукції зображено урочище, згадане у творі...

Т. Шевченко. Асכולдова могила. Акварель

- А Івана Котляревського
Б Григорія Сковороди
В Олександра Довженка
Г Павла Тичини
Д Миколи Хвильового

11. У рядку

**Любові усміх квітне раз – ще й тлінно
основним художнім засобом є...**

- А метафора
Б порівняння
В тавтологія
Г паралелізм
Д гіпербола

12. До інтимної лірики належить вірш...

- А «Задивляюсь у твої зіниці...»
Б «Ти знаєш, що ти – людина?»
В «Любіть Україну!»
Г «Ви знаєте, як липа шелестить...»
Д «Блакитна Панна»

13. У висловлюванні Василя Стуса «Його доля воістину трагічна. В історії світової літератури, мабуть, не знайдеться іншого такого прикладу, коли б поет віддав половину свого життя високій поезії, а половину – нещадній боротьбі зі своїм обдаруванням» ідеться про...

- А Павла Тичину
Б Олександра Олеся
В Миколу Зерова
Г Євгена Маланюка
Д Василя Симоненка

14. Слова «...від кларнета твого – пофарбована дудка зосталась...» адресовані автору рядків...

- А «Сміються, плачуть солов'ї / І б'ють піснями в груди...»
Б «Ти знаєш, що ти людина? / Ти знаєш про це чи ні?...»
В «Ходім! Шумлять щасливі води... / І грає вітер навкруги...»

Г «Ви знаєте, як сплять старі гаї? / Вони все бачать крізь тумани...»
Д «Хай на ньому цвіте росяниста доріжка, / І зелені луки, й солов'їні гаї...»

15. «Сестру я вашу так любив – / Дитинно, злотоцінно», – зізнається ліричний герой поезії, де є рядок...

- А «Зимовий вечір. Тиша. Ми...»
- Б «Кохана спить, кохана спить...»
- В «В житті ти мною згордувала...»
- Г «Лови летючу мить життя!..»
- Д «Інші кохатимуть люди...»

16. Уславлення борців за вільну Україну на початку ХХ ст. – ідея твору, де наявні образи...

- А Аскольдова могила; кривава дорога; Дніпро-ріка
- Б синова колиска; Батьківщина; рідна мати
- В Чорне море; бідні невольники; пан турецький
- Г далека дорога; материнська усмішка; рушник вишиваний
- Д лемки у криснях; місяць круглий; снігова завія

17. «В Ньюсі я довго ще любив Полю. Ні одна, ні друга із сестер, звичайно, цього не знали», – згадував автор твору...

- А «Чари ночі»
- Б «О панно Інно...»
- В «Чого являєшся мені у сні?...»
- Г «У теплі дні збирання винограду...»
- Д «Задивляюсь у твої зіниці...»

18. Рядки:

Я Вам чужий – я знаю.

А хтось кричить:

ти рідну стрів! –

узято з твору...

А «Блакитна Панна»

Б «Чари ночі»

В «Ви знаєте, як липа шелестить...»

Г «У теплі дні збирання винограду...»

Д «О, панно Інно...»

19. Проаналізуйте художній твір і виконайте завдання до нього.

О панно Інно! Липень. Спека.

Ви тут. Але Ви так далеко.

Десь мерехтить дівоча мрія,

Як білий сон на темних віях.

В цей білий сон, як в танець білий,

Прийде хтось несказанно милий

І поведе у світ любові,

Як заполоч на рушникові,

Як ружі цвіт – на білосніжність,

Зійде враз невимовна ніжність.

Цей липень. Липи. Білопінно.

І тихий шепіт:

– Інно, Інно...

Образи в поезії є алюзією на твір з такими рядками, як...

А «Не дві ночі карі очі / Любо цілувала...»

Б «Я Ваші очі пам'ятаю, / Як музику, як спів...»

В «Задивляюсь у твої зіниці / Голубі й тривожні, ніби рань...»

Г «Чому звертаєш ти до мене / Чудові очі ті ясні...»

Д «Цілуй, цілуй, цілуй її: / Знов молодість не буде!..»

20. До збірки «Соняшні кларнети» Павла Тичини належить віршований твір...

А «Блакитна Панна»

Б «Чари ночі»

В «Арфами, арфами...»

Г «Молюсь і вірю. Вітер грає...»

Д «Чого являєшся мені у сні?...»

Тестові завдання на відповідність

1. Установіть відповідність між назвою твору та цитатою з нього.

Твору

1 «Ви знаєте, як липа шелестить...»

2 «Лебеді материнства»

3 «Пісня про рушник»

4 «Чари ночі»

Цитата

А «Заглядає в шибку казка сивими очима...».

Б «Кохана спить, піди збуди, цілуй її очі...».

В «Сміються, плачуть солов'ї...».

Г «Засмучені очі хороші, блакитні твої...».

Д «Хай прийдуть в гості Леся Українка, Франко, Шевченко і Скворода...».

2. Установіть відповідність між письменником і висловлюванням про нього.

Письменник

1 Микола Куліш

2 Олександр Довженко

3 Валер'ян Підмогильний

4 Павло Тичина

Висловлювання

А «... “Соняшні кларнети” – це переважно книга передчуття сподіваного щастя, передчуття, яке так і не справдилося, – лірика 1917 р. і перед нею...».

Б «Він ніколи не збивається в “Місті” на поезію в прозі – вічна біда нашої прози... Він уміє загнуждувати свої почуття розумом...».

В «Люди сміялись, тільки-но побачивши його підпис під фейлетоном чи гуморескою, наперед смакуючи її зміст...».

Г «Тільки епохальні п'єси можуть викликати таку велику дискусію і тільки обмежені люди не розуміють, що саме такі п'єси й роблять у театрі епоху...».

Д «І, можливо, під впливом гнітючих обставин письменник звертається до чарівного оазису свого трудового життя – до незабутнього, здивованого, “зеленоокого” дитинства».

3. Установіть відповідність між автором та уривком із його вірша.

Автор

- 1 Павло Тичина
- 2 Андрій Малишко
- 3 Василь Симоненко
- 4 Іван Драч

Уривок

А «Можна вибрати друга і по духу брата / Та не можна рідну матір вибирати».

Б «Красиве засмагле сонце / В золотих переливах кучерів, / У червоній сорочці навипуск, / Що їхало на велосипеді, / Обминаючи хмари на небі...».

В «Мене водило в безвісті життя / Та я вертався на свої пороги, / Переплелись, як мамине шиття, / Мої сумні і радісні дороги».

Г «Ви знаєте, як сплять старі гаї? / Вони все бачать крізь тумани. / “Ось місяць, зорі, солов’ї” / “Я твій” – десь чують дідугани, / А солов’ї!.. / Та ви вже знаєте, як сплять гаї!».

Д «Я візьму той рушник, простелю, наче долю, / В тихім шелесті трав, в щебетанні дібров. / І на тім рушничкові оживе все знайоме до болю: / І дитинство, й розлука, і вірна любов».

4. Установіть відповідність між письменником і висловлюванням про нього.

Письменник

- 1 Павло Тичина
- 2 Іван Котляревський
- 3 Ольга Кобилянська
- 4 Леся Українка

Висловлювання

А «Талановита буковинська письменниця внесла в наше письменство новий тон, новий спосіб писання, узятий з новішої німецької літератури та філософії...».

Б «Письменниця революційно-демократичного напрямку кінця ХІХ – початку ХХ століття, учасниця загальнодержавного визвольного руху, полум’яний пропагандист ідей наукового соціалізму, вона оспівала “нащадків Прометея”, разом з ними своєю творчістю світила “досвітні огні” революції, здобувши від народу величні й славні імена Дочка Прометея і Співачка досвітніх огнів...».

В «Малим хлопчиком бігав у темну ніч, оточений мороком холодних, мовчазних лемківських лісів, із острахом піднімав очі до таємничого неба, яке уявлялося йому, було пришпилене горючими цвяхами зір до безмежного простору вічності...».

Г «Він став придворним поетом, бо не хотів розділити долю найближчих друзів, які в роки сталінських репресій загинули чи надовго зникли в таборах. Більшовики

багато що могли йому нагадати. Хоч би й вірш “Пам’яті тридцяти”...».

Д «Він урахував те, що біля колиски нової української літератури були вічно свіжі джерела – римські класики, яких у нас тоді знали, читали в оригіналах, а бурсаки-семінаристи мали звичай перелицьовувати та пересаджувати їх на український ґрунт...».

5. Установіть відповідність між письменником і висловлюванням про нього.

Письменник

- 1 Микола Куліш
- 2 Остап Вишня
- 3 Валер’ян Підмогильний
- 4 Павло Тичина

Висловлювання

А «Поет жив у час, що заправив генія на роль блазня. І поет згодився на цю роль... Він обрізав усякі живі контакти, замінивши їх цілком офіційною інформацією...».

Б «В основу написаного ним роману він поклав тему, яку не можна було назвати інакше, як чільною для всієї української літератури того часу: взаємини міста й села...».

В «Багато його усмішок – це розгорнуті сцени, де дійові особи живуть і діють немовби на підмостках, вони такі сценічно довершені, що самі просяться аби їх зіграли!..».

Г «Ох і драматург же був! Світ бачив по-новому і писав по-новому – як Тичина в поезії, Курбас – на сцені, Довженко – в кіно...».

Д «За радянської влади ми не мали свободи. Тепер – свобода, незалежна Україна, і ми знову опинилися бозна в якому становищі...».

6. Співвіднесіть рядки, що належать одному авторові.

Поетичні рядки

- 1 «Маю я святе синівське право / З матір’ю побуть на самоті...»
- 2 «Зимовий вечір. Тиша. Ми. / Я Вам чужий – я знаю...»
- 3 «Людей мільярди і мільярди слів, / а ти їх маєш вимовити вперше!..»
- 4 «Чому ж стоїш без руху ти, / Коли весь світ співає?...»

Поетичні рядки

А «Остання в світі казка сидить під образами. / Навшпиньки виглядають жоржини через тин...».

Б «Сьогодні усе для тебе – / Озера, гаї, степи...».

В «В житті мене ти й знать не знаєш, / Ідеш по вулиці – минаєш...».

Г «На кого завзявся Каїн? / Боже, покарай!..».

Д «Співочий грім батьків моїх, / Дітьми безпам’ятно забутий...».

7. З'ясуйте, яка обставина вплинула на написання твору.

Обставина

- 1 бій під Крутами
- 2 нацистська окупація
- 3 невиліковна хвороба автора
- 4 розлука із землею батьків

Твір

- А «Пам'яті тридцяти»
- Б «Любіть Україну»
- В «Contra spem spero!»
- Г «Зачарована Десна»
- Д «De libertate»

8. Співвіднесіть художні образи з назвою поетичного твору.

Художні образи

- 1 «курочка ряба», «вишні чорноокі»
- 2 «веселий світ», «щасливі води»
- 3 «старі гаї», «місячні весняні ночі»
- 4 «росяниста доріжка», «солов'їні гаї»

Твір

- А «Пісня про рушник»
- Б «Ви знаєте, як липа шелестить...»
- В «Задивляюсь у твої зіниці...»
- Г «Українське альфреско»
- Д «Молюсь і вірю. Вітер грає...»

9. У відповідність твір із рядками, узятимися з нього.

Твір

- 1 «О панно Інно...»
- 2 «Блакитна Панна»
- 3 «Як добре те, що смерті не боюсь я...»
- 4 «Українське альфреско»

Твір

- А «Може, квіти зйдуть – і настане / Ще й для мене весела весна...».
- Б «І уже в душі моїй / В сяйві мрій / В'ються хмелем арабески... / В Що жив, любив і не набрався скверни, / ненависті, прокльону, каяття...».
- Г «Остання в світі казка сидить під образами. / Навшпиньки виглядають жоржини через тин...».
- Д Любові усміх квітне раз – ще й тлінно. / Сніги, сніги, сніги...

10. Співвіднесіть ім'я митця з висловлюванням про нього.

Митець

- 1 Остап Вишня
- 2 Павло Тичина
- 3 Володимир Сосюра
- 4 Василь Стус

Висловлювання

- А «Письменник стрімко робить блискучу літературну кар'єру, стає всенародним улюбленцем, його гуморески та фейлетони користуються великою популярністю, досягають мільйонних тиражів...».
- Б «Син Донеччини, задушевний лірик, він був серед тих, хто глибоко відчув красу українського поетичного слова і виявив його нові можливості...».
- В «У кабінеті письменника стояв фрегат під вітрилами, який, очевидно, нагадував роки юності біля чорноморських берегів, де митець разом з Довженком стояв біля витоків зародження українського кіно...».
- Г «Перший поет-оптиміст в українській новітній літературі, слова «Соняшних кларнет» якого здебільшого означають

рух, настрій, колір, а передовсім – музичний тон, барвозвук...».

Д «Тих віршів не можна гортати – в них треба входити і повільно обживати, як обживав поет на етапах свої камери – і тоді відкривається унікальна сторінка поезії ХХ віку – віку відчуження...».

11. У відповідність ім'я письменника з висловлюванням про нього.

Письменник

- 1 Павло Тичина
- 2 Андрій Малишко
- 3 Іван Драч
- 4 Василь Стус

Висловлювання

А «Це був кінодраматург, відчайдушний реформатор у сфері поезики. Найулюбленіший жанр його ранньої творчості – балада. Його новаторство насамперед полягає в прагненні поєднати прадавнє народнопоетичне й сучасне осягнення життя...».

Б «Принциповий, нетерпимий до будь-якої неправди, не міг миритися з радянською ідеологією... Так, у вересні 1965 року, під час прем'єри фільму С. Параджанова "Тіні забутих предків" у Києві, узяв участь в акції протесту проти масових політичних репресій у Радянському Союзі...».

В «Його перші спроби вражали всіх сучасників. Він був особливим, бо в ньому поєдналося все – він був і музикантом, і художником, і поетом. Дивовижної чистоти і святості ця людина була. І як його стали ламати і крутити... Але попри все він зумів відбутися як великий поет на початку своєї діяльності...».

Г «Поет-патріот і воїн за духом, ще у 20-х роках минулого століття на фронтах громадянської війни у складі добровольчої армії УНР захищав суверенність Вітчизни, осмислював поразку її в закордонних таборах для інтернованих осіб і розвивав ідею утвердження державності України, перебуваючи на теренах чехословацької еміграції...».

Д «Митець приятелював із такими відомими письменниками, як Максим Рильський та Остап Вишня, писав тексти до пісень, які звучали в Довженкових фільмах. Проте найкращі свої пісні створив у співавторстві з композитором Платоном Майбородою...».

12. У відповідність авторів з назвами їхніх творів.

Автор

- 1 Микола Вороний
- 2 Павло Тичина
- 3 Володимир Сосюра
- 4 Богдан-Ігор Антонич

Твір

- А «Чари ночі»
- Б «Блакитна Панна»
- В «Пам'яті тридцяти»
- Г «Різдво»
- Д «Любіть Україну!»

13. У відповідність назви творів, що належать до одного літературного жанру.

Твір

- 1 «Катерина»
- 2 «Ви знаєте, як липа шелестить...»
- 3 «Хіба ревуть воли, як ясла повні?»
- 4 «Кайдашева сім'я»

Твір

- А «Захар Беркут»
- Б «Чого являєшся мені у сні?...»
- В «Мойсей»
- Г «Чорна рада»
- Д «Три зозулі з поклоном»

14. У відповідність назву твору з його художніми образами.

Твір

- 1 «Сом»
- 2 «Чари ночі»
- 3 «Пам'яті тридцяти»
- 4 «Лебеді материнства»

Художні образи

- А сани, місяць, Дукля
- Б весна, Фауст, молодість
- В казка, син, Батьківщина
- Г Оскіл, пан, гуси
- Д українці, цвіт, Каїн

15. У відповідність ім'я письменника з ключовими словами з його твору.

Письменник

- 1 Павло Тичина
- 2 Василь Симоненко
- 3 Олександр Олесь
- 4 Богдан-Ігор Антонич

Ключові слова

- А недруги лукаві, святе синівське право, священне знамено
- Б Бог на санях, лемки у крисанях, місяць – золотий горіх
- В Аскольдова могила, український цвіт, Новий Заповіт
- Г слово рідне, співочий грім батьків, музика зір блакитнооких
- Д збирання винограду, мули нешвидкі, Кіпріда добра

16. З'ясуйте, кому з авторів належить уривок із твору.

Автор

- 1 Павло Тичина
- 2 Остап Вишня
- 3 Леся Українка
- 4 Олександр Довженко

Уривок

- А «...Смутно, що не можеш ти своїм життям до себе дорівнятись».
- Б «На Аскольдовій могилі Український цвіт!».
- В «Сучасне завжди на дорозі з минулого в майбутнє».
- Г «...Написи в “Звенигорі” – краса! ... справжньою українською мовою писані».
- Д «А от тепер сиди й думай, що на тебе вплинуло, що ти на письменника вийшов...».

ПІСЛЯМОВА

«Нації вмирають не від інфаркту. Спочатку їм відбирає мову».

Ліна Костенко

Найважчим випробуванням для кожного народу є боротьба за збереження свого існування як вільної та незалежної нації з властивими їй кордонами, етнічною самобутністю, мистецько-культурними надбаннями та мовою, яка зберігає генетичний історикоцентричний код не тільки в мовленнєвій практиці, але й у художньому тексті.

Літературний процес 2-ї пол. XIX – поч. XX ст., представлений для вивчення, репрезентований визначними постатями українства (Яків Щоголев, Іван Манчжура, Павло Грабовський, Володимир Самійленко, Іван Нечуй-Левицький, Панас Мирний, Іван Карпенко-Карий, Іван Франко, Михайло Коцюбинський, Ольга Кобилянська, Василь Стефаник, Володимир Винниченко, Леся Українка, Микола Вороний, Олександр Олесь, Павло Тичина та інші, представники літератури Прикарпаття з проекцією в кін. XX ст. – Неоніла Стефурак, Степан Пушик). Їхні твори зорієнтовані насамперед на виховання свідомої нації з чітко встановленими цілями, спрямованими на розвій України, зокрема на ґрунті художнього слова, на поширення знань про кращі взірці літературного надбання за межами держави, адже українська література тісно переплітається з європейським дискурсом.

Слід пам'ятати влучні слова Василя Сухомлинського: «Без будь-кого з нас Батьківщина може обійтися, але будь-хто з нас без Батьківщини – ніщо», – тому шануймо кращі зразки літературних творів, завдяки яким ми сьогодні гордо називаємо себе українцями.

«Мова росте елементарно, разом з душею народу».

Іван Франко

ДОДАТКИ

Додаток А

ПАСПОРТ ЛІТЕРАТУРНОГО ТВОРУ

Паспорт прозового та драматичного твору

1. Ім'я та прізвище автора / псевдонім.
2. Назва аналізованого літературного твору.
3. Рік написання.
4. Літературний напрям.
5. Літературний рід (епос, ліро-епос, драма).
6. Літературний жанр.
7. Сюжетно-композиційна основа твору: надтекстові елементи (заголовок, епіграф, присвята, передмова, пролог, післямова, епілог), сюжетні елементи (експозиція, зав'язка, розвиток дії, кульмінація, розв'язка), позасюжетні елементи (авторські відступи, темпоральні та локативні екскурси, статичні описи, вставні епізоди тощо).
8. Образна система твору.
9. Тема твору.
10. Проблематика.
11. Особливості твору (автобіографічність тощо).
12. Художні засоби.

Паспорт поетичного твору

1. Ім'я та прізвище автора / псевдонім.
2. Назва аналізованого літературного твору.
3. Рік написання.
4. Літературний напрям.
5. Літературний рід (лірика, ліро-епос).
6. Літературний жанр.
7. Вид лірики.
8. Провідний мотив.
9. Віршовий розмір.
10. Особливості твору (автобіографічність тощо).
11. Художні засоби.

**ОРІЄНТОВНА СХЕМА ХРОНОЛОГІЧНОЇ ТАБЛИЦІ ЖИТТЯ ТА ТВОРЧОСТІ
ПИСЬМЕННИКА**

Прізвище, ім'я, по батькові	Псевдонім / псевдоніми, криптонім / криптоніми
Дата народження	Місце народження та дані про сім'ю
Роки здобуття шкільної освіти (якщо є)	Місце навчання та важливі життєві події, пов'язані з цим періодом
Роки здобуття вищої освіти (якщо є)	Місце навчання та важливі життєві події, пов'язані з цим періодом
Рік одруження (якщо був / була)	Місце проживання з сім'єю та важливі дані про неї. Історії кохання з життя письменника / письменниці
Перелік літературних творів	Назви поетичних / прозових / драматичних праць
Вагомі дати	Цікаві факти з життя письменника / письменниці
Дати	Інше
Дата смерті	Місце поховання. Внесок автора / авторки в розвиток української літератури. Пошанування.

МОДЕЛЬ НАПИСАННЯ СЕНКАНУ²

Тема (іменник)

Опис теми (два прикметники)

Дія, пов'язана з темою (три дієслова)

**Фраза, яка виражає ставлення до теми,
почуття (здебільшого чотири слова)**

**Синонім до слова (теми), тобто висновок
вірша (одне слово)**

² Словник.UA : портал української мови та культури. URL: <https://slovyk.ua/index.php?swrd=сенкан>

КОРОТКИЙ СЛОВНИК ЛІТЕРАТУРОЗНАВЧИХ ТЕРМІНІВ

Літературні роди

Роди літератури – способи відображення життя в літературному творі: *епос, лірика, драма*³.

Епос – це різновид літературного роду, що оповідає про події, людину, її долю. Виникає епос у фольклорі (казка, епопея, історико-героїчні пісні, билини). Сьогодні епос позначає літературні твори, основною особливістю яких є оповідальний виклад. Види епосу: *епопея, поема, роман, повість, оповідання, новела, нарис*⁴.

Драма – це один із трьох основних родів літератури, який відображає життя в діях. У вузькому розумінні драма – це один з основних жанрів драматургії; літературний твір, побудований у формі діалогу чи полілогу дійових осіб без авторської мови. Драма призначена для сценічного виконання, орієнтована на видовищну виразність. Це п'єса з гострим конфліктом соціального чи побутового характеру, який розвивається в постійній напрузі⁵. Види драми: *комедія, фарс, водевіль, інтермедія, драма, мелодрама, трагедія, трагікомедія* тощо⁶.

Лірика – це один із основних літературних родів, у якому життя відображається через передачу почуттів, переживань і думок автора (ліричного героя) за певних обставин під впливом певних подій. У вузькому розумінні лірика – це певний віршовий твір або сукупність творів. За основним змістом ліричні вірші часто поділяють на *громадянську* або *політичну, філософську, пейзажну, інтимну* тощо. Ліричні жанри: *вірш, пісня, гімн, сатира, елегія, послання, ідилія, епітафія, етюд, монолог, медитація* тощо⁷.

Літературні напрями та стильові течії

Романтизм – це напрям у літературі та мистецтві, який протиставляє буденному життю високі ідеали, сильні переживання, прекрасні душевні пориви непересічної особистості. Автор романтичного твору показує те життя, яке він хотів би бачити⁸.

Реалізм – це художній напрям у літературі та мистецтві XIX ст., який правдиво відтворює закони розвитку світу й суспільства, показує типові характери в типових обставинах. 98

Модернізм – це новітня література початку XX ст. із властивою їй новою технікою зображення⁹.

Неоромантизм – це стильова течія модернізму, що виникла в українській літературі на початку XX ст., поійменована Лесею Українкою новоромантизмом. Визначальною рисою Н., на противагу романтизму з його концептуальним розривом між ідеалом та дійсністю, виявилася конструктивна спроба подолати протистояння цих конфліктно непереможних опозицій, завдяки могутній силі волі зробити сподіване, можливе дійсним, не опускаючи цього можливого до рівня інертного животіння¹⁰.

³ Літературознавчий словник-довідник / за ред. Р. Т. Гром'яка, Ю. І. Коваліва, В. І. Теремка. Вид. 2-ге, випр., доп. Київ : Видавничий центр «Академія». 2007. С. 102.

⁴ Там же. С. 46.

⁵ Там же. С. 40.

⁶ Данилюк І. В. Українська література (70-90-ті роки XIX століття – 20-30-ті роки XX століття). Частина I : методичні рекомендації щодо проведення практичних занять для студентів закладів освіти I–II рівнів акредитації. Івано-Франківськ, 2014. С. 84.

⁷ Літературознавчий словник-довідник / за ред. Р. Т. Гром'яка, Ю. І. Коваліва, В. І. Теремка. Вид. 2-ге, випр., доп. Київ : Видавничий центр «Академія». 2007. С. 68–69.

⁸ Там же. С. 103.

⁹ Там же. С. 77.

¹⁰ Там же. С. 492.

Символізм – це стильова течія модернізму, яка в українській літературі з’явилася не лише під впливом європейського, а й мала свої, національні джерела, зосереджені у «філософії серця»¹¹. Основною ознакою символізму є те, що конкретний художній образ перетворюється на багатозначний символ¹².

Експресіонізм – це літературно-мистецька стильова тенденція авангардизму. Основний творчий принцип експресіонізму — відображення загостреного суб’єктивного світобачення через гіпертрофоване авторське Я, напругу його переживань та емоцій, бурхливу реакцію на дегуманізацію суспільства, знеосіблення в ньому людини, на розпад духовності, засвідчений катаклізмами світового масштабу початку ХХ ст. Для експресіонізму характерні «нервова» емоційність та ірраціональність, символ, гіпербола, гротеск, фрагментарність та плакатність письма, позбавленого прикрас, схильного або до монохромності, або до підкресленого контрастування барв, мотивів тощо¹³.

Імпресіонізм – це напрям у мистецтві, який основним завданням вважав ушляхетнене, витончене відтворення особистісних вражень та спостережень, мінливих миттєвих відчуттів та переживань. Його представники змальовували світ таким, яким він видавався в процесі перцепції. Ставилося за мету передати те, яким видався світ у даний момент через призму суб’єктивного сприйняття. Це зумовило функціональні та композиційні зміни опису: опис став епізодичним, фрагментарним, суб’єктивним¹⁴.

Ідейно-тематична єдність твору

Ідейно-тематична єдність – це цілісність, створена поєднанням теми та ідеї твору¹⁵.

Ідея художнього твору – це головна думка, що служить узагальненим вираженням змісту всього твору і містить у собі оцінку зображених у ньому життєвих явищ. І. х. т. – ставлення письменника до зображення, яке може містити пояснення, оцінку і прагнення. Розкрити І. х. т. – значить зрозуміти ставлення письменника до зображених у творі людських характерів, питань, явищ, предметів. Крім головної І. х. т., у творі можуть бути й похідні від неї¹⁶.

Тема – це коло подій та життєвих явищ, які представлені в художньому творі¹⁷.

Мотив – це тема ліричного твору або неподільна смислова одиниця, з якої складається фабула (сюжет): мотив відданості вітчизні, жертвності, зради коханого тощо. Мотиви рухають вчинками персонажів, збуджують їх переживання і роздуми, особливо тонко динамізують внутрішній світ ліричного суб’єкта. Тому в аналізі лірики терміни «тема» і «мотив» часто перехрещуються. Тоді з’являються відтінки мотиву (*лейтмотив* – провідний мотив, надмотив). Роль і художньо-виражальні функції мотиву виявляються у фабулі і сюжеті конкретного твору, в структурі ліричного вірша, циклу, в контексті творчості письменника, в групі типологічно споріднених творів різних письменників¹⁸.

¹¹ Там же. С. 622–623.

¹² Данилюк І. В. Українська література (20-30-ті роки ХХ століття – початок ХХІ століття). Частина II : методичні рекомендації щодо проведення практичних занять для студентів закладів освіти I–II рівнів акредитації. Івано-Франківськ. 2014. С. 114.

¹³ Літературознавчий словник-довідник / за ред. Р. Т. Гром’яка, Ю. І. Коваліва, В. І. Теремка. Вид. 2-ге, випр., доп. Київ : Видавничий центр «Академія». 2007. С. 223.

¹⁴ Там же. С. 301.

¹⁵ Літературознавчий словник-довідник / за ред. Р. Т. Гром’яка, Ю. І. Коваліва, В. І. Теремка. Вид. 2-ге, випр., доп. Київ : Видавничий центр «Академія». 2007. С. 110.

¹⁶ Там же. С. 55.

¹⁷ Там же. С. 110.

¹⁸ Літературознавчий словник-довідник / за ред. Р. Т. Гром’яка, Ю. І. Коваліва, В. І. Теремка. Вид. 2-ге, випр., доп. Київ : Видавничий центр «Академія». 2007. С. 469.

Проблематика літературна – це сукупність питань в літературному творі. Проблематика твору тісно пов'язана з ідейно-тематичними аспектами художньої творчості та спрямована на ідейне осмислення характерів у літературному творі¹⁹.

Сюжетно-композиційна єдність твору

Сюжет – це перебіг подій, покладених в основу епічних, драматичних, інколи ліричних творів. У С. умовно визначають такі основні елементи: експозиція, зав'язка, розвиток дії, кульмінація та розв'язка²⁰.

Композиція – це побудова літературного твору, розміщення й співвідношення всіх його складових частин, порядок розгортання подій і розстановка персонажів, тобто композиція – це внутрішня організація, спільна система певних форм або засобів художнього зображення. Існує багато художньо-образних засобів, підпорядкованих законом композиції: *портрет, пейзаж, інтер'єр, художня деталь, ліричний відступ* тощо²¹.

Пролог – це глава чи розділ художнього твору, у яких автор знайомить читачів із фактами, що мали місце до розвитку основного сюжету²².

Експозиція – це сюжетно-композиційний елемент, частина твору, як правило початкова, де змальовано суспільне середовище та життєві обставини, у яких формувалися риси характеру дійових осіб, історичні умови, час і місце, що впливають на розвиток подій²³.

Зав'язка – це елемент сюжету твору, вихідний момент у розвитку дії; епізод, яким починається розвиток сюжету в художньому творі. Здебільшого зав'язка розпочинає основний конфлікт, зіткнення антиподів²⁴.

Розвиток дії – це розгортання подій у художньому творі, що виростають із зав'язки, розповідь автора про життя, стосунки та вчинки персонажів. Рушієм цього елемента сюжету є загострення конфлікту, інтрига²⁵.

Кульмінація – це елемент сюжету, що є найвищим моментом напруги в розвитку дії, вершиною конфлікту. Кульмінація, як правило, передує розв'язці у творі²⁶.

Розв'язка – це елемент сюжету, що представляє розв'язання конфлікту та показує наслідки розвитку дії. Розв'язка розвивається дуже швидко і здебільшого подається в кінці твору²⁷.

Епілог – це заключна частина, що додається до завершеного художнього твору й не пов'язана з ним нерозривним розвитком дій. Епілог – коротка оповідь про те, що відбувалося з дійовими особами твору після закінчення основної сюжетної лінії, іноді додається оцінка зображуваному або напрям подальшого розвитку подій та долі героїв²⁸.

¹⁹ Літературознавчий словник-довідник / за ред. Р. Т. Гром'яка, Ю. І. Коваліва, В. І. Теремка. Вид. 2-ге, випр., доп. Київ : Видавничий центр «Академія». 2007. С. 95.

²⁰ Літературознавчий словник-довідник / за ред. Р. Т. Гром'яка, Ю. І. Коваліва, В. І. Теремка. Вид. 2-ге, випр., доп. Київ : Видавничий центр «Академія». 2007. С. 108.

²¹ Там же. С. 65.

²² Там же. С. 96.

²³ Там же. С. 43.

²⁴ Там же. С. 51.

²⁵ Там же. С. 588.

²⁶ Там же. С. 65–66.

²⁷ Там же. С. 102.

²⁸ Там же. С. 45.

Тропи

Троп – це слово, вжите в переносному значенні для створення образності²⁹.

Порівняння – це троп, побудований на зіставленні двох явищ, предметів, фактів для пояснення одного з них за допомогою іншого³⁰.

Метафора – це троп, який побудований на вживанні слів у переносному значенні на основі їхньої подібності за кольором, формою, призначенням³¹.

Метонімія – це троп, побудований на перенесенні значення за суміжністю, на основі тісного внутрішнього або зовнішнього зв'язку між поняттями, які зіставляються³².

Синекдоха – це троп, який побудований на кількісній заміні, тобто одна живається замість множини, частина замість цілого, видова назва замість родової та інше³³.

Гіпербола – це троп, у основі якого лежить перебільшення розміру, риси, ознаки предмета тощо³⁴.

Літота – це троп, в основі якого лежить пом'якшення категоричності оцінки, зчаста досягається за допомогою антонімів³⁵.

Уособлення (персоніфікація) – це одухотворення сил природи та присвоєння людських рис тваринному світу³⁶.

Алегорія – це іносказання; троп, у якому абстрактне поняття яскраво передається за допомогою конкретного образу. Алегорія найперше проявилася в казках про тварин, де звірі виступають носіями певних людських рис: вовк уособлює жадібність і тупість, лисиця – хитрість і улесливість, заєць – боягузтво, осел – упертість і тупість тощо. Алегорія властива також байкам, притчам, приказкам, прислів'ям, загадкам тощо³⁷. Важливо, що для алегорії властива наявність національно-культурного мовного компонента, що становить «<...> семантичний складник, параметр алегорії, що включає ціннісні орієнтації, формується на основі зв'язку з процесами пізнання, соціокультурною історією й національною традицією, закріпленими в суспільній пам'яті й свідомості носіїв мови»³⁸.

Засоби комічного

Гумор – це 1) художній прийом, заснований на зображенні чого-небудь у комічному вигляді, а також твір літератури або мистецтва, де використано цей прийом; 2) доброзичливоглузливе ставлення до чого-небудь, спрямоване на викриття вад; уміння подати, зобразити щось у комічному вигляді³⁹.

²⁹ Пономарів О. Д. Стилїстика сучасної української мови : підручник. 3-є вид., перероб. і доп. Тернопіль : Навчальна книга – Богдан, 2000. С. 39.

³⁰ Там же. С. 41.

³¹ Там же. С. 43–44.

³² Стилїстика української мови. Короткий словник термінів / уклад. В. Грещук. Івано-Франківськ : НАІР, 2023. С. 40.

³³ Там же. С. 62.

³⁴ Там же. С. 20–21.

³⁵ Стилїстика української мови. Короткий словник термінів / уклад. В. Грещук. Івано-Франківськ : НАІР, 2023. С. 38.

³⁶ Гузенко І. І. Риторика : навч.-метод. посіб. з курсів «Основи риторики» та «Професійна риторика». Львів, 2014. С. 141.

³⁷ Літературознавчий словник-довідник / за ред. Р. Т. Гром'яка, Ю. І. Коваліва, В. І. Теремка. Вид. 2-ге, випр., доп. Київ : Видавничий центр «Академія». 2007. С. 12.

³⁸ Монастирська Х. Р. Мовно-естетичні функції алегорії (на матеріалі україномовного художнього тексту) : дис. ... д-ра філос. : 035. Івано-Франківськ, 2020. С. 4–5.

³⁹ Літературознавчий словник-довідник / за ред. Р. Т. Гром'яка, Ю. І. Коваліва, В. І. Теремка. Вид. 2-ге, випр., доп. Київ : Видавничий центр «Академія». 2007. С. 36.

Іронія – це слово або словесний зворот, що набувають змісту прямо протилежного до їхнього буквального значення. Іронія – глузливо-критичне ставлення автора до зображуваного⁴⁰.

Сарказм – це дошкульна викривальна насмішка, сповнена ненависті та презирства. Об'єктом сарказму є негативні суспільні явища⁴¹.

Сатира – це спосіб художнього відображення дійсності, який полягає в осміянні негативного. На відміну від гумору, сатира має викривальний характер. У сатиричних творах активно використовується художня гіперболізація⁴².

Гротеск – це такий художній прийом, у якому свідомо порушено норми життєвої правдоподібності, підкреслено протиставляється реальне та ірреальне, а події змальовано у фантастично-перебільшеному вигляді⁴³.

⁴⁰ Там же. С. 57.

⁴¹ Там же. С. 104.

⁴² Там же. С. 104.

⁴³ Там же. С. 35.

Навчальне видання

Ольга КОСТРИБА, Вікторія ФІНІВ

УКРАЇНСЬКА ЛІТЕРАТУРА (2-га пол. ХІХ – поч. ХХ ст.)

Навчально-методичний посібник

ISBN 978-617-8011-73-4

В авторській редакції
Формат 60x84 1/16. Папір офсетний.
Друк цифровий.
Гарнітура Times New Roman.
Умовн. друк. арк. 6,63
Наклад 100 прим.
Зам. № 006/02/24

**ВИДАВНИЦТВО
“НАІР”**

Івано-Франківськ, вул. Височана, 18,
Тел. (050) 433-67-93
email: fedorynrr@ukr.net

Свідоцтво суб'єкта видавничої справи
№4191 від 12.11.2011р.

